Ion Aramă

TĂRM
FĂRĂ
CATARGE

Ion Aramă

ȚĂRM
FĂRĂ
CATARGE

Ion Aramă

ȚĂRM FĂRĂ CATARGE

roman

EDITURA MILITARĂ

Coperta : N. NOBILESCU

Capitolul unu

— Așadar, pleci, spuse locotenentul care rămînea.

— Păi... Să nu m-apuce ziua de mîine pe drum.

— Cît te invidiez !

— De ce mă invidiezi ?

— Pleci. Nu-i destul ?

— Cu... asta ?

Locotenentul care pleca rîse și arătă spre „asta“, un remorcher vechi, de cinci sute de cai-putere. Remorcherul era vopsit în culoarea cenușie a navelor de luptă, însă la prova, în loc de tun, avea un hidromonitor pentru stingerea incendiilor, iar pe bordaj inscripția care-l trimitea undeva spre periferia marinei : „N.A. — 3“, nava auxiliară trei.

— Șlepar, rîse el iarăși.

— Oricum, decît aici...

Făcu un semn către limba de nisip înconjurată din trei părți de apă : aici marea, în stînga canalul, iar în spatele barăcii apa ghiolului, verde-cenușie, cu păpurișul agitîndu-se neliniștitor. Locotenentul care pleca se descoperi, își netezi cu palma părul blond, tuns mărunt, apoi își puse cascheta pe cap cu un gest larg, cam teatral parcă.

— Lasă, George. Tu știi ce-o să fie aici peste cîțiva ani ?

— Eu mă uit la ce este, nu la ce-o să fie. Baraca asta nenorocită. Cu pereții care se îndoaie cînd bate vîntul. Și spune-le să-mi trimită platine pentru motopompă. Deocamdată bem apă din ghiol.

— Din ghiol ? Nu-i sărată ?

— Am găsit un izvor de apă dulce încolo, lîngă stufăriş. Cam sălcie, e drept, dar fiartă merge. Băieţii au ţopăit de bucurie cînd am dat de ea.

Băieţii zîmbiră şi se dădură mai aproape. Erau bronzaţi cu toţii şi aveau uniformele prăfuite.

— O să-i punem cloramină, zise sanitarul. Nu merge aşa.

— Ei, sanitarule, ţi-ai şi intrat în atribuţii ? rîse locotenentul care pleca.

— De nevoie, spuse sanitarul.

— Te obişnuieşti, îl consolă locotenentul care rămînea.

Locotenentul care pleca nu se-ndura să plece.

— Ei ? Mai aveţi nevoie de ceva ? întrebă el.

— Să ne trimită nişte pufoaice, spuse sergentul mîngîindu-şi cu degetul mare mustaţa. Mantăile astea de marinar n-au nici un haz aici.

— Şi căşti de protecţie, adăugă un soldat înalt şi ţigănos.

— Pentru ce, Bîtcă ?

— Ne zboară vîntul beretele.

Rîseră toţi, cu un ochi la echipajul de pe remorcher care se agita pe punte, strîngînd parîmele. Locotenentul care pleca mai dădu o dată mîna cu colegul lui, salută spre băieţii întristaţi deodată şi sări pe punte. Urcă scăriţa de fier spre comandă şi începu să împartă ordine încă înainte de a ajunge sus :

— Mola peste tot ! Maşina încet înainte ! Cîrma stînga !

Trase de sirenă lung, în semn de rămas-bun. Motorul îşi îndesi bătăile profunde şi „N.A.—3“ se depărtă încet de ţărm. Pe debarcaderul de lemn celălalt locotenent şi băieţii lui salutau nemişcaţi.

Locotenentul îi văzu şi se molipsi de tristeţea lor. Avea uneori ciudatul obicei de a se închipui în locul altuia ; pentru o clipă îşi transfera identitatea, se punea în situaţia aceluia şi încerca să afle ce simte ; asta-l ajuta să înţeleagă mai bine oamenii şi să nu-i mai tulbure fără rost. Aşa şi acum ; se gîndise o clipă la prietenul său rămas pe ţărmul pustiu, împreună cu cei zece oameni — zece cu sanitarul, abia venit ; sanitarul, cu figura lui delicată, proaspăt tuns, bine bărbierit, cu uniforma impecabilă și bocancii lustruiți ; sanitarul coborînd pe nisipul acela umed și fără strălucire ; primul pas pe țărm îl pusese femeiește, cu vîrful bocancului, sub privirile celor nouă băștinași ale căror uniforme bleumarin căpătaseră o nuanță cenușie.

Locotenentul îl înțelegea pe sanitar ; el însuși pășise la fel prima oară, pe nisipul acela umed și fără strălucire ; pășise cu vîrful pantofului, parcă neîncrezător în rezistența solului ; sanitarul făcuse la fel și locotenentul nu se mirase.

Încerca acum să afle ce simte George rămas singur pe țărmul gol, cu baraca și mai încolo, peste canal, clădirea părăsită a vechiului far — o ruină inutilă, pe care nimeni nu-și dădea osteneala s-o dărîme. Cum ar fi privit el un vapor care pleacă și te lasă singur pe un țărm neprimitor cu o baracă în care serile trebuie să fie groaznice ? Se apropie de șeful de echipaj, maistrul principal Cetină. Maistrul stătea rezemat de balustradă și se uita urît la oamenii de jos, de pe punte, care nu nimereau să înfășoare ca lumea cablul gros pe tamburul lui.

— De-acuma, ne mai vedem peste o săptămînă, murmură locotenentul. Cînd venim iar, o să găsim sălciile înfrunzite. Oricum, primăvara o să le fie mai ușor.

— Săracii de ei, spuse gros maistrul Cetină. Ori pe-o insulă pustie, ori aici, tot una.

— Nu durează mult, îl consolă locotenentul. Mîine-poimîine te pomenești cu constructori, cu buldozere, cu macarale și vreo două-trei fete frumoase la cantină. După ce fac șoseaua peste baltă o să fie mai mare dragul.

Maistrul dădu din cap cu scepticism :

— Pîn-atunci mai e. Și-s tineri, tovarășe comandant. Un om tînăr suportă mai greu izolarea. Ce fac ei serile ? Rîșnița aia de radio, atîta. Ascultă cîntece și se gîndesc acasă. Cînd omul începe să se gîndească acasă...

— Ei, ce să-i faci ? spuse locotenentul pe care discuția începuse să-l stingherească. Asta-i serviciul.

— Dar sanitarul, ce ochi făcea ! rîse deodată maistrul.

— Nu-ți place de el, am observat de cum a pus piciorul pe punte.

— Cum să-mi placă ? Un filfizon și jumătate. În pustiul ăla trebuie oameni, tovarăşe comandant. Parcă-l văd după trei zile plîngînd : „vreau acasă !“ Armata nu-i peste tot la fel.

— Se mai căleşte omul, zise cu îndoială locotenentul. Și oricum, aparențele înșeală de multe ori. Poate e un băiat de ispravă, dar n-a avut ocazia să se manifeste. Trebuie şi condiţii.

Maistrul se uită la locotenent. Era mai scund, aşa că trebui să dea puțin capul pe spate ca să-l poată privi în ochi.

— Condiții berechet acolo, între dune. Dar nu-l văd făcînd mare brînză. M-am dus în cazarma echipajului azi, la prînz. Băieţii îi dăduseră locul cel mai bun. Musafir, de, pasager. Iar el se uita la mîinile veselarului şi strîmba din nas.

— N-o fi avut unghiile tăiate, zise locotenentul. Ia să-l controlezi pe veselarul ăsta. N-aș vrea să se ducă vestea că noi, la auxiliare, trăim în mizerie.

— Am înțeles, spuse sec maistrul.

Locotenentul privi iarăși spre țărm. Își trase cozorocul caschetei pe ochi, ca să se ferească de soare. Soarele se apropia de apus. Umbra barăcii se întindea urîtă peste dunele de nisip. De sus, de pe comanda remorcherului, ghiolul se vedea mai bine, în toată întinderea. Pe debarcaderul de lemn, băieții rămăseseră tot așa, nemișcaţi și aliniaţi. Locotenentul îi numără dintr-o privire : erau toţi acolo. Numai locotenentul lor plecase. Îl văzu mergînd trudnic prin nisip, spre baracă, fără să se uite înapoi. O face pe eroul, gîndi. Nu vrea să arate că-i pasă. Eu am plecat și el rămîne iar aici...

Sanitarul stătea și el în rînd cu ceilalţi, pe debarcader. Poate încearcă să se integreze, gîndi locotenentul. Sau vrea să salveze aparenţele. Orice nou-venit în prima clipă se străduiește să intre-n pas cu ceilalți, să se conformeze obiceiurilor locului. Abia pe urmă, cînd se loveşte de lucruri noi, cu care nu e deprins, încep necazurile. Toți am trecut prin asta, gîndi. Poate că altfel nici nu se poate.

Își aminti primele zile pe „Nava Trei“. Se străduise să cunoască bine oamenii, simțea un fel de voluptate să li se adreseze pe nume, să deosebească identități distincte între chipurile tinere pe care uniforma le făcea și mai greu de individualizat. Curînd apoi se lovise de mici abateri pe care le condamna în sinea lui. Programul nu se respecta la „milimetru". Cum să schimbi carturile la ora fixată, cînd tocmai manevrezi un șlep prin port ? Cum să duci echipajul la film, cînd te afli în dreptul Deltei, să cauți o barcă de pescari pierdută în larg ?

— Așa-i la noi, la auxiliare, încerca să-i explice vechiul comandant. Există un specific, o să te convingi. Dacă te apuci de schimbări spectaculoase, poți obține exact contrariul. Îi îndîrjești pe oameni și strici climatul.

La început nu pricepuse. Ce climat ? Dezordine, mai precis ! Dar o să mă-nfig nițel în ei, hotărîse. Nu de dragul reformelor, pe care orice nou-venit se simte îndemnat să le proclame, arătînd că e pus pe fapte mari, nu ! Pur și simplu, trebuie mai multă disciplină. Navă auxiliară, ei, și ? Disciplina e una singură și armata-i armată peste tot. Climatul, hm ! Sigur că le place. Unul doarme în cazarma echipajului, ziua-n amiaza mare, a lucrat toată noaptea la motopompa de incendiu, dar avea program afectat pentru asta, a ripostat locotenentul, și maistrul tăcuse, ceea ce putea deopotrivă să fie o autocritică dar și un reproș : „Ce știți dumneavoastră, sînteți nou aici !"

Se străduia să fie „spirt", făcea observații la tot pasul, oamenii ascultau și răspundeau supuși „am înțeles", dar locotenentul simțea tot timpul că e ceva care-i scapă. Specificul, repeta vechiul comandant. Cuvîntul acesta ajunsese să-l irite pentru că nu-i pătrundea în întregime sensul. Mai apoi, cînd nava a primit o misiune dificilă și el însuși s-a văzut nevoit să ceară oamenilor eforturi îndelungate, să dea peste cap programul de odihnă și să pîndească reacția lor de nemulțumire — reacție care nu venise nici măcar din partea celor mai îndărătnici ! — a înțeles, într-adevăr, „specificul"...

— Mașinile pe drum ! comandă locotenentul.

Vasul ieșise de la adăpostul micului golf și începu să se legene. În prova izbi deodată un val mai mare. Locotenentul se uită peste parapet. Marinarul de la manevra prova își scutura de zor apa de pe bluză.

— Damiene, fugi la bucătărie și usucă-ți hainele, strigă locotenentul, apoi se întoarse spre maistru : Începe vîntul. Și doar aveam prognoză bună pentru la noapte.

— Mai greșesc și ei, zise maistrul. Dar se vede după soare. Cînd apune-n nori, nu-i a bună. Plus că mă necăjește iar fierul ăsta.

Locotenentul îi privi profilul butucănos, buzele groase și aspre, sprîncenele îmbinate deasupra nasului. Parcă-i croit anume pentru o viață aspră, gîndi. Și pentru „fierul ăsta".

Cînd venea vorba de „fierul ăsta", îl cuprindea o neliniște fără nume. Maistrul nu aducea des vorba despre el. „Fierul" era o schijă care-i rămăsese în picior din timpul războiului, și maistrul o amintea ca pe un trofeu ciudat, un obiect care-i aparținea, dar nu putea dispune de el ; exista și-atîta tot. În schimb, în imaginația locotenentului „fierul" lua forme ciudate, dimensiuni cu totul nerealiste ; încerca să și-l închipuie pătrunzînd ca un vîrf de foarfecă prin țesătura hainei, găsindu-și loc în mușchiul încordat, și nu izbutea să priceapă. E drept că maistrul îi povestise totul, într-o seară, pe Dunăre. Dîrdîiseră toată ziua pe punte, amîndoi, strecurînd nava printre sloiuri.

Locotenentul nu-și mai simțea degetele de la picioare, așa că a fost bucuros să intre în comandă. Maistrul a scos din dulap sticla cu coniac și a turnat în pahare, stînd cam cu spatele. Locotenentul l-a prevenit :

— Să nu pui mult, că ne tuflește de tot.

— Pun cît trebuie, a spus maistrul gospodărește.

Locotenentul a băut tot coniacul dintr-o înghițitură. Cînd maistrul a îndreptat iarăși sticla spre paharul gol, l-a oprit cu un gest :

— Nu mai vreau. Pune-ți dumneata. Eu m-am încălzit destul.

Maistrul a băut și al doilea pahar. Abia pe urmă a căpătat poftă de vorbă :

— Am și eu o amintire din război, tovarășe comandant. Port cu mine o bucățică de fier, dar nu în buzunar, ca pe-o amuletă oarecare, ci de-a dreptul în corp. Aici, la picior, mai sus de genunchi.

— Serios ? a întrebat uimit locotenentul.

— E cît o unghie de mare.

— Și nu te supără ?

— Numai la frig, sau cînd stă să plouă, mă supără. Un fel de junghi, așa, combinat cu o mîncărime. Sîcîitor, în orice caz. Bun să-ți strice dispoziția. Azi nu mi-a dat pace toată ziua.

— De asta erai așa de arțăgos ?

— De asta. Dar acum m-a mai lăsat.

— Poate coniacul...

— Poate, a încuviințat maistrul liniștit.

Locotenentul l-a întrebat cu interes :

— Ai fost rănit, va să zică ?

— Patru schije deodată. Era prin septembrie patru-ș-patru. Mai precis, douăzeci septembrie. O dată ca asta nu se uită ușor.

— Da, mai ales cînd ești rănit...

— Nu de rană. În ziua aia ni s-a scufundat remorcherul. După ce dragasem atîția kilometri de Dunăre cu el. Nemții lansau mine magnetice, ca să împiedice transporturile spre front. Misiunea noastră era să tragem un șlep ruginit, să deschidem drumul convoaielor. Cînd trecea pe deasupra unei mine, șlepul o făcea să explodeze.

— Misiune de sacrificiu, a murmurat locotenentul.

— Cam așa ceva. Remorcherul era demagnetizat, dar s-a nimerit la un cot să fim mai aproape de șlep. Cînd a explodat mina, șlepul s-a făcut bucățele și ne-am pomenit cu o ploaie de schije pe punte. Din cauza exploziei, la remorcher s-a desprins o tablă din dreptul mașinilor. Nava făcea apă. Eu eram la timonă. Comandantul murise lîngă mine, lovit în piept. Nici o șoaptă n-avusese vreme să scoată. M-am uitat la el. Nimic de făcut. Mecanicii ieșiseră toți pe punte. Puntea se înclinase uite-așa, de nu mai puteai să mergi. Am simțit o durere ascuțită în picior, mai jos de șold. Le-am strigat mecanicilor : „Părăsiți nava !" Și am sărit în apă. După aia, nava s-a dus la fund. Am înotat la mal și am căzut lîngă o salcie. N-am mai știut de mine pînă la spital. Mi-au scos trei bucăți de fier din picior. Pe a patra n-au băgat-o de seamă, era lîngă o rană mai mare. M-au pansat, îmi schimbau pansamentul o dată la două zile. Cînd m-am vindecat, doctorul s-a uitat mai atent, a pipăit pielea şi a dat de schijă. Era mică. Se întărise pielea în jurul ei, se cicatrizase... „Te supără ?“ zice doctorul. „Nu“. „Cînd te-o supăra, vii la mine şi ţi-o scot. N-are rost să te tai acum. Abia s-a prins pielea la loc...“ Şi într-adevăr, nu m-a mai supărat. Numai cînd e ploaie mă cam înjunghie. Dar asta n-are a face. E barometrul meu secret. Unui marinar îi prinde chiar bine.

El, locotenentul Nucu Munteanu, văzuse războiul doar în imaginaţie. În cărţi sau prin filme. Şi i se părea ceva depărtat, de domeniul legendei. Nu apucase măcar urmele ; oamenii şi oraşele îşi vindecaseră rănile cu o iuţeală disperată. De aceea îi privea cu respect pe oamenii care spuneau : „Pe timpul războiului, mi-aduc aminte că...“ Dar maistrul nu se întindea prea des la poveşti. Doar că din cînd în cînd amintea de „fierul“ lui. Şi atunci, în interesul serviciului : prognozele lui meteorologice erau mai precise decît ale staţiilor de pe ţărm.

— Va să zică te necăjeşte fierul, zise locotenentul. Crezi că o să ne joace la noapte ? Cu toată prognoza lor ?

— Cu toată prognoza lor, spuse maistrul cu hotărîre.

Aruncă o privire spre comandă. Timonierul trîntise geamul mare, pătrat, de modă veche, din faţa lui. Îi văzu mîna mare cum răsucea şuruburile-fluture.

— Ţi-e frig, Arsene ?

Soldatul îi citi întrebarea pe buze şi rîse. Prin geamul luminat de soare, rîsul acela părea cam îndoielnic.

— Şi rîndul trecut tot aşa, spuse maistrul. Am avut noroc anu-ăsta. Numai pocinoage.

Locotenentul ridică din umeri :

— Meseria. Plus că în februarie-martie nu te poţi aştepta la vreme bună.

Trecu în bordul celălalt. Cînd ocoli comanda, simţi cu adevărat puterea vîntului. Îşi îndesă cascheta pe cap şi se uită spre apus. Ţărmul se întunecase acum, îşi pierduse şi puţinele culori pe care le avea adineauri. Parc-ar fi pe altă planetă, gîndi locotenentul. Bieţii băieţi ! Se apleacă peste parapet :

— Şef de cart ! Treci prin toate compartimentele şi verifică iublourile, să fie bine închise.

— Am înțeles ! se auzi un glas tînăr de jos.

Locotenentul intră în comandă. În urma lui ușa se închise cu o pocnitură. Se aplecă asupra hărții, deși știa drumul pe dinafară. Măsură într-o doară, cu compasul, linia frîntă trasă cu creion ascuțit pe harta veche, folosită de zeci de ori. Pe locurile unde fuseseră trasate vechile drumuri se vedeau ștersături de gumă. Linia de acum pornea de la golfulețul pierdut între Deltă și Gura-Portiței și se oprea în dreptul Mangaliei. Oftă. Cu vîntul ăsta parșiv, cel puțin douăsprezece ore. Oricum, bine că am apucat să plecăm. Debarcaderul ăla e bun doar pentru lotci.

Ieși iarăși pe pasarela îngustă care mărginea comanda. Maistrul fuma, ascunzîndu-și țigara în pumn. Își ridicase gulerul scurtei de piele ; din spate, cu umerii săi drepți și robuști, părea mult mai tînăr. Și doar a trăit o viață pe vapor, îl admiră locotenentul. Cînd oi ajunge la anii lui, poate că sînt amiral.

Se apropie de alidada montată pe repetitorul girocompasului. Îndreptă instrumentul spre țărm. Prin lentilă văzu debarcaderul pustiu acum. S-au vîrît la adăpost, gîndi. Mare adăpost, baraca aia cu pereții de carton ! Măsură unghiul pînă la farul mic, rămas pe coastă de pe vremea genovezilor. Farul acela, în loc să înveselească peisajul, sporea senzația de pustiu.

— E timpul să schimbăm de drum, zise. Cred că ne-am depărtat destul. Deschise ușa comenzii : Drum o sută șaptezeci și cinci de grade !

— Am înțeles, vin la drum o sută șaptezeci și cinci de grade ! răspunse timonierul.

Îl văzu manevrînd timona cu o mînă, cum obișnuia maistrul. Își vîrîse degetele între spițele lustruite și timona se învîrtea ca o morișcă. Nava începu să devieze domol ; umbra catargului se plimbă lent de-a curmezișul panoului de lemn care pardosea puntea.

— La drum o sută șaptezeci și cinci, raportă timonierul.

— Drept așa, spuse locotenentul.

Acum, după ce pusese nava pe drumul spre casă, se simți în largul lui. Totdeauna avea această senzație de ușurare cînd muta maneta telegrafului la „toată viteza“

şi dădea timonierului un ordin la care primea răspunsul „drept aşa". Se termina cu manevrele, cu atenţia împărţină-n zece, cu grija, încă proaspătă după doi ani de ambarcare, că s-ar putea să fie ceva în neregulă ; nu, totul era în regulă, maistrul se îngrijise de zecile de treburi mărunte care constituie disciplina unei manevre şi acum fuma şi se gîndea — la ce se gîndea ? se întrebă locotenentul, desigur la întîmplarea aceea din război ; citise undeva că pentru mulţi oameni care au făcut războiul, aceasta este experienţa capitală ; tezaurul de amintiri şi suferinţe, în numele căreia vor linişte. Să-l las liniştit, îşi spuse locotenentul şi intră iarăşi în comandă.

Pe masa de navigaţie dădu cu ochii de ceaşca de cafea. Pe urmă îl văzu şi pe bucătar : stătea pe vine şi se chinuia să desfacă o sticlă de apă minerală.

— E ultima, spuse el.

— Parcă făcusei aprovizionarea.

— Le-am dat lor toată rezerva, tovarăşe comandant. Beau apă din baltă, săracii. O să-i apuce burta pe toţi. Am făcut rău ? întrebă repede.

— Nu, nu, foarte bine, spuse locotenentul. Mulţumesc pentru cafea.

— Mă duc să pregătesc masa de seară. Şi nişte pîine prăjită. Prinde bine dacă e marea agitată.

— Aşa e, aprobă locotenentul. Cu tine şi cu mecanicii n-am treabă. Vă descurcaţi.

— Şi timonierii nu se descurcă ? întrebă Arsene. Se vîrîse în vorbă fără să ceară voie, dar locotenentul se prefăcu că nu observă. Se întoarse spre el, aruncă o privire compasului, se convinse că timonierul ţinea drumul corect.

— Şi timonierii se descurcă, zise. Dar nu toţi.

Bucătarul zîmbi, salută şi se furişă afară. Cînd deschise uşa, vîntul ridică un colţ al hărţii. Locotenentul mută greutatea rotundă de plumb pe colţ şi întinse mîna să ia ceaşca de cafea. În clipa aceea nava făcu un salt prelung. Jumătate din cafea se vărsă în farfurioara cu chenar albastru. Ei, drăcie, începe hora, gîndi.

— Ştiu la cine vă referiţi, zise Arsene. Păcătosul ăla de Calapodescu. Gata-gata să ne facă de basm. Cînd s-a întors la bord era alb ca hîrtia, tovarăşe comandant. I-a fost tare ruşine de ce-a făcut.

— Mai bine i-ar fi fost ruşine înainte, zise locotenentul. Tot felul de buclucuri. Să alerg după el prin oraş. Mai mare rîsul. Noroc că i-am găsit adresa.

— Altfel e băiat bun, spuse Arsene. Mă mir că unul ca el...

— Tocmai asta mă doare, că e băiat bun. Aveam de gînd să-l propun la avansare, de-Ntîi Mai. Dar acuma...

— S-a ras ? completă Arsene întrebător.

Locotenentul ezită. I se păru pripit un asemenea verdict. Dar nici să încurajez indisciplina, îşi spuse. E destul să-ţi prindă slăbiciunea...

— Să-l vedem cum se poartă pîn-atunci, spuse vag ameninţător. O poveste ca asta nu se şterge cu una cu două.

— Ei, o s-o şteargă el. Şi dumneavoastră n-aveţi firea aia. Ştiu de astă-toamnă, cînd cu inspecţia. Neglijenţa mea, recunosc. Un comandant mai fără inimă ar fi...

— Las-o mai moale, Arsene. Nu-mi plac oamenii care umblă cu...

— Nu umblu cu peria, tovarăşe comandant, protestă soldatul. Pe cuvîntul meu. Dar să ştiţi că soldaţii de pe nava noastră se mîndresc cu dumneavoastră.

— Soldaţii să-şi vadă de-ale lor, nu să-şi judece comandantul.

— Nu-l judecă, dar gîndesc şi ei. Şi uneori, gîndesc cu glas tare. Între noi, aşa, cînd stăm la o ţigară şi cînd se nimereşte să fie pe-acolo şi cineva de pe altă navă... Atunci să-i auziţi ce spun. Vine cîte unul de la dragoare şi numai ce-l auzi : „Băi, şleparilor, ce mai e pe la voi ?“

— E o poreclă prostească. Iar, tu, Arsene, vorbeşti cam mult.

— Aşa sînt eu, tovarăşe comandant, iertaţi-mă. Nepotul lui Gură-bogată, aşa-mi ziceau pe pescador. Vorbesc mult, dar nu vorbesc aiurea. Şi le-am spus într-o zi : „Uite, leule, mai arată-mi îm portul ăsta un locotenent ca al nostru. Care să nu treacă nimic cu vederea şi totuşi să înţeleagă sufletul soldatului“. Cu asta i-am închis gura.

— Exagerezi, Arsene.

— Nu exagerez. Ce, credeţi că toţi locotenenţii înţeleg sufletul soldatului ?

— Gata, spuse locotenentul. O să te am în vedere la avansare.

— Îmi pare rău că mă ironizaţi.

— Dar ce vrei să fac ? Să te îmbrăţişez ? Nu poţi comanda o navă fără să înţelegi sufletul soldatului. Comandantul nu comandă numai nava, ci și oamenii. Iar oamenii să facă bine să-și vadă de treaba lor și să termine cu judecarea şefilor.

— Am înțeles, spuse Arsene. Nu mai vorbesc. Dar nu-nseamnă că nu mai gîndesc.

Locotenentul desfăcu scăunelul pliant, pus totdeauna la-ndemînă sub masa hărţilor, se aşeză și-și aprinse o ţigară. Nava se legăna plăcut ; haina lui de ploaie, agăţată de cuierul montat pe uşa din babord, se înclina cînd înainte, cînd înapoi, cu un foșnet uşor. Locotenentul observă că hainei îi lipsea un nasture. Trebuie cusut, își spuse. O să am nevoie de ea la noapte. Trase cu greu sertarul enorm al mesei hărţilor și cotrobăi cu degete nervoase printre ciurucurile adunate acolo : creioane colorate, radiere mari și rotunjite de uzură îndelungată, o lupă, cutii de chibrituri, o pipă moştenită de la vechiul comandant, cîrlige de undiţă, o sticlă de cerneală, două becuri, o linguriță, o revistă confiscată de la un soldat venit din permisie și care avea pe copertă o negresă goală cufundată în apă pîn-la glezne, un fierbător electric, o floare uscată, pe jumătate fărîmată, un caiet de radiograme neîntrebuințat, un capac de cutie „Nivea“ pentru plajă folosit cîndva ca scrumieră, un plic alb, ţigări și o mie de alte lucruri. Afară de ac şi aţă, bine-nţeles, se înfurie locotenentul. Întoarse deodată privirea. Îl surprinse pe timonier urmărindu-l pe furiş cum cotrobăie prin sertarul acela parcă fără fund. Asta-l înfurie și mai tare :

— Numai bunica lipsește de-aici. Hărmălaie ca la talcioc. Ce naiba, trebuie să stea omul pas cu pas după voi, să vă-nveţe ce să faceţi ?

— Am vrut să-l aranjez, se dezvinovăţi soldatul. Dar tovarăşul maistru îl încuie totdeauna cînd acostăm. Și ia cheia la dînsul.

— De ce ? Se teme să nu fure careva vreun juvaier de-aici ? Măcar de-ar lua cîte ceva. Odată o să scot sertarul și-o să-l răstorn peste bord. Ce lucruri de preț sînt acolo ? De ce-l încuie, ai ?

— Cred că... pentru revista aia, spuse soldatul șovăitor.

— Aha, revista. Păi da. A confiscat-o după ce făcuse ocolul vaporului. Pe cine l-ar mai interesa acum ?

— Tovarășul maistru i-a pus și semn. Zice că dacă o atinge careva, l-a păpat gaia. Că nu e moral să umbli cu lucruri d-astea.

— Și eu am zis că e moral ? Scap eu de ea. Sau mai sînt și altele ?

— Nu există, tovarășe comandant, spuse soldatul cu oarecare indignare. Despre mine, poate să zacă acolo și-un an. Nu mă interesează. Prea sînt scîrboase. Îți piere pofta de femeie cînd le vezi. I-am spus și deșteptului ăla de Samoilă. I-a adus-o frate-său, că e șofer la TIR.

Maistrul intră pe ușa din babord, unde era adăpost. Își scoase scurta de piele și o puse pe masă, alături de hartă.

— Crește vîntul, anunță el cu indiferență. Am fost în forpic. Nu mai e apă. Băieții au lucrat bine. Dar tabla s-a subțiat al naibii astă-iarnă. Ăsta nu-i spărgător de gheață.

— Totuși am făcut treabă cu el, spuse locotenentul. Nu s-ar fi descurcat fără noi.

Maistrul rîse gros. Dintele de aur din stînga străluci intens la lumina roșiatică a apusului.

— Prin sloiurile alea ? Lotcile s-ar fi făcut țăndări, tovarășe comandant. Dar „Penelopa“ noastră a rezistat.

— Te-am rugat să nu-i mai spui așa.

— O dezmierd, n-o jignesc, se apără maistrul. Fac serviciul pe ea de douăzeci de ani.

— N-am uitat asta, spuse scurt locotenentul.

Nu uitase nici o clipă asta. Maistrul avea obiceiul să i-o amintească cît putea de des. Și inutil. La început, în primele zile după numire — fusese mai întîi ofițer secund, vechiul comandant trebuia să-l inițieze în tainele unui vapor special ca acesta — maistrul se arătase foarte vorbăreț. I-a povestit pe larg cum asistase la construcția navei, ca delegat al marinei pe lîngă un șantier de la Dunăre. Cum pipăise fiecare parîmă, fiecare întinzător al sarturilor care susțineau catargul. Umbla cu buzunarele pline de țigări și-i cinstea pe lucrători : „Meștere, mai fă și asta, mai fă și ailaltă..." Cum la montarea mobilierului din comandă avusese grijă să se închidă bine ușile la dulapuri, iar sertarele le dăduse afară și le mai geluise marginile, ca să meargă ușor. Cum studiase fiecare clanță și șuruburile de la geamuri.

— Știam de pe atunci la ce e bună „Penelopa" noastră, tovarășe locotenent. Mă așteptam la remorcaje, salvări, drumuri lungi pe furtună, prin gheață. Trebuie să mă asigur pentru toate. Eram singurul *cadru* numit pe rolul echipajului. Un vapor nu e o cutie de table. Are multe chițibușuri. Trebuie să fii atent la toate.

Vorbea cu dragoste și cu respect despre vaporul lui. Tocmai asta îl contrariase pe proaspătul secund al „Penelopei".

— Atunci de ce-i spui „Penelopa" ? l-a întrebat.

— Ne-am deprins cu toții așa. La început, e drept, nu prea ne plăcea. Și într-o seară, eram la „Marea Neagră", o crîșmă veche, n-ați apucat-o, nu ?

Locotenentul a trecut peste umilința de a nu fi apucat crîșma aceea veche.

— Am auzit de ea, a spus scurt.

— Un fel de tavernă, asta se-ntîmpla prin cincizeci și cinci, eram și eu mai tinerel, nevastă-mea rămăsese la Galați, cînd veneam de la vapor unde să ne ducem ? Hai la „Marea Neagră". Și mi-a zis unu-ntr-o seară, unul de la dragoare : „Măi ăștia cu „Penelopa" voastră, treceți mai încet prin fața cheiurilor, că faceți valuri". M-a supărat vorba cu „Penelopa", eram și cu capsa pusă, după o sticlă de zaibăr. Și am sărit să-l cîrpesc. Mai erau vreo doi de-ai mei, vreo doi-trei de la dragaj — și a ieșit o încurcătură, mai mare dragul. Ne-am trezit la garnizoană, toți. Singura dată cînd am făcut arest.

— Pe dreptate, a spus locotenentul.

— Pe dreptate, și nu prea. De ce să-i spună „Penelopa" ? Eram mai sensibil atunci, și mai iute. Adevărul e că și comandantul era tînăr și-i plăcea să intre în port cu mașina la „toată viteza". Parcă trecea un crucișător. Toate navele legate de cheu începeau să joace.

— Nu vă reclamau ?

— Și încă cum ! Rapoarte peste rapoarte. Dar aveam totdeauna o misiune urgentă, motiv să ne grăbim. A făcut niște isprăvi „Penelopa" noastră la viața ei.

— Știu, a spus locotenentul.

Știa. În prima zi comandantul, căpitanul de rangul trei Iancu, un om vînjos și brunet, cu obrajii negri-arămii încît semăna cu un cow-boy din filmele Eastmancolor (iar cînd își scosese cascheta, în cabină, Nucu rămăsese cu ochii holbați la părul acela tuns mărunt, alb ca zăpada, ca un caier de vată pus pe capul unui cow-boy) comandantul l-a invitat să ia loc, i-a oferit un coniac, Nucu a refuzat și nu știa nici astăzi dacă comandantul vrusese să-l încerce sau pur și simplu căuta să fie gazdă bună — la un păhărel se sparge mai ușor gheața primei cunoștințe — pe urmă a deschis casa de fier montată în colțul cabinei, deasupra biroului mic și incomod, și i-a spus stînd cu spatele :

— Vreau să-ți arăt, tovarășe locotenent, cîteva lucruri care spun ceva despre nava asta. Am fost pe ea de la prima învîrtitură de elice. S-au adunat niște tradiții, știi ?

A pus pe masa rotundă în mijlocul cabinei un dosar gros, cu hîrtii nu prea aliniate, de diferite mărimi. Nucu s-a aplecat asupra dosarului, dar n-a îndrăznit să-l deschidă ; respecta instinctiv un lucru pe care acest bărbat cărunt îl păstra cu atîta grijă, alături de secretele cele mai mari ale navei ; era în dosarul acesta o frîntură din viața lui, poate cea mai însemnată parte din viața lui.

— Uite, primul echipaj care-a luat-o în primire din șantier. Eram locotenent, cam de vîrsta dumitale. Ăsta de-aici, din stînga, timonier, s-a dus la *comercială* după armată. Era băiat deștept, îi umbla mintea. A dat examene, a învățat, iarăși examene... Stagiar, ofițer trei, pe urmă un drum lung peste Atlantic, și anul trecut îl văd la televizor — comandant de cursă lungă. Ce zici ? Funcționar înainte de armată, un fel de zgîrie-hîrtie. Aici a învățat navigație, aici a pus primul pas. Ce zici ?

Nucu a dat din cap cu admirație. Poza era cam îngălbenită, iar imaginea, expusă prea mult, făcea fețele oamenilor să pară albe și șterse. Comandantul a luat altă hîrtie :

— Uite scrisoarea comandantului unei nave pe care am salvat-o într-o iarnă. Comandantul plîngea de bucurie cînd s-a văzut iarăși stăpîn pe navă. Iar asta-i o felicitare de la Navrom. Am deschis calea curselor de călători într-o primăvară, cînd dezghețul întîrzia... Am și o cravată de pionier. De la copiii unui sat din deltă. I-a prins inundația în școală. Școala era sus, pe un dîmb. N-aveau cum să plece acasă. Cînd am primit radiograma, se însera. Luptasem două zile și două nopți să salvăm vitele din baltă. Dar ne-am dus. Am lansat barca de zece, că nu puteam să ne apropiem prea mult cu nava. Barca și-a rupt cîrma cînd a dat de gardul școlii. Apa trecuse de gard, se vedeau doar coroanele copacilor. Dar școala era sus, pe dîmb, și copiii stăteau la ferestre și se uitau speriați la noi. I-am luat pe toți la bord, după aia i-am dus în sat și cînd au venit pescarii din larg i-au dus acasă cu bărcile. După ce s-au retras apele, oamenii ne-au poftit în sat la ei. M-am dus cu tot echipajul. Copiii au dat serbare în cinstea noastră și au dăruit cîte-o cravată de pionier fiecărui om de pe navă...

Comandantul și-a dres glasul, încercînd să-și ascundă emoția. Iar el, Nucu, a privit cu alți ochi nava pe care-o disprețuise în sinea lui cînd o văzuse — mică, neînsemnată, cu vopseaua mătuită, între bastimentele masive și strălucitoare, ale căror tunuri și mitraliere amenințau tăcut cerul senin.

— Aici, o ilustrată de la fostul șef-mecanic. Un băiat de aur, acum e la pescadoare. Mi-a scris din Islanda. Tot la noi a învățat meserie. Fusese tractorist, îi plăceau motoarele, a trecut în rezervă cu grad de sergent. După o lună m-am pomenit cu cineva de la flota de pescuit oceanic, că-mi cere referințe despre el. A ajuns mecanic doi pe un trauler. Cînd îl vedeai, cu cartea și creionul în mînă. Băieți tare, tare buni...

— Și cei de acum ? l-a întrebat Nucu.

— O să-i vezi. Nu ți-i laud dinainte, dar sînt niște oameni unul și unul. Asta, ca să fiu drept cu ei. Altfel, nu știu de ce, totdeauna mi se pare că au fost mai buni cei dinainte. Dar peste doi ani, și oamenii de acum vor deveni „cei dinainte". Și o să te gîndești cu regret la ei.

— Înțeleg, a încuviințat locotenentul. Ca la fotbal.

— Cam așa ceva, s-a bucurat comandantul. Pe nava asta-i muncă grea ; pleci în larg cînd nu te-aștepți, stai cît e nevoie, echipajul e mic, dacă unul lipsește sau trage chiulul, se cunoaște... Ei, cam asta-i. Și mai e ceva. Diploma „Navă de frunte". Anul trecut a fost a patra oară consecutiv. Sper s-o luăm și anul ăsta.

...Nucu deschise sertarul. Dădu cu ochii de diploma „Navă de frunte" care le venise de la comandament acum două zile.

— Asta n-ar trebui să stea aici, spuse. Te-am rugat să-i faci o ramă și s-o afișăm în cazarma echipajului.

— Rama e gata, spuse maistrul. Dar nu-i văd locul acolo, în cazarmă. Și-așa e destulă înghesuială.

Locotenentul se îndreptă, împinse sertarul fără rost la loc, își apucă degetul și se înfurie.

— Dar unde vrei s-o pun ? zise el nerăbdător. În cabină la mine ? E răsplata lor ; ei au muncit, lasă-i s-o vadă.

— Am înțeles. Cum ajungem în port, iau măsuri.

— Păi da, spuse locotenentul încă pus pe ceartă. Și în general n-ar strica un pic de ordine în sertarul ăsta.

— Ce căutați ? întrebă maistrul grijuliu.

— Un ac și o ață, atîta tot. Dar în harababura asta. slabă speranță să...

— Dați-mi voie, spuse maistrul și scotoci cu îndemînare prin sertarul larg. Poftiți ac și ață. Ce vreți să coaseți ?

Ochii locotenentului lunecară fără voie spre haina agățată la ușă.

— Imediat, tovarășe comandant. Am observat de ieri. Se îndreptă spre timonier : Arsene, preiau eu timona. Tu pune mîna și coase nasturele ăsta. În haina de piele acul intră mai greu.

— Mulțumesc, spuse locotenentul. Nu mi-a plăcut niciodată să cos nasturi.

Maistrul trecu la timonă. Soldatul luă grăbit haina, puse ață-n ac și începu să coasă cu sîrg. După cîteva clipe, maistrul întoarse capul spre locotenent :

— Ar trebui să vă odihniți puțin. Sergentul Duță e pe comandă, la observare ; în zona asta nu-i nici o șansă să ne-ntîlnim cu vreo navă, puteți sta liniștit. La noapte o să fie nevoie mai mare de dumneavoastră.

— Nu mi-e somn.

— Măcar așa, să stați întins un pic. Toată ziua în picioare... Acum nu simțiți că sînteți tînăr. Dar oboseala se-adună.

Locotenentul se încruntă ușor. Una-două, maistrul strecura o aluzie la diferența de vîrstă dintre ei. N-o făcea cu rea intenție, dar ca toți oamenii tineri, locotenentul se simțea pus în inferioritate de aceste aluzii. Întîlnise bătrîni cărora nu le plăcea să li se amintească că-s bătrîni. Altfel, se înțelegea de minune cu maistrul. Lucra de doi ani cu el pe „Nava Trei“ și n-avuseseră niciodată un conflict mai serios. Poate doar atunci cînd s-au întors din Deltă, în primăvara trecută, după un marș plin de peripeții. Amalia venise să întîmpine nava în avanport ; îi recunoscuse silueta înaltă, subțire, îmbrăcată-n roșu — pardesiul pe care i-l făcuse cadou la primul salariu luat după căsătorie. Amalia stătea pe dig și vîntul îi flutura pulpanele pardesiului. Locotenentul a tras sirena și ea a făcut un semn cu batista, apoi s-a întors spre debarcader, unde se foiau cîțiva soldați în așteptarea navei.

A făcut atunci o manevră riscantă : ocolise farul în plină viteză, venind foarte aproape de dig, apoi tot așa, cu mașinile în plin, s-a năpustit pieziș spre debarcader. Maistrul, la timonă, manevra cîrma atît cît îi spunea experiența lui veche, astfel ca nava să se apropie într-un unghi cît mai convenabil de debarcaderul înalt, construit pe piloni de beton.

— Ia din cîrmă, s-a răstit locotenentul.

— Venim chiar în pilon, i-a replicat Cetină. Și micșorați viteza, că ne facem țăndări.

— Las-așa, s-a încăpățînat locotenentul.

Se uitase o clipă în jos. Marinarii de la manevră, cu parîmele în mînă, aruncau priviri speriate spre comandă. Locotenentul simțea o voluptate secretă în riscul acestei apropieri nebunești ; strîngea din dinți și întîrzia să dea comanda izbăvitoare. Într-un tîrziu, cînd marinarii de pe țărm se depărtaseră de debarcader, convinși că urmează o catastrofă, a dat comanda printre dinți :

— Pe drum înapoi !

Mecanicii au răspuns prompt la comandă. Numai fumul negru, țîșnit pentru o clipă pe coșul larg, dovedea suprasolicitarea mașinilor. Nava s-a oprit brusc din năvala ei impetuoasă ; elicile au azvîrlit pe cheu o trîmbă de apă tulbure și prova ascuțită s-a oprit la jumătate de metru depărtare de pilonul debarcaderului. Marinarii au aruncat parîmele de acostare, cei de pe țărm, reveniți din spaimă, le-au prins în jurul babalelor și acum erau veseli de parcă ei făcuseră isprava aceea nemaipomenită. Maistrul a definitivat manevra, a alăturat din parîme nava de debarcader, locotenentul a comandat „liber la mașini“ și-și punea haina albă, cu gînd să coboare în calea Amaliei. Maistrul a venit lîngă el :

— Să nu mai faceți asta niciodată !

— De ce ? Ți-am dat emoții ?

Cetină s-a apropiat și mai mult, coborînd glasul, ca să nu audă marinarii de cart :

— Tovarășe comandant, vreau să ies la pensie de pe vaporul ăsta. Nu mi-ar plăcea să-l văd într-o bună zi făcut armonică.

— De ce ? s-a mirat iar locotenentul. Ai văzut bine. Am apreciat exact momentul...

— Recunosc. Manevră de maestru. Există totuși o șansă la mie ca motorul să nu răspundă tocmai în momentul acela. Un mecanic neatent, o tijă înțepenită, o întrerupere de alimentare... Și-atunci s-a zis cu vaporul nostru. A fost o manevră imprudentă.

— În schimb dumneata ești prea prudent.

— Sînt prudent pentru că am văzut multe în viața mea. Am ani grei de ambarcare în spate, și pe mare se-ntîmplă tot felul de lucruri.

Pentru moment s-a supărat. Dar auzise, mai apoi, că un comandant de vedetă a făcut o manevră tot așa, la marele risc, în timpul unui exercițiu, și a ciocnit o altă vedetă. Ambele nave fuseseră la un pas de scufundare din această joacă.

Maistrul reluă fără să se uite la locotenent :

— Dacă ține tot așa, la noapte n-o să prea stăm în cabină. Odihniți-vă două ceasuri. Stau eu la comandă în timpul ăsta, plus că îl avem pe Arsene aici. De cînd umbli pe mare, Arsene ?

— De cînd aveam zece ani, spuse soldatul. Numai că la-nceput mergeam cu lotca. Vîsleam pînă se făceau bășici în palme. Bășicile se spărgeau, tata rîdea și mă-ndemna să le spăl cu apă de mare. Spunea că așa se-ntărește pielea.

— Și n-avea dreptate ?

— Avea, spuse timonierul și atîrnă haina la loc în cuier. E gata, tovarășe comandant. După vreo două săptămîni, nici urmă de rană. În schimb, niște bătături ca nasturii. Puteam să trag la babăici o zi și-o noapte.

— Să tragi la babăici e una, să ții timona e alta, zise locotenentul.

— Am fost și timonier, tovarășe comandant. Ani de zile, pe pescador. Cu mine n-aveți treabă ; țin drumul cu ochii-nchiși.

— Atunci arată-ne ce știi, spuse maistrul și-i dădu iarăși locul la timonă.

Locotenentul se uită pe geam. În prova navei se căscau gropi de-o clipă, apoi marea se umfla scurt, în tăcere, valul lung pleznea etrava vasului, arunca trîmbe albe de stropi pe punte și se rostogolea cu iuțeală mai departe. În lumina sumbră a amurgului, apa avea o culoare vineție. La dreapta, spre țărm, cerul era roșiatic, dar curînd și această culoare dispăru sub năvala norilor. Locotenentul se întoarse spre maistru. Acesta se așezase pe scăunelul îngust și înalt, fixat în peretele comenzii, locul obișnuit al ofițerului de cart.

— Faceți cum vă spun eu, tovarășe comandant. O să aveți nevoie de forțe la noapte.

— Bine. Dacă nu intervine nimic, mă trezești la opt.

— O să vă treziți singur. Ne clatină din ce în ce mai tare.

Locotenentul bău apă, ținînd în echilibru sticla și paharul. Stătea în mijlocul încăperii, cu picioarele depărtate, și își păstra poziția verticală, în ciuda legănatului tot mai puternic. Apoi puse sticla în raftul cu margini înalte, cu locaşuri speciale pentru sticle și pahare. Se duse în cămăruța din spatele comenzii, unde era o cușetă îngustă cu pernă din buret. Toate navele au o cabină mică în spatele comenzii, cu o cușetă îngustă unde comandantul poate să se odihnească pe timp rău. Își scoase pantofii și se lungi pe canapea. Pereții vibrau mărunt, abia auzit, în ritmul motorului ; de alături, din comandă, răzbăteau zgomotele familiare ale timonei ; era liniște, liniștea amurgurilor pe mare, cînd pînă și cel mai gălăgios om din echipaj se potolește deodată şi rămîne pe gînduri, cu ochii deschişi. Ora gîndurilor, ora amurgurilor pustii.

De data asta nu mai putea scăpa de gînduri. Evitase toată ziua să rămînă măcar o clipă singur cu frămîntările lui ; încercase să nu se gîndească deloc la întîmplarea de ieri, întîmplarea aceea extraordinară, plecarea Amaliei, cu ciudata speranță că evitînd s-o evoce, întîmplarea devenea mai puțin reală. Din clipa în care ieșise pe ușă, azi-dimineață, în drum spre port, lumea exterioară îl absorbise : un vecin trebăluind în jurul „Daciei“ nou-nouțe, cîteva întrebări și constatări firești în atare împrejurare : cum merge, ești mulțumit de ea, cîți kilometri ai pînă acum, ce culoare frumoasă ; apoi cunoscuți și necunoscuți, pe stradă, militari mai mari în grad, un salut ca la carte ; capul de linie şi aglomerația din jurul cursei de Constanța ; un coleg cu chef de vorbă, zbîrnîitul unei șalupe spre ieșirea din port, constatări banale privind starea vremii — apoi Nava.

Nava izbutea totdeauna să-i alunge celelalte preocupări ; a privit-o de sus, de pe țărm, cu ochi critic : catargul ar trebui vopsit, și pînă la reparație mai este ; husa e prost întinsă pe ţeava hidromonitorului, a cărui siluetă aducea cu un tun de calibru mic ; și ce dungă de păcură de-a lungul liniei de plutire, să scot un om s-o şteargă, dar asta cere timp ; pe urmă raportul echipajului, ridicarea pavilionului, controlul plinurilor şi la drum. Pe drum iarăși, fără gînduri, fără întrebări străine de viața navei ; calcule pe hartă, o lecție cu echipajul, inspecţie în cazarma mecanicilor, sosirea la Golf, descărcarea alimentelor, prînzul la bord, avîndu-l musafir pe locotenentul Ionescu, cel care rămînea mai departe pe țărmul pustiu...

Apoi plecarea și insistențele maistrului : „Odihniți-vă două ceasuri !“ Două ceasuri, singur cu gîndurile. Singur, privind în față adevărul acela urît și lipsit de sens : Amalia plecase, într-adevăr !

Dimineață, cînd se trezise, încă nu credea cu adevărat. S-a ridicat dintr-un salt ; perna ei intactă, la baie liniște, toată casa părea cufundată într-o tăcere încordată, ce te faci acum, ibricul pentru cafea, dar unde sînt chibriturile, ea păstra totdeauna chibriturile la-ndemînă, pe colțul dulapului ; acum nu erau acolo. Înapoi, în casă, cu ibricul în mînă ; unde naiba or fi chibriturile ? Ordinea firească, menținută parcă de la sine, se destrămase prin absența unei simple cutii de chibrituri ; cum o să fie fără Amalia ? Refuza să creadă un lucru evident, Amalia plecase, și cu ea ordinea aceea calmă, firească...

Ceasul a sunat abia după ce el își băuse cafeaua, se bărbierise și se îmbrăca ; l-a lăsat să sune, să-și destindă arcul pînă la capăt ; Amalia îl oprea totdeauna după prima secundă, suna strident și ei îi plăcea să mai rămînă o clipă, după țîrîitul acela grăbit, iar el deschidea ochii, și primul lucru pe care-l vedea era zîmbetul ei.

Ceasul a sunat și a tăcut. Mai era destul pînă la ora obișnuită de plecare. S-o ia înainte, pe jos ? Ar fi uimit santinela de la intrarea în port. Iar echipajul, trezindu-se că locotenentul vine la bord cu noaptea-n cap... Toți au să ghicească : are buclucuri comandantul nostru, altfel nu l-ar trimite consoarta la vapor așa de dimineață ! A făcut cîțiva pași fără rost, încercînd să-și găsească de lucru ; nu, casa era prea bine pusă la punct, nimic de care să te agăți pentru o jumătate de oră, la radio erau sfaturi pentru agricultori, un tip care graseia dădea explicații savante privind discuirea pămîntului, cine-i învață pe țărani meserie, a constatat ironic în gînd, uite că rîd de alții și eu însumi sînt de fapt nefericit ; nu se poate, Amalia, vino înapoi, a fost o simplă greșeală, o neînțelegere, de ce să recurgi la un gest atît de categoric, plecarea ; oare atît de puțin să dureze fericirea pe care ne-am făgăduit-o pentru toată viața ? Hai, Amalia, n-o să se mai întîmple, refrenul ăsta nesuferit, *n-o să se mai întîmple,* m-am enervat și eu, prea des te enervezi, asta mi-e firea, Amalia, fii înțelegătoare, am mai fost, de-atîtea ori, nu pot la infinit, dar asta-i ultima oară, iarăși ultima ? Rîsul ei amar, sătulă de promisiuni, nu mai crede în ele, el însuși nu mai credea, își reproșa amarnic cîte-o vorbă, un gest, o faptă declanșată de un moment de furie în care-și pierdea pentru o clipă controlul ; greu să repari după aceea, greu să-ți ceri iertare, greu să fii iertat, dar trebuie...

Hotărîrea, rapidă, ca un impuls venit de undeva, din afara lui : să-i scrie Amaliei, și asta acum, imediat, cînd mai sînt zece minute și trebuie să plece la navă, dar înainte de plecare, să-i scrie !

Cu mișcări repezi a scotocit sertarul unde păstra actele casei, chitanțele vechi de plata luminii, fotografii răzlețe, mărțișoare prinse pe cărți de vizită, o lampă de televizor uzată și o mie de alte mărunțișuri. A găsit, în sfîrșit, plic și hîrtie. A vrut să-i scrie mai întîi ei. Începea cu cuvintele „Scumpă Amalia, e adevărat că am greșit..." pe urmă și-a amintit că asta sună ca versurile unui tango vechi și a aruncat, furios, scrisoarea. A luat altă hîrtie :

„Dragă tată,

Mă adresez dumitale acum, într-un moment critic al căsniciei mele. Ca părinte, în ideea că dorești binele fiicei dumitale, cred că mă vei înțelege și vei da o mînă de ajutor pentru..."

Oftă. Compusese scrisoarea cam la repezeală, dar tot ce spunea acolo era adevărat, spus din inimă. Își încredința socrul că n-o să se mai repete și-l ruga s-o trimită pe Amalia înapoi. Nu se îndoia, scria în scrisoare și se gîndea și acum, nu se îndoia că tatăl Amaliei îl va înțelege.

Dar va înțelege și Amalia ? Se va întoarce, va crede în făgăduiala lui, făcută solemn pe bucata aceea de hîrtie cu chenar mov ? Parc-o auzea : „Iarăși iertare ? Pentru a cîta oară ?" E drept, de fiecare dată după ce-o nedreptățea, își recunoștea vina deschis.

— Cum te-ai simți în locul meu, în fața unor asemenea bănuieli nedrepte ? îl întreba ea. Ce-ai spune dacă m-aș purta și eu ca tine ?

Se închipuia în locul ei. Și-atunci remușcările veneau și mai amare. Dar prea tîrziu, după ce scena aceea urîtă se consumase, după ce el, cu privirea tulbure de furie, apucase s-o întrebe zorit :

— Unde-ai fost ? La ce oră ai plecat de-acasă ? Cît faci de la piață pîn-aici ? Cu cine ai stat de vorbă ?

Apoi iarăşi scuze, iarăşi remuşcări.

— Fii atent, Nucule, i-a spus odată Amalia. Într-o bună zi n-o să mai suport.

Era după a treia scenă de gelozie. Nemotivată ca toate celelalte. Și el, stingherit, tamponîndu-și fruntea cu batista, îi ocolea privirile.

— Te rog, nu așa. N-are rost să mă ameninți. Am greșit, mi-am recunoscut greșeala, de ce forțezi o ușă deschisă ?

Ea, dreaptă și demnă în fața lui, scrutîndu-l cu calm :

— Dragul meu, orice căsnicie se bazează pe încredere. Dacă n-ai încredere...

— Dar am. Nu știu ce m-a apucat așa. Se făcuse tîrziu și... îmi treceau tot felul de lucruri prin cap.

— De ce ți-au trecut tocmai *astfel* de lucruri ? De ce neapărat să se întîmple ceea ce bănuiești tu mereu ? Puteam să fiu la croitoreasă, să stau la rînd pentru o probă. Sau să-mi fi venit rău pe stradă. Sau să mă abat din drum ca să ajut o bătrînă. Sau să fiu martor la un accident. De ce, din toate posibilitățile, ai ales-o pe cea mai rea ?

— Îți cer iertare.

— Iarăși iertare ? Pentru a cîta oară ?

Ieri, la fel. Năvălise în casă, era sigur că de data asta *e ceva*, urcînd scările își repeta frazele disprețuitoare pe care avea să i le arunce ca pe niște palme — și a găsit-o pașnică, în fotoliu, cosînd. Ea s-a uitat mirată spre el, cu sprîncenele ridicate, apoi încruntarea pe care i-o cunoștea de acum atît de bine — cînd se supăra, ochii ei negri străluceau straniu iar fața prelungă, frumoasă, devenea deodată palidă, în timp ce urechile mici, pe jumătate ascunse de pletele negre, se înroșeau brusc :

— Ce te așteptai să găsești aici ? O orgie, o scenă ca-n filmele sexy ? Mă mir că nu ți-ai adus martori...

El și-a aruncat ochii spre ușa de la baie — era deschisă ca de obicei. Dincolo, spre dormitor, altă ușă deschisă, patul intact. Chiar așa : ce se aștepta să găsească ? Rușinat de goana lui nemotivată, umilit pentru că umilise la rîndul său, ar fi vrut să dispară din fața ei. Se legăna pe călcîie, nehotărît, și o privea țintă ; ea rămăsese acolo în fotoliu, cu lucrul pe genunchi, și i-a șoptit :

— Așadar, iarăși gîndurile tale absurde. De data asta...

— Nu, Amalia, nu, înțelege-mă.

— Ce să înţeleg ? N-ai să te înveţi minte niciodată. Toate făgăduielile tale nu fac doi bani. M-am săturat de atîtea jigniri, de bănuieli fără rost, de neîncrederea asta care mă doare ca o palmă. E o josnicie să mă spionezi tot timpul ca pe o... ca pe o...

A izbucnit în plîns, incapabilă să pronunțe cuvîntul acela urît, pe care-l presupunea rostit deja în mintea lui înfierbîntată. El a făcut un pas spre fotoliu :

— Nu te spionez. Am vrut să...

— Ce-ai vrut ? Nu mai căuta justificări, i-a spus ea ștergîndu-și lacrimile. Nu mai putem continua așa.

De jos s-au auzit două claxoane scurte, nerăbdătoare. Sfetcu îi spusese că se grăbește, îi făgăduise că stă numai un minut.

— Sînt aşteptat, i-a spus. O să-ţi explic cînd vin acasă. Să nu crezi că...

S-a întors lăsînd fraza în suspensie și a ieșit pe ușă cum intrase : val vîrtej.

Cînd s-a întors la prînz din port, la ora obișnuită, a sunat zadarnic la ușă. Speriat, s-a căutat prin buzunare după chei. A înjurat și a intrat în casă. Amalia nicăieri. La bucătărie, o farfurie și tacîmuri aranjate pedant *pentru o singură persoană.* Alături de farfurie, un bilet scris pe o pungă albă, mică, mirosind a cafea :

„Găsești supă în frigider. Descurcă-te singur. N-am mai putut suporta toate prostiile astea. Probabil că e mai bine așa“.

A întors punga aceea pe față și pe dos. Nici un cuvînt mai mult. De fapt, ce-ar mai fi fost de adăugat ?

A încălzit supa și a mîncat, căutînd să-și păstreze calmul. După masă, primul gest de independență : o țigară fumată în dormitor. Treaba ei dacă s-a supărat. O să-i treacă. Dar dacă n-o să-i treacă ? Tolănit pe pat, cu scrumiera lîngă pernă, ca niciodată. Pe urmă, dintr-un salt, la dulapul de haine. Aproape să smulgă ușa. Da, dulapul era gol ! Își luase cu ea tot. Pînă și rochiile de vară, care n-aveau să-i trebuiască decît peste cîteva luni !

Și-o închipuia aplecată peste geamantan, geamantanul cumpărat anul trecut, cînd fuseseră amîndoi la munte — ce bine se simțiseră atunci ! — aplecată peste geamantan, ștergîndu-și lacrimile și îngrămădind acolo tot felul de lucruri ! !

Cu mîinile în șolduri, gol de gînduri, s-a uitat un minut întreg la șifonierul gol. Apoi a simțit miros de ars. Țigara căzuse lîngă pernă ; materialul alb, apretat de mîna Amaliei, ardea mocnit, circular. A sărit să stingă micul incendiu ridicol. Nu știa ce să facă mai întîi. S-a fript la degete strivind jarul acela mic dar tenace. Și-n clipa aceea și-a închipuit că o urăște.

Cum s-o urăsc ? se întrebă acum, întorcîndu-se pe-o coastă ca să-și scoată țigările din buzunar. Cum s-o urăsc ? Mai degrabă ea să mă urască pe mine, în fața ei apar absurd și caraghios, bănuitor ca un bătrîn care și-a *cumpărat* o nevestică jună ; dar ne-am căsătorit din dragoste, n-a fost la mijloc nici interes material, nici obligație, nici influență din partea cuiva.

— Te-ai gîndit bine, Nucule ? l-a întrebat mama cînd a aflat vestea.

Era în concediu, primul lui concediu ca locotenent ; mama croia cu îndemînare o bucată mare de stambă neagră cu flori roșii, și tăia mai departe, probabil ca să-și ascundă emoția.

— M-am gîndit, mamă. O iubesc. Doi ani de zile, îți închipui. Nici nu m-am uitat la altă fată.

Mama s-a oprit cu foarfeca deschisă, l-a privit peste umăr :

— Poate tocmai de asta mă tem. N-ai cunoscut alte fete, nu poți să faci comparații, s-o alegi pe cea mai potrivită...

— Ea e cea mai potrivită, a spus el repede. Nu pot să trăiesc fără ea, înțelegi ? O iubesc din tot sufletul.

— Dar ea ? Ce fel de fată este ?

— Nu ți-am povestit de-atîtea ori ? Nu ți-am scris zeci de pagini ?

— Descrierile tale exaltate, a zîmbit mama trist. Îndrăgostiții au un fel de ochelari roz. N-am nimic cu Amalia, am prins drag de ea din ce-am aflat de la tine, dar dacă ai să-ți schimbi gîndurile pe urmă ? O să cunoști alte femei, o să-ţi placă alta mai mult, ce te faci ? Căsătoria te leagă pe viață, nu uita.

— Asta şi vreau. Să mă leg pe viaţă, să fim mereu împreună.

— Atunci... să fie într-un ceas bun, a spus mama lăsînd deoparte foarfeca şi apropiindu-se de el.

Poate voia să-l sărute, dar el arăta atît de solemn, încît nu și-a dus gestul pînă la capăt.

— Să-i scriem lui taică-tău, a oftat ea. Sînt momente în care ar fi mai bine să fie aici.

— Crezi că... s-ar împotrivi ?

— Nu-l cunoşti ? Cînd te-ai născut tu, era la Bicaz, la hidrocentrală. A venit abia după o lună să mă vadă.

— Atunci... ?

— E tatăl tău, a spus mama. Și trebuie să ştie.

Tatăl a cunoscut-o cu cîteva zile înainte de nuntă. Aducea un „Buceag“ în reparație capitală, treaba lui cum se rostuise să vină la Bucureşti chiar atunci. A stat puțin de vorbă cu ea — erau în casa unchiului, şi cîinele Faruk dormea, ca totdeauna, lîngă fereastră. Pe urmă, Amalia s-a dus s-o ajute pe mama şi pe tanti Sanda la bucătărie. Pretext naiv ca să stea de vorbă mai pe-ndelete. Iar el a rămas cu tata, cuminţi, pe scaune, la masa din sufragerie. Tăceau şi se uitau unul la altul. Așa i-a găsit tanti Sanda, venită pentru o clipă de la bucătărie.

— Ce modă, să-ţi cunoşti nora în ziua nunţii ! a bombănit ea cotrobăind prin vitrină după tacîmuri.

— Secolul vitezei, cumnăţică, a rîs tata.

— Și ? Cum ţi se pare ?

— Fată serioasă. Nu-şi face pleoapele cu creionul, nu-și taie rochia să i se vadă... (s-a oprit, sub privirile ucigătoare ale cumnatei). În tot cazul, băiatul s-a cam grăbit. În loc să-şi trăiască viaţa...

— Dar mi-o trăiesc, tată. Împreună cu ea. Pentru mine asta înseamnă să-mi trăiesc viața. Să fiu alături de Amalia.

— Atunci e-n regulă, a spus tata. Am adus niște trăscău de pe valea Horincei. Să bem un păhărel pentru fericirea voastră...

Fată serioasă, spusese tata. Și tata se pricepea la oameni. Cunoscuse multă lume în peregrinările lui. El, Nucu, s-a bucurat de această apreciere. Dar ar fi trebuit să-i dea mai multă importanță. Și să fie convins că Amalia *este* fată serioasă. N-ar fi ajuns la atîtea certuri și la situația de acum...

Strivi țigara în scrumieră. Se răsuci pe canapeaua îngustă. Pentru prima oară i se păru cu adevărat incomodă. Cum să dormi acum, la ora asta ? Dar mă așteaptă o noapte albă, gîndi. Ei, și ? Parcă n-au mai fost nopți albe ?

Capitolul doi

Locotenentul Ionescu se opri pe vîrful dunei, cam la jumătatea distanței dintre cele două ape : marea fremătătoare, în stînga lui, imensă și albastră ca sineala la această oră a apusului ; în dreapta ghiolul, încrețit de vînt, cu tufărișurile agitate de adierea rău-prevestitoare. Ghiolul îi fusese antipatic de cum l-a văzut prima oară, în dimineața aceea de februarie, acum o lună deci, exact o lună, uite că a trecut o lună în pustiul ăsta ! Era frig atunci, pe vîrfurile tufelor strălucea chiciura, soarele n-apucase încă s-o topească, frunzele sclipeau, cărunte și agitate, iar farul părăsit părea mai ruinat decît era în realitate.

— O să ancorez la vreo două cabluri, a spus comandantul „Navei Trei“ fără să-și desprindă binoclul de la ochi. Pustiu al dracului aici ; nici măcar pescari nu se văd. Habar n-am dacă pot să mă apropii prea mult ; mai bine lăsăm barca la apă și sondăm. Decît să mă împotmolesc...

— Ar fi o tîmpenie, a încuviințat locotenentul Ionescu. Dă ordin să lanseze barca ; mă duc să sondez.

— De ce ? Ești nerăbdător ?

— Vreau să știu cu cine am de-a face, a rîs Ionescu cam strîmb. Altul nu găseau pentru treaba asta.

— Ai auzit ce-a spus contraamiralul. Te-a trimis pe tine fiindcă ești om de bază, George.

— Om de bază ! a mormăit Ionescu. Ce-ai de gînd, lași barca aia la apă ?

Din barcă țărmul părea mai înalt și mai exotic. Dincolo de dune se vedeau vîrfurile gălbui ale tufelor de papură ;

păsări mari, de culoare incertă, pluteau alene în adierea brizei de dimineață. În prova bărcii, un marinar măsura mereu adîncimea ; sonda lungă, cu dungi roșii și albe, era singurul lucru viu colorat în acest univers de nuanțe palide, gălbui, fără strălucire.

— Trei metri... trei metri... repeta monoton marinarul cu sonda.

Cei de la rame vîsleau în tăcere, ritmic, cu mişcări scurte și exacte, ca niște mașini. Locotenentul Ionescu s-a întors către navă ; a văzut sus, la comandă, silueta subţire a prietenului său care-l urmărea. Mă compătimeşte, și-a spus supărat în gînd. Cum l-am compătimit şi eu cînd am luat vedeta în primire, iar pe el l-au pricopsit cu „Nava Trei".

Vedeta locotenentului Ionescu intrase în reparaţie capitală. A doua zi după ce a predat-o şefului de lucrări de la șantier, s-a pomenit chemat la comandantul brigăzii. Ce bucurie secretă atunci ! După clipa de deprimare care urmase despărțirii de navă — și ce despărțire prozaică, o semnătură în procesul verbal, cîteva recomandări inutile făcute inginerului din șantier — bucuria : poate-mi dă altă navă, poate-mi scap oamenii din poziția „rezervă de echipaje", poate...

Contraamiralul nu stătea la biroul lui, ci pe unul din scaunele de la masa lungă, folosită pentru şedinţe. Ce-a mai încărunțit ! s-a mirat locotenentul Ionescu. Alături de contraamiral, secretarul consiliului politic, un ofițer între două vîrste, pe care-l cunoştea încă din şcoală, îi fusese lector la catedra de ştiinţe sociale. Au dat mîna cu el, contraamiralul l-a invitat să se așeze în fața lor, de cealaltă latură a mesei lungi.

— Cum e, Ionescule ? l-a întrebat contraamiralul.

— Bine, vă mulțumesc, tovarășe contraamiral.

— Cum te descurci ? a intervenit secretarul. În școală aveai note bune la pedagogie. Cum te prezinți în viață ? Care-i moralul echipajului tău ?

A ezitat o clipă.

— Nu prea grozav, tovarășe căpitan de rangul întîi. Ne-a intrat nava în reparații capitale. Iar oamenii au să se împrăștie la atelierul de torpile, la gardă, la depozit...

Am încercat eu să-i încurajez, dar n-am argumente. Marinari fără vapor.

Contraamiralul și-a dres glasul :

— Tovarășe locotenent, ne-am gîndit să-ți dăm o misiune, dumitale și echipajului. Tocmai ca să nu se împrăștie oamenii. Veți lucra la o construcție. Undeva, în preajma deltei. Veți pune piatra de temelie a unui obiectiv din cincinalul viitor. Ce spui ?

— Tovarășe contraamiral, dacă e ordin...

— V-am spus că o să se bucure, a zîmbit contraamiralul întorcîndu-se către secretarul consiliului politic.

— Ne-am gîndit la tine, a spus secretarul, fiindcă ești un ofițer bun, știi să lucrezi cu oamenii. Acolo nu e glumă.

— Singur, independent, a precizat contraamiralul. Într-un loc izolat, cu zece oameni în subordine...

— Zece ?

— Da. Cei de pe nava dumitale, plus trei inși din rezerva de echipaje. Nu-ți ascundem greutățile. E mult de lucru acolo, iar condițiile... poți să-ți imaginezi și singur. Cel mai apropiat sat e la zece kilometri ; ca să ajungi acolo trebuie să traversezi un ghiol. O să-ți dăm o barcă pentru asta. Dar n-o să prea aveți treabă în sat. Construiți pe țărm o baracă și vă descurcați. Să ai grijă de oameni, de sănătatea lor. Aprovizionarea o asigurăm săptămînal, pe mare.

— Și... misiunea ?

— Misiunea... a murmurat contraamiralul și a tras mai aproape un dosar subțirel. Deocamdată misiunea se poate explica în trei cuvinte : un drum de acces peste ghiolul acela. A scos din dosar o fotografie cît o coală de cerere și i-a întins-o. Uite, ăsta-i locul. Fotografiat din elicopter. Pe uscat n-ai cum să ajungi acolo. Iar pe mare nimeni n-a încercat încă. O să te duci dumneata acum. Un fel de explorator. Cineva trebuie să facă primul pas.

George a privit îndelung fotografia, cu mintea învălmășită. Pe poza indiferentă aparatul înregistrase totul : luciul apei încrețit ici și colo de-o adiere ; mici insule plutitoare, vegetație crescută de-a valma, apoi păsări mari, urîte, zburînd toate într-o direcție — speriate, probabil, de zgomotul elicopterului...

— Nu e o misiune ușoară, a spus încet secretarul consiliului politic. Un fel de exil, la urma urmei. Dar tu, Ionescule, nu ești un exilat. Ne-am gîndit tocmai la calitățile tale. Ești apropiat de oameni, știi să lucrezi cu ei. În condițiile de acolo asta ne trebuie, mai ales la început. Peste un an sau doi, vor lucra sute de oameni, va fi un fel de orășel, vor sosi utilaje speciale. Dar drumul acestor utilaje trebuie deschis de cineva. Explică-le militarilor, spune-le despre ce e vorba. Știm și noi că va fi greu, dar frumusețea lucrului ăsta stă tocmai în dificultatea lui. Singur cu zece oameni într-un mic deșert...

A tăcut. Locotenentul Ionescu s-a uitat iarăși la fotografie.

— La ce te gîndești ? l-a întrebat secretarul.

— Mă întreb de ce au ales tocmai locul ăsta.

— Am pus și eu aceeași întrebare. Golful e măturat de curenți, mi-au explicat la comitetul județean. Nu se depun aluviuni, deci condițiile sînt ideale pentru un mic port industrial. Plus că e aproape de materia primă.

— Înțeleg. Cînd urmează să plec ?

Cei doi au schimbat o privire și și-au zîmbit. Apoi contraamiralul :

— Cît mai curînd. Începeți cu amenajarea drumului peste mlaștina din nord. Ca să poată intra buldozerele și basculantele și toate celelalte. Pe urmă, vine trustul de construcții și o să fie mai vesel. Măsurători, sondaje, proiecte definitive, amplasarea clădirilor. Deocamdată nu există decît o schiță generală. Pe baza ei, ni s-a cerut concursul : să construim un drum. Construiește-l, locotenent Ionescu. Ți-am spus : ne-am gîndit bine înainte de a-ți încredința această sarcină.

— Vă mulțumesc pentru încredere, tovarășe contraamiral.

Contraamiralul s-a lăsat pe spătarul scaunului :

— După o săptămînă petrecută acolo n-ai să-mi mai mulțumești. Nu-ți ascund, o să fie greu. Fără apă, fără curent electric... O baterie de acumulatori și o stație radio. Armament, muniție, provizii. „Nava Trei“ o să vă aprovizioneze săptămînal. Îți dau un bucătar. Peste vreo lună vine și un sanitar, e la curs. Cam în trei luni, treaba poate fi terminată. Așa spuneau cei de la consiliul județean. Mai ai vreo problemă ?

— Nici o problemă, tovarășe contraamiral. Mă voi strădui să fac tot ce trebuie.

— Nu mă îndoiesc. Mult succes, Ionescule !

O lună trecuse. Mai întîi instalarea barăcii. Din panourile pe care le adusese „Nava Trei“. Cei zece și echipajul navei începuseră lucrul de dimineață. Lucrau cu toții ca nebunii. Cei de pe navă, să nu-i apuce noaptea cu treaba neterminată. Cei care rămîneau, să-și vadă „vila“ gata. În amurg, baraca putea fi locuită. George făgăduise că la următoarea vizită „Nava Trei“ va găsi un debarcader făcut după toate regulile artei. Nucu îi mulțumise și se urcase în barcă, și fața lui părea cam tristă în lumina săracă a amurgului...

Așadar o lună, o lună întreagă în pustietatea asta, cu vîntul șuierînd printre tufele de papură care scoteau un fel de scrîșnet metalic, cu păsările de baltă urîte și agere, pescuind cu disperare de dimineață pînă seara, cu „stingerea“ îndată după apusul soarelui, fiindcă lumina săracă a becurilor alimentate de baterie trebuia drămuită...

— Tovarășe locotenent, cum ați trăit aici ?

Locotenentul tresări. Nu auzise pașii sanitarului, prin foșnetul continuu al valurilor și al tufelor uscate din mijlocul bălții.

— Ei, spuse el, cum să trăim ?

— E de groază, pe cuvîntul meu.

— Pînă te obișnuiești.

— Ce să te obișnuiești ? !

Locotenentul îl privi mai atent. Sanitarul era un băiat subțire, cu obrajii albi și nas mic, ca de fată. De sub beretă îi ieșea, dincolo de tîmpla stîngă, o șuviță de păr negru, ondulat, semănînd cu ceea ce frizerii numeau cîndva „coadă de rîndunică“. Ar trebui să-l trimit la tuns, gîndi locotenentul. Dar unde ?

— Te obișnuiești, repetă el.

Sanitarul făcu un pas înainte și spuse repede :

— N-o să mă obișnuiesc niciodată. Am făcut cursul de sanitari la București, și de acolo, buf aici. Nici n-am avut timp să mă dezmeticesc. Eram deprins cu zgomotul din București. Mașini peste mașini, scîrțîit de frîne, fum...

— Aici nu e poluare, spuse locotenentul Ionescu cam în ironie. Și nici de zgomot nu ne plîngem. Bănuiesc că n-ai adus calmante în trusa ta de medicamente. E destulă liniște.

— Prea multă, făcu sanitarul.

— De unde ești ?

— Eu ? Din București. Am lucrat în comerț, ca achizitor. Am colindat prin sate, am fost și în deltă de cîteva ori. Dar pustiu ca ăsta n-am văzut pe nicăieri.

— Acuma nu mai e pustiu, zise locotenentul. Vezi ? Am putea spune că formăm un fel de localitate. Chiar dacă nu-i trecută pe hartă.

— Am auzit că locul ăsta nici n-are nume.

— O să-i dăm un nume. E destul să-l calce picior de om. Asta-i mai greu. Pînă hotărăști omul să vină aici. Și... să stea !

— Eu unul... începu sanitarul. Dacă știam cum e...

— N-ai fi venit ? Asta vrei să spui ?

Sanitarul ridică din umeri, rușinat. O pală de vînt îi înfășură după ureche panglica beretei. Și-o îndreptă, se zgribuli puțin. Privi spre mare, departe, acolo unde „Nava Trei“ se mai zărea ca un punct cenușiu, nedeslușit, pe marea largă și pustie.

— Nu era după mine, spuse. Am primit ordin să vin și am venit.

— Hai să-ți arăt ce facem noi aici, zise locotenentul, încercînd încă să fie prietenos. Ca să-ți dai seama că nu ne chinuim degeaba.

Îl împinse înainte și porniră amîndoi prin nisipul albicios, greu, care se surpa mereu sub tălpi. Din loc în loc, tufe ciudate, rotunde ca mingile, cu frunze înguste și palide, îi făceau să ocolească doi-trei pași. Sanitarul se împiedică de una dintre ele ; se temu să nu cadă, dar văzu cu uimire că planta se smulge cu ușurință din nisip și pornește la vale, împinsă de vînt.

— Parc-am fi pe lună, bombăni el.

— Pe lună nu e viață. Să vezi peste-o jumătate de oră cum începe brotăcimea concertul. Și păsările încep să se întoarcă la cuiburi. Și colo, stuful. Iar bucătarul pune de mămăligă. Există pe lună ceva din toate astea ?

Sus, în vîrful dunei, sanitarul se opri. Locotenentul se opri și el, dar nu să-și tragă răsuflarea, ci să contemple, cu privire de stăpîn, întinderea bălții.

— Uite, spuse el gospodărește, aici e punctul cel mai îngust din baltă. Noi lucrăm dincolo. Aducem pămînt și-l bătătorim, un fel de dig sau o șosea care taie balta în două. De aici nu se vede mare lucru ; peste apă avem un loc bun, cu pămînt sănătos, de unde cărăm material. Nisipul n-ar rezista la greutatea mașinilor, plus că la prima ploaie s-a zis cu el. Facem lucrare temeinică, să ne pomenească.

— Ce mai treabă pentru marinari, zise sanitarul. Zău, nu vă supărați, tovarășe locotenent...

— De ce să mă supăr ? Așa gîndeam și eu la început. Crezi că mi-a convenit ? M-am luptat mult să scot un echipaj cum trebuie ; le-am ținut lecții, am stat lîngă ei la antrenamente, i-am ajutat să se miște repede și corect. Ningea, bătea vîntul, ploua, eu lîngă ei. Cu mitraliorul, ai să-l cunoști, muzicant, m-am chinuit mai mult, că nu putea să-nchidă un ochi. Are un defect sau așa ceva. Pînă l-am făcut să ochească numai cu un ochi, au trecut săptămîni. Și la tragere mi-a luat „foarte bine". Dar a transpirat, nu glumă. Și-am transpirat și eu lîngă el.

— Păi vedeți ? spuse sanitarul.

— Ce să văd ? A trebuit să venim aici, și am venit. A început să ne placă. N-ai să ghicești cine e cel mai bun săpător. Grosu, telegrafistul. Băiat fin, cu liceul terminat. E drept, a făcut sport. Dacă-l vezi la lopată... Cîteodată, de ce să mint ? Mă apucă așa, un fel de îndîrjire, și pun și eu mîna. Sap alături de ei și lor le place și-mi place și mie. Tot un fel de sport și ăsta. Sănătate curată. Toată ziua în aer liber... Ți-am spus, poluare zero. Ca la sanatoriu.

Se opri, stingherit de privirea atentă a sanitarului. Devin ridicol, își spuse. Entuziasm exagerat. O să creadă că vreau să-l păcălesc. Sau... să-l consolez. La urma urmei ce-mi pasă ? Nu eu l-am adus aici. Și să facă bine să-și ascundă sentimentele.

— Mîine o să-ți dau o lopată, spuse. Cel mai bun leac contra nostalgiei. După ce sapi o dimineață-ntreagă, te simți un fel de erou. Și ai o foame de lup.

— Dar seara ? întrebă deodată sanitarul.

— Seara... șovăi locotenentul. Seara, să fiu sincer, e mai prost. Stăm puțin de vorbă, ascultăm buletinul de știri, pe urmă ne culcăm. În primele zile, adormeau toţi buștean, de cum puneau capul pe pernă. Pe urmă s-au deprins cu efortul. Îi aud cum se foiesc în pat pînă tîrziu. Mai oftează, mai...

— Nici dumneavoastră nu dormiţi.

— Nici eu. Cînd vrei să scapi de gînduri, mai rău vin peste tine. Te frămînți, îți aduci aminte de una și de alta...

Sanitarul se uită iarăși spre larg. „Nava Trei" dispăruse. Orizontul era pustiu și albastru în lumina palidă dinaintea amurgului.

— Pînă n-a plecat nava, parcă tot mai aveam o speranță, spuse. Mă gîndeam că se-ntîmplă o minune, că se răzgîndește cineva și-mi spune sanitarule, ia-ţi catrafusele și întoarce-te la bord, aici nu-i de tine.

— Ce să-i faci, zise neutru locotenentul. Speranța e una, realitatea e alta. Toată chestia e să nu-ţi pierzi curajul.

Sanitarul își puse palma pe urechea dinspre vînt. Apoi tuși, privind în jos.

— Mă duc să le spun băieţilor să facă focul. Trage al naibii în baracă.

— Știu și ei, spuse locotenentul. Au simțit-o pe pielea lor. În februarie să fi venit. Îngheța apa-n căni.

— E de groază, făcu sanitarul. Cum să-nghețe apa ?

— Făceam focul cu stuf. Și ăsta dă căldură cît arde. Pe urmă îngheți lîngă sobă.

— Eu mi-am adus un termometru de cameră cu mine. Am ordin să păzesc sănătatea oamenilor.

— Deocamdată nimeni nu se plînge. Au răcit, la început, vreo doi. Dar am un leac energic. Păstrez o sticlă de coniac, pentru cazuri speciale. O mică doză, un somn bun și gata cu răceala. Sînt rezistenți băieţii.

— Am la mine aspirină. Și ceva chinină contra frigurilor. Dacă încep ţînţarii...

— Ești prevăzător, făcu locotenentul. Dar eu cred că terminăm înainte să-nceapă țînțarii. Mîine o să vezi cît am avansat. Drumul e pe jumătate gata. Muncesc băieţii ca leii. Dac-ar fi după ei, ar lucra şi noaptea.

— Păi da. Se grăbesc să termine lucrarea mai repede. Dar după asta ce, ne dă drumul de-aici ?

— Chiar dacă mai rămînem, vin constructorii și oricum, o să fie mai vesel.

— Viaţa de şantier e frumoasă, spuse sanitarul. Dar aici nici măcar şantier nu este.

Locotenentul se apropie mai mult de el şi-l privi drept în ochi :

— Să-ți spun ceva, băiețică. Nu mă face să regret că mi te-au trimis pe cap. Dacă-ţi închipui că cineva se simte prea fericit aici, te-nşeli amarnic.

— Tovarăşe locotenent, eu nu...

— Şi mie mi-ar plăcea să plec la patru în oraş, să iau masa la Cazino și pe la șapte să ies pe faleză, cu o prietenă blondă. Și să fac baie în cadă și să dorm în patul meu.

— Eu n-am vrut să...

— Nici soldaţii nu se simt prea grozav. Le-am dat învoire duminica trecută. Ploua, nu s-a dus nici unul. Ce să faci într-un sat duminică după-masa, cînd plouă ? Dar uite că stăm aici de o lună şi nu s-a plîns nimeni. Toţi rîd şi se fac că nu le pasă. Nu-mi strica oamenii, sanitarule, că te expediez înapoi.

— Am înţeles, șopti sanitarul.

— Ai venit aici să-i ferești de boli, nu să le-mbolnăvești sufletele.

Plecă brusc, cu paşii lui săltaţi. Se deprinsese de-o lună să umble prin nisipul acela moale, şi sanitarul abia izbutea să ţină pasul cu el. Dar pînă-n uşa barăcii locotenentul nu-i mai spuse nici un cuvînt. Sanitarul intră după el în baracă. La venire își trîntise sacul lîngă ușă şi ieşise să fie de faţă la plecarea vaporului. Nici nu-i trecuse prin cap să se uite prea mult în jur. O să am timp după aia, hotărîse. Și avea, într-adevăr, timp.

Baraca era o singură încăpere, cu paturile rînduite cap la cap pe lîngă pereţi. În mijloc, o masă lungă şi două bănci pe laturile ei. În capăt un scaun. Singurul scaun din toată șandramaua. În partea din stînga, un paravan pe jumătate dat deoparte, făcut din cearşafuri, ascundea patul locotenentului. Lîngă uşă, dulapul pentru veselă, de unde doi ostaşi scoteau cu zgomot mare farfuriile de aluminiu. Ceilalţi îşi făceau de lucru. Doi îşi curăţau armele, sergentul scria ceva la masă, altul cosea o bluză strîmbîndu-se la fiecare împunsătură de ac, de parcă ar fi ridicat o ladă cu cartuşe. Tolănit pe pat, cu perna pusă în două sub umeri, ca să fie mai înaltă, soldatul negricios zdrăngănea la chitară. Locotenentul se duse după paravanul lui, trase cearşaful şi îi văzură umbra profilîndu-se pe pînza albă. Se auziră foşnind ziarele şi apoi scîrţîitul patului. Sanitarul văzu toate acestea într-o singură clipă. Stătea lîngă uşă şi privea, neştiind ce să spună.

— Îndrăzneşte, doctore, strigă sergentul de la masă.

— Sînt instructor sanitar, spuse încet sanitarul.

— Pentru noi eşti doctor. Eşti cel mai mare doctor pe o rază de zece kilometri. Iar Bîtcă e cel mai mare chitarist.

Sanitarul îşi luă sacul, făcu cîţiva paşi, rămase în mijlocul încăperii cu sacul în mînă.

— Nu-ţi găseşti locul, ai ? ghici sergentul. Uite, patul ăla din colţ. Nu te speria, curent este peste tot. Acuma încă-i bine. Astă-iarnă să fi văzut...

Bîtcă trînti chitara şi se ridică în capul oaselor.

— Astă-iarnă ! Parcă am fi venit aici de cinci ani !

— Nu era iarnă ? se miră sergentul. Ai uitat că-n prima noapte cînd ai fost santinelă ţi-a degerat o ureche ?

— Eu sînt de vină, spuse Bîtcă. N-am lăsat clapele de la căciulă. În viaţa mea n-am purtat căciulă, pînă la armată. De unde eşti, sanitarule ?

— Din Bucureşti.

— Hă-hă ! Din satul unde se dă ora exactă ! se miră Bîtcă. Aproape de mine. Eu sînt din Afumaţi.

— Localitate importantă, spuse ironic cel care cosea.

— Da, bă deşteptule. Tot Bucureştiul trece prin satul meu. Plus turiştii.

— Dar nu opreşte nici unul.

— Ba să-i vezi ce mai opresc ! Cîte zece maşini odată. Vin să cumpere ardei graşi de la băiatu.

— Eşti agricultor ? întrebă sanitarul.

— Lucrez în comerţ. Responsabil de aprozar.

— Ce aprozar ! O tonetă nenorocită, spuse iar cel care cosea. Te cunosc demult. Cînd treceam cu tata...

— Cu Opelul, completară ceilalţi în cor.

— Ce, e ruşine să ai Opel ?

— E ruşine să spui de zece ori pe zi, bombăni sergentul.

Locotenentul Ionescu răsfoia ziarele pe-o săptămînă, proaspăt aduse de colegul său. Răsfoia ziarele şi asculta cu o ureche dialogul ostaşilor de dincolo de cearşaful care constituia peretele „camerei lui". Ştiau că el îi aude, dar continuau să glumească. De fapt, de ce s-ar fi ferit ? Erau glume nevinovate, în limitele bunului-simţ. Iar între marinarii din golf şi el, omul care-i comanda, se statorniciseră nişte relaţii sănătoase, o intimitate care nu încălca cu nimic regulile ostăşeşti, dar care s-ar fi născut cu greu în alte condiţii. Aici, împărţind clipă de clipă capriciile vremii de primăvară, plictisul serilor lungi, bucuriile mărunte ale lucrării care începea să prindă contur, se simţea mai apropiat de ei, mai solidar cu frămîntările lor.

Sergentul suferea poate cel mai mult. Şi o arăta cel mai puţin. Era marinar get-beget, călătorise cu traulerul pe ocean, pe vedetă era şef de echipaj. Avea nădejde-n el ; dacă-i încredinţa un lucru, apoi acel lucru se îndeplinea ca de la sine, fără întîrziere şi bine ; într-o sîmbătă, plecînd de la bord, făcuse în treacăt observaţia că linia de plutire, dunga aceea albă de pe bordaj, din preajma apei, care dă atîta eleganţă siluetei unui vas, era cam ştearsă. Luni dimineaţa, dunga proaspăt trasată îi atrăsese atenţia de departe, iar sergentul zîmbea modest într-un colţ. Ştia să-i pună şi pe ceilalţi la lucru, fără zarvă, fără strigăte sau discuţii. Avea un fel de a rosti ordinele, cu o precizie rece, care excludea comentariul sau tocmeala. Locotenentul Ionescu se gîndi apoi la fraţii Canarache, mecanicii vedetei : doi băieţi tăcuţi şi blonzi, fraţi gemeni, pentru care motoarele deveniseră o adevărată pasiune. Amîndoi erau mecanici din nordul Dobrogei, lucraseră la o fermă şi se înţelegeau din priviri. Sau mitraliorul, Bîtcă, lăudăros şi gură-mare, dar dornic să facă treabă. Cam zăpăcit, ca mai toţi artiştii, cum glumeau ceilalţi, dar ce frumos cînta la chitară ! Dincolo de dezordinea lui de artist, locotenentul descoperise un suflet bun şi iertător ; ironiile celorlalţi erau întîmpinate cu un zîmbet blajin sau cu o glumă care nu conţinea nimic insultător. Sau torpilorul, fost şofer de troleibuz, un om ager şi îndemînatic, la torpile trebuie să te mişti repede şi să nu uiţi nimic, o singură operaţiune pe care n-ai făcut-o cînd trebuia zădărniceşte un atac, face să eşueze o lansare, dar niciodată nu se întîmplase să...

Locotenentul se pomeni întrebîndu-se ce întîmplări ar putea povesti din cei doi ani de cînd comanda vedeta ; nimic deosebit, nici o întîmplare spectaculoasă, o furtună în larg, o primejdie evitată în ultima clipă, nimic ieşit din comun, serviciul şi-atîta ; ieşiri în larg, atacuri cu torpila, atacuri simulate a căror reuşită se înregistra nu printr-o explozie înspăimîntătoare, ci printr-o linie fină trasată pe harta arbitrilor care urmăreau prin radiolocator drumul navei ; trageri de noapte — şirul de trasoare galbene şi roşii întinzînd o punte subţire de foc între ţeava mitralierei şi ţintă, cu o precizie invidiată de mulţi, şi-n care puţini ghiceau efortul de săptămîni ; o inspecţie, un bilanţ, totul bine, totul pozitiv... Nici o păţanie, nici o sursă de supărare, nici o nedreptate măruntă care să umbrească un succes ; totul *normal,* ce să povesteşti ?

Şi deodată, fără tranziţie, el şi echipajul transplantaţi brusc în acest pustiu frămîntat de vînturi aspre ; li se adăugaseră doi oameni din rezerva de echipaje — Stoian, constructor din Călăraşi, tăcut şi neluat prea mult în seamă, dar altfel neobosit la lucrul cu lopata ; şi bucătarul, ce băiat admirabil, se trezea înaintea tuturor, pregătea ceaiul, tăia pîinea şi salamul şi brînza, iar după gustare pleca alături de ceilalţi, cu tîrnăcopul pe umăr, şi lucra fără să se plîngă, pînă cu două-trei ore înaintea prînzului, cînd o zbughea spre baracă să pregătească masa. După-amiază, la fel, zi de zi...

Toţi aceşti oameni, gîndi locotenentul. Plus sanitarul, care nu ştiu cum o să meargă pînă la urmă. Cam sclifosit pentru ce-avem noi de făcut. Mîinile lui — mîini de domnişoară. Pune-l să ridice bolovani, să strîngă coada tîrnăcopului, să smulgă buruieni îndărătnice, să adune vreascuri pentru foc, să spele vasele cînd îi vine rîndul la veselă...

Și nici măcar aici o întîmplare cît de cît remarcabilă, gîndi locotenentul. Un „fapt divers“ oarecare, o ispravă, un incident ; nimic, zilele trec cu aceeași grabă înfrigurată a metrilor cubi de pămînt mutați la temelia drumului, apoi vizita săptămînală a „Navei Trei“ — singura pată de culoare în șirul uniform al zilelor. Și mai sînt duminicile, perspectiva unei învoiri în sat, zece kilometri dus, zece întors — pe cine-ar ispiti perspectiva ?

Și stăm aici, gîndi locotenentul, și nu ne plîngem, peste un an sau doi, vîjîind cu basculantele pe șoseaua asfaltată, ce șofer se va gîndi la pămîntul și sudoarea puse la temelia drumului peste baltă ?

— Ia vezi careva, mai are mult cu ospățul ăla ? întrebă sergentul. Că acuși se întrerupe curentul de la uzină.

Nu se clinti nimeni. Sergentul se uită în jur contrariat :

— Nu s-a auzit ce-am spus ?

Bîtcă se deșiră de pe pat cît era de lung. Căscă și se întinse ; mîinile lui se opriră la o palmă de tavan.

— Vezi că ne dărîmi coșmelia, măi Păsărilă, zise nepăsător cel care cosea.

— După ce că mă sacrific pentru voi...

Bîtcă porni spre ușă, dar ușa se dădu de perete și santinela vîrî capul înăuntru cu un strigăt voios :

— Masa la marinari !

Bucătarul intră aducînd o cratiță mare, acoperită. O ținea departe de corp, semn că era fierbinte. Toată lumea se însufleți brusc. Cei doi de rînd la veselă, frații Canarache, trîntiră la iuțeală castroanele, repartizîndu-le cu îndemînare pe cele două laturi lungi ale mesei ; ceilalți își lăsară baltă toate ocupațiile și încălecară băncile, bocănind cu bocancii lor grei.

— Mai trebuie un tacîm, spuse sergentul.

— Am pus, îl liniști Ion Canarache.

— Atunci, doctore, găsește-ți loc. Uite, vino colea, lîngă mine. E locul lui Stoian, dar el e santinelă.

— Santinela mănîncă la urmă ? se miră sanitarul.

— Păi... Dar știi că ai dreptate ? spuse sergentul. Bucătare, de mîine santinela mănîncă primul, înaintea tuturor. O să raportez tovarășului locotenent.

— Ce să mai raportezi ? spuse locotenentul ieșind de după paravan. Așa trebuia de la-nceput. Santinela să mănînce înainte. Îl înlocuiește careva un sfert de oră.

— Azi avem bunătăți, se lăudă bucătarul pe cînd punea mîncarea în castroanele acelea argintii. Ostropel ca la mama acasă. Ne-au adus cinci găini congelate.

— Miroase ca la Ambasador, spuse sergentul. Dacă și gustul e bun, te-ai învîrtit de-o învoire.

— Mulțumesc pentru intenție, spuse bucătarul. Pot s-o iau cînd ajungem la Mangalia ?

Locotenentul se așeză în capul mesei.

— Poftă bună, spuse el.

Cîteva clipe se auzi doar zgomotul tacîmurilor. Apoi vorbăria se legă iarăși, diminuată puțin de prezența locotenentului. Bucătarul nu-i lăsă să aștepte prea mult. Reveni cu o oală mare, tot aburindă.

— Felul doi, anunță el. Macaroane cu brînză.

— Calorii, făcu Bîtcă ironic.

— Păi, n-am consumat destul azi ? i-o întoarse bucătarul. Rație de efort. Cine laudă mîncarea, bea apă minerală.

Un strigăt general de aprobare în jurul mesei.

— De unde apă minerală ? întrebă sergentul.

— Din colț, de la Alimentara, spuse bucătarul serios.

— Ți-au dat-o ei, sau ai luat-o cu japca ?

— Vorba dulce mult aduce, răspunse bucătarul. Bucătarul „Penelopei“ e de la noi, din Zimnicea. I-am lăudat prietena și m-am ales cu zece sticle. Puteam să pierd ocazia ?

Vorbind terminase de împărțit macaroanele. Sanitarul băgă de seamă că mîncau și felul doi în aceeași farfurie. E drept că făcuseră castroanele lună. Le-a plăcut ostropelul, își explică sanitarul. Dar oricum, e chestie de civilizație... Sau poate n-au apă ? Aici să n-aibă apă ? Se posomorî iarăși. Lucrurile aveau un aspect tot mai ciudat pentru el.

O pală de vînd zgîlţîi geamurile. Nici nu distinseră ciocăniturile santinelei în prima clipă.

— Vezi ce vrea, spuse sergentul celui de lîngă uşă.

Marinarul de lîngă uşă se ridică, ieşi o clipă afară. Se întoarse cam încruntat :

— S-a repezit treaba. Zice să-i duc pelerina, că a-nceput vîntul.

Ocoli masa, se duse la patul santinelei, luă din cui pelerina şi ieşi din nou. Începe bine, îşi spuse sanitarul şi bău puţină apă minerală. În cana de aluminiu, apa minerală avea un gust straniu.

— O ţigară şi la culcare, spuse locotenentul ridicîndu-se de la masă. Grosule, la cît ai legătură radio ?

— Acu, la opt, tovarăşe locotenent. Deşi nu prea avem noutăţi. O să le spună cei de pe „Nava Trei" cum stăm.

— Regula e regulă, spuse locotenentul.

Fumau cu toţii şi ascultau şuierul vîntului. Grosu se ridică, se duse lîngă paravanul locotenentului şi se lăsă pe vine. Abia acum văzu sanitarul staţia radio, mare cît o valiză, în carcasă metalică, rezemată de perete. Grosu desfăcu capacul, îl dădu deoparte, ţăcăni cîteva butoane. Între timp, bucătarul dispăruse pe uşă cu oalele lui, iar cei doi Canarache strînseră farfuriile şi cănile de pe masă.

— Pavăza, Pavăza, sînt Golful, răspunde cum mă auzi...

Chemarea se repetă de cîteva ori, cu glas din ce în ce mai stins, mai descurajat. Apoi Grosu ascultă îndelung în căşti. Scrise repede în caietul de radiograme cîteva cuvinte. În sfîrşit, strigă :

— Tovarăşe locotenent ! Ceva important !

Locotenentul îşi fuma ţigara stînd în picioare lîngă fereastră şi privind în întuneric. Se întoarse repede şi veni lîngă staţia radio. Citi radiograma, ascultă în cască o clipă, apoi ceru microfonul şi vorbi tare, răspicat, ţinîndu-l aproape de gură :

— Pavăza, cine eşti, Ştefan ? Stai la căldură, ce-ţi pasă. Recepţie... Ascultă o clipă, privindu-i atent pe marinarii care ridicaseră miraţi capetele, apoi spuse în microfon : Bine, o să vorbesc corect, tovarăşe Pavăza. Am înțeles, iau măsuri. Deși nu prea văd ce-aş putea face. Terminat !

Dădu microfonul soldatului, care închise aparatul gospodăreşte la loc, şi se întoarse în mijlocul încăperii :

— În nord-vestul Mării Negre s-a semnalat o perturbaţie atmosferică. Marginea ei ar putea să atingă şi o parte din litoral.

— Perturbaţie ? întrebă sergentul în numele tuturor.

— Da. Viteza vîntului, peste o sută de kilometri pe oră. Un mic ciclon, dacă asta vă spune mai mult. Trebuie să fim pregătiţi pentru orice. Sergent, numește încă un planton. Mă tem să nu ne zboare cartoanele de pe casă. Și... în noaptea asta o să dormim îmbrăcați.

Nu mai aşteptă comentariile celorlalți. Și nici nu se întinse la vorbă cu ei. Ce putea să le spună ? Să le ţină un discurs despre greutăţile serviciului militar ? Le vedeau ei şi aşa, fără discursul lui. Vocea lui Ștefan, în aparatul de radio, i se păruse ironică : „Descurcaţi-vă, eroilor !"

— O să ne descurcăm, spuse locotenentul cu glas tare.

Apoi se duse după paravanul lui, aşa cum un monarh se retrage după ce și-a muștruluit supușii. Asta era, un monarh. Un mic stăpîn al unui teritoriu pustiu. Stuf și mlaștină și păsările acelea mari plutind aproape nemișcate în aer sau pescuind cu frenezie în apa tulbure.

Descurcați-vă, eroilor !

Ne-am descurcat şi pînă acum, gîndi locotenentul începînd o polemică cu depărtatul şi nevăzutul glas din căştile de radio. Nu ca tine, pus la ştaif în fiecare dimineață, parfumat discret cu „Men's Club", pantofii lustruiți cu deznădejde, mapa corectă sub braț.

— Funcționar sadea. N-ai probleme, Ștefane !

— Ehe, funcţionar ! Dac-ai şti ce răspundere...

— Răspundere ! Hîrtii. Să nu fie greșeli de mașină. Și să pui sugativa după ce iscălește șeful.

— Acolo e soarta unei jumătăţi din Marină, l-a contrazis Ștefan. N-ai cum să înțelegi. Numai dacă ai fi în locul meu...

— N-am visat niciodată asta.

Nu, nu voia să-l jignească. Dar i se păruse totdeauna absurdă evoluţia lui Ștefan. Dăduseră admiterea împreună, se aleseseră prieteni de la chitară. Serile acelea de septembrie, în curtea vastă a Institutului, cu băieții îmbrăcați civil și care se împrieteneau după criterii foarte ciudate :

— De unde ești ?

— Din Caracal.

— Oltean de-al meu. Eu îs din Severin.

— Ce zici, intrăm ?

— Numai la matematică mi-e frică.

— Să te așezi lîngă mine cînd om da scrisul.

— Le vezi la integrale ?

— Oho ! Am publicat și-n „Gazeta matematică“.

— Lux.

Ștefan stătea pe o bancă, în fața clubului, și cînta la chitară. Avea o chitară mică, roșie, și pe ea abțibilduri : turnul Eiffel, un galion spaniol, Anthony Quinn, o mașină de curse. Ionescu l-a privit de la doi pași. Îi plăcuse : figură energică, mustață prelungită de la colțurile gurii în jos, cum purtau sportivii, părul revărsat peste gulerul cămășii portocalii. S-a apropiat și Ștefan a ridicat privirea, oprindu-se din cîntec.

— Te pricepi la chestia asta ?

— Așa și așa, a spus Ștefan modest.

— În ce acord cînți ?

— Italian. E foarte bun pentru acompaniament.

— Știi „Delilah“ ?

„Delilah“ făcuse ocolul lumii, se cînta la posturile de radio și în grădinile-restaurant, o fredonau copiii pe stradă, în București se fîțîise toată vara un Maseratti roșu al cărui claxon repeta strident primele note ale refrenului.

Ștefan a făcut cîteva acorduri, apoi a început să cînte timid, rotunjind exact cuvintele englezești ale cîntecului. Ionescu a reluat melodia. Atunci a apărut și Nucu. Fumînd, cu pași rari, ca din întîmplare pe acolo. Și s-au împrietenit pentru lungii ani de școală militară. Dar atunci nu știau cît o să dureze asta. Știau doar că trebuie să-și ascundă îngrijorarea : vor reuși sau nu la admitere ? Și în loc să vorbească despre examen, găseau pe dată alte subiecte.

— De unde ești ? l-a întrebat Ionescu pe Ștefan.

— Din București.

— Și eu tot din București, a spus Nucu. Stau pe Viitor.

Ștefan s-a întrerupt din cîntec :

— Am o colegă pe strada ta.

— Cum o cheamă ?

— Camelia. Camelia Niță.

— Ce mai nume ! Camel Ianiță, Camelian Iță, a glumit Nucu. Bună de pus în Rebus.

— O cunoști ?

— N-o cunosc. Cînd ajung iar pe acolo, o caut și-i transmit complimente de la tine.

— Dă-o-ncolo, făcu Ștefan nepăsător. Face pe nebuna. Taică-său e la comerțul exterior, umblă mereu prin străinătate.

— Și eu am o rudă la comerțul exterior, a spus Ionescu. Mă sfătuia să dau la A.S.E. Dar mi-am ales marina. Mă cheamă Ionescu. Și George.

Și-au dat mîna.

— Ștefan, a spus Ștefan întinzînd mîna peste chitară.

— Ștefan și mai cum ?

— Ștefan Ștefan. Ștefan la pătrat, așa-mi spuneau în clasă.

— Mie-mi spune Munteanu. Nucu Munteanu.

— Nucu ?

— Da. Îl înjur mereu pe nașu-meu.

— De ce ? E un nume frumos, a intervenit Ionescu.

Pe urmă proba practică. Era un lucru nou, introdus de curînd. Locotenentul le explicase că se relua o veche tradiție : de ce să primești în școală și să chinui ani de zile un om care nu suportă marea ? Primul examen — aptitudini fizice : dacă are rău de mare, să-și aleagă omul altă profesie !

Întîia călătorie pe mare, înainte de a îmbrăca uniforma. Autobuzul școlii îi lăsase pe cheul Constanței într-o dimineață însorită. Vreme bună, se bucura fiecare în secret. Vasul, alb și îngust, o veche canonieră transformată în navă de cercetări hidrografice, le plăcuse. Motorul trepida cam neplăcut.

— Maşină veche, le-a explicat locotenentul. Fabricată la începutul secolului. Turaţie mică. De asta a rezistat atîţia ani.

Respectul pentru vechea canonieră le crescuse. S-au aciuit fiecare pe unde putea, pe punte, să nu-i încurce pe marinarii care trebăluiau dîndu-şi importanţă şi făcîndu-se că nu-i văd : strîngeau parîme, cercetau legăturile balustradelor, rîcîiau cu unghia o pată verzuie de pe vreun ornament de alamă. Și strigătele neînţelese pe atunci, de fapt comenzile obişnuite de la plecarea navei :

— Manevra prova gata !

— Mola pupa !

— Vira ancora !

Scrîşnetul lanţului care venea din adînc, fiecare za aşezîndu-se cu zgomot pe tamburul vinciului : clon-clon-clon...

— Ancora la suprafaţă !

Un marinar cu furtunul spălînd ancora enormă şi plină de mîl. Apoi vînticelul uşor mîngîind obrajii înfierbîntaţi de emoţie...

O oră sau două pe mare. O nimica toată pentru el, cel de-acum. Dar atunci călătoria i se păruse o aventură. Zăngănitul vaselor răsturnate în bucătărie, la primul legănat mai puternic. Spaima din ochii unora dintre băieţi. Paloarea altora. Unul se aplecase peste balustradă, chinuit de spasme. Prietenul lui încerca să-l liniştească, punîndu-i mîna pe frunte. Apoi şi el, prietenul, aplecat peste balustradă, dînd tribut răului de mare...

— Chestie de antrenament, a explicat doct un tînăr maistru, cu banderolă pe mînă, învîrtindu-se printre ei. Mulţi păţesc aşa la prima ieşire. După aceea, cînd se obişnuiesc, nu mai au nimic.

Ştefan îşi adusese cu el chitara. Se lăudase că va sta la prova şi va cînta, cum văzuse prin filme. Dar îndată ce ieşiseră dintre faruri, nava începuse să salte ca o coajă de nucă. Chitara, rezemată de vinciul ancorei, rămăsese în husă pe tot timpul plimbării. Ştefan şedea de-a dreptul pe punte, cu genunchii la gură, şi uitase de cîntece.

— Cum e, chitaristule ? l-a întrebat Locotenentul.

— Nimic deosebit. Doar că mi-e cam frig.

— Bun, a spus Locotenentul.

Locotenentul avea să fie comandantul subunității lor. Neverosimil de tînăr, li se părea atunci, în primele zile. Siluetă de sportiv, uniformă impecabilă, ochi albaștri din care zîmbetul nu dispărea niciodată. Un prieten, fără s-o declare. Prieten cu toţi, fără părtinire, marinar pasionat, vorbea despre mare încît ar fi determinat și pe-o bătrînică să-și caute un post de matelot. Știa totul despre nave, despre marile bătălii navale, despre amirali şi căpitani celebri. Povestea, serile, ceasuri în şir şi-l ascultau cu răsuflarea tăiată, închipuindu-se, ei, pe puntea plină de fum, comandînd „la abordaj“ cu sabia ridicată sau susținînd moralul echipajului în toiul unui uragan.

La început, Locotenentul personifica pentru ei însăși meseria de marinar și autoritatea supremă căreia i se supuneau. Termină, măi, că se supără Locotenentul ! îl domoleau pe careva pus pe șotii. Du-te la Locotenent ! îl sfătuiau pe altul care dăduse de-un necaz. Locotenentul le purta de grijă, îi învăţa istorie navală, îi mustra cînd greşeau, știa totul despre ei. Se pricepea să le trezească ambiția, să-i îndîrjească, să dea fiecăruia ceva de făcut pe potrivă. Îl ochise pe unul că desena frumos și într-o lună cabinetul de marinărie se îmbogățise cu niște planșe minunate, reprezentînd manevrele navei cu vele ; un altul, îndemînatic, alcătuise la îndemnul lui un panou cu noduri marinărești ; echipa de volei a anului lor era campioana școlii, iar la tragerile cu pistolul-mitralieră primiseră cu toţii „foarte bine“.

Dar la-nceput, atunci, Locotenentul avea o singură grijă, să știe cum se simt băieţii pe mare. Și se oprise de cîteva ori lîngă Ștefan. Cu vorbe discrete de încurajare. Cu zîmbetul lui.

— Ce zici, chitaristule ?

— Deocamdată, merge.

— O să te deprinzi. La început e greu pentru oricine.

Vreo doi au cerut ei singuri să plece acasă, cînd s-au întors în port :

— Nu-i de mine marea, tăticu. Îmi rămîn oasele pe-aici.

— Credeam că-mi plesnește capul de durere.

— Iar eu mi-am vomitat și sufletul. Mai bine la pietruit șosele decît...

Ștefan rezistase. Acum, după ani, după experiența mării, Ionescu știa de ce rezistase Ștefan atunci : ședea jos și evita să miște brusc capul. Își armoniza mişcările corpului cu balansul navei, cum fac marinarii cu experienţă. Poate din instinct, poate-l învățase cineva... Oricum, rezistase, trecuse cu bine acel examen şi fusese admis la probele teoretice. Se revăzuseră toţi trei la magazia de echipament, certîndu-se pentru o beretă pe măsură...

Mai apoi, la ambarcare, Ștefan se simțea rău. Dar Locotenentul și ceilalți îl lăsau în pace. Ștefan, omul voinic, elevul sîrguitor, militarul disciplinat — avea și el meteahna asta. Il lăsau în pace cînd era marea rea. Zăcea în cazarma echipajului, culcat pe o banchetă, fără pernă, cu ochii închişi, abia îndrăznind să respire.

— Hai la masă, viteazule !

— Du-te dracului ! (tot cu ochii-nchiși).

— Avem fasole cu cîrnați !

— Lasă-mă că mor, făcea Ștefan sufocat.

— Trebuie să mănînci ceva. Fă un efort. Dacă durează zece zile așa, înseamnă că de aici intri direct în spital.

— Nu-mi pasă.

Îi aducea pesmet de la bucătărie. Singurul aliment pe care Ștefan putea să-l înghită în starea aceea.

— Ce te-ai face pe ocean ?

— Fac pe mortul, George.

— Crezi că ține ?

— Lasă-mă odată. Dacă ajung teafăr la mal, cer să plec de la Marină. Nu-i de mine.

— Minţi. Îți place.

Îi plăcea. Cine mai făcea gură ca el, cînd era de serviciu ? Cine fluiera mai meşteşugit din siflee, cine comanda mai răsunător, cine îndeplinea mai zelos ordinele ofițerului de serviciu ?

Așa ajunsese, în anul trei, încheietor de batalion.

— Ești mare, Ștefane, au rîs în dormitor, seara, după această numire.

— Cred că o să-mi dați concursul, nu ?

Își luase-n serios noua funcţie. Așa se şi cuvenea, gîndi locotenentul Ionescu. Cel mai disciplinat din şcoală, atent la ore, exigent cu subalternii... Referinţe excelente pentru un viitor ofiţer. Cu singura menţiune, uitată prin cine ştie ce dosar : sensibil la răul de mare. Atunci de ce te-ai făcut marinar ? se întrebă George ascultînd şuieratul vîntului şi ţăcănitul fin al picăturilor de ploaie.

— Sergent !

— Ordonaţi ! strigă sergentul sărind din patul lui.

— Ia controlează, nu pică pe undeva ? Mă gîndesc la muniţii. Şi la făină.

— Am înţeles, spuse sergentul.

Locotenentul îşi aprinse ţigara şi se uită la ceas. În lumina chibritului, minutarele străluceau viu. Ora nouă fără un sfert. Orele acestea dinaintea somnului erau cele mai grele, mai inutile. Se gîndi la şovăiala sanitarului. S-a speriat, bietul băiat. Parcă eu nu m-am speriat cînd am călcat prima oară aici ? Nu de nisip, nu de vînt, ci de singurătate. Zece, douăzeci de zile într-o cameră izolată... Aici nu trebuie o cameră. E destul cearşaful ăsta, inovaţia sergentului :

— Tovarăşe comandant, o să dormiţi aici. Nu prea seamănă cu cabina dumneavoastră de pe nava-bază, dar oricum, aveţi un colţ mai retras.

— Mulţumesc, sergent. Dar mi-ar fi plăcut mai mult să fiu între voi. Sîntem aici, cu toţii.

— E foarte simplu, tovarăşe comandant. Cearşaful ăsta e numai aşa, simbolic. N-o să vă simţiţi singur. Dar oricum, poate vreţi un pic de linişte, să citiţi o carte, să vă odihniţi... Îmi pare rău că n-am putut face mai mult. Dac-o fi să rămînem aici, se schimbă treaba. Adăugăm un perete adevărat şi vă facem un birou. Sînteţi un fel de director. Orice şantier are un director.

Halal director, îşi zise locotenentul privind cearşaful care unduia, mişcat de curent. S-a înteţit vîntul, fir-ar să să fie !

Vîntul ăsta nenorocit, furtuna echinocţiului sau aşa ceva. Echinocţiu ! Parcă vara nu se-ntîmplă, gîndi locotenentul întărîtat. Ca acum un an, pe ghiol la Mamaia, cu Iulia.

Iulia poza în fată romanţioasă — sau poate chiar era — se gîndi locotenentul acum, uimit de descoperire. Era cam cu capu-n nori, în orice caz. Îi pretindea să-i scrie, şi el îi scria, de voie de nevoie. Cînd se-ntîlneau, o întreba :

— Ai primit scrisoarea ?

— Nu.

— Atunci o primeşti mîine, precis.

— Dac-ai trimis-o, o primesc. Era frumoasă ?

— Frumoasă !

— Mersi.

O singură dată îndrăznise s-o mintă că i-a scris şi ea îl prinsese cu minciuna. Atunci se cam certaseră :

— M-am înşelat, George. Te credeam un om cu sensibilitate.

— Am destulă. Dar şi tu, zău, îmi ceri prea mult. Nu ţi se pare că exagerezi ? Ştii bine că te iubesc. Un sentiment statornic şi fundametal.

— Atunci cum te rabdă inima să nu scrii ? Dacă simţi, scrii.

— Sînt sătul de scris. Azi am făcut patru ore-n şir conspecte. O jumătate de caiet, ce crezi tu ?

— Ce legătură e între conspectele alea şi o scrisoare, o scrisoare adevărată ?

— Măi fată (începuse să-şi piardă răbdarea), oamenii îşi scriu cînd au să-şi comunice ceva important. Sau să-şi dea veşti unul despre celălalt. Or noi ce veşti să ne dăm, cînd ne vedem atît de des ?

— O scrisoare e ceva poetic...

Poetică fusese şi plimbarea pe ghiol. Poetică, evident, în imaginaţia ei. Şi-n intenţia lui. Faţă de Iulia avea un vag sentiment de inferioritate, era mereu cu un pas în urma ei la capitolul pe care el îl numea, fără pic de emfază, „mişcare sufletească". Era din fire poetic, se lăsa cuprins de emoţii ca de o ploaie fierbinte, dar i se părea mai prejos de demnitatea lui de bărbat s-o arate ; îşi stăpînea lacrimile la o scenă nespus de dramatică dintr-un film (predilecţia ei specială pentru asemenea filme, avea un fler deosebit să le descopere şi să-l tîrască după ea, un drum pînă la Constanţa şi-napoi pentru o oră şi ceva de fiori în sala populată cu suspine), în el sensibilitatea se lupta cu decenţa care cere unui bărbat să fie cumpătat în manifestări, chiar dacă era în stare să roşească o lună-ntreagă la amintirea unei gafe mărunte sau să simtă un nod în gît la lectura unui pasaj patetic dintr-un roman de Meredith. Iar uneori se străduia să sfarme dinadins unda emoțiilor, tocmai de teamă să nu se lase copleșit.

— Cum poți fi atît de prozaic ? s-a mirat cu regret Iulia.

— Cineva trebuie să restabilească echilibrul, a replicat el cu o platitudine ostentativă. Prea multă emoţie duce la melancolie, iar melancolia la inactivitate.

— Raţional ca o tablă de logaritmi, s-a bosumflat ea.

Ieșeau de la un film sentimental, un fel de Romeo și Julieta în secolul douăzeci și el, încă tulburat, în loc de orice comentariu aruncase o afirmație banală legată de somptuozitatea interioarelor din film.

Dar și ea exagera cu sentimentalismul. Într-o zi l-a apucat de umeri pe stradă şi l-a sărutat pe obraz, dintr-o pornire care lui i se părea copilărească.

— Dă-o naibii, Iulia, sînt în uniformă ! a protestat el cumplit de rușinat.

— Și ? Uniforma e o cuirasă împotriva dragostei ? Mă iubești sau nu ?

— Te iubesc.

— Tot cu tonul ăsta ai cerut un kilogram de mere la Aprozar. Spune-mi că mă iubești, dar fă-o cu cuvinte frumoase, să-mi dea lacrimile.

— Nu mă pricep.

— Fiindcă nu simți. Și în general, nu trebuia să mă nasc în acest secol. În loc de serenade, muzică folk lălăită de un casetofon. În loc de scrisori pătimașe, ţac, telefonul : „Ai vreun program diseară ?“ şi vocea centralistei : „Limitați, vă rog, am nevoie de fir !“

— În schimb mai puţină ipocrizie, a rîs el. Într-o scrisoare poți să gîndești îndelung, să meșteșugești frazele, să minți savant. Sîntem în epoca spontaneității. Repede, direct și sincer.

— Și fără poezie, s-a plîns ea. Mi-ai promis o plimbare cu vaporul.

— Eram într-o clipă de entuziasm.

— Nu mă iubești.

— Ba da. Dar nu pot să te plimb cu vaporul.

— Atunci cu barca. Duminică. Noi doi sub lună.

— N-avem lună duminică. Un simplu calcul matematic...

— Of, matematica asta !

Duminică, în zori, sus în autobuz. Prima cursă de Constanța, apoi troleibuzul aglomerat și zornăitor spre Mamaia. O barcă — mai bine decît nimic.

— Dar mai departe. Să fim singuri, noi doi.

George a măsurat cu ochii lungul ghiolului. A început să vîslească îndîrjit, parcă răzbunîndu-se pe pretenția ei absurdă. Debarcaderul rămînea tot mai mic în urmă. Și zarva începutului de zi. Și fumul grătarelor de la grădinile-restaurant. Și bărcile cuminți ale celorlalți, care se învîrteau prudent în preajma țărmului. Toate, tot mai departe, în urmă...

Cînd s-a stîrnit vijelia, George a scos un strigăt de victorie. Un „așa ne trebuie“ pe care ea nici măcar nu l-a-nțeles.. Rîdea și-și întorcea fața spre vîntul acela rece, neprietenos, primea în obraji stropii de apă ridicați de vîsle, întindea larg brațele în calea furtunii și rîdea.

— O să răcești.

— Nu răcesc. Mă simt minunat. E o plimbare de vis !

Pînă la urmă a acceptat să îmbrace puloverul lui, îi era larg, i-a răsfrînt mînecile, George se încălzise, vîslea din răsputeri calculînd cam cît i-ar trebui ca să ajungă la mal, numai de nu ne-ar prinde ploaia, măcar o jumătate de oră să mai întîrzie, o ploaie peste vîntul ăsta, tot ce trebuie pentru un guturai zdravăn, dar ea rîdea și vîntul îi flutura pletele negre, acum era, într-adevăr, romantică, îi lipsea cămașa byroniană cu gulerul alb răsfrînt, totul pe gustul ei, ochii îi străluceau de o fericire sălbatică și George i-a strigat prin șuieratul vîntului :

— Te iubesc, află că te iubesc, ți-o spun ție și apei și furtunii, te iubesc mai mult ca oricînd !

Ah, furtuna aceea, și preaplinul inimii care-l făcuse să strige cuvintele nerăbdătoare ! Bucuria fără margini e dăunătoare ca o durere, atunci simțise prima oară o bucurie ajunsă-n pragul durerii, și usturimea palmelor pe mînerul vîslelor, și rîsul ei în furtună, și norii negri alungîndu-se pe cerul scund, cămașa udă lipită de spate, și ploaia șiroindu-i pe umeri, o dată-n viață !

După o lună, dispariţia ei bruscă, apoi scrisoarea lungă şi confuză :

„Sper că vom rămîne prieteni, mă căsătoresc cu un om pe care l-am îndrăgit fulgerător, nu credeam în dragoste la prima vedere, dar ea există, te rog să nu te superi, fii generos ca totdeauna şi iartă..."

Cine-a pus-o să facă gluma asta idioată ? gîndi locotenentul. Acum am fi fost căsătoriţi. Ea e de vină, cu gluma ei.

— Tu eşti de vină, Iulia... Alo, mai eşti pe fir ?

— Da. (Un „da" stins, venit ca de pe altă lume).

— Nu e nimic serios cu fata aceea, am cunoscut-o sîmbăta trecută, la Cazino. Cîntă acolo.

— Ştiu. N-are importanţă unde cîntă. De ce m-ai trădat, George ? M-ai uitat aşa de repede ?

— Nu te-am trădat şi nu te-am uitat, înţelege, am suferit cumplit.

— Ce mai suferinţă ! La Cazino, cu cîntăreaţa...

— Tocmai de asta, fiindcă sufeream. Nu suportam ideea că m-ai părăsit, mi-era groază de singurătate, dac-ai şti... Am greşit amîndoi, Iulia, hai să uităm şi să revenim la ce-a fost frumos şi statornic între noi... Iulia ! Alo !

— Da, George. Nu mai striga. Vreau să-ţi spun un lucru. Dacă ştiam cine-i la telefon nici nu răspundeam. Ce-ai făcut tu, e inacceptabil. Nu m-am aşteptat. Nu te credeam aşa de uşuratic.

— Dar ascultă...

— Nu. N-ai ce să-mi spui. În faţa mea nu mai exişti, orice mi-ai spune. Nu mai încerca să-mi telefonezi. Şi nici nu-mi ţine calea. Pentru mine eşti un străin. Sau poate şi mai rău. De cînd te-am văzut cu fata aia, mi-ai ieşit definitiv din inimă. Visam şi vorbeam despre o iubire mare. Probabil că nu există, ori poate tu nu eşti demn de ea. O să sufăr, ştiu. Dar o să-mi treacă. Iar tu o să fii mai fericit cu cineva care nu-ţi cere atît de mult. Adio !

Romantică pînă-n cea din urmă clipă. Locotenentul strînse pumnii pînă la durere. De ce e viaţa aşa ? se întrebă. Dar poate că a fost spre bine. Poate nu ieşea nimica din toată povestea. Prea romantică, Iulia. Asta mergea pînă la un punct. Pe urmă, după căsătorie, cu spălatul rufelor, cu sacoşa grea de la piaţă, cu socotelile mărunte „pe ce dracu se duc banii-n casa asta ?“ romantismul s-ar fi dizolvat, ar fi devenit ceva amorf, un clocot tulbure şi zadarnic, ea ar fi suferit şi el n-ar fi avut cum să-i întreţină flacăra zveltă a viselor ei ciudate...

Şi n-ar fi avut-o pe Gina.

Dar poate că nici Gina, se cutremură locotenentul. Încă nu pot spune că-i a mea.

Văzu pe tavanul scund jucînd cercul de lumină gălbuie al lanternei. Acum să fi fost cu Gina, îşi spuse. Să ascultăm împreună furtuna de dincolo de geamuri, să ascultăm îmbrăţişaţi, înfricoşaţi, la adăpost, furtuna. Aş fi fericit cu ea, îşi spuse. O fericire mică, modestă şi deocamdată intangibilă. Vreau o furtună, cînd voi fi cu ea. Să-i ţin capul pe braţ şi să privim amîndoi în întuneric şi-n casă să fie frig ca aici, ca acum, iar dincolo de geamuri, ocrotitoare, izolîndu-ne de furtunile lumii, furtuna... Cer prea mult ? Dar am dreptul, oameni buni. Toţi avem dreptul la puţină dragoste...

Capitolul trei

— Dom' Dragomir, aveți o scrisoare !

— Ei, la ora asta ?

— Păi am văzut-o la cartare și dacă tot veneam spre casă...

— Dă-o-ncoa, vecine. Și intră să iei o țuică. Hai, nu mă refuza. Acuma ai terminat cu serviciul.

— Asta cam așa e, spuse poștașul netezindu-și mustața. Numai dacă nu deranjez.

— Soția e plecată la piață. Sînt singur cu fiică-mea. E în vizită, adăugă repede. Dar noi n-avem treabă cu ea. Stăm la bucătărie.

Poștașul deschise portița și intră. Dragomir se îndreptă de șale și-și frecă palmele de pămîntul reavăn.

— Abia așteptam un motiv să-ntrerup cu răsadurile astea, mărturisi. Nu mai merge ca-nainte, vecine. Am îmbătrînit. Cum stau aplecat un minut-două, gata, mă dor șalele. O pun pe nevastă-mea să-mi facă frecție cu țuică.

— E mai bună o frecție internă, spuse cu competență poștașul. Altfel... păcat de țuică.

— Și ziceai de-o scrisoare ?

— Păi da. Mă scuzați, s-a șifonat nițel. Am îndoit-o cu ziarul.

— N-are nimica. Luă scrisoarea, o cercetă, făcu ochii mari : Ia te uită ! Hai, vecine, poftește. Scrisoarea nu-i ceva urgent. Știu ce-i în ea fără s-o citesc.

Poștașul nu comentă această afirmație, ci urcă treptele de ciment de la intrare. Se opri în ușă :

— Dar numai una mică. M-așteaptă cu masa.

Dragomir îl îndemnă să intre cu o politețe familiară. Din holul mic, cu dușumele scîrțîitoare, trecură în stînga, la ușa cu perdeluțe de tifon din care o mînă meșteră trăsese firele la distanțe egale, închipuind o broderie geometrică. Bucătăria sclipea de curățenie. Gazda strînse chiuveta care picura ritmic și se scuză jenat :

— Garniturile astea nu țin decît o lună-două. Instalație veche, ce vrei ? Toate îmbătrînesc, vecine. Ia spune : am țuică de prune și un rachiu tare, de Moldova. Ce preferi ?

— Demult n-am mai gustat rachiu de pe la noi, fiert de două ori. Țin regim, știți ?

— Mai dă-l încolo de regim, spuse Dragomir scoțînd o sticlă și două păhărele din dulap. Ia spune, cum mai merge ? Ce face familia ?

— Bine, ce să facă ? Băiatul își face armata, e la transmisiuni.

— Păstrează tradiția familiei, rîse Dragomir. Dumneata la poștă, el la transmisiuni...

— Păi da, se făli poștașul. L-au auzit că a dat examen la electronică și l-au trimis imediat la școala de radiști. O să-i prindă bine.

— Sigur. Nu rupe legătura cu meseria. Sănătate, vecine.

— Să trăiți. Duduia cum o duce ? E mulțumită în chip de gospodină ?

— Ei, ca la-nceput, spuse Dragomir în doi peri. Mai tragi unul ?

— Unul singur, spuse poștașul. V-am spus, mă așteaptă cu masa.

Dădu paharul pe gît, tuși scurt, își șterse mustața cu încheietura degetului arătător și făcu un pas spre ușă :

— Dom' Dragomir, mi-a făcut plăcere. Vă mulțumesc pentru cinste.

— Stai să mai iei unul.

— Nici o picătură. V-am spus, țin regim. Să trăiți !

Plecă, într-adevăr. Dragomir îl conduse pînă-n prag, îl așteptă să iasă pe portiță și reveni în casă. Amalia îl aștepta cu ușa deschisă.

— Nu mai terminai cu vorba ! Ce scrisoare a adus ? Dacă e ceva important ?

— Este, spuse misterios Dragomir.

— Of ! Miroși a țuică de la o poștă.

— Acum un an țopăiai de bucurie cînd vedeai scrisul ăsta pe plic.

Amalia întinse mîna să ia plicul.

— Nu, e pentru mine, spuse tatăl ferindu-se. Întîi să cenzurez, să văd ce scrie. Na, că mi-am lăsat ochelarii-n servietă. Poftim, citește tu.

— După ce m-ai fiert atîta ? se bosumflă ea luînd totuși plicul.

Îl desfăcu și citi scrisoarea dintr-o privire, mai întîi pentru ea, apoi cu glas tare. Citea monoton, fără inflexiuni în glas. Dragomir se strîmbă nemulțumit :

— Citești ca un țîrcovnic plictisit de slujba lui. Iar omul și-a pus acolo tot sufletul.

— Nu-l mai cred, spuse ea scurt.

— De fapt, ai putea să mă pui și pe mine la curent cu povestea asta. Numai maică-ti îi spui.

— Pentru că ea înțelege mai ușor.

— Ce e de înțeles aici ? Îți dai seama că nu știu ce să le explic vecinilor.

— Cea mai bună explicație e să nu le explici nimic. Fiecare crede ce vrea și toată lumea e mulțumită.

— Grozavă părere ! Tînăra generație, firește. Tu nu-ți dai seama că am trăit cincizeci de ani pe strada asta, că m-am născut aici, că toată lumea mă cunoaște ?

— Atunci, dacă te cunosc, n-au să-ți ceară explicații.

— Dar mă simt obligat să le dau. Le-am spus că Nucu e pe mare și ți-e urît să stai singură. Nu știu ce-o să fac după ce se întoarce. Dar poate pîn-atunci îți trece.

— Nu-mi trece, spuse Amalia cu asprime. I-am scris și în bilet : nu mai suport. Dacă-l vedeai cum a dat buzna în casă, ieri dimineață... A venit pe neașteptate, în toiul zilei. A descuiat și a intrat ca furtuna. N-a zis nimic, dar uite-așa îi fugeau ochii în toate părțile. Numai sub pat nu s-a uitat. Cred că i-a fost rușine.

— Gelozia e o dovadă de dragoste, spuse tatăl cu jumătate de gură.

— Halal dragoste !

— Și eu am fost gelos în tinerețe. Așa se-ntîmplă.

— Mă așteptam să spui asta. Bărbații se coalizează totdeauna. Mai ales cînd sînt vinovați.

Se duse în camera ei, trîntind ușa. Camera ei ! Nici măcar nu mai era a ei. Aici deschisese ochii asupra lumii, în cămăruța asta luminoasă, cu perdelele eterne din borangic, se mira cum rezistaseră atîția ani, erau de-o seamă cu ea, și divanul îngust, acoperit cu cuvertură plușată, adusă de tata de la Beirut în prima călătorie de după război...

Geamantanul cel mare stătea frumos sub masă, unde-l aruncase. Îl zări și simți că-i dau lacrimile. Își aminti cum îl cumpăraseră.

— Ce-ți trebuie un geamantan cît o casă ? a rîs Nucu în urechea ei.

— Dar ce, vrei unul în care să nu intre mai nimic ?

— Dar nici o magazie ca asta !

— Încape în el tot ce ne trebuie. Altfel ne cărăm cu șapte genți și sacoșe după noi.

— Nici așa, a protestat Nucu. Fă cum vrei. Ia-l pe ăsta mare. Oricum, tot eu o să-l car. Abia fac condiție fizică.

Era primul lor concediu împreună. Primăvară, tot ca acum, doar că era mai cald. Aici, bineînțeles. La Sinaia încă nu se topise zăpada de prin curțile oamenilor și de pe străzile mai dosnice. Iar în pădure, printre brazi, adevărate troiene. Tranzistorul cărat după ei, în sus, spre Cotă. Într-un rînd, istovit de urcuș pe scurtătură, alunecînd și căzînd mereu în brînci, el s-a oprit roșu la față :

— Dracu m-a pus să vin aici !

— Nu dracu. Eu am fost cu ideea.

— Atunci, dracu ți-a dat ideea asta.

Nu-l auzise niciodată vorbind așa de brutal. În cîteva luni de căsătorie, cît să cunoști un om ? Mama :

— Îl cunoști bine, maică ?

— De un an și ceva tot amîndoi, în fiecare duminică...

— Nu-i destul, fetițo. Una e cînd te-ntîlnești cu el pentru trei ceasuri, te plimbi în parc, mergeți împreună la film, și alta-i să stai zi de zi... V-ați certat vreodată ?

— De cîte ori ! a rîs Amalia. Nu ne potrivim la gusturi în materie de filme. Lui îi plac filmele de război, pe mine mă plictisesc. Iar cînd mergem la o dramă adevărată, se miră că plîng.

— Asta-i ceartă ? a spus mama. Să-l vezi într-o zi cînd nu găsește mîncarea gata, sau ai uitat să-i calci cămașa, sau...

— Nu-i un om dintr-ăștia, mamă. Băiat delicat, cu cultură... Nu te-ai convins ?

— Cînd să mă conving ? Cînd a venit la noi în costum negru, cu un buchet de flori ? Și cel mai ticălos bărbat știe să cumpere un buchet de flori cînd merge în vizită la părinții iubitei.

— Mamă, dacă mă iei așa...

— Zic și eu. Ia spune : e gelos ?

Prima șovăială.

— Nu... Nu mi s-a părut. Dealtfel nici nu i-am dat ocazia.

— Tu știi ce iad poate stîrni un bărbat gelos ?

— Exagerezi, mamă.

Nu, nu exagera. Acolo, la munte, primul incident. Hotelul mic, vizavi de celebrul „Palas", o cămăruță la etajul șase, cu un tablou „1907" rătăcit pe perete.

— Ce mai tablou încurajator pentru doi tineri în luna de miere ! a remarcat el.

Țăranul cu părul vîlvoi, cu ochii plini de spaimă, alergînd ; în urma lui cadavre, iar pe fundal, flăcările conacului incendiat.

— Lasă cronica plastică și îmbracă-te. Mi-ai promis că mergem la dans. Dacă nu ești gata în zece minute, renunț.

El, leneș, învins, cucerit de căldura patului :

— Ce dans ? Mă doare piciorul, cu excursia ta. Mîine seară.

— E luni. Și orchestra face pauză lunea.

— Atunci marți.

— Ne-am înscris pentru excursia la Vidraru.

— Așa e, fir-ar să fie. Ei, n-am încotro.

A sărit din pat, îmbrîncind-o :

— Una, două, trei ! Cine rămîne în urmă plătește consumația !

Graba nebună cu îmbrăcarea, ea era necăjită că nu reușea să se pieptene cum ar fi vrut.

— Las-o încolo de coafură. Ești frumoasă, ce mai vrei ?

Amalia zorea cu pieptănatul, în fața oglinzii, și se abținea să nu plîngă.

— Niciodată nu-mi reușește cînd mă grăbesc.

— Vrei să le sucești capetele la toți ?

— Nu fi rău, Nucu. Trebuie să arăt ca un om civilizat.

În restaurant, lume multă, atmosferă de petrecere. Un prezentator invitase publicul la dans. Nucu spusese de la-nceput că nu dansează și nu dansa. Fuma cu îndărătnicie și evita să se uite spre orchestră. Încercase să povestească ceva, dar muzica îl redusese la tăcere. Seara eșua lent dar sigur, cu fiecare clipă. Într-un tîrziu s-a apropiat de masa lor un tînăr corect, elegant, încheindu-și haina :

— Mă scuzați că deranjez, duduia dansează ?

Luat pe nepregătite, Nucu n-a reacționat imediat. Ea, tot pe nepregătite, a cedat primului impuls : s-a ridicat și a pornit spre ringul de dans, murmurînd o scuză către soțul împietrit pe scaun. Era rîndul ei să evite, în timpul dansului, să se uite la masă. Dar la fiecare piruetă vedea cu coada ochiului fața lui încruntată, aplecată spre scrumieră, și fum mult în jurul mesei. Parcă fuma două țigări deodată. Tangoul acela interminabil, un adevărat calvar. Partenerul a încercat să intre în vorbă cu ea, dar l-a descurajat cu un răspuns tăios. El s-a depărtat puțin de ea, jignit. Dansa corect, fără căldură. Așa-ți trebuie, a gîndit ea atunci. Cine te-a pus să mă inviți ? Înțelegea că făcuse o prostie acceptînd invitația. La urma urmei nu-i nici o crimă. Dar dacă el se supără ? De ce să se supere ? Doar sîntem oameni civilizați... Ar fi vrut să se întoarcă la masă, dar îi era rușine de cei din jur. Și tangoul care nu se mai termina !

Cînd melodia a încetat în cele din urmă, tînărul a vrut s-o rețină pentru următorul dans, care începuse aproape imediat, o melodie ritmată, îmbietoare, dar ea s-a întors cam brutal și el a fost nevoit s-o conducă la masă. Cînd s-a înclinat în fața lui, mulțumindu-i, Nucu nici nu s-a clintit. Atunci și-a văzut Amalia greșeala în proporțiile adevărate. Dar n-avea de gînd să recunoască. S-a așezat cu un aer natural, spionîndu-l.

— Îl cunoști pe tipul ăsta ? a întrebat-o Nucu cu privirea în scrumieră.

— Nu, de unde să-l cunosc ?

— Atunci cum de te-ai dus să dansezi cu el ?

— M-a invitat şi m-am dus. Dacă tu...

— Eu ce ? Ai venit cu mine, stai cu mine. Nu te-am adus ca să te îmbrăţişeze toţi fanţii. Şi dacă mai vine o dată, îi dau cu scrumiera-n cap.

— Nucu ! Te rog...

— Te rog eu pe tine. Nu mai repeta figura asta. Mă mir cum a avut impertinenţa să...

— Ce impertinenţă ? Tu n-ai invitat niciodată pe cineva la dans ?

— Am terminat. Să vorbim despre altceva.

S-a aplecat spre frapieră, a ridicat sticla, a dat să-şi toarne vin. Chelnerul s-a apropiat dintr-un salt, a umplut paharul.

— Nota, a spus Nucu scurt.

Omul s-a depărtat, căutîndu-şi bonierul în buzunare.

— Şi ce ţi-a spus tipul ? Precis că ţi-a dat întîlnire.

— Ce-ţi închipui ? Cum să-mi dea întîlnire ?

— Şi eu aş fi făcut la fel, dacă mi s-ar fi aruncat în braţe o femeie.

— Dar nu m-am aruncat în braţele nimănui. Te rog să fii politicos.

— Tot eu ? Uite, dom'le, mai ies şi vinovat... Ce-nvîrteşte omul ?

— Poftim ?

— Cu ce se ocupă ?

— Crezi că m-a invitat la dans ca să-şi povestească viaţa ?

— Am văzut că-ţi tot şoptea la ureche. Şi te strîngea...

— Exagerezi.

— Şi eu la fel aş fi făcut.

— Dacă nu termini, mă supăr.

— Păi da. Te superi. Ca ăla : tot el dă şi tot el plînge.

Ospătarul, cu nota aşternută delicat pe farfurioară, a întrerupt această discuţie penibilă. Nucu a plătit. S-au ridicat, fără să-şi vorbească. La garderobă, în tăcere ; pe cînd îi ţinea haina, el n-a mai făcut gestul obişnuit : o îmbrăţişare discretă, peste umeri, de care ştiau numai ei doi.

În drum spre vilă era alunecuş, el a luat-o de braţ, s-o sprijine, dar pînă şi acest gest i se păruse ostil... Se culcaseră tot așa, fără să-și vorbească, și abia dimineața, cînd soarele ridicat deasupra munților le-a dat o idee despre ziua minunată ce avea să urmeze, se împăcaseră...

Geamantanul acesta, gîndi ea răscolind alene printre lucrurile îngrămădite acolo. Martor la întîmplările bune și rele, la peregrinările lor. Drumurile la București cînd tanti Sanda se îmbolnăvise, o dată plecase fără el, pentru două zile, o condusese la gară, cărînd tot geamantanul acesta, iar la întoarcere, seara, pe cînd se dezbrăca, îi văzuse vînătaia de pe braț :

— Ce ai la mînă ?

— M-am fript la aragaz, din grabă, cînd îi făceam ceai...

— Seamănă cu...

— Cu o mușcătură ? a întregit ea trist. Ce prostii sînt în capul tău ! Nici măcar n-am tăria să mă apăr. Crede ce vrei. Dacă după două zile și două nopți petrecute în camera unei muribunde...

S-a repezit la ea să-i șteargă lacrimile. Și să-i ceară iertare. Și ea l-a iertat. Acum își cerea iarăși iertare. Oare pentru a cîta oară ?

Și cum își imaginase viața în doi cînd era acolo, la internat, citindu-i scrisorile pe ascuns și ascultînd cu prefăcută nepăsare poveștile colegelor ! O seară în dormitorul internatului era o întreagă colecție de amintiri, de întîmplări, de zvonuri și comentarii.

Cum din cauza geloziei, vecina uneia dintre fete a zăcut în spital două săptămîni. Și încă pe nedrept. Soțul i-a găsit în poșetă un număr de telefon și a bătut-o ca să mărturisească. Degeaba i-a spus ea că e telefonul unei doamne care avea un mixer de vînzare. N-a crezut-o și a băgat-o-n spital. Pe urmă a controlat, a dat telefon. Într-adevăr, era vorba de un mixer. Dar se vînduse între timp.

— Ce obicei, să cotrobăie în poșetă !

— Eu n-aș da voie nimănui să...

— Parcă ți-ar cere voie ? Soră-mea mai mare trebuie să ascundă banii pentru coafor în cutia de zahăr. Iar soțul ei se duce în fiecare săptămînă la bodegă.

— Revoltător !

— Mai bine fată bătrînă decît un trai ca ăsta !

— Nu toți sînt la fel, a intervenit Amalia.

Un cor de glasuri i-a dat dreptate. Curgeau povești care o susțineau : un soț ideal, care curăță cartofi și duce el sacoșa la piață. Altul care cumpără lapte înainte de a pleca la serviciu. Și își scoate în fiecare săptămînă soția ba la film, ba în vizită...

Încerca să-și imagineze *viața în doi*, era titlul unei cărți care circula cu disperare printre fete. Viața în doi, cu plăcerile unui cămin tihnit, cu mici petreceri în familie ; existau pentru asta alte cărți, avid căutate și ele : „Gustări reci“, „Azi am invitați“, „Reguli de comportare în societate“. Ilustrațiile înfățișau tineri bine făcuți și tinere frumos coafate, adunați în jurul unor măsuțe joase ; fotolii, un picup, farfurii cu fursecuri, lumînări de pus pe masa festivă, o cupă în care plutesc petale de flori...

Toate coincideau cu gusturile, cu visele ei. Păreau anume ticluite pentru încurajarea fetelor în pragul căsătoriei. Rețete pentru bucătăria rapidă, cocteiluri de fructe, cum să alegem cadourile și așa mai departe. O lume ideală, cu cărți de vizită expediate și primite, cu vinurile potrivite pentru friptură și desert...

Pe urmă albume cu desene „cum să ne aranjăm locuința“, mobilier nemaivăzut, lampadare și dulăpioare și mochete și toate acele nimicuri viu colorate care înfierbîntă imaginația oricărei femei...

Dar despre traiul de toate zilele, mai puțin.

— Unde naiba umbli ? Mi s-au lungit urechile așteptînd.

— Trebuia să-ți încălzești supa și să mănînci.

— Asta-i acum ! Eu te-ntreb unde-ai fost.

— La o petrecere, nu se vede ? Cu mașina de calculat și cîteva registre cît masa.

— Iarăși ? Știam că e interzis peste program.

— Îmi iau recuperare. E mai bine, să am o zi întreagă la dispoziție.

Nucu ridica din umeri și se așeza la masă. După ce mînca, nu mai era supărat.

— Înțeleg că muncești. Dar fără tine casa e pustie. Nu-mi arde de nimic.

— Și pentru asta, trebuia să mă iei la zor ?

— Eram îngrijorat, atîta tot.

— Arătai furios, nu îngrijorat. Ți-ai închipuit că hoinăresc, nu-i așa ?

Aerul lui bănuitor. Despre asta nimic în cărțile acelea, sau în visele ei din serile lungi, monotone, presărate cu povești, de la internat...

— Amalia e aici ? auzi glasul mamei pe hol.

— Da, spuse tatăl.

— Sînt aici, strigă Amalia.

Mama vîrî capul pe ușă :

— Credeam că dormi.

— La ora asta ?

— Lasă, că azi-noapte știu eu. Te-ai tot răsucit în pat de parcă aveai pojar.

— Iartă-mă, n-am știut că-ți stric somnul.

— Mie să mi-l strici ? spuse mama amar. O să ai copii și-o să afli ce simte o mamă. Mai bine zis, cum simte. Sau cît simte. Cum era să dorm, știindu-te pe tine-n starea asta ?

— Ce stare ? Am schimbat patul, știi ? Mă dezobișnuisem de el...

Mama clătină din cap cu tristețe. Amalia văzu, în lumina becului, firele albe care străluceau.

— Să te duci la coafor, spuse. Au început să se vadă firele albe.

— Să știi că asta mă frămîntă pe mine acum. Firele albe. În rest am terminat cu toate grijile.

Abia acum părăsi cadrul ușii, intră, inspectă cu o privire scurtă toată camera.

— Semn bun, spuse. Nu te văd instalîndu-te de-a binelea. Ai cărat degeaba atîta bagaj.

Amalia ridică din umeri. Constatarea mamei o surprindea nepregătită. Răspunse cam agresiv :

— Nu mă-ntorc cu una cu două. M-am săturat de atîtea sîcîieli. Să se-nvețe minte. Dacă nu e om, cu mine nu face casă. Nu sîntem primii soți din lume care se despart.

— Eu te-am prevenit, adu-ți aminte. Și te-ai uitat urît la mine. Dar eu voiam să-ți fie bine. Și vreau și acum.

— Ce mă sfătuiești ?

— Cam tîrziu ceri sfaturi. Ai făcut totdeauna ce-ai vrut. Te-ai dus la Constanța, la liceul financiar, cînd eu visam să ajungi doctoriță. Acuma ai fi fost anul trei de facultate, este ?

— Și dacă nu reușeam la admitere ?

— Mai dădeai o dată. Nici acuma nu-i tîrziu.

— Dar nu-mi place, mamă. Nu mă interesează munca asta. Am meseria mea, serviciul meu... Ce vrei mai mult ?

— Apropo, la policlinică m-am întîlnit cu doctorul.

— Normal. Doar nu era să te întîlnești cu preotul.

— Lasă ironiile. M-a-ntrebat de tine.

Amalia se sili să rîdă :

— Tot n-a uitat ?

— Un om ca el uită greu. Ți-am spus de atunci. Te iubea. Și e om serios.

— Om serios, da. Acuma cred că are patruzeci de ani.

— Acum doi ani avea treizeci și opt. Tînăr, sublinie mama. În floarea vîrstei. Și cu prestanța lui...

— Să-i fie de bine, spuse Amalia.

— Ce partidă făceai tu dacă mă ascultai atunci...

— Da, da, partidă. Am auzit că se agață de toate femeile. Ce, crezi că eu trăiesc sub pămînt ?

— Vorbe, fetițo. Nu te lua după vorbe. E om serios. Și ca medic... toată lumea îl prețuiește. Păcat că nu se mută definitiv la policlinică. Dă consultații numai două zile pe săptămînă, dar atunci face lumea coadă.

Amalia se ridică de pe scaun, îndreptă milieul rotund, bine apretat, care ținea loc de pernă, și spuse cu hotărîre :

— Ascultă, mamă, fă-mi plăcerea și nu mai aduce vorba despre el.

— De ce, îți pare rău ? Să-l fi auzit ce frumos vorbea despre tine ! M-a ținut o jumătate de oră pe scaun, în cabinet. După ce m-a consultat și mi-a scris rețeta. Mi-era teamă că-l țin din treabă. „Așteaptă lume la ușă, dom' doctor." „Las' s-aștepte. Am dreptul și eu la o mică pauză."

— Sper că nu te-ai apucat să-i spui despre cearta mea cu Nucu.

— Vorbești prostii.

— Atunci ce-ați discutat o jumătate de oră ?

— A vorbit mai mult el. Mi-a spus că se simte singur. Și-a cumpărat mașină. S-a înscris la o excursie în Italia. „Sînteți un om fericit", i-am spus. „Da de unde, scumpă doamnă. Bani am, serviciul merge bine, s-ar părea că totul e-n regulă. Dar mie-mi lipseşte tocmai esenţialul. Mulţumirea sufletească.“ Iar cînd un bărbat spune asta...

— Nu mă interesează stările lui sufleteşti.

— Mă rog, spuse mama înțepat. Am luat un pui din piaţă. Cum preferi : să-l fac la cuptor sau o tocăniţă ?

— Întreabă-l pe tata. Mie-mi place şi una şi alta. Vin să-ţi ajut.

— Nici vorbă de aşa ceva. Deocamdată eşti musafir aici. Abia după trei zile... Of, Doamne, vorbesc prostii. Poate te răzgîndeşti. Poate te-ntorci acasă. Așa ar fi înţelept.

— Nu vreau să vă fiu povară...

Mama oftă, ridică privirea în tavan :

— Uite ce încurcătură ! Dacă-ţi spun să rămîi, te depărtez de el ; dacă te-ndemn să te împaci, ţi se pare că te gonesc de-aici. Oricum aş da-o, tot rău iese.

— Lasă-mă pe mine să hotărăsc, spuse Amalia. Tu ești bună, mamă, şi înţelegi. Nu trebuie să-mi dai nici un sfat.

— Dar şi să te las să te frămînţi...

— Nu-ţi face griji. Îmi aranjez lucrurile şi vin şi eu la bucătărie.

— Cum vrei, spuse mama şi ieşi

Amalia se aplecă asupra geamantanului, răscoli iarăşi printre rochii, apoi trînti capacul şi se lungi pe divan. Afară amurgea ; ceasul la care-i plăcuse totdeauna să stea în casă, cu lumina stinsă, şi să se gîndească la multe.

Doctorul venise în oraş în primăvara cînd ea termina şcoala. Îl întîlnise în staţia de autobuz, la Constanța, într-o sîmbătă. Nucu era plecat în practică şi ea hotărîse să petreacă duminica cu părinţii. Cînd s-a urcat în autobuz, l-a văzut. Şedea pe unul din scaunele duble din faţa taxatoarei ; locul de lîngă el era liber. El a întors capul cînd a auzit-o cerînd bilet pentru Mangalia, apoi cu un gest discret şi-a ridicat servieta de pe scaun şi a pus-o la picioare. Era un fel de invitaţie ; lumea urca şi prin faţă, şi prin spate, Amalia nu mai avea şanse să găsească un loc liber. S-a aşezat lîngă el.

— E ceva drum pînă la Mangalia, a spus el cu o voce plăcută, baritonală. Păcat să călătoriți în picioare.

— Mulţumesc. Mergeţi şi dumneavoastră la Mangalia ?

— Da. Acolo fac serviciul.

— Acolo sînt mai mulți marinari.

— Ah, a zîmbit el, m-ați văzut în haine kaki. N-are importanță, urmează să-mi schimb uniforma. Sînt medic, dar lucrez la marină.

— Iertați-mă, nu cunosc gradele, s-a scuzat ea. De fapt, puteam să-mi dau seama după semnul de pe epolet. Și eu vroiam să urmez medicina. Mai bine zis... mama mă îndemna.

— E o profesie minunată. Și... ați renunțat ?

— Da. Sînt la liceul economic. Un sector interesant și ăsta. Deşi, dacă nu-ți plac cifrele...

— Și dumneavoastră vă plac ?

— Altfel nu m-aș fi dus.

Mașina gonea, legănîndu-se ușor, pe șoseaua lată și netedă ca-n palmă. Au discutat despre tot felul de lucruri. Cînd se apropiau de Mangalia, doctorul a spus admirativ :

— Vă invidiez pentru litoral. Așa ceva vezi numai prin filme.

— Dar la Neptun ați fost ?

— N-am avut ocazia.

— O, e o minune. Vin turiști de la sute și mii de kilometri să-l vadă.

— Mi-e urît singur, să hoinăresc de colo colo. Vă fac o propunere, dacă nu vă deranjează. Ce-ar fi să vizităm mîine, împreună, stațiunile ? Am văzut „minicarul“ ieri. Se pare că l-au pus în funcțiune... E ceva nostim să te plimbi așa, ca-n trăsurică, sub cerul liber... Ce ziceți ?

Pentru orice eventualitate a fost de acord. Mai ales că nu era obligată să se țină de cuvînt.

— Vă aştept la nouă, în fața poștei, a spus el. Păcat că nu puteți ieși în seara asta...

— Mă așteaptă ai mei. N-am fost de două luni pe acasă.

— Atunci e explicabil. Așadar, mîine la nouă.

— Da. Dacă nu vin pînă la nouă și-un sfert...

— Și jumătate, a corectat-o el amabil.

— Dacă nu vin, înseamnă că a intervenit ceva. Și vă cer scuze de pe acum.

— Mi-ar părea nespus de rău să intervină ceva, a spus el cu glas coborît, luîndu-și rămas bun.

Intervenise. Poate încăpățînarea ei. Mama aflase de la o vecină, soția grănicerului, la o oră după sosirea fetei : Amalia venise în autobuz cu doctorul. Pentru oraș, doctorul devenise deja o personalitate. Nimeni nu-i spunea pe nume, deși în oraș se mai aflau atîția medici : la sanatoriu, pe la întreprinderi, în unități și la policlinică. Dar noulvenit, cu aplombul pe care i-l dădea faima de a fi venit dintr-un spital mare, din Capitală, făcuse vîlvă. Dacă lecuia o durere de stomac cu ajutorul cîtorva tablete, povestea făcea ocolul orașului. Fiecare boală are prozeliții ei, așa cum fiecare ocupație are pasionați. Există sculptori și filateliști, parașutiști și mecanici, așa cum există ulceroși, hepatici, reumatici. Clanul lor, un fel de mici obștii secrete care se reunesc întîmplător la colț de stradă :

— Cum stai cu ulcerul ?

— Prost.

— Încearcă cu apă de Malnaș. Face minuni.

— La mine nu dă rezultate. Acum experimentez un praf nemțesc. Îl iau cu miere și cu morcov ras.

— Și ?

— Încă nu se simte. De ieri am început.

— Dă-mi și mie rețeta.

În obștea celor suferinzi de boli interne, doctorul devenise fulgerător un vindecă-tot. Soția grănicerului a venit în amurg, pe cînd fata se dusese în casă să tragă un pui de somn în camera ei.

— Am fost ieri la doctor.

— Și ce ți-a spus ?

— Ce mai doctor ! Adevărat om de știință, vecino dragă. M-a văzut la ușă, m-a invitat înăuntru. Mă țintuia cu ochii. „Luați loc", zice. „Dom'doctor, mă supără, știți..." „Ficatul", a zis el. „Exact, de unde știți ? Că n-am fișă la policlinică !" „Am eu semnele mele !..." M-a consultat o jumătate de oră. Răbdător, și blînd și atent. Mi-era și rușine, zău. Aștepta lumea pe hol. Dar el nimic. Nici nu s-a uitat la ceas. M-a întors pe toate părțile, m-a apăsat sub coaste, mi-a dat o rețetă. Și ce scris frumos !

Amalia asculta prin ușa de la hol. O intriga discuția și o interesa. Oricum, era omul cu care urma să facă a doua zi o plimbare lungă. Și, după cum se vede, era celebru. Numai ea nu știa nimic !

— M-am mirat cînd l-am văzut azi în mașina de Constanța. De ce nu spui nimic, vecină ?

— Ce să spun ?

— Că e prieten cu Amalia.

— Asta-i bună ! a spus mama tulburată. De unde și pînă unde ?

— Nu știai ?

— De unde să știu ? Fata n-a fost de două luni acasă. Sfîrșit de an, teze, examene... N-a putut să vină.

— Sau a ținut-o acolo...

— Amalia e fată cuminte, a spus mama cu demnitate.

— Atunci de ce nu ți-a spus nimic ? Au stat amîndoi alături, în mașină. Și ce frumoși erau ! Ferice de dumneata, vecină. Ca mîine te văd cu ginere !

Pauză. Amalia aștepta cu sufletul la gură. Auzea cum mama umblă prin vase.

— Om cu situație, a reluat soția grănicerului. Dacă Amalia știe să se poarte cu el, o să fie fericită.

— Stai, vecină, pentru dumnezeu. Ți-am spus că nu știu nimic. Și fata cum a venit s-a culcat. Spunea că a învățat mult noaptea trecută. N-a avut timp să-mi povestească. Dar, oricum, dacă era ceva serios, n-ar fi răbdat-o inima să nu-mi spună.

— Mai știi ? Copiii din ziua de azi... Sau s-o fi rușinat. Ia s-o întrebi cu binișorul, cînd s-o scula. Vezi despre ce e vorba și dă-i și dumneata un sfat. Ascultă la mine, e păcat să piardă un om ca ăsta...

După plecarea vecinei, Amalia s-a ridicat frumos din pat și s-a dus la bucătărie. Și mama a început ancheta aceea specific maternă, blîndă dar dîrză. Amalia i-a povestit pe scurt întîmplarea, ca pe un fapt oarecare. Da, venise cu doctorul în mașină, și ce-i cu asta ? Putea fi un profesor, sau deputatul străzii, sau unchiul Costică. Un vecin de compartiment în tren, sau un vecin de loc în autobuz. Ce mare ispravă ? Mama a luat-o pe ocolite. I-a spus că viitorul unei fete este căsătoria, că profesia e ceva secundar, pînă la urmă realizarea este o căsnicie reușită, o casă cu tot ce trebuie, un bărbat bun și copii frumoși.

— Ce copii, mamă, ce tot vorbești ? Eu mă gîndesc cum să trec examenele și dumneata...

— Despre doctor vorbesc. Este un om serios, toată lumea s-a ataşat de el. A venit de-o lună în oraş şi toţi îl salută.

— Dar ce legătură am eu cu el ? Am călătorit în acelaşi autobuz, atîta tot.

— Tu să fii atentă şi lasă prostiile, a spus mama încruntîndu-se. Ai un prieten, ştiu. Un băietan care acuma-şi face armata.

— Termină şcoala militară, dacă vrei să ştii.

— Totuna. Ce ştie un băiat care termină şcoala ? Ce garanţii oferă el în primii ani ? Cînd termină şcoala pleacă ca din puşcă. Pierde nopţile, petrece, umblă după fete, ca să-şi răzbune anii din cazarmă. Cunosc eu destule cazuri.

— Nucu e băiat serios. Şi mă-nţeleg minunat cu el.

— Ce folos ? Terminaţi şcoala amîndoi. Doi copii fără minte. Ce căsnicie poate să... ?

— Dar nu-i vorba de căsnicie, mamă ! N-am discutat niciodată despre asta. Eu vreau să urmez facultatea, el cu vapoarele lui... Nici vorbă de căsnicie.

— Foarte rău. Băieţilor le convine. Azi aici, mîine dincolo. Dar o fată trebuie să se gîndească bine. Şi să pună problema la momentul potrivit.

— Singură spuneai că Nucu...

— Nu vorbesc de el, ci de doctor. Păcat să pierzi o ocazie ca asta.

Şi dă-i şi dă-i. Habar n-avea biata mamă ce greşeală face. Îndemnurile ei se întorceau împotriva cauzei pe care o apăra cu atîta suflet. În Amalia se născuse repede un sentiment de împotrivire. Care avea mai multe izvoare. În primul rînd firea ei. Independentă, nu-i plăcea să-i dea nimeni sfaturi. Pe urmă, Nucu. Gîndul că stînd de vorbă cu doctorul săvîrşea o anume trădare nu-i mai dădea pace. Şi pe urmă... Ce şi-ar fi închipuit doctorul ? E om cu cap, gîndeşte şi el. Şi n-o să-i fie greu să meargă după raţionamentul mamei : fata asta vede în mine o „partidă"...

Aşadar, a doua zi doctorul a aşteptat-o zadarnic, nu pînă la nouă şi jumătate, ci pînă la zece. Dar Amalia nu se dusese, ci suporta resemnată, pe taburetul din bucătărie, privirile îmbufnate ale mamei care trebăluia cu îndîrjire printre oale...

Amalia oftă. Oare ce-ar fi fost dacă atunci, cu doctorul... Ce sens ar fi luat viața ei ? Ce surprize ar fi așteptat-o la capătul a doi ani de căsnicie ? Poate gelozia aceea bolnavă, care nu-i atît de rară pe cît se crede. Sau poate trădarea. Doctorul, bărbat bine, deștept, civilizat... Auzise o vorbă despre el : „Ăsta nu-i omul care să aparţină unei singure femei !". O spusese cineva, o cunoştinţă, şi nu încercase să desluşească atunci tîlcul ascuns al acestor cuvinte. Poate femeia în cauză voia să-și justifice uşurinţa cu care acceptase „curtea" doctorului. Sau încerca să se consoleze după ce-l pierduse. Ceva fusese între ei, oricum. Ceva care nu mai era. Deci doctorul poate oricînd părăsi o „relaţie" în favoarea alteia și așa mai departe. Există şi asemenea oameni, care nu-s făcuți pentru o singură femeie. Aşadar, ar fi avut de suferit cu el. Dar dacă ar fi ştiut cum să-l atragă, să-l păstreze ? Nimeni nu părăseşte o femeie perfectă. Depinde cum concepe doctorul o femeie perfectă. În orice caz, povestitoarea nu fusese.

Dar ea, Amalia, era ?

Întrebarea și-o pusese de zeci de ori. Emoţia primelor zile de căsătorie, cînd se mutase cu Nucu la căminul de garnizoană, într-o cameră de la etaj, mobilată strict — un pat mic, şifonierul, o masă înaltă şi îngustă ca un pupitru de ţîrcovnic, două scaune, în colţ chiuveta şi deasupra ei oglinda cu argintul deteriorat, așa încît părea mereu pătată. Atunci, în primele zile, își dăduse osteneala să fie într-adevăr femeia perfectă. Într-o zi plouase ; a doua zi s-a trezit înaintea lui Nucu şi s-a apucat să-i lustruiască pantofii. El a deschis ochii, a auzit zgomotul familiar, a sărit din pat şi i-a smuls peria din mînă :

— Ce obicei barbar e ăsta ? Lasă-i încolo de pantofi.

— Dar i-ai murdărit ieri, pe ploaie...

— Eu i-am murdărit, eu mi-i curăţ. Să nu mai faci asta niciodată, ai înţeles ?

Nu pricepea de ce se supărase. Doar încerca să facă un lucru bun. Și iată-l pe Nucu, ciufulit, cu pijamaua mototolită şi ochii strălucitori de mînie...

Peste vreun an, îi şoptise într-o clipă de tandreţe :

— Cît aş vrea să fiu o soţie ideală...

— Dar eşti, Amalia.

Ştia că e minciună. Orice bărbat ştie să spună o minciună dulce la urechea femeii dragi.

...Sîmbăta următoare, ca un făcut : iarăşi doctorul, în staţia de maşină. De astă dată purta uniforma de marină. Şi-i venea foarte bine. Amalia i-a zîmbit stingherită, el s-a apropiat surîzător :

— Fericită coincidenţă ! Probabil avem acelaşi program. Sîmbăta, la ora asta, mă întorc la Mangalia.

— În fiecare sîmbătă ?

— Da. Asist la operaţii. Îmi pregătesc doctoratul şi trebuie să lucrez cîteva ore la spital. Aşa m-am organizat. Şi ce mai faci, duduie Amalia ?

— Bine, domnule doctor.

— Numai pacienţii îmi spun domnule doctor. De fapt mă cheamă Marius.

— Vă datorez scuze.

— Ah, pentru povestea de duminică ? a zîmbit el. Nu-i nimica.

Cît o duruse indiferenţa aceasta !

— Cînd am văzut că nu vii, m-am întors acasă şi m-am pus pe citit. Un fel de răzbunare.

— Care v-a prins bine ?

— Prea multe vrei să ştii. Dacă mîine e vremea frumoasă, poate am mai mult noroc.

— Poate.

La urma urmei, de ce nu ? gîndise Amalia pe cînd se urca în autobuz odată cu el. Doar nu mănîncă oameni !

Într-adevăr, doctorul nu mînca oameni. Se purtase politicos, fără efuziuni, fără declaraţii pripite ; hoinăriseră pe străzile însorite, încă pustii, luaseră masa la un restaurant elegant, abia deschis în vederea sezonului, unde chelnerii se întreceau în politeţe. Totul era festiv, de la vopseaua încă proaspătă a „minicarului" pînă la verdele crud al pădurii care nu cunoscuse încă arşiţa verii. Pe înserat, hoinărind pe sub copacii seculari, doctorul a recitat din Prévert şi nici măcar nu încercase s-o sărute.

Dacă încerca ? îi fulgeră prin minte.

Sîmbăta următoare bricul „Mircea" s-a întors din călătorie. Amalia s-a amestecat în mulţimea de pe cheu, privind cu mîna streaşină la ochi silueta încă neclară, alburie, care se ivise la orizont. Imaginea doctorului lunecase undeva, spre periferia memoriei. Nu mai avea ochi decît pentru vasul acela straniu, cu catarge enorme, venit din plină epocă romantică. Sus, pe punte, o mulţime de oameni în uniforme albastre priveau spre ţărm. Ştia că peste cîteva clipe unul dintre aceşti oameni se va năpusti spre ea. Şi l-a primit cu braţele larg deschise.

...Acum, după doi ani de căsnicie, gîndi Amalia, nu mă pot plînge că am dus o viaţă monotonă. S-au adunat amintiri — şi bune, şi rele ; dacă n-ar fi gelozia asta a lui, aş putea spune că sînt fericită. Se poartă frumos în afara „crizelor" ; nu întîrzie cînd vine din port — atîta ar mai lipsi, să-ntîrzie, după ce pleacă zile-n şir, uneori săptămîni, pe mare, îşi spuse cu ironie. De n-ar fi gelozia asta care-l apucă cînd şi cînd ! Şi ce frumos îi vorbise atunci, pe ţărm, întors din călătoria lungă pe ocean !

— Amalia, mi-am dat seama că nu pot fără tine. Depărtarea asta mi-a dat prilejul să-mi verific sentimentele.

— N-au fost fete mai frumoase prin porturile pe unde ai umblat ? l-a necăjit ea.

Era sigură pe ea acum, putea să glumească, îl vedea aici, după ce-i dusese dorul aproape două luni ; îl vedea aici, ţinînd-o de mînă, şi deasupra lor se înălţau catargele din altă epocă, înalte, cu ramificaţii multe, cu un păienjeniş de frînghii parcelînd cerul albastru.

— Nu există în nici un port din lume o fată ca tine. De fapt, tot drumul te-am socotit logodnica mea. Vreau să ne căsătorim.

— Nucule ! l-a oprit ea. Crezi că e momentul potrivit acum ? Trebuie să ne gîndim bine, să ne cunoaştem mai...

— Ne cunoaştem destul. Un an de zile n-ajunge ?

— Şi ce am aflat unul despre altul în acest an de zile ?

— Că ne iubim. Altfel n-am fi rămas împreună. Iar dragostea e baza oricărei căsnicii.

— Dar încrederea ?

— Şi încrederea, s-a grăbit el. Fireşte, şi încrederea.

Atunci l-a crezut. I se părea firesc să-l creadă. Şi să accepte, cu o bucurie secretă, pasul grav, definitiv, către *viața în doi.*

— Ce faci, dormi ? De ce n-aprinzi lumina ?

Tresări auzind glasul mamei.

— Nici n-am băgat de seamă cînd s-a întunecat.

— Biata de tine ! Lasă, nu te mai frămînta atîta. Trece şi asta. O să stați de vorbă, o să vă-mpăcați... Cearta îndrăgostiților e ca furtuna de vară. Vine şi trece.

— Îndrăgostiți... murmură Amalia ridicîndu-se. Măcar de-aş şti că din dragoste o face...

— Altfel cum ? se miră mama. Știi ce te rog ? Hai cu mine şi ajută-mi să strîng rufele de pe sîrmă. Taică-tău spune că vine furtună. S-a anunţat şi la radio.

— Furtună ? tresări Amalia. Și el, pe mare, acolo...

— Ce te sperii aşa ? N-ai mai auzit de furtuni pe mare ?

Capitolul patru

— Tovarăşe comandant, ar trebui să ieşim mai la larg.

— Mai la larg ? repetă locotenentul. Cum adică ?

Aprinse lumina şi se ridică în capul oaselor. Abia acum simţi cu adevărat balansul vasului care crescuse treptat, minut cu minut. Maistrul Cetină îşi scoase cascheta. Pe frunte îi rămăsese o dungă roşie, aproape paralelă cu sprîncenele, încît părea că poartă o bentiţă îngustă, ca piraţii din filme.

— Vîntul de sud-est, explică, ne derivează spre mal. Şi s-a înnoptat. Să nu ne pomenim pe plajă la Năvodari.

Locotenentul sări de pe canapea, îşi vîrî picioarele în pantofi fără să se mai aplece — obicei din vremea şcolii, cînd echiparea rapidă era socotită o virtute — şi trecu în comandă. Se aplecă peste hartă. Îi era necaz : calculase drumul cu grijă, aşa cum învăţase la şcoală, ţinînd seama de toate abaterile : curenţi, direcţia vîntului, erorile posibile ale timonierului. Fusese totdeauna un as în calculele de navigaţie. În anul trei, pe bricul „Mircea“, pe timpul marşului de lungă durată în Mediterana, calculele de navigaţie fuseseră ocupaţia lui de căpetenie. Ziua, seara, în zori — mereu cu sextantul în mînă. Lua drepte de înălţime, calcula punctul navei, trecea rezultatul pe hartă — de zece, de douăzeci de ori pe zi. Pe masa de navigaţie instalată într-un colţ al dunetei aveau o hartă identică cu cea din comandă. Ţineau drumul în „partidă dublă“, şi profesorul de matematici din şcoală, un căpitan de rangul întîi bătrîn şi înalt, cu gesturi cumpănite, amintind deopotrivă un savant, un lord şi un comandant de bastiment, controla mereu lucrul viitorilor navigatori. În dimineaţa sosirii la Tunis, Nucu s-a trezit înaintea tuturor. Şi a refăcut calculele drumului cu o exactitate deosebită. Soseau în vizită oficială, programul intrării în port fusese stabilit din vreme, pe ore şi minute : intrarea în apele teritoriale ; aterizarea pe farul de la Capul Bon ; întîlnirea cu o navă de escortă tunisiană... Toate aceste ore trebuiau respectate cu precizia cerută de politeţea navală. A luat în calcul curenţii, pînă şi vîntul, briza aceea uşoară, abia simţită, care influenţa imperceptibil mişcarea navei. Înainte de ridicarea pavilionului, profesorul — proaspăt ras, strălucitor în ţinuta de ceremonie — s-a apropiat ca din întîmplare de masa hărţilor. A privit cifrele notate acolo. A măsurat distanţele cu compasul. Şi, în sfîrşit, a zîmbit aprobator : drumul trasat de elevul Nucu Munteanu coincidea perfect cu cel calculat de comandantul navei. Iar în imaginaţia romantică a viitorului locotenent, acest rezultat echivala cu o victorie definitivă. Intrase în Tunis cu acest triumf secret : învăţase, într-adevăr, navigaţie...

Rămăsese cu deprinderea de a calcula cu mare precizie pînă şi un drum simplu, de rutină, efectuat în preajma coastei pe o distanţă care excludea erorile. Dar chiar aceste calcule trebuiau acum date peste cap...

Îşi luă echerul şi creionul bine ascuţit. Trase o linie paralelă cu vechiul drum. Măsură unghiurile şi făcu corecturile cuvenite. În sfîrşit, hotărî :

— Cinci grade spre stînga, spre larg. O ţinem aşa pînă la Tuzla.

— Am înţeles, spuse Cetină, apoi se adresă timonierului : Drum o sută şaptezeci de grade !

— Drum o sută şaptezeci de grade, repetă Arsene şi învîrti cu îndemînare timona, apoi, cu ochii la compas, vesti : La drum o sută şaptezeci.

Legănatul navei se accentuase.

— Aşa să ţii pînă ieşi din cart, spuse locotenentul. O să cam zgîlţîie, dar n-avem încotro. Luăm valurile pieziş.

— Cu „Penelopa“ nu-i o problemă, rîse maistrul.

De astă dată, Nucu nu se mai supără. Porecla navei era un subiect care revenea destul de des în discuţiile de pe bord ; devenise un fel de tradiţie şi toţi participau cu plăcere la ciorovăielile iscate de acest nume, născocind noi și noi aspecte ale problemei.

— Cine i-o fi inventat numele ăsta ? întrebă.

Maistrul își drese glasul, semn că se pregătea să spună o mică poveste. Își așeză cascheta pe frunte şi se întoarse spre comandant :

— E greu de spus cine. De fapt, asta ar fi „Penelopa a doua“. Acum vreo douăzeci de ani se numea aşa un barcaz, nu l-aţi apucat dumneavoastră. Capturat de la nemţi în timpul războiului. Era bun, fusese construit din lemn ca să nu influenţeze minele magnetice. S-a scufundat încoace, prin şaizeci, chiar în port. Era furtună, vasul avea scîndurile putrede... Acuma l-au scos la mal. Se joacă copiii pe el de-a piraţii.

— L-am văzut, confirmă locotenentul. Dar nu-i plăcut să comanzi o navă care moşteneşte numele alteia, scufundate. Cu toate că în multe flote aşa e tradiţia.

— Vă gîndiţi la moralul echipajului ?

— Echipajului îi place, interveni Arsene fără să întoarcă ochii. Noi între noi aşa o numim : „Penelopa“.

— Voi aşa aţi moştenit, explică locotenentul.

— V-am stricat odihna, se scuză maistrul. Dar oricum, am făcut bine că am ieşit mai la larg. Acuma puteţi fi liniștit. Pînă la opt mai este. Duceţi-vă dincolo, tovarăşe comandant.

Locotenentul îl ascultă. Se duse iarăşi în cabina din spate, se lungi pe canapea şi îi veniră în minte crîmpeie din marşul acela lung — Mediterana de la un capăt la celălalt, apoi în Atlantic pînă la Casablanca... Dacă pentru un soldat războiul este experienţa capitală, gîndi, apoi pentru un navigator prima cursă lungă e ceva asemănător. Vezi alte țărmuri, lucruri noi şi ciudate, încerci să înțelegi ce se întîmplă. Și-apoi din prima cursă rămîi cu atîtea amintiri...

Și-și aminti.

...Cum la Tunis, în învoire, după ce au hoinărit prin centru și s-au fotografiat în fața moscheii, au dat o raită prin bazar. El și Ștefan se nimeriseră în același grup, au căscat gura la miile de lucruri lucitoare, au ascultat fără să priceapă reclama zgomotoasă pe care micii negustori o făceau talerelor de aramă ciocănită, carpetelor viu colorate, tam-tamurilor din lut ars, cu pătrățelele roșii și verzi pe laturi și cu pielea de cămilă bine întinsă, aproape transparentă, în care izbeau cu degetele mărind și mai mult hărmălaia...

În capătul bazarului, mînați de curiozitate, nu se întorseseră.

Au cotit la stînga, s-au pomenit într-un fel de gang care dădea într-o stradă îngustă ; ziduri albe, fără ferestre, iar din loc în loc, tarabe unde se prăjeau cartofi în seu de oaie ; mirosea a seu și a pește, pe lîngă ei se strecurau neauziți bărbați și femei înfășurați din cap pînă-n picioare în burnuzurile lor, numai ochii li se vedeau, negri, neliniștitori, și i-a cuprins deodată o spaimă nelămurită.

— Ce dracu facem ? i-a oprit Ștefan. Se întunecă și ne rătăcim ca proștii.

— Hai-napoi.

...Cum la Casablanca erau toți trei pe stradă, el, Ștefan și Ionescu, pe bulevardul modern care urca din port spre centru. În stînga se vedeau blocuri de zece și douăzeci de etaje, cu firmele impunătoare ale marilor companii aeriene. Pe dreapta, bazarul aerisit, cu mărfuri atrăgătoare și multicolore, cu turiști de toate neamurile tîrguindu-se : o pernă de piele aurită ; un taler lucios cu un peisaj saharian bătut cu vîrful ciocanului ; o cergă cu dungi verzi și roșii ; un serviciu de birou din piele fină ca hîrtia ; o mască africană comic-înfiorătoare...

Prin mulțimea veselă, care forfotea printre aceste culori, s-a ivit deodată un personaj aparte — un fel de vrăjitor, au presupus, văzîndu-i pălăria înzorzonată, costumul grotesc, cureaua împodobită cu monede galbene zornăitoare. Omul suna mereu dintr-un clopoțel ; s-au dat mai aproape, atrași de spectacol ; au văzut că purta la brîu cîteva cănițe de alamă lucitoare, apoi că diagonala de piele lată, împodobită cu monede, susținea burduful pe care-l purta ca pe o geantă de poștaș — și stupefiați și-au dat seama de adevăr : omul cu clopoței vindea apă ! Întorcea puțin burduful, turna cîteva picături într-o căniță scoasă de la brîu, o clătea, dintr-o pornire de igienă pur formală, azvîrlea jos apa aceea puțină și umplea cănița pe care o întindea apoi cumpărătorului. Iar vizavi, blocurile înalte, cu firmele marilor companii aeriene, cu vitrine enorme prin care se vedeau funcționare tinere și frumoase, plictisindu-se în boarea răcoroasă a instalaţiilor de aer condiţionat...

...Cum în larg, noaptea, se întîlneau cu cîte un vas și așteptau ca din direcţia luminiţelor acelea depărtate să pornească spre ei sclipirea unui proiector, cu obişnuita întrebare în alfabetul morse : „What ship ?“. Ce navă este ? și satisfacţia de a răspunde, pentru ca la rîndul lor să întrebe : „What ship ?“ și să afle numele navei şi al portului de origine, un port care încetează pentru o clipă să mai fie un simplu nume înscris în altas, este locul de unde au pornit acei oameni care acum, folosind iarăși luminița proiectorului cu eclipsă, să-ţi transmită urarea „drum bun“ pe care-o recunoști încă înainte de a fi recepţionat toate literele. Aşa stau pe mare de vorbă doi necunoscuţi, două echipaje, ofițerii de cart bucuroși că s-a petrecut ceva în monotonia unui marş care durează, fără evenimente, săptămîni întregi !

...Toate astea, ca să fac naveta între Mangalia și golfuleţul acela fără nume, gîndi locotenentul. Ar trebui să-i dăm un nume, numele celui care l-a cercetat prima oară ; aşa cum există strîmtoarea Behring și Marea Barentz și Capul Humboldt, de ce n-ar exista şi golful... golful... da, golful Ionescu, golful locotenent Ionescu, fiindcă întîiul om care-a dormit o noapte pe locul acela pustiu, pe o limbă de nisip ca un hotar nestatornic între mare şi ghiolul cu apă sălcie a fost el, Ionescu, cu cei zece marinari deveniți constructori, ei au înălțat prima baracă pentru ceea ce va fi, peste ani, Combinatul...

Își aminti un poem, „Prima baracă“, îl citise prin clasa a unsprezecea şi-l uimise cum un poet poate din biroul său să intuiască exact legătura secretă dintre om și șantier, mirajul acela fără nume care-i mîna pe constructori, iarăşi și iarăși, pe alte şantiere... Ca și tata, se gîndi apoi, tata cu „Buceagul“ lui, de la Bicaz la Oravița, apoi la Săvinești, la Videle și la Sebeș-Olt, pribeag prin vocaţie... După trei-patru luni de stat acasă, cu program fix şi ţuica de sîmbătă băută cu colegii la bufetul de lîngă gară, venea într-o bună zi victorios :

— Tanțo, m-am întîlnit cu inginerul.

Mama se întuneca la față, știa ce urmează. Știa, mai cu seamă, că nici un protest, nici un argument n-ar fi folosit la nimic. La urma urmei, gîndi locotenentul, poate că *inginerul* nici nu exista, era doar un simbol al acelei autorități misterioase care manevrează oamenii pe șantierele depărtate ; cînd îl apuca dorul de șantier, era de ajuns să invoce această autoritate și în două zile era plecat, purtînd în buzunar foaia de transfer și procesul-verbal de predare a „Buceagului“, cu gîndul la alt „Buceag“ care-l aștepta la poalele munților, într-o carieră, între pereții albi străpunși de explozii, în urletul escavatoarelor și înjurăturile vesele ale oamenilor cu căști de protecție din plastic.

Vor haine de protecție băieții, își aminti, trebuie să fac pe dracu-n patru să le procur haine de protecție, măcar cu atîta să se mîngîie în pustiul pe care-l măsoară și-n care croiesc acum primii metri de drum, visînd cu ochii deschiși : „Aici o să fie dana de descărcare... Dincoace digul... Iar mai încolo, spre păpurișul ăla, administrația șantierului...“ Locotenentul Ionescu, al cărui nume ar trebui să-l poarte golful acela fără nume, cunoștea un proiect vag, rezultatul unor măsurători preliminare, făcute din elicopter. Abia după ce el și cei zece băieți vor fi pus bazele viitorului șantier, după ce vor fi astupat o fîșie îngustă din mlaștina dinspre nord, ca să poată veni tractoarele, abia atunci șantierul va prinde viață, golful fără nume va avea un nume, oamenii vor scrie acasă, se va deschide o tonetă cu „Loz în plic“ și vor trage lumină electrică din sat.

Dar pînă atunci, haine de protecție pentru băieți !

Locotenentul aprinse lămpița de la căpătîi și se uită la ceas. Nu se mai face odată opt, se gîndi înciudat ; la urma urmei nu mă ține nimeni cu forța aici ; sînt comandant, mă organizez cum vreau pe vaporul ăsta, și uite că stau țintuit pe canapea, și parcă stau pe ghimpi, iar la noapte o să trag de ochi și au să mă doară picioarele și nu e rost de somn dacă-i furtună ; de ce furtunile vin mai ales noaptea, cînd oamenii sînt obosiți și întunericul îi face mai vulnerabili în fața primejdiei ? Un om în pijama pare atît de neajutorat...

Nu-i chip să dormi în pijama pe nava asta, își spuse ; de cîte ori m-a prins noaptea în larg, n-a fost cazul să-mi pun pijamaua ; privilegiul meu să dorm îmbrăcat, gata la orice semn, la tusea discretă a maistrului, la duduitul grăbit al servomotorului, semn că timonierul manevrează timona cu disperare ; mereu se întîmplă ceva sau e pe cale să se întîmple...

Se ridică, își puse pantofii, de astă dată își încheie gospodăros șireturile ; nu mai e chip să dorm, la noapte vom vedea, trebuie să fac față, totdeauna să fac față...

În comandă, lumină și liniște. Maistrul în colțul lui, îngîndurat ; Arsene la timonă, puțin aplecat, să vadă cadranul compasului ; n-avea de ce să privească înainte, căci dincolo de geamul pătrat, de modă veche, prins solid în șuruburi-fluture, se întindea întunericul opac și vuitor...

— Cum e ?

— Vînt în creștere, tovarășe comandant. Ați dormit un pic ?

— Nu. M-am lăudat degeaba, nu pot să dorm cînd vreau, îmi vin tot felul de gînduri...

— Asta e, gîndurile, spuse maistrul. Totdeauna se găsește un subiect care nu-ți dă pace. Mă gîndeam că fiul meu cel mic termină liceul, a făcut la real, e bun la matematică, i-am pus meditator din clasa a noua. Vrea să dea la cibernetică, șanse puține, mă gîndesc că dacă nu intră, atîta trudă risipită...

— Poate că reușește, îl liniști locotenentul.

— Sper și eu, e băiat bun și serios, nu mi-a făcut probleme pînă acuma. Și mă gîndesc că dacă nu intră nu-i mare nenorocire, îl dau la subingineri. Într-o vreme așa hotărîse, pe urmă s-a răzgîndit.

— E greu cînd te afli la o răspîntie, spuse locotenentul.

— Cu fata a fost tot așa, aveam îndoieli, îi era și ei frică, dar după ce a dat examen de două ori și-a luat nădejdea. Voia să intre la teatru.

— La teatru ?

— Da, tovarăşe comandant, le-apucă pe fetele astea cîte-o nebunie, doi ani a stat acasă şi a recitat, cînd spune o poezie îţi dau lacrimile, şi ştie piese întregi pe dinafară, doi ani, vă închipuiţi. După ce-a căzut şi a doua oară s-a înscris la Materiale de construcţii, de unde şi pînă unde, acuma îşi pregăteşte lucrarea de diplomă, ceva despre carierele din Dobrogea, a alergat niţel pînă şi-a strîns datele. O să vedeţi dumneavoastră cînd o s-aveţi copii, le porţi de grijă şi cînd sînt mici, dar şi cînd cresc ; vrei să-i vezi fericiţi şi simţi că de la un punct încolo nu mai ai cum să-i ajuţi...

— Se mai ajută şi singuri, zise locotenentul. Pe noi nu ne-au dus părinţii de mînă toată viaţa.

— Nu, spuse maistrul. Arsene, ai grijă să nu te abaţi la dreapta.

— Nu mă abat, tovarăşe maistru.

— Eu văd compasul de-aici, băiete. A crescut vîntul, nava tinde să vină la dreapta, tu trebuie să ai grijă.

— Am înţeles, spuse Arsene. Cred că valurile sînt de vină, tovarăşe maistru.

— Asta-i viaţa la marină, rîse maistrul. Marină fără valuri, cine-a mai pomenit ?

Marină, gîndi locotenentul. Cu cîtă voluptate rosteam mereu acest cuvînt ! Şi îl rostesc şi acum cu fruntea sus, chiar dacă uneori îmi vine greu, ca-n iarna asta.

Poate de la Balena Albă începuse. Sau de la cărţile cu căpitanul Nemo. Le citea pe furiş, le recitea, se visa legănîndu-se pe punte, rostind porunci în mijlocul furtunii şi salvînd prinţese de pe insule pustii. Fotoliul-pat de lîngă pian, îngust şi cam incomod, i se părea un fel de antrenament pentru ce va fi ; un căpitan de vas are pat auster, îngust, se odihneşte pe apucate, între două chemări ale ofiţerului de cart.

— Mă duc la marină, unchiule.

Unchiul a rămas cu gura căscată. Fusese invitat la şcoală, diriginta voia să discute cu părinţii elevilor ; pe coridoarele liceului răsunau cuvinte ademenitoare : Cibernetică, Comerţ Exterior, Chimie Industrială, Medicină... Nucu nu le auzea ; auzea chemarea nedesluşită a talazurilor, vedea ce mai văzuse, aievea, cu o vară-n urmă, la

Constanța — vapoarele așteptînd în radă, pilotina grăbind printre valuri către uriașul nerăbdător ce strigă din sirenă, farul clipind misterios în nopțile senine, iar dincolo de el, departe, un șir de luminițe, ca mișcătoare stele coborîte la orizont și îndreptîndu-se încet, răbdătoare, spre limanul numai de ele știut...

— Nimic altceva decît marină !

— Stai, băiete, nu te pripi (om trecut prin multe, cincizeci de ani, cu cheile și ceas de buzunar). Asta-i o meserie pentru aventurieri. Sau, dimpotrivă, pentru oamenii lipsiți de curaj. Un destin închis, o rută stabilită. În afară de funcția pe vas, nici o răspundere. Pînă și mîncarea de la prînz ți-o hotărăște altul. Pustiu și singurătate : marina. Hoinăreală fără capăt.

— Dar tocmai asta-mi place, unchiule. Să umblu, să văd lumea, să mă lupt cu uraganul...

— E prețul prea mare, a spus el. Și eu m-am visat, cîndva, explorator. Dar pînă să mă hotărăsc, fusese descoperit totul. Vrei să vezi orașe ? Te instalezi la televizor și colinzi lumea stînd în fotoliul tău și fumînd o țigară. Lasă-te de poveștile astea.

A fost discuția cea mai serioasă pe această temă. Maică-sa a plîns cînd l-a auzit. Venea o dată pe săptămînă să-l vadă, lucra la o fabrică de conserve în Teleorman și făcuse destule sacrificii pentru ca el să poată urma liceul la București. Unchiul îl găzduise, stătea bine, pe Viitor, într-o casă cu etaj construită înainte de război, și două lucruri îl fascinau acolo : pianul și cățelul alb pe care-l chema Faruk și-i plăceau bomboanele. Unchiul era chelner la un restaurant mare. Se întorcea de la slujba lui mirosind a fum de țigară și obosit ca un cîine. Tatăl lui Nucu habar n-avea de toate astea ; lucra la Sebeș, la carieră, pe un „Buceag“ și trimitea mamei o parte din salariu. Venea acasă de cîteva ori pe an și-i plăcea șapca lui unsuroasă, lustruită ca pielea și mirosind totdeauna a benzină. Cînd a trecut în clasa a unsprezecea l-a întrebat dacă nu vrea să vină pe șantier, ca pontator. Leafă bună, viață de șantier, mai vesel decît într-un birou oarecare.

Mama voia să-l facă doctor. Avea un respect grozav pentru doctori, mereu suferea ba de ficat, ba de reumatism și cînd se întorcea de la policlinică avea fața luminată, reculeasă, ca o babă care vine de la biserică. Cînd a auzit de visul lui, a șoptit disperată :

— Marinar ! ? Și medicina ?

— Vapoarele au și doctori pe ele. După ce învăț meseria, mă fac chirurg de marină. (Citise prin Jack London niște grozăvii cu vînători de balene care se pricepeau să coasă o rană cum se pricepe un țăran să culeagă recolta.)

— Și eu cu cine rămîn ?

Nu i-a înțeles atunci disperarea. Trăise toată viața singură ; tata umbla din șantier în șantier cu basculanta lui, de la Săvinești la Vadul Oii, de acolo la Oradea și așa mai departe. Dar el voia Balena Albă sau ceva de același calibru.

A dat admiterea, a intrat la Marină. Școala aceea vastă, dintr-o margine a Constanței, unde clădirile se înmulțeau în fiecare an, cu o perseverență ciudată, parcă de la sine ; odată apăreau cîțiva soldați cu site mari pentru nisip și o betonieră ; un ofițer cu haine decolorate măsura și le arăta unde să bată țărușii, soldații începeau să sape fundațiile iar elevii le ajutau, după-amiaza, două-trei ore, grozăvindu-se cu lopețile pe umăr și sperînd că dactilografa îi privește pe după perdele. O iubeau cu toții în taină, era a tuturor fără să știe, nici unul dintre băieții ăștia robuști și visători nu se putea lăuda, nici măcar în glumă, că smulsese un zîmbet de la ea. Le zîmbea tuturor, în bloc, și niciodată unuia anume dintre ei, care să poarte pe urmă zîmbetul acela ca pe-o medalie. Dar nici ei nu-ncercau să cucerească un asemenea zîmbet. Mai întîi, fiindcă le era rușine de Locotenent. Locotenentul era prieten bun cu băieții, era-n stare să stea pîn-la miezul nopții, cînd făcea de serviciu, să stea cu ei în fața dormitorului, pe scările albe de piatră, calde încă de la soarele după-amiezii, și să le vorbească despre marină. Odată a adus cu el un album uriaș, un fel de istorie în imagini, cu acuarele prezentînd evoluția navelor de la trunchiul de copac scobit pînă la portavion și transatlantic. Stăteau cap în cap în jurul lui și el întorcea pe rînd paginile acelea de carton pe care era lipită hîrtia de desen ; între marginea acuarelei și restul lumii se desfășura un cîmp cenușiu, care făcea desenele și mai impunătoare. Cît ar vrea să mai vadă o dată albumul acela !

— Ar trebui să facem un album, spuse.

— Un album ? se miră maistrul.

— Pentru tradițiile navei. Să vadă cei care vin peste un an, peste zece. Cum am stins focul de la cherhana. Și cum am acostat între sloiuri, la Brăila. Plus că ar mai trebui să pozăm și golful. Înainte de a veni buldozerele. Ar fi o fotografie istorică. După cîțiva ani, cînd o apare combinatul în ziare, le arătăm băieților și le spunem : „Aici, pe locul ăsta, era un pustiu. Primii care l-au călcat au fost zece marinari cu un locotenent. Uite, ăștia". Și să se uite la mutrele lor.

— Nu prea arătau grozav de data asta, spuse maistrul. Slabi și arși de soare ca niște pirați.

— Da, dar meritul...

— V-ați fi dus acolo, în locul lor ?

— Dacă primeam ordin ? Dumneata nu te-ai fi dus ?

— M-aș fi dus, recunoscu maistrul. Dar asta nu transformă baraca aia într-un palat. Greu, tovarășe locotenent.

— Misiune, tovarășe maistru. Mă duc să mă culc. E șapte.

— Peste o oră vă scol.

— Peste o oră, spuse locotenentul. La opt.

La opt, maistrul veni să-l trezească.

— Nu dormeam, spuse Nucu. Stăteam așa, și mă gîndeam.

Se ridică, găsi pantofii pipăind cu vîrful picioarelor, se încălță fără să se mai aplece. Pe urmă își legă șireturile, vorbind cu maistrul :

— A-nceput să scîrțîie, așa-i ?

— Navă veche, tovarășe comandant. I-o fi ajungînd și ei cîte bușituri a luat. Un val nu-i face nimica. Nici o mie. Dar după vreun milion... începe să se cunoască.

— Plus gheața de astă-iarnă, spuse Nucu și se ridică.

Maistrul oftă și se dădu deoparte din ușă. Ușa era blocată cu un cîrlig, ca să nu se trîntească din cauza balansului.

— Gheața ! Să nu mai vorbim de ea. Mi-a mîncat sufletul. Cînd hîrjîia cîte-un sloi bordajul, parcă mă hîrjîia pe suflet. Și toate astea pentru ce ? Nici un articol la ziar...

— În schimb am salvat jumătate de sat. Nu-i destul ? Vaporul ăsta, vechi cum e, face minuni. Te poţi baza pe el şi la bine şi la rău. Fără performanţe, dar fără eşecuri.

— Așa-i și cu oamenii, spuse maistrul. De-aia mi-a luat apărarea contraamiralul, acu' un an, cînd era vorba să ies la pensie.

— Dumneata pensionar ? rîse locotenentul. Să citești ziarul în parc ? Ce idee ! Ai schimbat carturile ?

— Le-am schimbat.

— Care ești la timonă ? întrebă Nucu prin ușa deschisă.

— Eu, soldatul Calapodescu, tovarăşe comandant.

— Tu erai, leule ? Ce onoare pe mine ! Sîntem schimbul trei amîndoi. Cum te simţi ?

Calapodescu întoarse o clipă privirea, zîmbi albastru şi se uită iarăşi la compas, cum îi cerea meseria.

— Am dat niţel la boboci, tovarăşe comandant. Acuma mi-a mai trecut. Doar că mă ustură pe gît.

— Bea puţină apă.

— Apă ? Ca s-o iau de la capăt ? Încă o repriză de-asta și mă dă peste cap...

— Ei, nu moare nimeni dintr-atîta. Ce mai e pe jos ?

— N-am fost. Am stat pe punte de cînd am plecat. În orice caz, mizerie. Mai bine afară, cu toate că e frig. Acolo, înăuntru, te apucă groaza. Știu de rîndul trecut : troznesc dulapurile şi ţi se pare că se rupe nava-n două. Frumoasă „Penelopa“ noastră, dar pe furtună face urît.

— Pînă te obișnuiești, spuse calm locotenentul.

— Asta nu vine cu una, cu două.

— De-aia ai încercat să dai bir cu fugiţii ? interveni maistrul.

— Hei, oftă soldatul. Mai bine nu-mi aduceţi aminte.

— De ce ? Ţi-e ruşine ? rîse gros maistrul.

— Sigur că mi-e ruşine. Dacă nu era tovarăşul comandant, să mă salveze, nu ştiu ce ieşea.

— Nu te-am salvat, am prevenit o greşeală. După lege.

— Ştiu eu cum e cu legea. Anul trecut, dintr-o treabă ca asta, l-au judecat pe Arghir şi l-au trimis la batalionul disciplinar.

— Cu Arghir e altceva, spuse locotenentul.

Calapodescu oftă iarăși.

— Eu îl știam băiat bun. El m-a primit de recrut. Fusese după oameni tocmai la Brăila. Nedormit, cu conserva-n raniță și cu pistolul-mitralieră după gît. Mi-era și milă de el. Pe urmă, la centrul de instrucție, m-am cerut în grupa lui. Era un instructor bun. Aspru, dar drept. Toți recruții îl iubeau și-l respectau. Un șef trebuie să se facă și iubit, nu numai respectat.

— Uite unde era filozoful ! se miră maistrul și-și aprinse țigara. Ai fost la proces ?

— Am fost. Din toate echipajele au trimis cîte doi-trei. Ca să le povestim celorlalți, așa ne-a spus procurorul. Și le-am povestit. Tot ce-am văzut și-am auzit acolo. Dar nu și ce credeam eu. Cîteodată una spune omul, alta e-n inima lui.

— Măi, măi, se miră maistrul a doua oară. Tu erai bun de orator, Calapodescule. Și umblă atent cu timona aia. Am început să mergem în zig-zag, ca bețivul din gard în gard.

— Păi dacă-l ții de vorbă... rîse locotenentul.

— Nu vorbește cu mîinile, făcu maistrul domol. Așa. Spune mai departe, Calapodescule. Ce era-n inima ta ? Să-nțeleg că-i dai dreptate lui Arghir ?

Soldatul rămase cu ochii ațintiți spre cadranul compasului. Locotenentul îi vedea fața slab luminată, părînd mai neagră decît era, cu nasul mare și buzele groase, de om căruia-i place să mănînce și să bea zdravăn. La patruzeci de ani, ăsta atinge suta de kile, gîndi.

— Ia zi, îi dai dreptate ? stărui maistrul.

— Dreptate nu-i dă nimeni, că a-ncălcat legea. Dar dacă-i vorba să gîndim mai profund...

— Ia gîndește mai profund, Calapodescule, și spune-ne și nouă ce-i în capul tău.

— Păi ce să vă spun, tovarășe maistru ? Mai întîi să pornim de la viață. Cine era Arghir ăsta ? Tovarășul comandant știe mai bine, că i-a studiat dosarul.

— Da, spuse Nucu. Era orfan de mamă. Singur la părinți. Taică-său lucra la calea ferată.

— Este ? spuse bucuros Calapodescu. Mă gîndeam eu că știți. Scrisoarea a primit-o seara tîrziu, fusese la muncă cu tot echipajul. Cînd făceam șoseaua spre depozit.

— Îmi amintesc, spuse locotenentul. Cam pe timpul ăsta.

— Păi da. Și cînd a citit scrisoarea, s-a îngălbenit. S-a așezat pe pat și și-a luat capul în mîini. M-am apropiat de el. Ne împrietenisem și ne spuneam pe nume, cu toate că era anul doi. Dar era de-aici, din județ, și nicăieri ca la armată nu te împrietenești așa de tare cu unul care-i din județ cu tine. Dacă ești la cinema și vine unul de s-așează alături, nu-ți trece prin cap să-l întrebi de unde e. Dar dacă ești militar, întrebi. Și dacă afli că-i din județ cu tine, te bucuri de parcă ți-ai vizitat părinții. E drept că soldații se trag din civili, dar au gîndirea altfel. Gîndire de soldat.

— Și ? Spune mai departe. Noi știm cum a fost, din dosar și din dezbaterile de la proces. Poate știi tu altceva în plus. Care să explice cît de cît toată povestea.

— Păi tocmai asta vreau să spun. Lucruri care nu s-au pus la dosar. Aflate din gura lui. La proces nu prea s-a vorbit despre asta. La proces s-a vorbit de soldatul Arghir care a părăsit unitatea fără voie.

— Nu era destul de clar ? Indiferent de motive, infracțiunea e infracțiune.

— Da, dar împrejurările ?

— Ce-o lungești atîta, Calapodescule ? interveni maistrul nerăbdător. Ai zis că știi tu ceva ce nu știa toată lumea. Dă-i drumul. Era vinovat sau nu era vinovat ?

Soldatul tuși, își drese glasul, înghiți în sec.

— Parcă am un fier înroșit în stomac, spuse cu greutate.

— Mîine tot echipajul are liber, spuse locotenentul. Să vă dregeți după tîmpenia asta. Nu vă știam așa de plăpînzi. După trei ore de zgîlțîială, jumătate de echipaj e la pămînt.

— Pămînt ! spuse Calapodescu. Dac-aș fi acuma pe pămînt...

— N-ai mai veni la navă ?

— Aș veni, că sînt soldat. Dar tot mai bine-i pe uscat.

— Ei, și cum a fost cu Arghir ? Era sau nu vinovat ?

— Păi era. Că a părăsit unitatea fără voie. Altfel nu-l condamnau. Dar i se poate întîmpla omului să-și iasă din minți. Și-atunci nu se mai gîndește la urmări.

— Arghir nu era omul ăla, spuse locotenentul. Din cîte-l cunosc eu.

— Dar în seara aia, tovarășe comandant ! Omul era dărîmat. Ne-am speriat toți cînd l-am văzut așa pe marginea patului, cu capu-n palme. Scrisoarea lîngă el, pe pătură. Nici unul n-a îndrăznit s-o atingă. M-am dat aproape, l-am întrebat cu binișorul : „Ce-ai pățit, Arghire ? Vreo veste proastă, ceva ?“ „Tata, mi-a spus el. Tata, săracu !“ Mai mult n-am putut scoate din gura lui. Nici nu putea să vorbească. Abia hîrîia, ca un cîine răgușit. „Ce-i cu taică-tău ?“ „Accident“, a spus și a-nceput să plîngă cu hohot. Tovarășe comandant, n-am mai văzut băiat plîngînd de cînd aveam zece ani. Nici fată. N-am avut ocazia. Dar un om în toată firea, soldat de anul doi ? Atunci am luat scrisoarea și am citit-o.

— S-a citit și la proces, îl întrerupse locotenentul. Să nu-ți închipui că avocatul a pierdut vremea degeaba acolo. Știu : în scrisoare îl anunțau că taică-său avusese un accident. Un picior amputat ; celălalt, fracturat în trei locuri și pus în ghips. La ora aia, nu se știa dacă scapă.

— Ei bine, v-am spus că Arghir n-avea mamă. M-am dus cu el la ofițerul de serviciu. Era tovarășul locotenent Ștefan. I-am spus toată povestea, că Arghir nu era în stare să vorbească. Tovarășul locotenent a luat scrisoarea, a citit-o, s-a întristat. „Te înțeleg, băiatule, zice, dar nu pot să-ți dau drumul. Scrisoarea nu e certificată de autorități. Mîine, cînd o veni comandantul, poate să hotărască.“ „Mîine ? a șoptit Arghir. Mîine poate e prea tîrziu. Ajung abia seara. Dacă se întîmplă o nenorocire ?“ Locotenentul a dat din cap : „N-am ce-ți face. Știi ce spune la regulament : scrisoarea sau telegrama să fie vizată de autorități. Cel care ți-a scris să se fi dus la miliție sau la consiliul popular. Pe ce bază să-ți dau eu drumul ?“

Pe baza omeniei, răspunse Nucu în gînd.

— Am încercat să mai insist, urmă Calapodescu. Dar tovarășul locotenent m-a luat la zor, că de ce mă amestec, că după regulament soldatul nu trebuie să vorbească în numele altuia.

După regulament, gîndi Nucu. E o chestie. Ștefan, cum e el rigid, s-a gîndit la lege. Trebuia să fie sigur că ceea ce scrie în scrisoare e adevărat... Ba nu ! Nu asta era cel mai important lucru atunci. Cel mai important era să aibă încredere. Arghir nu era un mincinos, de ce l-ar fi bănuit de o înscenare ? Totuși, regulamentul... Regulamentul e pentru situații obișnuite. Pentru situațiile neobișnuite există oameni care să ia o decizie sau alta... Analizînd cazul. Dar Ștefan mai degrabă aplică litera cărții, decît să analizeze.

— Va să zică asta a fost, zise maistrul tărăgănat. Totuși, nu trebuia să fugă. Ca militar, avea obligații care...

Nici eu nu zic că trebuia să fugă, gîndi Nucu. Dar dacă Ștefan își asuma răspunderea și-i dădea voie să plece, nu se întîmpla nimic. Să-ți asumi răspunderea, și asta-i o chestie...

Calapodescu își drese glasul :

— Arghir... a fost vinovat. Dar nu numai el...

— Dă-ți seama ce vorbești, îl întrerupse maistrul.

— Dumneavoastră m-ați întrebat ce gîndesc despre asta.

Tăcură cu toții. Dincolo de geamurile pătrate, întunericul părea și mai adînc. Nu se vedea decît o stea stingheră, departe, în prova ; curînd dispăru și ea, înghițită de norii negri, nevăzuți, a căror prezență o bănuiau instinctiv, ca pe-o amenințare a necunoscutului.

— Și tu ? întrebă într-un tîrziu locotenentul.

— Cu mine a fost altceva, murmură soldatul.

Tocmai atunci apăru bucătarul. Bluza lui albă era udă de ploaie și devenise aproape transparentă, lăsînd să se vadă, pe dedesubt, dungile tricoului.

— Să trăiți ! Plouă cu găleata, spuse el. Am adus niște pîine prăjită.

— Ai venit la timp, spuse locotenentul. Duminica viitoare îți dau învoire de merit.

— Un bucătar bun contribuie la îndeplinirea misiunii, declară maistrul. Pune farfuria aici.

— Ia cu pîine, îl îndemnă locotenentul. Oho, parcă-i lemn. Ai prăjit-o cam tare, meștere.

— Așa trebuie, spuse bucătarul. Asta-i medicament, nu pîine. Am ținut-o un ceas la cuptor.

Ronțăiră o vreme. Ronțăia și Calapodescu, privind mai departe cadranul luminat albăstrui.

— E aproape nouă, zise maistrul. Ar trebui să dăm raportul.

— Da, spuse locotenentul. Dă drumul la stație.

Maistrul se întoarse spre peretele din dreapta, unde era instalată stația de radio. Nucu îl auzi clănțănind șalterele și butoanele aparatului. Apoi deodată comanda vibră de sunetele calde, bogate, ale unui tango cîntat de o mare orchestră. Șuieratul vîntului de afară scăzu parcă înghițit de sunetele acelea ample, reluate iarăși și iarăși — cînd de saxofoane, cînd de viori, cînd de un acordeon foarte sonor, rămas singur cu grupul ritmic.

— „La Cumparsita", zise visător maistrul. Parcă mă văd acum două'ș'cinci de ani, la Casa Armatei, cu nevastă-mea. Nici nu eram căsătoriți. „La Cumparsita" era în vogă în anul ăla.

— La Galați ? întrebă locotenentul.

— La Galați. Eram cu nava-n șantier, la reparație. Acolo am cunoscut-o. Cînd m-am întors la Constanța, am adus-o cu mine. Două geamantane, plapuma și un palton pe mînă. Hei, viață...

Bucătarul salută și plecă. Locotenentul căzu pe gînduri. Acum douăzeci și cinci de ani ! Nici nu mă născusem, hei viață, are dreptate bietul Cetină... Se uită la ceas. Nouă fără un minut. Ținîndu-se de marginea mesei, traversă comanda și se apropie de stație. Tangoul încetă brusc, ca retezat, și-n locul lui se auzi deodată un piuit caracteristic. Locotenentul apropie microfonul de gură :

— Pavăza, Pavăza, sînt Călătorul. Răspunde cum mă auzi.

— ...Te aud slab, zise un glas cîrîit în difuzorul stației.

— Pavăza, Ștefan, tu ești ?

— Eu, dar asta nu se spune prin radio.

— De ce ? Ești persoană așa de importantă ?

— Respectă regulile convorbirilor radio ! țipă difuzorul. Și notează prognoza pentru următoarele ore : vînt puternic în creștere, din direcția nord-vest, vizibilitate proastă, avertisment de furtună.

— Cam tîrziu, amice, strigă Nucu. Am început să-l simțim pe pielea noastră, aici.

— Eu îmi fac datoria să vi-l transmit.

— Bine. Fă-ți datoria mai repede, la căldurică.

— Ești neserios ! Următoarea legătură la ora stabilită ! spuse vocea din difuzor și întrerupse convorbirea.

— Ți-a plăcut ? zise Nucu și se întoarse la locul lui tot așa, sprijinindu-se de masă.

— Fiecare cu meseria lui, spuse maistrul în doi peri. Mă duc să văd ce mai fac băieții ăia acolo, jos. Sînt vreo doi care-o duc tare prost.

— Spune-le să se culce. Și dă-le foladon. Le ajută cît de cît.

— Am înțeles, spuse maistrul.

Cînd deschise ușa, parc-ar fi deschis o gură spre iad. Haosul de afară pătrunse odată cu trîmba de spumă, de la un val care tocmai se spărsese pe punte.

— Hm, datoria ! spuse Nucu.

Soldatul de la timonă tresări :

— Ordonați ?

— Ziceam și eu așa, zise Nucu. În general.

Tu, Ștefane, vorbești de datorie. Stai pe scaun și mă-nveți ce să fac. Totdeauna ți-a plăcut să dai lecții altora. Dar a fost destul să te lovești de greu o singură dată...

Erau departe, în Atlantic. Navigau spre nord, după escala de la Casablanca. Prin radio-coastă, prognoză de vreme rea, ca acum. Și ordinul secundului, spre seară :

— Pregătiți pentru lucru în arboradă !

Au alergat să-și ia centurile de siguranță. Ștefan arăta cam abătut, deși nava nu se legăna prea tare. L-au luat cu gura, în hîrjoana generală care preceda adunarea pe punte :

— Hai, leule ! Arăți ca o lămîie stoarsă.

— Mă supără ficatul.

— Asta-i boală de cucoane. Fă-ți curaj, aici ești la marină !

— Gata, băieți, a spus Locotenentul din capul scărilor. Așteaptă secundul sus. Știți că nu-i place să aștepte.

Sus, clănțănind din mers închizătorile de metal ale centurilor de siguranță. Frontul, fiecare grupă în preajma catargului pe care urma să se urce peste cîteva clipe.

Aliniaţi, dar nu în poziţie de drepţi. Nava se legăna, şi băieţii se legănau şi ei, păstrîndu-şi echilibrul pe tălpile depărtate.

— Vom face controlul legăturilor în arboradă, s-a auzit vocea secundului în difuzoare. Se apropie furtuna şi n-aş vrea să avem surprize. Atenţie la mine. Gabierii... sus !

Gabierii, aleşi dintre elevii cei mai sprinteni, au început să se urce pe grijele — scăriţele de sfoară subţire şi rezistentă — care zvîcneau sub paşii lor. Secundul a dat comanda următoare şi după cîteva minute în arborada navei-şcoală se aflau răspîndiţi, la posturile lor, toţi elevii de la manevră.

— Verificaţi legăturile ! a ordonat secundul. Raportaţi cînd sînteţi gata !

Rapoartele răsunau de sus, pe rînd, împletindu-se prin rafalele vîntului. Ştefan avea postul de manevră la velastraiul picului, într-un loc destul de incomod. Trebuia să se aplece mult înainte, sprijinit în picioare şi susţinut de centura de siguranţă, ca să aibă mîinile libere. Nucu l-a văzut aplecîndu-se, umblînd la parîma care înfăşura vela, apoi revenind la loc. Avea faţa albă ca hîrtia. A început să coboare scăriţa strigînd din mers :

— Velastraiul picului gata !

Aşa repede ? s-a mirat Nucu atunci, şi l-a invidiat pe Ştefan fiindcă avea un post de manevră uşor.

Au coborît pe rînd, după cum terminau lucrul. Între timp, vîntul se înteţise ; oceanul se umfla ritmic, înălţînd în calea navei valuri mari, prelungi, de culoare verde închis, ca sticla cînd o priveşti în dungă. Nava se ridica şi cobora, înaintînd din greu împotriva munţilor de apă. Cînd a revenit pe punte, la front, Nucu a văzut că Ştefan lipseşte.

— S-a dus la infirmerie, i-a şoptit George de alături. Se simte rău. Spune că de la ficat.

— Mai degrabă de la balans, a replicat Nucu.

După masa de seară au ieşit pe punte să mai vadă ce se-ntîmplă. Se făcuse frig, simţeau că le îngheaţă obrajii sub şfichiuirea vîntului.

— Nu-i de glumit cu oceanul, a spus Nucu.

Deodată, lumina proiectorului cel mare s-a abătut peste arboradă, a scos din întuneric catargele şi parîmele, s-a fixat asupra unui loc anume. De la piciorul catargului s-a auzit glasul nemulţumit al Locotenentului :

— Încă trei rafale şi o rupe în bucăţi.

S-au dus lîngă el.

— Ce s-a întîmplat, tovarăşe locotenent ? a întrebat Nucu.

— O velă prost înfăşurată. S-a dezlegat şi acum vîntul o flutură. Mai are niţel şi se desface de tot.

— Trebuie s-o legăm, au spus amîndoi odată.

— Duceţi-vă, a aprobat Locotenentul. Secundul e jos, în cabină ; dacă află de povestea asta, ne facem de rîs cu toţii. Al cui e postul ăla, la velastraiul picului ?

— N-are importanţă, a răspuns George. Lăsaţi, într-un minut-e gata. Putem să urcăm ?

— Urcaţi-vă. Dar puneţi-vă centurile de siguranţă !

Locotenentul şi-a îndreptat banderola de ofiţer de cart şi s-a dus lîngă proiector. Lumina trebuia manevrată cu grijă, ca să nu-i orbească pe cei care lucrau.

— Deşteptul de Ştefan, a spus Nucu printre dinţi în timp ce urcau, cu mişcări iuţi, scările.

— Cred că-i era rău de tot. N-a fost atent cînd a legat-o, sau i-a făcut nodul prea slab.

— Vedem noi.

Sus, şi-au dat seama despre ce era vorba : Ştefan făcuse lucru de mîntuială. Nu strînsese bine parîma şi, fireşte, la prima rafală de vînt legătura cedase. În lumina aspră a proiectorului, cauza defecţiunii părea şi mai evidentă.

— Mă mir, tocmai Ştefan... a murmurat Nucu.

— I-a fost rău, asta-i. Dar nu vroia să spună.

— Îi e ruşine de noi.

— Ţie nu ţi-ar fi ?

— Poate. Ştiu eu ? Ce-i spunem Locotenentului ?

— S-a dezlegat. E destul şi-atîta. N-avea voie să se dezlege.

Au coborît, au raportat Locotenentului.

— De mirare, a spus Locotenentul. O parîmă atît de flexibilă să se dezlege de la sine ?

— Se-ntîmplă, au spus ei într-un glas.

A doua zi, Ștefan :

— Ce dracu era cu parîma aia ? V-a prins bine. Tocmai la timp ca s-o faceți pe eroii.

— Mai bine taci din gură, i-a spus George la ureche. Știi bine că n-ai strîns-o deloc cînd ai legat-o.

— Asta nu i-am mai spus-o Locotenentului, a adăugat Nucu. Ai lucrat superficial, tăticu.

— Eu ? a strigat Ștefan. Umblați cu prostii. Și eu vă credeam prieteni...

Cîteva zile nu și-au vorbit decît așa, strictul necesar. Pe urmă incidentul a fost uitat. Dar vechea prietenie se clătinase întrucîtva. Și Ștefan nu și-a recunoscut niciodată greșeala. Dar nu știa nimeni aceste amănunte ; în ochii tuturor Ștefan rămăsese omul exigent, bun executant, un încheietor de batalion model. Cînd era în fața frontului, vorbea totdeauna foarte frumos despre datorie...

Nu-i convine cînd îl critici, gîndi Nucu amintindu-și replica înțepată a lui Ștefan. Se supără cînd îi spui că stă la căldură. Dar nici n-ar veni pe navă, să guste și el o oră-două din plăcerile unei furtuni adevărate. I-a plăcut să fie marinar ; admitem ; dar marinar de birou. Cu ancorele de pe epoleți bine lustruite, cu echipament ales pe sprînceană, făcut la croitorul care-i făcea haine contraamiralului.

— Parcă ești scos din cutie, Ștefane.

— Protocolul, frate, ce vrei ? Se perindă atîta lume prin anticamera șefului ; pot să mă prezint cum dă dumnezeu ? Alerg destul pentru asta, ca să facem față. Am adus un serviciu de cafea splendid. Tocmai de la Sighișoara. E drept că eram în concediu, dar oricum, să-ți umpli geamantanul cu cioburi...

— Pentru asta ai învățat patru ani navigație, ca să alegi niște cești de cafea ? .

— Parcă numai ceștile ? Un covor nou, huse pentru fotolii și harta în relief... Ție ți se pare că-i ușor. Crezi că învîrtesc două hîrtii. Alerg cît e ziua de mare...

Nu se dădea bătut. Nici măcar în fața lui, care știa bine despre ce e vorba. Ba îndrăznea să-i dea și lecții : „Respectă regulile traficului radio !“

Rîse scurt și-și aprinse o țigară.

Capitolul cinci

Sergentul terminase „inspecția" ; dăduse ocol barăcii, luminînd colțurile și tavanul cu o lanternă mare, vînătorească ; vîrî lanterna sub pernă şi se aplecă să se descalțe.

— Cred că pîn-la urmă ne ia șandramaua pe sus, spuse.

— Credeți ? Eu sînt sigur, făcu sanitarul întărîtat. Dracu m-a pus să vin aici ?

Cel cu Opelul dădu pătura la o parte. Văzură toți că are pe cap un fes de schior, îndesat pînă la sprîncene. Se ridică în capul oaselor și-și îmbrățișă genunchii peste pătură :

— Păi ce, era după tine ?

— Nu era după mine, explică sanitarul. Chestia e că nu-mi prea plăcea la gardă. Te scula noaptea, hai că intri în post. Am început să mă dau bine pe lîngă felcer. Să știți de la mine : dacă vrei s-o duci bine în armată, fă-te prieten cu felcerul și cu bucătarul.

— Aici toți sînt prieteni cu mine, zise bucătarul ținînd ochii închiși.

— Și felcer n-aveam, completă cel cu Opelul.

— Dar dacă ai, e bine să stai pe lîngă el. Cum aveam un minut liber, hop la infirmerie : „Aveți nevoie de ceva ?". Le ajutam la registre. Habar n-aveți cît e de scris într-o infirmerie. Mai rău ca la percepție. M-am lăudat că mă pricep la medicină. Că am dat admiterea la *stoma* și n-am reușit. Mă gîndeam că la momentul potrivit, buf ! o scutire, ceva...

— Cînd colo, buf ! La cursul de sanitari cu tine, spuse sergentul.

— Chiar așa a fost. Mi-am făcut socoteala : oricum tot e mai bine decît la gardă. Întîi cursul. București, mai schimbi aerul. Pe urmă, chiar la unitate, sanitaru-i un fel de domn.

— Se și vede, hohoti cel cu Opelul. Dacă te uitai într-o oglindă cînd te-ai dat jos de pe vapor...

— Arătai a sinistrat, întregi Bîtcă. Te uitai speriat încoace și-ncolo.

— Căuta un taximetru, explică Ion Canarache.

Sanitarul încercă să nu se supere. Nu era prima dată cînd la taclale, în dormitor, se porneau toți cu săgețile împotriva unuia. Iar dacă acela nu ținea piept și se supăra, tot el se făcea de rîs. Așa că încercă singura soluție ca să se apere de ironie : ironizînd la rîndul său.

— Nici voi nu mi-ați părut prea eroici, spuse. Mă gîndeam că am greșit adresa. Toți negri ca niște harapi, și netunși...

— Salonul de coafură e-n inventar, spuse sergentul. S-a oferit Bîtcă să ne tundă, dar n-am avut încredere.

Bucătarul se ridică într-un cot și cotrobăi sub pernă după țigări. Vorbi de acolo, cu capu-n jos :

— Singura dată cînd a luat foarfeca-n mînă a fost ca să-și tundă cîinele, astă-vară. El singur ne-a spus.

— Cine, cîinele ? întrebă sanitarul.

— Nu, Bîtcă. S-a lăudat că l-a tuns în chip de leu.

— Păi da, spuse Bîtcă. I-am lăsat coamă la gît și un smoc în vîrful cozii. Suferea de căldură, săracul.

— Din partea căldurii nici o grijă. Nu cred să ne-apuce vara pe-aici, spuse bucătarul. Care ai un foc ?

— Ia de colea, zise cel cu Opelul arătînd spre pernă. Dar să-l pui la loc.

— În condiții normale, un drum ca ăsta... începu Ion Canarache.

Bucătarul își aprinse țigara și făcu un gest spre el :

— Dă-i drumul, inginerule.

— Nu mai rîde, mă. Eu am lucrat la drumuri și poduri vara trecută. Eram pe un buldozer. Păi un drum ca ăsta, dac-am avea utilaje, l-am face în trei săptămîni. Un buldozer şi-un cilindru compresor, plus zece oameni ca să finiseze...

— Întrebarea e pe unde aduci buldozerul. Doar să-l lansezi din elicopter.

— Ei, ziceam şi eu aşa. Un văr de-al meu a lucrat pe Transfăgărăşan. Şi tăiau în stîncă, fraţilor. E drept că aveau tehnică. Cînd au terminat al doilea tunel, l-au făcut caporal. Iar la sfîrşitul lucrării a primit decoraţie.

— Vezi să nu primeşti şi tu, spuse sergentul. După cît te-ai omorît zilele astea... Te-am văzut de vreo două ori rezemat în lopată. Te uitai la păpuriş de parcă erai la film. Habar n-am ce vedeai acolo.

— Ca să fiu sincer, nu vedeam nimica. Nici măcar păpurişul de care vorbiţi. Mă uitam aşa, în mine. Vedeam nişte întîmplări care-au fost.

— Primejdios, spuse sergentul. Să trăieşti din amintiri, ca bătrînii.

Ion Canarache ceru bucătarului, pe muteşte, chibriturile. Îşi aprinse ţigara şi lămuri :

— E o istorie care nu-mi dă pace, tovarăşe sergent. Nici lui frate-meu nu i-am spus-o.

— I-e teamă să nu afle tata, zise Gheorghe Canarache. Iar eu mă fac că n-am habar. E vorba de o fată, ca să ştiţi. Şi deşteptul ăsta crede că toţi din jur sînt orbi.

— Mi-a jurat, spuse Ion Canarache cu glas înăbuşit. Şi o iubeam ca pe lumina ochilor. Şi-acum două săptămîni aflu că s-a încurcat cu un mecanic de la fermă. Un ăla bun de gură, pus la spiţ. Vine la serviciu cu cravată şi nu-l vezi niciodată nebărbierit. Dar eu ştiu ce-i în sufletul lui. Şi mai ştiu că are nevastă şi-un copil. S-a despărţit, iar de copil nu spune o vorbă. Şi nu ştie că eu ştiu. Eu... nu i-am spus fetei cînd trebuia. Dacă-i spuneam, nu se mai încurca cu el. Mă gîndeam să-i scriu o scrisoare...

— Ce rost are ? sări sergentul. Treaba ei, dacă te-a părăsit. N-o mai face tu pe salvatorul. Las-o să-şi dea singură seama.

— Ba eu i-aş scrie, zise Gheorghe Canarache. Să afle fata cu cine are de-a face. Dar frate-meu ăsta e prea bun. Prost de bun, cum vine vorba. Eu i-aş scrie şi gata.

— Și dacă-i scrie ? mormăi sergentul. O să spună că din răzbunare. La Ion nu se mai întoarce, de rușine. De individul ăla o să se despartă, asta-i sigur. Dar tu, Ioane, ți-l prinzi de dușman. O să-ți poarte pică toată viața. Prea multe complicații, ascultă la mine. Încearcă s-o uiți. Nu s-au terminat fetele din lume.

— Ohoho ! spuse Bîtcă şi toţi izbucniră în rîs.

Sergentul se înveli bine cu pătura, mai ridică o dată capul să-i vadă pe ceilalți și hotărî :

— Ei, gata cu vorbăria, că s-a făcut tîrziu. Stinge unul lumina, care ești mai aproape.

— Tot eu,oftă Bîtcă. Noroc că m-am culcat îmbrăcat. Să fiu al naibii dacă ai curaj să te dai jos din pat pe frigul ăsta.

Locotenentul Ionescu stinse și el lămpița cu bec de lanternă instalată în perete, deasupra capului. Se lungi în pat şi trase peste el a doua pătură, de rezervă. Nu era deprins să doarmă îmbrăcat ; pătura peste pantaloni îi dădea o senzaţie neplăcută ; era ca şi cum şi-ar fi încălţat ciorapii peste pantofi. Zîmbi la această comparație absurdă ; de unde știi cum e cînd îți încalți ciorapii peste pantofi ? Trebuie mai întîi să încerci, dar la ce bun ? O experienţă trebuie să ducă undeva, să dea un rezultat oarecare, gîndi locotenentul ; toate lucrurile trebuie să aibă o finalitate, altfel ajungi la actul gratuit, fără semnificație. Dar unde-i semnificația mea ca om ? Ce-am făcut eu pînă acum, de unde am pornit și ce vreau de la viaţă ?

Întrebarea Ginei. Obiceiul ei, să te ţintească cu o întrebare căreia nu poți să nu-i răspunzi.

— Ce vreți de la viață voi, marinarii ? În fiecare port o iubită. Ce vă foloseşte asta ?

— Ne apără de singurătate, Gina, a spus el cam cu emfază.

— Bine, dar o legătură înseamnă cît de cît atașament sufletesc. Cum să te ataşezi de mai multe femei deodată ?

— E greu să explic...

— Greu ? Zi mai bine imposibil.

— Hai să ascultăm muzică.

— Nu. Muzica mă împiedică să gîndesc. Și eu vreau să gîndesc și să stăm de vorbă în noaptea asta.

— Dacă promiţi să nu mai fii răutăcioasă...

Gina s-a întors în aşternutul fierbinte. A dat plapuma deoparte, s-a ridicat să-şi ia o ţigară.

— De ce n-aprinzi lumina ? a întrebat-o.

— Pe lumină oamenii sînt mai puţin sinceri, mai convenţionali. Vreau să vorbim sincer.

— Și fără răutăţi ? a insistat el.

— Răutăţile mele nu sînt întîmplătoare. Ştiu foarte multe despre tine. Dar din păcate, numai latura epică. Fapte. Asta nu-i destul. Vreau şi nişte explicaţii, nişte răspunsuri la întrebări.

Și-a aprins ţigara. La flacăra chibritului, el i-a văzut faţa : serioasă, încordată. S-a cam speriat. Se deprinsese s-o vadă calmă, surîzătoare, nu severă ca acum.

— Te ascult, domnule comisar.

— Prima-ntrebare, a spus ea. De ce vrei să ne căsătorim ?

— Da. Ai pus punctul pe i. O întrebare cheie. Răspunsul e simplu : pentru că te iubesc.

— Simplu și la-ndemînă, a replicat ea. Tocit de-atîta întrebuinţare. L-ai mai spus și altora, de zeci de ori.

— L-am spus, a recunoscut el. Dar nu era adevărat.

— Acum este ?

— *Numai* acum este. Pe tine te iubesc, într-adevăr.

— Și dacă te plictiseşti într-o zi ?

— Nu mă plictisesc. Tu ești o fată minunată. Inteligentă, ai cultură. Putem să discutăm orice subiect, oricît de dificil. Ai simțul realității. Judeci sănătos şi limpede. Cum să mă plictisesc ?

— Cum te-ai plictisit și de celelalte.

— Vreau să-ţi spun un singur lucru, Gina. Un lucru decisiv, pe care trebuie să-l crezi. Asta-i condiția : să-l crezi.

— Spune-l, și văd pe urmă dacă e de crezut.

— Bine. Află că dintre toate... relațiile mele, nici una nu s-a desfăcut din inițiativa mea. De fiecare dată, cealaltă persoană a fost de vină. Mă crezi ?

— Nu.

— N-am făcut nimic, a spus el dezolat. Vrei să-ţi povestesc în amănunt fiecare caz în parte ? E inutil și mai ales jenant. Ar însemna să-ţi furnizez...

— Arme, nu-i așa ? Nu. Nu te obosi. Nu e nevoie să-mi povestești cazurile acelea. Le cunosc foarte bine. Am prins de veste că alergi după mine și m-am documentat.

El a tăcut o clipă, surprins. Apoi a recunoscut :

— E drept, am alergat după tine. Cam multișor. Dar a meritat. Citez din Goethe : Pentru noi, oamenii, valoarea unui lucru crește cu dificultatea de a-l obține.

— Maxima e bună, dar ca orice maximă, are un mare cusur : e prea generală. Cu cît un adevăr e mai general, cu atît e mai greu să-l aplici la cazuri concrete. Să-ți intre bine-n cap, George : dacă te-am evitat și te-am dus cu vorba atîta vreme, n-a fost pentru că voiam să mă prețuiești mai mult. E o tactică și asta, anumite femei o aplică și obțin rezultate bune cu ea. Dar e o tactică naivă și riscantă. Omul în cauză se poate descuraja. Și-atunci începi să alergi tu după el, și poate fi prea tîrziu. Inversarea rolurilor. „Doi pe-un balansoar“, știi povestea.

— O știu, a oftat el. Mi-e sete.

— Ia vin din frigider.

— Nu vin. Vreau apă. Să-mi rămînă mintea limpede. Să pot face față interogatoriului.

— Cum vrei, a rîs ea. Mie adu-mi vin. Ție ți-e teamă de vin ; te-ar face să spui adevărul. Eu vreau vin, ca să pot rosti adevărul. Vreau să discutăm totul, acum. Să nu rămînă nimic neclar între noi.

— Așadar, accepți ?

— Lasă-mă. Nu e momentul pentru îmbrățișări. Mă simt prea lucidă. Du-te și adu să bem. Tu apă, eu vin. Vezi să nu spargi ceva.

El s-a ridicat cam cu spatele, deși în cameră era întuneric, a luat pe umeri halatul ei ușor și moale, enervant de ușor și de moale, mirosind vag a mentă și a toate sprayurile din arsenalul femeii moderne. Cînd a deschis frigiderul, lumina becului dinăuntru l-a speriat. S-a ascuns după ușa albă, bombată. A trîntit înciudat ușa după ce smulsese de acolo sticla cu vin abia începută. A bîjbîit prin dulap după pahare, s-a întors. Ea îl aștepta cuminte, învelită pînă la bărbie, cu ochii larg deschiși.

A turnat vin, a ciocnit el ambele pahare, unul i l-a întins Ginei. Și s-a gîndit, ciudat, la vechiul cîntec stupid de pe vremuri :

La mal unei copile
Paharul i l-a-ntins...

Au băut în tăcere, cu solemnitate sau poate cu îndîrjire. Vinul era rece şi bun ; paharele mici, cu picior, ofereau o cantitate tocmai bună pentru o discuţie lucidă.

— Uite luna, a spus ea deodată.

El şi-a aruncat privirea pe fereastră. Un semicerc mare şi roşu, fără strălucire, se ivise deasupra apelor negre. A încercat să glumească :

— Decor romantic, pentru nopţi decisive.

— Eu am pus luna acolo. Martor la tot ce spui.

— La tot ce spunem, a replicat George. După întrebările tale, urmează ale mele.

— Începe tu, dacă vrei.

El a pus sticla jos, pe parchet. S-a întors spre ea, stînd tot aşa, pe marginea patului. Doar că s-a rezemat în cot. Ca s-o poată privi mai bine.

— Aşa, a spus ea. Ce vrei să întrebi ?

— De ce m-ai evitat, dacă nu din tactica aceea ? Ştiu şi eu povestea. O femeie care se lasă prea uşor cucerită îţi pune semne de întrebare. Tu eşti prea inteligentă pentru raţionamente atît de simple. Atunci de ce ?

— Simplu : voiam să te cunosc mai bine. Să ştiu ce te determină să te porţi aşa.

— Dar ce-am făcut ? Mă faci să mă simt o bestie, îmi pui în spinare toate păcatele lumii.

— Nu. Doar pe ale tale. Cunosc cîteva din aventurile pe care le-ai avut. Toate s-au sfîrşit. Explică-mi cum şi de ce s-au sfîrşit.

— Ţi-am spus : niciodată din vina mea.

— Mai concret. Să-ncepem cu Nuţi de la telegraf.

— Înăbuşitoare. Mă copleşea cu grija ei. Avea ceva matern, cum să-ţi spun ? Pur şi simplu mă scotea din sărite. Mi-a luat de cîteva ori rufele să le dea la spălătoreasă. Întîmplător le-am văzut întinse la ea în curte. Mi-a dăruit un fular împletit de ea. Nu puteam să port așa ceva. Îl luam numai cînd știam că mă poate vedea. Avea cheia de la mine. Venea în lipsa mea și făcea curățenie. Se împrietenise cu vecinele, era o prezență oarecum oficială, nu mai surprindea pe nimeni. Ceva atît de comun, de mic-burghez...

— Și te-ai plictisit.

— Ea m-a plictisit.

— Bun. Mai departe. „Veverița".

— Cum „Veverița" ? a tresărit el.

— Haide, vorbește. Respectă condiția.

— Credeam că nu știe nimeni. „Veverița". Aș vrea s-o uit. Aș vrea s-o șterg din cel din urmă colț al memoriei. Dar ne încărcăm cu niște amintiri și le cărăm cu noi prin viață...

— Știi că a vrut să se omoare ?

— Basme.

— Nu-s basme. „Veverița" te-a iubit, să știi.

— Și eu am iubit-o, a șoptit el și și-a turnat iarăși vin. Am iubit-o ca un nebun. Dormeam la ea, maică-sa se făcea că nu știe. Aveau o casă ciudată, camera de la față cu intrarea separată. Bătrîna dormea la bucătărie, împreună cu cealaltă fată, mai mare. „Veverița" mă conducea la poartă, apoi ne furișam în camera de la față. Stăteam o oră sau două, era frig, în camera aceea nu se făcea niciodată focul. Pe urmă ea fugea de lîngă mine și în zori venea să mă scoale. Plecam tot pe furiș. Mă duceam la cămin, mă bărbieream, și plecam la vapor. Toată ziua eram năuc. După amiază, cînd mă-ntorceam din port, mă culcam și dormeam pînă la opt. Apoi iarăși la ea acasă. Luni de zile am dus-o așa. Abia tîrziu mi-am dat seama că era un complot. Voiau să mă însoare cu ea. Și cînd au aflat colegii, și-au dat coate. Un maistru bătrîn s-a tot învîrtit pe lîngă mine, nu știa cum să-nceapă. L-am invitat la o bere și mi-a spus toată povestea.

— Și ai crezut ?

— Am crezut și m-am îngrozit. N-am mai călcat pe acolo. Nici ea nu m-a căutat. Era mîndră. A preferat trucul ăla cu otrava.

— N-a fost un truc.

— De unde știi ?

— Eu am îngrijit-o. Ai uitat că sînt medic ?

George a băut un pahar și și-a aprins o țigară. Luna era acum sus și lucrurile din cameră prinseseră contur. Gina s-a întors puțin spre perete, și-a pus o mînă sub cap. A spus încet :

— Nici măcar n-ai întrebat-o ce e adevărat și ce nu.

— Ar fi negat totul.

— Ești sigur ? Mi-a scris acum cîteva luni. S-a măritat cu un om mai puțin interesat de povești și de bîrfeli. E fericită, în felul ei. Dar mi-a strecurat în scrisoare un rînd care m-a îngrozit : „De ce trebuie să plătească copiii pentru păcatele părinților ?“

El a vorbit cu o violență reținută :

— Ascultă, Gina, cred că e mai bine să plec. Seara asta începuse minunat. Ai transformat-o într-un proces. Mi-ai întors sufletul pe dos ca pe-un ciorap. Cred că ajunge pentru azi.

— Nu ajunge, a spus ea. Mai ai să-mi spui o poveste.

— Nu mai am nici o poveste. Și astea două au fost prea mult. În orice caz, ajunge.

— Spune-o și pe a treia, George. Poate fi decisivă.

— Și dacă refuz ?

— Știi ce urmează. Tu singur spuneai că sînt un om dintr-o bucată.

— Și dacă pe urmă îți pare rău ? Dacă te-ntorci și-ți recunoști greșeala ?

— Slabă speranță, a rîs ea. N-am făcut asta niciodată. Nici măcar în lucrurile mărunte. Am suferit, dar nu m-am plîns. Și nici n-am căutat să repar ceva odată stricat. Chiar dacă era vina mea.

— Mă îngrijorezi, a spus el ironic. E un avertisment ?

Ea a tăcut mult. Îi auzea respirația. Profundă, liniștită. Se temuse că a adormit. Amorțise acolo, pe marginea patului. Nu îndrăznea să-și schimbe poziția, ca să n-o trezească. Dar ea s-a ridicat deodată ; fața-i părea mai albă în lumina zorilor, părul lung și negru i se revărsa pe umerii bronzați, ochii negri, îl aținteau mari, lucizi, strălucitori :

— Uite, George. A treia poveste o să ți-o spun eu. Cum ai pierdut-o pe Iulia.

— Pe Iulia ! a gemut el. Asta-i prea de tot ! Îmi știi fiecare pas, fiecare mișcare !

— De data asta, a fost și vina ei. Ți-a scris, ca să te pună la-ncercare. Un prieten din copilărie, nunta peste două săptămîni... O proastă. Dar tu ai profitat de ocazie. Ai luat de bună povestea ei și cînd s-a întors, te afișai peste tot cu cîntăreața de la Cazino. Este ?

— Este, a spus el. Dar cu cîntăreața n-a fost nimic. M-am plimbat cu ea de cîteva ori, atît. Ca s-o pedepsesc pe Iulia.

Ceasul a sunat chiar în clipa aceea. Gina a întins mîna și l-a oprit.

— L-am întors din obișnuință. Azi nu mă duc la spital. Sînt după-amiază și la noapte. Gardă. Îmi pare rău că te-am făcut să pierzi noaptea, iubitule.

Ce straniu sunase „iubitule“ la ora aceea confuză !

— Dă-o dracului de noapte, a spus el încet. Nu despre asta e vorba acum. Mi-ai rămas datoare cu un răspuns.

— Ah, răspunsul ! Crezi că-i așa de simplu ? Uite, George, te-am întrebat toate astea ca să știi că știu. Și am vrut să le aflu de la tine, ca să nu spui că mă iau după vorbe. Asta-i zestrea sufletească cu care te prezinți în chip de logodnic. Vrei să te căsătorești cu mine. Iar eu știu despre tine toate astea. Crezi că mi-e ușor să hotărăsc, știindu-le ?

— M-ai omorît cu atîtea raționamente.

— Nu sînt raționamente, sînt fapte. Asta-i povara pe care tu o aduci în mijlocul casei. E sacul tău de amintiri, de tristeți, de umbre. Mi-a plăcut înfățișarea ta festivă de totdeauna, ești un băiat drăguț, te îmbraci impecabil, te porți manierat, orice femeie s-ar îndrăgosti de tine. M-am îndrăgostit și eu. Firesc. Altfel nu te acceptam, ce-ți închipui ?

— Mă accepți ca iubit și eziți cînd e vorba de căsătorie ? s-a mirat el.

— Te faci că nu-nțelegi. Vrei să-ți mai explic o dată ?

— Nu-i nevoie. Plec iarăși pentru vreo lună, Gina. Ai timp destul de gîndire.

— Și tu ai timp de gîndire. Trebuie să-mi argumentezi serios, să mă încredințezi că ești statornic. După ce știu ce știu. Ce mi-ai spus tu însuți. Și-acuma, du-te că întîrzii. Spuneai că la opt pleacă vaporul, nu ? Cînd îți mai iei ce-ți trebuie ?

— Nu-mi trebuie nimic, a spus el trist. Ce-mi trebuie ești tu. Cînd mă întorc, mergem la primărie și înaintăm actele.

— Mai vorbim despre asta.

S-a îmbrăcat pe fugă, a sărutat-o pe obraz, i-a urat vise plăcute și a plecat spre port. Parcă prevăzînd împrejurarea, își dusese de cu seara bagajele pe „Nava Trei". Dar ce bagaje ? Ce trebuințe poate avea un om redus la funcțiile rudimentare ale vieții în pustiul acela ?

Pe urmă descoperise că tocmai condițiile aspre în care trăia el și cu oamenii lui dădeau naștere unor cerințe deosebite. Și începuse să ceară : cărți ; un joc de șah ; cremă de față (după munca aceea îndîrjită, în vînt și soare și ger și praf, le crăpau buzele și-i usturau obrajii și mîinile) ; cîrlige pentru undiță ; felinare de vînt.

O întreagă gospodărie aici, oftă locotenentul Ionescu, și doar acum cîteva săptămîni nici picior de om nu călcase prin golf. Poate doar grănicerii, dar numai în trecere ; patrulele făceau o escală la baracă, schimbau impresii despre starea timpului, fumau o țigară, marinarii admirau de la o distanță prudentă cîinele frumos și rău, culcat la picioarele conductorului, apoi iarăși liniște și pustiu.

„Mai vorbim despre asta", își aminti iarăși George. Erau ultimele ei cuvinte, rostite la despărțire ; de-atunci și le repetase de zeci de ori în gînd, căutînd să le pătrundă sensul, să afle ce se ascunde dincolo de vorbe ; să extragă o semnificație din tonul cu care fuseseră rostite, din privirea care le însoțea...

Și deodată, fulgerător, înțelese : de ce să mai vorbim ? Hotărîrea ei era luată demult, poate din seara aceea în care acceptase să meargă cu el la dans, să se *afișeze ;* era doctoriță, fată serioasă, o cunoștea atîta lume și niciodată nu se auziseră vorbe pe seama ei. Nu era de principiul azi cu unul, mîine cu altul, principalul e să mă distrez, sînt liberă, fac ce vreau, zică lumea ce-o zice ; știuse să-i țină la respect pe toți aceia care încercaseră să depășească nivelul strict al relațiilor colegiale ; amabilă dar distantă, delicată și totuși ironică, Gina nu era o victimă ușoară ; de ce tocmai pentru el să fi fost ? Asta era, strigă interior George ; cum de nu și-a dat seama, decizia ei era luată, dar aștepta, cu răbdare, voia să-l știe statornic, să se încredințeze de temeinicia legăturii lor ; voia o certitudine, poate pentru orgoliul ei.

Orgoliul ei, gîndi George, păi sigur, e o fată mîndră, poate privi în ochi pe oricine, descurajează fără cuvinte o privire obraznică ; orgoliul ei nu i-ar fi îngăduit să accepte, *atunci*, dacă hotărîrea pe care el i-o cerea cu atîta stăruință n-ar fi fost luată.

Gîndul acesta veni ca un balsam peste neliniștea lui, peste așteptare, peste întrebările fără număr ; se simți deodată destins, puțin obosit dar fericit după lupta aceea purtată mai mult cu sine decît cu imaginea ei ; reveni, liniștit, la clipa de față, la golful fără nume, în patul lui tare, între pereții apăsați de vînt.

Cum fluieră vîntul, ciudate locuri, între două ape ; aici bate vîntul mai toată vremea, științific e ușor de explicat de ce : încălzirea inegală a zonelor de uscat și de apă, curenți ascendenți, diferențe de presiune, și fluieră și fluieră, sunetul acesta a ajuns să facă parte din mediu, te trezești și te culci în fluieratul vîntului, dac-am fi mai slabi de înger am spune că-i sinistru ; pe două, pe trei voci, prin încheieturile geamurilor, prin crăpăturile pereților, șuieră și iar șuieră, se tînguie, acum mai e și ploaia, pînă și ploaia are un zgomot ciudat, așa cum o improașcă vîntul, parc-ar arunca cineva cu pietricele în geamuri, în pereții de plăci aglomerate, în cartonul asfaltat de pe acoperiș. Și totuși, ploaia te trage la somn, după ce o zi-ntreagă te-ai tot fîțîit de colo pînă colo, la șantier, la baracă, la debarcader... Să dormi și să uiți unde te afli, ce-ar zice Gina dac-ar veni în pustiul ăsta, numai o zi, numai o oră ; măcar ar înțelege că sînt un om întreg, dacă rezist ; Gina...

Adormi și o visă pe Gina. Ea îi săruta obrazul și el o întreba : „De ce ai buzele așa de reci ? Înseamnă că nu mă iubești“. Și se trezi. Picătura nu-i mai căzu pe obraz ca adineauri, în somn, ci de-a dreptul pe pleoapă ; un fel de glonte rece.

— Și-aici pică, auzi glasul sergentului.

Sări ca ars. Văzu, prin cearceaful care slujea drept paravan, umbrele oamenilor mişcîndu-se încoace şi-ncolo.

— Ce este, sergent ?

— Tovarăşe locotenent, s-a desprins acoperişul în cîteva locuri. Iar santinela de afară spune că-i vine apa la genunchi.

— Apă ? De unde apă ? De la ploaie ? Doar nu-i potop...

— Nu-nţeleg nici eu. Valurile au ajuns pînă aici. Au spălat nisipul de pe plajă. E furtună mare, vă raportez.

Locotenentul se îmbrăcă la repezeală. Îşi puse căciula şi mantaua. Cînd dădu cearşaful deoparte, îi văzu pe oameni, îmbrăcaţi cu toţii, învîrtindu-se cam fără rost prin baracă. De afară se auzea urletul vîntului ; pe paturi şi pe masă erau castroane şi-n castroane pica apa din tavan.

— S-au sculat toţi ? întrebă inutil locotenentul.

— Toţi.

— Îmbrăcaţi-vă bine, puneţi-vă mantăile şi strîngeţi tot ce aveţi. E periculos să mai rămînem aici. Ne mutăm în căsuţa farului.

— În strîmtoarea aia ? strigă Bîtcă. E cît ghereta mea de la Aprozar !

— Ai vreo idee mai bună ? se răsti locotenentul.

— Tovarăşe locotenent, la uşă ! spuse sergentul grăbit.

Locotenentul ajunse la uşă dintr-un salt. Un firicel de apă se scurgea înăuntru. Jos, pe duşumea, se formase o băltoacă de vreo două palme.

— Cheia de la far ?

— E la mine, răspunse zelos sergentul.

O tablă de pe acoperiş se desprinsese de-a binelea. Din tavan începu să curgă apa ca la duş. Tocmai deasupra patului unde dormise sanitarul.

— Medicamentele ! tresări el.

— Şandramaua noastră nu mai rezistă mult, spuse repede locotenentul. Măcar să nu ne distrugă averea. Hai, luaţi cu toţii ce e mai important. Sergent, ia staţia de radio. Tu, Bîtcă, lada cu muniţie. Voi, ceilalţi, armele, sacii cu provizii. Le ducem la far.

— Dac-om răzbi pîn-acolo, spuse careva.

— Trebuie să răzbim, strigă locotenentul. Hai, după mine, cu toţii !

Se repeziră să-i îndeplinească ordinele. Locotenentul îşi luă lanterna şi se apropie de uşă. Ocoli cu grijă balta din prag care se lăţise.

— Parcă nu-i destulă apă afară ! rîse amar.

Ieşi în bezna vuitoare. Se apropie de santinelă :

— Cum e, frăţioare ?

— Urgia lumii, tovarăşe locotenent. N-am pomenit aşa ceva de cînd sînt.

— Ne mutăm la far. Ia şi tu ceva din baracă. Salvăm ce e mai important.

Santinela dispăru înăuntru. Locotenentul aprinse lanterna. Fîşia de lumină deschise un tunel galben prin întunericul dens. Stropii de apă împinşi de furtună păreau o urzeală oblică de fire dese şi lucii. Pămîntul nu se mai vedea. Totul în jur era o suprafaţă uleioasă, cu dîre de spumă sfîrîitoare. A-naintat marea, gîndi. Era firesc. A spălat nisipul, l-a luat, l-a mutat în altă parte. Acuma sapă la temelia barăcii. Într-o jumătate de oră o dărîmă !

Căută farul. Nu se vedea. În schimb, avea ca orientare pereţii negri ai barăcii. Farul se afla la vreo cincizeci de metri pe un dîmb, în prelungirea liniei pereţilor. De-aş ajunge pîn-acolo, gîndi. Mai e şi canalul... Canalul era un firişor de apă care lega lacul de mare. Nu avusese niciodată curiozitatea să-l sondeze ; la ce i-ar fi folosit acum ? Adînc sau mic, canalul *trebuia trecut !*

— Sîntem gata, tovarăşe locotenent, spuse sergentul din uşă.

— Luaţi-vă după mine. Să nu se rătăcească cineva. Dă-mi cheia. Şi aveţi grijă pe unde mergeţi, că sînt gropi !

Porni, pipăind cu grijă fiecare pas. Mare noroc ! îşi spuse. În lumina lanternei, apa părea şi mai ameninţătoare. Ploaia biciuia valurile care se rostogoleau fără-ncetare pe plaja întinsă. Bănui că furtuna luase dunele de nisip care despărţeau lacul de mare şi acum valurile călătoreau nestingherite pînă departe, spre tufele de papură de pe celălalt mal al lacului. Baraca n-avea să reziste mult. Clădită pe nisip, fără fundaţie, cu stîlpii de la colţurile pereţilor înfipţi la vreun metru adîncime, construcţia aceasta fragilă și cu suprafață mare era o jucărie în calea ciclonului.

Apa îi ajunse la glezne, apoi la genunchi. Auzea, prin șuieratul vîntului și forfota valurilor, pașii oamenilor care înaintau trudnic în urma lui. Ar fi vrut să se întoarcă spre ei, să le dea curaj. Dar ar fi pierdut cîteva secunde. Și oamenii, toți, erau încărcați ca niște animale de povară. Apa îi trecu de șolduri. Am intrat în canal, își spuse.

— Atenție ! Doi cîte doi, țineți-vă umăr la umăr !

Sergentul veni lîngă el. Întoarse puțin lanterna. Văzu că sergentul duce stația în brațe ca pe-un copil.

— N-o fi așa adînc, îl încurajă sergentul.

— De-aici ne alegem toți cu pneumonie.

— A, sîntem antrenați, nu vă fie teamă. După o lună de frig...

— Dar nu prin apă. Și nu prin vijelia asta. M-a udat pînă la piele. Cred că a trecut prin manta.

— Bucătare ! răcni sergentul spre întunericul din urmă. Să nu pierzi sarea că te ucid !

— E la mine, se auzi glasul bucătarului subțire, neclar, prin vijelie.

Locotenentul simți că-i fuge nisipul de sub picioare. Se clătină, întinse mîna spre sergent. Îl prinse de cot ; sergentul avea mîinile ocupate cu stația. Bine că n-am scăpat lanterna, gîndi. Asta ne mai lipsea, să rămînem pe întuneric ! Îndreptă lumina spre tufele care-și ițeau din apă vîrfurile biciuite de vînt și ploaie. Păși mai cu curaj. Simți că pămîntul de sub tălpi e mai solid și urcă.

— Am trecut ! strigă. Mergeți fără grijă, că nu-i adînc ! Pîn-la brîu. Ridicați lucrurile să nu ia apă !

Simțea inima bufnind în piept. Făcu o sforțare, un pas, alunecă, se redresă iarăși și ajunse pe malul canalului. Se împiedică de altă tufă, nevăzută sub apă. Zdrobi plantele acelea fără nume sub talpă, le simțea pîrîind, cu rădăcinile șubred înfipte în nisipul nesigur. Sergentul era mereu lîngă el. Cîte kile o fi avînd afurisita asta de stație ? se întrebă. Numai de-ar rezista la atîta apă... Știa că stația de campanie, bine închisă în cutia ei de fier, e făcută să reziste în condiții grele. Dar știa că e singura lor nădejde și se temea pentru ea.

Auzi din urmă îndemnurile celorlalți. Au să treacă ? se întrebă iarăși. Oare șovăie vreunul ? Se teme cineva ? Nu. Am mers înaintea lor, mi-am asumat riscul, le-am deschis calea. Și totuși, dacă rămîne vreunul dincolo de canal ? Poate sanitarul.

— Sanitar ! strigă.

— Ordonați !

— Ai ambalat bine medicamentele ?

— Nici o grijă, tovarășe locotenent. Le-am pus în pungi de plastic.

Sau poate cel cu Opelul. Băiatul lui tăticu, rîdeau ceilalți de el. Aproape un copil. Născut, crescut în București, la bloc. Nu știa ce-i aia noroi decît din excursiile cu Opelul, și atunci mersese doar pe asfalt, privise ploaia prin parbrizul măturat de ștergătoarele neobosite. Dacă se îmbolnăvește ? O să-i pun coniac în cap. Sau poate are sanitarul o sticluță cu spirt. Altfel mă pomenesc cu Opelul la poartă și stăpînul Opelului mă ia la zor : „Ce-ai făcut cu băiatul meu ? Eu ți l-am dat să-l instruiești, nu să-l ții în frig și ploaie !“ „Dar frigul și ploaia sînt tot instrucție. Îi facem bărbați, tovarășe dragă. Dumneavoastră n-ați făcut armata ?“

Clădirea farului se ivi, ruină tristă și solitară, în raza galbenă a lanternei. Chiote de bucurie răsunară în urmă. Sînt incorigibili băieții ăștia. Mîine au să se laude cu marșul lor prin apă și-au să spună că le-a plăcut. Iar eu o să mă fac că-i cred și ei se vor mira.

Dîmbul pe care era farul strălucea sub șuvoaiele de apă. Locotenentul grăbi pasul, luminîndu-și drumul cu lanterna. Ajunse la ușă odată cu sergentul. Descuie cu mîini grăbite lacătul mare și vechi. Zmuci de verigă. Clanța era înțepenită. Sergentul, fără să lase stația din mînă, dădu un picior și ușa se deschise larg. Locotenentul lumină drumul și sergentul intră, poticnindu-se în prag. Așeză stația într-un colț al cămăruței, sub scara care ducea sus, la far.

— Dacă mai aveam zece pași, o scăpam, spuse el și-și șterse fața cu palma. S-a scurs apă pe mînecă și mi-a udat mîinile. Era să-mi alunece.

— Și bateria ? întrebă locotenentul.

— Transportul doi, spuse sergentul. Hai băieți, mai cu viață !

Băieţii tropăiră în prag, intrară îmbulzindu-se şi vorbind toţi odată. Cămăruţa deveni deodată neîncăpătoare.

— Puneţi sus, pe scară, din lucruri, îi învăţă sergentul. Ioane, lasă păturile jos. Armele aici, lîngă uşă. E vreunul care nu mai poate ? Am nevoie să rămînă unul, să aranjeze niţel p-aici pînă ne-ntoarcem.

Întuneric şi tăcere. Locotenentul ridică lanterna şi lumină feţele.

— Tu, Canarache, se adresă lui Gheorghe. Ce-ai păţit ?

— Am alunecat, tovarăşe locotenent.

— Era să se-nece, adăugă Bîtcă. E ud ca un şoarice.

— Asta nu-i nimic. Dar am pierdut un încărcător...

— Dă-l încolo, facem mîine proces-verbal, spuse locotenentul. Scoate-ţi mantaua şi bluza. Pune o pătură uscată pe spate, să te-ncălzeşti.

Îl ajutară să-şi scoată mantaua. La picioarele lui se adunase o băltoacă. Sergentul alese o pătură uscată din balotul pe care-l cărase unul din ostaşi. I-o puse pe umeri şi-l frecă pe spate de cîteva ori cu mîna lui puternică.

— Gata, transportul doi, spuse locotenentul.

— Tovarăşe locotenent, rămîneţi aici. Ne descurcăm singuri. Daţi-mi lanterna. Acuma ştim drumul.

— Fugi, măi, rîse locotenentul. Mă lipseşti de plăcerea asta ? Hai, băieţi, pînă nu cade şandramaua peste lucruri.

Rămas singur, pe întuneric, Gheorghe Canarache începu să ţopăie pe loc, ca să se încălzească. Pătura era bună, e drept, dar pantalonii erau uzi, iar în bocanci smiorcăia apa la fiecare mişcare. A dracului treabă ! se miră soldatul. Era din Turcoaia, un sat dobrogean de pe malul Dunării, deasupra căruia se ridica un munte de granit, cei mai bătrîni munţi din Europa, le explicase profesorul de geografie ; cu granit de aici s-a pavat un bulevard din Paris. Plecau de multe ori pe munte, în expediţie, el şi cu frate-său ; muntele avea către sat un versant mai domol, pe care oamenii semănau porumb, iar printre porumb găseau din loc în loc cîte un cuib de pepeni. Luau pepenii, îi despicau cu bricegele mari, urîte, cu lamă lată şi mîner în formă de peşte, şi odată i-a prins o ploaie ca asta, cu furtună ; e drept, era plină vară atunci, dar i-a udat zdravăn, pînă-n sat aveau cîţiva kilometri şi adăpost nicăieri. Cînd au ajuns, ulițele înclinate ale satului erau pîraie tulburi, mergeau desculți prin apa aceea și mama i-a băgat în bucătărie, i-a învelit în preșuri și le-a dat să bea lapte fierbinte. Și soba se încinsese al naibii, dogorea ca acum, în obraz, ce tare fluieră vîntul, ziceam că s-a mai potolit, ah, fluieră sus, la mașinăria farului, dar nici ușa asta nu se-nchide ca lumea, ce cauți aici, mamă, nu-i voie, închide ușa și mai pune lemne pe foc, nu, ăla-i abecedarul meu, cu piticul, nu-mi arde piticul, de ce fluieri, piticul fluieră, și pe moțata n-am vrut eu s-o calc, ea s-a băgat sub roată, roata, ce roată mare, ia roata de pe mine, nu mai pot !

Capitolul şase

— Abia pot s-o mai stăpînesc, tovarăşe comandant, spuse Calapodescu. Furtună în toată legea.

— Nu ţine mult, îl linişti Nucu. Ia spune, cum mai stai cu moralul ?

Soldatul îi aruncă o privire iute. Parc-ar vrea să afle dacă poate să fie sincer, gîndi locotenentul. Trebuie să-i dau curaj. Există lucruri despre care oamenii se hotărăsc greu să vorbească.

— Sîntem numai noi doi, adăugă. Ce-a fost în capul tău, băiete ? Cum să faci una ca asta ? Militar de frunte, membru în birou... Ce să mai zic de alţii ? Dacă voi, băieţii buni...

— Ei, tovarăşe comandant, nimeni nu ştie ce-i în inima omului...

— Tocmai de asta am adus vorba de Arghir. Ca să-ţi vină mai uşor. Şi, într-un fel, să te judeci singur. Prin comparaţie cu el.

— Comparaţie ! Mi-aduc aminte cînd am venit pe vapor. Aţi stat de vorbă cu fiecare dintre noi, bobocii. Şi m-aţi întrebat cu ochii-n carneţel : „Căsătorit ?" Şi eu v-am spus şi aţi notat în carneţel. Un cuvînt, atîta. Dar daca-ţi şti, cuvîntul ăsta... Aţi văzut-o pe soţia mea ?

— Nu. N-am intrat acolo. Eu cu tine aveam treabă. Şi-apoi, mi-a fost jenă. Cum să dai buzna aşa, în camera unei femei care-i aproape să nască ?

— Ei bine, dac-o vedeaţi, înţelegeaţi mai uşor. E un înger. Un înger sau un copil, tovarăşe comandant. Abia a împlinit şapteşpe ani. Ne-am cunoscut la reuniune. Comitetul U.T.C. organizase o întîlnire între noi și fetele de la liceul agricol. S-a nimerit să stau lîngă ea, în timpul conferinței. Era vorba de comportare în societate, venise un profesor de la Constanța, noi abia așteptam să se termine și să-nceapă dansul. Dar profesorul vorbea frumos. Dădea niște exemple de parcă trăise între noi. În vreo două rînduri, sala a-nceput să aplaude. Și, cum e normal, te uiți la vecin, să-i ceri părerea din ochi. M-am uitat la ea și ea a zîmbit. Am dansat împreună toată seara. Și am rămas prieteni. După aia, cum se-ntîmplă... mai o plimbare pe faleză, mai o sărutare seara, la despărțire... Încet-încet, am ajuns unde era normal să ajungem. Și pe urmă, într-o seară, mi-a spus că o să aibă un copil. Vă dați seama ce-a fost în sufletul meu. Cui să-i spun ? Maică-mea o cunoștea, stătuse de vorbă cu ea de cîteva ori. A invitat-o și la noi, dar ea n-a vrut. Cred că-i era rușine de tata. Dar cu maică-mea se înțelegea bine. Și-atunci m-am hotărît și i-am povestit maică-mii. Uite, mamă, așa și-așa. În loc să mă certe, mama a spus cu ochii plini de lacrimi : „Biata fată !“ Asta a spus. Îi era milă de ea. Iar mie parcă mi-a turnat plumb topit peste piept. „De ce biata fată ? O să mă însor cu ea !“ „E singura soluție cinstită“, a spus mama. Tata — scandal. Că — armata nefăcută, că liceul la seral, eram în ultimul an, mai urmam și un curs de calificare pentru sudura electrică, mă rog, greutăți. Dar ce era să fac ? N-o puteam lăsa așa pînă după armată. Ne-am dus la starea civilă, și cam asta a fost.

— O iubești ?

— Ce mai întrebare, tovarășe comandant ! Am început s-o iubesc din seara aceea, de la conferință. E o fată bună și blîndă, și ascultă de mama și cînd eu mai fac cîte-o boacănă, mama îmi sare-n cap. Ține la ea mai mult decît la mine. Dar și ea, zău că merită ! Și cu taică-meu se-mpacă bine. Mai rîde de ea, că l-a pus prea devreme în situația de bunic. Ea se roșește și tace. El zice că o femeie care tace e o avere la casa omului.

— Pînă aici am înțeles, spuse Nucu. Te-ai purtat cavalerește, ai tăi sînt niște oameni de ispravă, totul e perfect. Dar ce te-a apucat să pleci fără să spui ? Crezi că nu ți-aș fi dat voie ? Mă port urît cu voi, sînt absurd, sînt neînțelegător ? De ce nu mi-ai spus ?

— Erați plecat la comandament cînd am aflat. M-a anunțat un vecin, plutonier la depozit. Pe la zece dimineața. Cînd am auzit, mi s-a făcut negru înaintea ochilor. M-am speriat, tovarășe comandant. Nu prea știu eu cum sînt lucrurile astea. Mi-a fost frică.

— Și dacă te-ai dus, ai ajutat-o cu ceva ?

— Nu pot să vă explic. Cred că nu m-am gîndit prea mult la asta. Aveam o singură idee-n cap : să ajung cît mai repede lîngă ea. I-am raportat doar atîta sergentului Duță, că e ceva grav acasă, și am șters-o.

— Dar părinții nu ți-au zis nimic ?

— Tata era la serviciu. Maică-mea s-a bucurat cînd m-a văzut. „Am plecat fără bilet de voie, mamă". „Ce bilet ? Aici e vorba de viață de om, mi-a spus ea. Foarte bine că ai venit. Te porți ca un om adevărat". Ce știa ea, tovarășe comandant ?

— Așa e. Mi-a fost și mie greu s-o lămuresc. Dar bătrînul tău — așa vine vorba, că nu-i deloc bătrîn — mi-a plăcut. Un om dintr-o bucată. Și iar te-ntreb, Calapodescule : a folosit cuiva chestia asta ? Cînd am auzit că ai părăsit nava fără voie, și mai aveam o oră pînă la plecare, nu mi-a venit să cred. Nu vreau s-o contrazic pe mama ta, dar cred că nu te-ai purtat ca un om adevărat. Mai degrabă ca un copil fără judecată.

— Aveți dreptate, tovarășe comandant. Dar ce să fac ? Simțeam așa, ca o putere mai presus de mine, care mă trăgea acolo. Gîndiți-vă, tovarășe comandant : poate la ora asta am un copil, și eu nu știu nimic. De-aia vă raportez : e greu să știi ce e în inima omului...

— Te înțeleg, spuse Nucu încet. Dar puteai să mai rabzi o jumătate de oră. Sau să-mi dai un telefon. Aici ai greșit. Și te socoteam om cu scaun la cap.

— Am greșit, încuviință trist soldatul. Barem să meargă totul bine. Pe urmă, faceți cu mine ce credeți. Pedepsiți-mă cît mai aspru. Merit.

— Ce să te pedepsesc ? Vreau să-ți înțelegi vina, atît. Și să înveți ceva din toată istoria.

Tăcură amîndoi : Soldatul, uitîndu-se încruntat la cadranul compasului ; locotenentul, privind îngîndurat în noapte.

— Ne abate mereu spre dreapta, spuse Calapodescu într-un tîrziu. Dac-am merge cu prova-n vînt...

— Cu prova-n vînt, repetă Nucu. Sigur că ar fi mai bine. E idealul. Cu prova-n vînt...

Își aminti un cîntec vechi, pe care-l cîntau în marş prin Constanța : „Cu prova-n vînt stai oțelit, la cîrmă timonier !" Ce departe rămăsese cîntecul acela ! Cînd i-l cîntase Amaliei prima oară, în părculețul de pe faleză, la picioarele statuii lui Eminescu ! Erau cu toții, ca totdeauna, el, Ștefan, George şi fetele. Ștefan își adusese chitara ; la plecare ofițerul de serviciu s-a uitat cam pătrat cînd l-a văzut în front cu chitara-n mînă, îi făcuseră husă nouă, el şi George meşteriseră la ea sîmbătă seara pînă tîrziu. Dar l-a lăsat să plece, şi-n autobuz au avut grijă să n-o lovească, Ștefan strîngea chitara la piept, era aglomerație şi el transpira şi bombănea :

— Numai de gura voastră am luat-o. Mă plimb prin oraş cu dibla după mine, ce mai treabă !

— Dă c-o duc eu, a spus Nucu.

— Nu te mai grozăvi, doar nu-i aşa de grea.

Dar ce bucurie pe fete, cînd au văzut chitara !

— Merita osteneala, a şoptit George dîndu-i un cot lui Ștefan. Unde ne instalăm ?

— La locul nostru, bine-nțeles.

La „locul lor" erau un băiat şi-o fată, amîndoi în *blugi* şi cu cămăşi descheiate la gît ; cînd i-au văzut venind pe toți şase, s-au ridicat şi au plecat. Ștefan a scos husa cu solemnitate, a oferit-o fetelor s-o aştearnă pe banca prăfuită, apoi a început să cînte. Se însera, nu-şi vedeau bine fețele şi asta le dădea curaj ; Nucu şi-a pus la bătaie tot repertoriul.

— Eşti în voce, i-a spus Ștefan, invidios că-i revenea doar rolul de acompaniator.

Atunci a cîntat cîntecul acela : un marş care putea fi foarte bine cîntat şi-n ritm de vals : „Cu prova-n vînt stai oțelit..." Asta era. Totdeauna, cu prova-n vînt. Cum ai spune unui om : „capul sus". Orice s-ar întîmpla. Capul sus, nu e încă totul pierdut. Amalia o să revină, a fost doar o clipă de supărare, cedase unui impuls, avea și ea voie o dată să se supere, după ce, de-atîtea ori, el însuși...

Oftă. Totuși, ce urît că am ajuns aici ! gîndi. Putea foarte bine să nu se petreacă nici una dintre scenele acelea urîte, penibile, care lăsau urme amare în suflet zile și săptămîni întregi. Ce le lipsește oamenilor ca să fie fericiți ? În primul rînd liniștea. Dar liniștea asta depinde întîi și-ntîi de ei înșiși...

Și ce frumos a fost la început ! Erau în anul trei, colegi de clasă și prieteni la toartă : el, Ștefan și Ionescu. Își aleseseră paturile alăturate ; plecau la învoire împreună ; la trageri făceau pariuri în secret ; se ajutau la matematici, cînd vreo problemă mai încîlcită nu-i lăsa să doarmă. Atunci, în anul trei, a cunoscut-o pe Amalia. De cunoștința cu ea se legau anumite peripeții, parcă anume alăturate ca să-i păstreze mai viu în memorie momentul. De multe ori ne trebuie un punct de reper ca să ne amintim împrejurările în care s-a petrecut un eveniment important. Și reperul acela era că-n săptămîna cînd a cunoscut-o pe Amalia, Locotenentul îl scosese la raport.

Totul a pornit de la o glumă, în dormitor, duminică seara. Nucu urma să intre în gardă și nu ieșise în oraș. Ștefan, care-i avea în grijă pe cei mici, plecase ultimul, după ce îi inspectase pînă la unul. George se dusese, așadar, singur. Seara, în dormitor, se întîlniseră iar.

— Am dat lovitura, flăcăi, le-a spus George scuturîndu-și o scamă de pe mîneca uniformei de oraș. M-am introdus într-o citadelă cum nici n-ați visat.

Veniseră din învoire cam blegiți și obosiți de hoinăreală prin parcuri și pe bulevarde. Pe atunci disprețuiau ordinea sălilor de cinema cu locuri rezervate din vreme ; pentru ei, care în cursul săptămînii țopăiau pe terenul de instrucție trei ore-n șir, era un fleac să stea o oră și ceva în picioare, rezemați de perete, și să vadă un film cu cow-boy și șerifi, ba le părea rău cînd se termina.

— Ce citadelă ? a mormăit Ștefan plictisit, aruncîndu-și cît colo pantoful 43 albit de praful fin al bulevardului. Hai mai repede, că mi-e o foame...

George a căutat zadarnic prin buzunar, a plescăit din limbă încurcat :

— Dă-mi o ţigară. Avem iar macaroane cu brînză. Înghite şi porţia mea, dacă asta te face fericit.

— Pe tine ce te face fericit ? a întrebat Ştefan întărîtat.

— Citadela, a spus misterios Ionescu. Îmi dai ţigara aia, sau te faci că n-ai auzit ?

Ştefan avea totdeauna ţigări, spre deosebire de ceilalţi doi. Era gospodar şi asta îi sîcîia ; apelau la el mai des decît ar fi vrut.

— Fă cinste la toţi, dacă tot ai scos pachetul. La soldă ţi le dăm înapoi.

— Mai schimbaţi şi voi refrenul, că m-am săturat. Na-vă, fumaţi ca şerpii.

— Şerpii nu fumează, a explicat în treacăt Nucu pipăindu-şi pectoralii prin tricoul vărgat.

După ce şi-au aprins ţigările în dormitor împotriva tuturor regulilor, Ştefan şi-a luat pantofii şi a plecat în ciorapi spre uşă. S-a întors din drum şi a întrebat peste umăr :

— Ce tot mormăiai despre citadela aia ?

— Citadela e liceul economic, a spus George grăbindu-se să-l ajungă din urmă ca să-i sufle fumul în faţă.

Au fluierat amîndoi, Nucu şi Ştefan, a uimire şi respect.

— Ne tromboneşte, a spus Nucu tuşind. Pentru o nenorocită de ţigară e-n stare să-ţi toarne o minciună cît blocul ăsta.

Ştefan s-a apropiat ameninţător de Ionescu :

— Aşa, mă ? Umbli cu tromboane ?

— Să fiu al naibii, s-a jurat George. De-acolo vin. Am stat la geam de vorbă cu o bombonică...

— Ce vocabular ! a spus Nucu scîrbit.

— Păi da. Vrei să spun o murătură, ca aia care ţi-a zîmbit duminică la „Modern“ ?

Ionescu s-a ferit la timp şi bocancul a zburat fără să-şi atingă ţinta. Tocmai la timp ca să-l vadă Locotenentul din uşă.

— Ce-i aici, stadion ? s-a mirat el. Ia să iasă mîine la raportul companiei cel care a aruncat.

— Am înțeles, a spus Nucu. Dar el m-a provocat. Ar trebui să se facă dreptate.

— Mă-nveţi ce să fac ? s-a încruntat Locotenentul.

— Îmi place dreptatea, a stăruit Nucu. De ce să sufere numai unul ?

— Vedem noi care-i vinovatul. În orice caz, tu, Muntene, o să fii pedepsit. Ca să nu mai vorbeşti ne-ntrebat.

— Pot să fiu.

— Atunci o să-ți creez condiţii, a spus Locotenentul. Să ai vreme să meditezi în linişte. Oamenilor mari le plăcea să mediteze. Și stingeţi odată ţigările alea. Două păcate deodată. Poluare şi încălcarea regulilor de pază contra incendiilor.

S-au îngrămădit în jurul scrumierei înalte, cu picior, de pe sală, pe care o dispreţuiau atît de mult încît evitau s-o folosească. Au mai tras cîte-un fum, au scuipat amărîţi pe jarul ţigării şi au pornit spre platoul de adunare.

Hărmălaia din curte era în toi. Cinci minute pînă la apel ; cîrdurile ultimilor veniţi tropăiau dinspre poartă, prietenii se strigau între ei, se căutau, comandanţii de grupe încercau zadarnic să-și adune oamenii.

— Lazăr a venit ?

— Unde-i Lazăr ?

— Ce-ai cu el ?

— I-am cumpărat colonie.

— Mai bine-i luai o perie de ghete.

— Cornele ! Cornele, unde eşti ?

— Plutonul cinci, adunarea !

— Unde dracu-i Cornel ăsta ? Dac-a întîrziat şi azi îl duc la comandantul şcolii.

Minutele treceau. Nucu s-a dus spre grupa lui, cam în dreptul porții de la terenul de fotbal, și a început să-și strige „bobocii". La fără un minut, balamucul a crescut o clipă la maximum, băieții se îmbulzeau, nu-și găseau locul în rînduri, elevul de serviciu șuiera înnebunitor din siflee ; cînd s-a oprit din fluierat, frontul încremenise.

— Batalion... drepți ! a strigat Ștefan. Moale mişcare.

— Acelaşi refren, a șoptit o voce copilărească în stînga lui Nucu.

— Care-ai vorbit ? a spus el printre dinţi.

— Batalion, drepţi ! Aşa da, mai merge. Pe plutoane, faceţi apelul !

În seara aceea nu întîrziase nimeni. Ştefan a comandat „pentru onor“ şi s-a dus în pas de defilare să-l întîmpine pe Locotenent care venea sprinten, tocmai în clipa potrivită, să primească raportul. Pistolul i se bălăngănea pe şold şi în clipa aceea Nucu a avut, ca un fulger, revelaţia viitorului său : avea să fie şi el, odată şi-odată, *locotenent,* cu pistol la şold, şi să primească raportul de la un subaltern încremenit în poziţie de drepţi, în fruntea unui batalion de statui. În clipa aceea, scurtă ca un fulger, a simţit că-şi iubeşte cu adevărat meseria.

După apel, i-a trimis pe boboci la culcare. Conform unei reguli nescrise, duminica programul de seară se desfăşura ceva mai lejer, nu-i mai duceau cu grupa la spălat, la făcutul paturilor şi aranjarea „efectelor“ ; fiecare se descurca cum îl tăia capul, pe scări era un du-te-vino ca la iarmaroc, în spălătoare se auzeau strigăte vesele, apa ţîşnea cu putere în chiuvete, galenţii de lemn troncăneau, iar peste toată hărmălaia un oarecare cînta din muzicuţă, în capul scării. Acum Nucu avea răgazul să-l asalteze pe George :

— Hai, meştere, dă-i cărbuni. Ce-i cu fata de la liceul economic ?

— Vă spun după stingere. Mă duc să-mi fac bocancii.

— Las' că-i faci mîine.

— Atunci, după ce mă spăl pe dinţi.

— Te-a apucat aşa, din senin ?

— Lasă-l, băi, spuse Ştefan îmbrîncindu-l cît colo. Daţi exemplu ălora mici, ce naiba !

Au plecat umiliţi, vînturîndu-şi prosoapele.

Toată săptămîna George a fumat de la ei, iar Ştefan, cît era el de scîrţar, i-a dat o mapă de plicuri ne-ncepută, ca să-i scrie fetei. Planul nu era rău. Ionescu avea să scrie zi de zi cîte-o scrisoare, şi să aducă vorba pe rînd despre fiecare dintre ei, ceilalţi doi. Era de presupus că fata — o chema Roza — mai are cel puţin două prietene la fel de drăguţe, şi dispuse să stea de vorbă cu marinari la fel de chipeşi ca şi el.

Şi aşa a fost. Mai întîi, Ştefan le-a făcut rost de învoire la toţi. Nucu scăpase de pedeapsă a doua zi. Locotenentul îl graţiase la raportul companiei :

— Elev Munteanu, învaţă-te să vorbeşti numai cînd trebuie. În armată trebuie şi disciplină.

Nucu a înghiţit de bine de rău replica pe care o avea gata pregătită şi i-a mulţumit că-l iertase.

— Şi ? Vreun angajament, ceva ? s-a mirat Locotenentul.

— Angajament să-mi schimb firea ? a murmurat Nucu. Aşa sînt eu, tovarăşe locotenent. Nestăpînit. Temperamentul, ştiţi ? După ce vorbesc îmi pare rău. Dar e prea tîrziu. De fiecare dată prea tîrziu. Nu pot să mă schimb.

— Trebuie, a spus Locotenentul. Altfel o să-ţi vină tare greu. Nu numai aici, în şcoală. Ci toată viaţa.

Nu ştia cîtă dreptate are. Dar i-a făgăduit că o să-ncerce.

Duminică, fiind de serviciu, Locotenentul le-a dat el personal biletele de voie. Spunea fiecăruia o vorbă-două. Lui Nucu i-a spus doar atît :

— Sper că n-ai uitat.

— N-am uitat, tovarăşe locotenent.

— Bine. Petrecere frumoasă. Să nu beţi şi să fiţi punctuali la întoarcere. Aveţi timp destul pentru hoinăreală.

Au salutat şi au plecat toţi trei, eleganţi şi călcînd cam pe vîrfuri ca să nu-şi murdărească pantofii de praf. Ştiau cine-i aşteaptă în parc, la Sala Sporturilor.

Fetele au întîrziat un pic, cum se cuvine. Au venit, cu tactică, mai întîi prietena lui Ionescu şi cu altă fată, ţinîndu-se de braţ şi părînd că nici nu iau act de prezenţa lor pînă la doi paşi. Abia atunci au ridicat mirate privirile, roşind şi zîmbind. Ei, grămadă în jurul lor. Atenţi şi timizi ; doar George, sigur pe el, i-a luat mîna Rozei şi i-a sărutat-o elegant. Roza a făcut un gest către prietena ei :

— Faceţi cunoştinţă, colega mea...

— Amalia, a spus Amalia cu voce joasă şi învăluitoare.

Nucu s-a îndrăgostit de ea pe loc. Avea faţa rotundă şi ochii negri, cu sprîncene negre şi arcuite ca de mîna unui artist. Înăltuţă, fără să pară slabă, cu umeri drepţi dar nu atletici, un ideal de frumuseţe. A dat mîna cu ea. Încă nu se încumeta să sărute mîna unei fete, ştia gestul numai teoretic. Au dat mîna băiețește, sportiv ; fata avea o mînă caldă și catifelată ; i-a lăsat-o cu părere de rău. Nu știa ce să-i spună ; s-a tras deoparte ca să ajungă în fața ei și ceilalți. George, lîngă Roza, nu-i prea dădea atenție, în schimb Ștefan, s-o mănînce din ochi !

Din clipa aceea, s-a simțit gelos.

Pe urmă, cu exclamații de surpriză, Amalia și Roza s-au întors către Georgeta care părea că trece tot așa, întîmplător, pe-acolo. Mai tîrziu, cînd se împrieteniseră bine, Nucu a întrebat-o pe Amalia de ce adoptaseră această tactică.

— Păi e simplu, a spus ea. Dacă nu veneați toți trei, o fată ar fi fost în plus. Și-atunci s-ar fi retras fără multă zarvă.

— Sau dacă unul dintre băieți n-ar fi fost pe placul vostru... a necăjit-o el.

— Nu fi răutăcios, Nucu. Fetele sînt mai sensibile ; în internat, acolo, e un eveniment cînd una dintre noi se plimbă cu un băiat. Fie și numai două ore, fie și cu un prichindel. Și printre noi sînt destule fete mici de statură. Știi ce-nseamnă singurătatea ?

Știa. După cei patru ani, de la paisprezece la optsprezece, în casa de pe strada Viitor, sub privirile stricte ale unchiului, cu programul de mari realizări pe care și-l impusese, cînd o jumătate de oră de hoinăreală după orele de școală era dezaprobată în tăcere de tanti Sanda, cînd o ieșire, duminica, la cinematograf, era cronometrată : drumul, filmul, un sfert de oră rezervă, drumul înapoi —, „la ce oră *ești* acasă ?“ Și *era*, acasă, la ora fixată. Fusese condiția pe care-o acceptase, și el și mama, cînd unchiul l-a primit în gazdă :

— E băiat cuminte ?

— Este, a spus cu încredințare mama.

Nucu ședea pe marginea scaunului, furișînd ochii spre pianul negru și mut, un fel de simbol al seriozității. Unchiul a mutat vaza cu flori din mijlocul mesei, ca s-o poată privi mai bine pe mama :

— Uite ce e, Tanțo, am văzut destui copii scăpați din frîu. Vin la mine, la bar, cer coniac, aprind niște țigări de-o schioapă, tușesc și trag din pahar. Eu în locul statului nu le-aș da voie să calce în cîrciumă.

— El nu bea, a şoptit mama.

Unchiul a dat din cap scurt, parcă mulţumit de acest răspuns, şi a urmat :

— Alţii se ţin de prostii. O ceată de derbedei din ăştia s-au înhăitat cu nişte hoţi de meserie ; au deschis oberlichtul de la „Olimpia“, prin care nu poate trece un om mare. L-au urcat pe un prichindel, legat cu frînghia, şi i-au dat drumul înăuntru. Le-a cărat jumătate din marfă, tot sticle cu coniac şi vin la trei-sferturi. Procesul nu s-a încheiat nici acum.

— E cuminte, a spus mama tot aşa, în şoaptă. N-o să facă de-astea.

— Bine. Să n-avem vorbe pe urmă. Eu ţi-l primesc, dar cu o condiţie : cum a ieşit din cuvîntul meu, îi fac geamantanul şi ţi-l trimit plocon acasă. Eu personal îl sui în tren. De acord ?

Mama s-a uitat la Nucu numai cu ochii, fără să întoarcă capul. Privirea aia specială, care-l băga în răcori. Apoi a vorbit rar, accentuînd fiecare silabă :

— Să hotărască el.

Simţea cum îi bate inima. Îi plăcea aici, în casa de pe strada Viitor, unde mai fusese o singură dată, cînd era mic, şi ţinea minte pianul. Cîinele Faruk nu exista atunci. Dar casa îi plăcuse şi visa una la fel cînd va fi mare ca unchiul. Acum, revăzînd-o, casa îi plăcea şi mai mult. S-a uitat la cîinele Faruk, mic şi alb, cum dormea pe o pernuţă roşie, lîngă fereastră. O rază de soare, strecurată printre perdele, îi ajungea pe urechea mare şi bleagă ca un petic.

— Zi-i, şefule : ai de gînd să faci treabă ? l-a întrebat unchiul.

— Da, i-a spus. O să te ascult şi n-o să fac nimica rău. Vreau să învăţ şi să stau la matale.

Unchiul s-a întors spre mama, cu o severitate destul de teatrală :

— L-ai auzit, Tanţo. A spus cu gura lui.

Tanti Sanda a venit aducînd o tavă cu dulceaţă şi pahare cu apă pe care străluceau picături. Tot ce vedea în casa asta era minunat.

— De ce te-ai deranjat ? a protestat mama de formă.

— Nici un deranj, a spus tanti Sanda. Băiatul o să doarmă aici, pe fotoliul-pat, lîngă pian. N-o să-i vină greu să-l aşeze şi să-l strîngă seara şi dimineaţa.

— Bineînţeles, a spus mama. Trebuie să-şi poarte singur de grijă.

Manevra fotoliului-pat a devenit curînd una din plăcerile lui secrete. Mecanismul i se părea un fel de culme a ingeniozităţii, plus că era *patul lui*. Acasă dormea totdeauna cu frate-său, care dădea din picioare toată noaptea şi vorbea în somn. Fotoliul era cam tare, dar citise destule despre oamenii mari care trăiesc o viaţă austeră ; uneori se lovea, în somn, de braţele curbate ale fotoliului şi se trezea a doua zi cu o vînătaie inexplicabilă. Cîinele Faruk dormea sub pian, pe pernuţa lui, parcă era pictat. Trăia foarte bine acolo, tanti Sanda gătea minunat, unchiul venea seara tîrziu de la restaurant şi el avea vreme să-şi facă lecţiile în linişte ; cînd era în tură de dimineaţă îl găsea acasă, punea servieta burduşită de cărţi pe parchet, rezemată de pian, îşi scotea şapca şi-l saluta :

— Bună, unchiule.

— Salut. Se uita la ceas. Cum a mers azi ?

— Am luat un zece la engleză.

— Să-l văd.

Scotea carnetul de note şi stiloul. Unchiul privea îndelung carnetul, ţinîndu-l departe de ochi ; se rezema de spătarul fotoliului-pat, iscălea la rubrica „părinte (tutore)“, se mai uita la foile din urmă pe care le ştia bine, apoi îi înapoia carnetul şi scotea portofelul din buzunarul de la spate al pantalonului :

— Zece, spui ? Poftim zece lei.

— Mulţumesc frumos.

— Munca trebuie răsplătită, spunea el. Dar dacă iei un patru, să nu te-aştepţi să-ţi dau patru lei. Mai degrabă patru curele, şefule.

Nu-l atinsese niciodată, deşi mama îl împuternicise de faţă cu el : „Atinge-l, dacă te supără vreodată.“ Nu-l supăra, nici note mici nu lua la şcoală, iar dacă se luau la harţă uneori, era pe probleme de principiu. Unchiul avea teoriile lui în materie de ştiinţă ; se silea să demonstreze că lansarea sateliţilor e un simplu truc iar imaginile de pe lună pot fi filmate în orice studio cinematografic bine utilat. Nu credea nici în evoluţia vieţii pe pămînt, susţinea că numai mandatarii vor putea asigura un comerţ ca lumea şi critica televiziunea. Nucu îl contrazicea respectuos, punînd în demonstraţiile sale mult patos şi sprijinindu-se pe manualele de şcoală, dar unchiul era un om greu de convins şi tanti Sanda ştia să întrerupă disputele înainte de a lua proporţii :

— Gata cu politica şi hai la masă.

Aşa a trăit patru ani de zile, de la paisprezece la optsprezece, drumul la şcoală şi acasă, un film văzut duminica dimineaţa, cu doi-trei colegi a căror identitate era verificată discret de ochiul atent al unchiului. De două sau trei ori pe an, participa la un „ceai“ prilejuit de aniversarea unui prieten ; unchiul îi dădea cravata lui cea mai nouă, se îngrijea să arate ca scos din cutie, îi dădea sfaturi cum să se poarte şi-i atrăgea atenţia să nu bea. Acolo dansa timid cu fetele invitate, timiditatea îl împiedica să schimbe mai mult de două-trei fraze cu fiecare, era firesc să nu se oprească la nici una şi să termine liceul fără să aibă „o prietenă“.

Pe urmă şcoala militară, cu programul ei riguros, bărbătesc, făceau sport şi iarna şi vara, era una din componentele vieţii lor, se întăreau, deveneau robuşti, îşi ajustau hainele în fiecare an, erau cu toţii atletici şi căliţi, la minus douăzeci de grade dădeau ocol cazărmii în pas alergător fără să facă bronşită, vara stăteau la soare de dimineaţa şi pînă seara, vîsleau ore-n şir pe lac, la Mamaia, dar nimeni n-a suferit vreodată de insolaţie sau de arsura obişnuită a umerilor care este preludiul oricărei veri la mare.

Şi Amalia.

Cum să se poarte cu Amalia ? Ce să vorbească cu ea, oare se cuvine s-o ia de braţ, aşa, la prima cunoştinţă ? Treceau prin parc şi trebuia să-i salute pe locotenenţii proaspăt absolvenţi — doi ani mai mult ca ei, dar *locotenenţi*, cutreierau anume străzile în zile de învoire, ca să primească salutul elevilor, le plăcea, fetele îi admirau iar băieţii le purtau o aversiune secretă.

Amalia era şi ea timidă, dar se pricepea să vorbească şi cînd porniră prin parcul acela cu copaci rari şi săraci în frunze, Ştefan cu Nucu, Amalia şi Georgeta, înainte, iar în urmă George şi Roza, ca prieteni mai vechi — se cunoşteau de-o săptămînă ! — vorbeau cu toţii, se întrerupeau, unul din ei se întorcea către ceilalţi să spună un lucru la care-i lua pe toţi mărturie, dar abia aşteptau să se despartă măcar pentru o oră, să rămînă fiecare singur cu cucerirea lui încă nesigură, şi nici unul nu îndrăznea să vină cu ideea ; pe Nucu îl apăsa gîndul că ar putea s-o piardă pe Amalia încă de la prima întîlnire, voia să-i arate cine e el, să-i spună despre lecturile şi visele lui, dar aşa, în grup, nu era chip să se vîre în vorbă şi se simţea nenorocit.

I-a salvat Ştefan, mai-marele, mai-curajosul, mai-înţeleptul ; după ce schimbase două vorbe în şoaptă cu Georgeta, i-a făcut un semn lui Ionescu, acesta i-a şoptit ceva Rozei şi ea a dat din cap, apoi Ştefan s-a oprit, ţinînd-o pe Georgeta de mînă :

— Băieţi, eu mă duc la un film, voi plimbaţi-vă care pe unde vreţi. Ne întîlnim la şapte tot aici.

— Şi eu mă duc la film, a îndrăznit Nucu, făcînd o mişcare prin care-o separa pe Amalia de restul grupului. Deci la şapte.

Au pornit, dar nu cu Ştefan, ci pe altă alee, singur pentru prima oară cu o fată, cu Amalia ; Amalia mergea cu capu-n jos, o stingherea şi pe ea singurătatea asta, dar el nu pricepea nimic atunci şi a întrebat-o prosteşte :

— Eşti supărată ?

— Nu. De ce să fiu supărată ?

— Poate voiai să rămîi cu prietenele tale.

— Stăm destul la şcoală. De dimineaţă şi pînă seara, împreună. Vorbim, citim...

— Şi noi tot aşa, a spus el. Îţi place dansul ?

— Nu prea mă pricep. Avem o colegă mai mare ca noi, a fost bolnavă şi a întrerupt şcoala vreo doi ani. Ea ne-a învăţat să dansăm, dar fără muzică e greu. Aveam un tranzistor, dar cîteva fete s-au supărat, că nu vor muzică în dormitor, aşa că învăţăm dansul cu „un-doi“, ca soldaţii.

— Eu nu ştiu nici atîta, s-a lăudat Nucu. N-avem timp de dans ; jucăm volei, avem campionat de ping-pong care durează de luni de zile, plus că materiile s-au cam aglomerat. Anu-ăsta e cel mai greu, așa cred. Plus că trebuie să-l terminăm mai repede. Plecăm la ambarcare.

— La ambarcare ?

— Da. Pe nave. Facem practică. Ai auzit de bricul „Mircea“ ?

— Sînt fiică de marinar, cum să n-aud ? Am și fost pe el, anul trecut, la Ziua Marinei. Am un unchi comandant de cargou și mi-a făcut rost de invitație. Frumos vapor.

— Dar să-l vezi în larg, cînd întindem velele ! În februarie am ieșit prima oară, era un vînt afurisit, apa îngheța pe punte cînd stropea vreun val...

Și dă-i înainte cu poveștile. Se oprea uneori, speriat de elocința lui.

— Nu te plictisesc ?

— Nu, nu, e foarte interesant. Spune mai departe.

Atunci începuse să spere. Dar era atît de uluit și de prostănac, încît la despărțire a dat mîna cu ea, i-a spus „la revedere“ și abia după un pas s-a întors s-o întrebe, deși simțea că-i ard urechile :

— Auzi, duminica viitoare mai vii în oraș ?

Amalia s-a luminat la față. Poate-și pierduse și ea speranța atunci cînd îi spusese „la revedere“.

— Cred că vin, a încuviințat cu ochii-în jos.

— Tot aici, pe la patru ?

— Tot aici, pe la patru.

Au dat iarăși mîna, mîna ei moale și caldă, care-i transmitea un fel de leșin. Ea a plecat cu un ultim zîmbet, și el a rămas locului s-o privească : Amalia mergea puțin săltat, grăbită, cu acel pas artificial pe care-l adoptă din instinct orice fată cînd se știe privită din urmă, dar el nu știa mare lucru despre toate astea fiindcă în cazarmă nu avea prea multe fete pe care să le vadă mergînd, iar cînd pleca în vacanță, la Furculești, juca fotbal pe gîrlă pînă noaptea cu băieții de la S.M.A. și fetele nu se prea arătau pe acolo.

— Hai, Nucule, că e tîrziu.

De unde apăruse Ștefan lîngă el ? S-a întors și l-a privit ca pe un străin.

— Ești mare, a spus Ștefan. A ta e cea mai bine din tot grupul.

Îi era recunoscător pentru vorba asta și a pornit voios spre Sala Sporturilor, unde aștepta George cu cascheta pe ceafă, plimbîndu-se ca să-și ascundă amarul.

— Repede a trecut învoirea asta ! s-a mirat George și le-a dat la toți cîte-o țigară...

Maistrul reveni în comandă cu hainele șiroind de apă.

— Tovarășe locotenent, ce-or face oamenii ăia ?

Locotenentul tresări.

— Cred că asta se-ntreabă și ei acum : ce-om face noi aici pe mare, cu furtuna asta ?

— Ce să facem ? Ne ținem tari, spuse Calapodescu.

— Ai prins glas, leule ? rîse Cetină. Înseamnă că a fost bună la ceva pîinea prăjită.

— Mi-am mai venit în fire, tovarășe maistru.

— Începutul e greu, spuse maistrul. Dac-ai sta zece zile pe mare și te-ar legăna tot așa, nu ți-ar mai păsa. Chestie de obișnuință.

— Ce obișnuință ? făcu soldatul. Mă dor tălpile de-atîta balans.

— Dar dac-ai țopăi o noapte-ntreagă la o petrecere ?

— Chiar seamănă cu o petrecere, rînji Calapodescu.

Un val de o putere deosebită săltă prelung prova. Ceștile lunecară pe masă și se opriră în peretele din spate al comenzii, cu un zornăit subțire. Maistrul se întinse să le apuce ; atunci nava reveni pentru o clipă la orizontal, apoi începu să se prăbușească, înclinîndu-se tot mai mult, într-un hău negru care părea fără sfîrșit. Ceștile făcură cale-ntoarsă și căzură cu zgomot pe podea. O vibrație profundă scutură cîteva secunde întreg vasul. Se auzea zornăind compasul în articulațiile cardanice.

— Momentul critic, explică locotenentul împingînd cioburile cu vîrful pantofului. Un val cu o lungime de undă egală cu lungimea navei. A intrat în rezonanță, asta-i tot.

— Era să-mi sparg capul, spuse maistrul. M-am ales cu un cucui.

— Apăsaţi-l cu lama cuţitului, îl sfătui Calapodescu. Se desumflă imediat. Ştiu de la bunica.

— Păi da, spuse locotenentul. O compresă rece face multe parale. Mă întreb ce-o fi jos, la motoare. Cred că-i greu al naibii acolo.

— În schimb sînt băieţi unul şi unul, spuse maistrul. Sînt de douăzeci de ani pe vaporul ăsta şi niciodată n-am avut probleme cu mecanicii.

— Mă duc să văd ce e pe la ei, spuse Nucu şi-şi luă haina de piele.

— Puneţi-vă şi gluga, îl sfătui maistrul. Afară toarnă cu găleata. Potop, nu altceva. Şi vedeţi că puntea e alunecoasă.

— Au lustruit-o prea tare azi-dimineaţă, zîmbi Nucu.

Se îmbrăcă şi ieşi în bezna clocotitoare. Vasul, de construcţie veche, n-avea o trecere directă de la comandă la maşini ; trebuia să coboare scara, să ocolească suprastructura şi să intre pe uşa îngustă, cu prag înalt, închisă ermetic, de unde pornea o scăriţă verticală din bare de oţel pînă la motoare. Îmi face bine o gură de aer proaspăt, se încurajă locotenentul ; chiar cu ploaia asta, chiar dacă temperatura oscilează în jurul lui zero. Poate nici n-am mare lucru de făcut acolo, de vorbit cu ei nici pomeneală, e zgomot, şi nici n-am ce sfaturi să le dau. Dar o să-i bucure că n-am uitat de ei, cum ne bucuram şi noi văzîndu-l pe Locotenent printre bănci, înainte de examen...

Coborî, ţinîndu-se zdravăn de balustradă ; coborîse scara asta de sute, poate de mii de ori, dar oscilaţiile navei, rapide şi neprevăzute, îi stricau echilibrul şi-l făceau să fie nesigur pe mişcări. Un salt, şi treapta următoare a scării părea să urce brusc ; al doilea pas nimerea însă în gol, căci vasul se înclina brusc în cealaltă direcţie...

Plus că trebuia să meargă orbeşte. Unui neiniţiat, această cursă făcută noaptea, pe vijelie, cu trîmbe de apă acoperindu-i mereu vederea, i-ar fi părut o aventură. Dar comandantul îşi cunoştea bine nava, ştia fiecare obstacol de pe punte, fiecare capac de aerisire, fiecare gură de incendiu, fiecare nit care se reliefa din tabla groasă, lustruită de paşi, a punţii principale. Coborî pe pipăite scara alunecoasă, strălucind nestatornic în ploaie. În dreptul mașinilor îl lovi în față un val de aer fierbinte, mirosind a petrol ; prin spiraiurile luminate văzu siluetele mecanicilor care se mişcau încoace şi-ncolo. Totdeauna se întrebase cum de ajung oamenii să-şi aleagă o meserie atît de cumplită ca aceea de mecanic naval. Mai ales pe navele mici. Strîmtoare, zgomot, căldură sufocantă. Cu toate sistemele de ventilaţie, în sala mașinilor e totdeauna cald ca-n luna lui cuptor ; pe „Mircea", pe cînd traversau Mediterana şi termometrul de pe punte arăta patruzeci de grade la umbră, iar calmul desăvîrşit al apelor îl silea pe comandant să strîngă velele, mecanicii îşi făceau datoria la motoare. Intrase o dată în compartimentul mașini, o încăpere înaltă ca o biserică, avînd în locul icoanelor cadranele zecilor de aparate de măsură ; un templu închinat zeului modern al tehnicii ; huruitul asurzitor al generatoarelor electrice era acompaniat de bufniturile joase, mai rare, ale motorului principal ; de sus, din plafon, printr-o deschizătură cît gura unei fîntîni, o turbină arunca asupra capetelor un duş uriaş de aer proaspăt ; abia atunci realizase Nucu marea ciudăţenie — briza aceea care diminua dogoarea pieselor de oțel era de fapt aer la patruzeci de grade — răcoros în comparaţie cu temperatura dinăuntru !

Dar acum o duc mai bine mecanicii, îşi spuse ; trăiesc la căldurică și n-aud furtuna ; de nu s-ar clătina vasul, de nu i-ar arunca la fiecare mişcare peste barele fierbinţi, nu le-ar păsa de furtună ; cum să nu le pese, e greu şi la ei, cînd elicea iese din apă turația motorului creşte, şeful-mecanic trebuie să stea cu mîna pe maneta de accelerație, să domolească elanul brusc al pistoanelor, apoi să fie gata, în clipa în care elicea loveşte iarăşi apa, să mărească viteza, să dea un plus de putere mecanismelor a căror sarcină crește deodată...

Și asta la fiecare val, de zece, de o sută, de o mie de ori, cu ochii la aparate, cu urechea atentă la tonul mereu schimbător al motorului, cu toate simțurile treze, în căldura şi mirosul de petrol fierbinte pe care nimeni n-a reușit să-l alunge din preajma motoarelor unui vas...

Şi totuşi stau acolo, gîndi locotenentul, şi le place, jumătate din marşurile plăcute de-a lungul malurilor verzi ale deltei le petrec acolo, sub punte, cu ochii la aparate ; măcar sus ai peisajul mereu schimbător care alungă monotonia unui marş oricît de lung, pe cînd la ei...

Deschise uşiţa şi simţi căldura dulceagă, cu iz de ulei ; calculîndu-şi cu grijă fiecare mişcare, începu să coboare scăriţa verticală, îngustă, din bare rotunde pe care le simţea calde şi alunecoase în palme ; îl asurzi pe dată larma pistoanelor, sute de explozii pe minut, fiecare din ele distinctă, urmînd cu mare iuţeală celeilalte, încît se confundau într-un *raaaa* continuuu — cum or putea să-şi dea seama de mersul motorului în hărmălaia asta ? — şi iată-i, trei inşi, sergentul la tabloul de comandă, cu mîna pe maneta cu o bilă mare, neagră în vîrf ; altul, într-o poziţie ciudată, într-o latură a motorului, cu umerii încovoiaţi, cu mîinile nemişcate, cînd mai făcu un pas îi văzu şi mîinile, ţineau un şomoiog de cîlţi în jurul unei ţevi care fumega. Al treilea cotrobăia într-o ladă de scule pusă pe pardoseala de metal. Şeful-mecanic, sergentul, scoase un strigăt din care locotenentul înţelese doar o vocală : „E !“ şi cel care căuta scule se ridică şi salută. Locotenentul se apropie de el :

— Ce faceţi ?

Soldatul — un prichindel — îşi şterse obrazul cu dosul palmei, mînjindu-se mai tare de ulei, şi îi ţipă în ureche :

— Motorul supraîncălzit... O garnitură de la circuitul de ulei cedează... Vrem s-o înlocuim din mers...

Locotenentul dădu supărat din cap şi-i făcu semn să continuie treaba. Soldatul se aplecă iarăşi, avea un cuţit în mînă, cu care rotunjea o bucată de cauciuc negru. Nucu se apropie de sergent :

— De ce n-ai raportat ? Opream un sfert de oră şi făceaţi treaba în linişte.

— Pentru atîta lucru ? strigă sergentul. Un sfert de oră în derivă... pentru ce ? Partea proastă e că din cauza presiunii scuipă ulei. L-am pus pe Nae să ţină conducta.

— Comanda ! strigă Nucu în portavoce. Stop maşina !

Indicatorul telegrafului se mişcă şi se opri la „stop“.

— Stop maşina ! repetă sergentul şi împinse maneta înainte.

Hărmălaia se potoli deodată.

— Să nu mai faceţi prostii de-astea, zise locotenentul şi-şi simţea glasul răsunînd nefiresc de tare acum. Nae, nu te frige ?

Nae ridică din umeri, fără să dea drumul conductei.

— Acuma las-o, zise sergentul. Nu mai are presiune. Închide valvula din stînga. Gata, Andrei ?

— Gata, spuse cel care meşterea garnitura. A ieşit exact.

Locotenentul se apropie de Nae.

— Să-ţi văd mîinile, îi porunci. Măi omule, vrei să păţeşti vreo istorie ?

Nae îşi ascunse mîinile la spate.

— Sînt obişnuit, tovarăşe comandant. Toată ziua între fiarele astea...

— O să te scot din cart. Du-te în cazarmă să te ungi.

— N-am nimic, protestă soldatul. Pe cuvînt, tovarăşe comandant.

Locotenentul se întoarse spre sergent. Sergentul încuviinţă :

— N-are nimic. Rîndul trecut s-a opărit mai tare. Din neatenţia lui. Roşeaţa aia i-a rămas de-atunci.

— Da, întări Nae.

— Măi, nu umblaţi cu poveşti ! spuse locotenentul. Hai, continuaţi-vă treaba !

Andrei dădu o cheie sergentului, care o luă fără să se uite şi începu să deşurubeze cu îndemînare capătul conductei. Pe urmă făcu un semn cu bărbia şi Nae trecu la dreapta lui, cu un fel de dop mare, pe care la momentul potrivit îl îndesă în gura conductei. Sergentul mai făcu un semn şi celălalt mecanic îi puse în palmă garnitura. Sergentul o fixă, întinse iarăşi mîna, primi un fel de ţepuşă lucioasă, de oţel, cu care potrivi garnitura în găurile pentru şuruburi. Mişcările lor semănau cu cele dintr-o sală de operaţii : chirurgul întinde mîna, o soră ageră îi dă instrumentul care-i trebuie.

— Vă înţelegeţi pe muţeşte, îi admiră locotenentul.

— Altfel nu se poate, în zgomotul ăsta, explică sergentul și întinse iarăși palma.

Cînd văzu garnitura strînsă la loc în șuruburile ei, Nucu zîmbi :

— Bravo, băieți. Acuma dați-i bătaie. Să mai ajungem și-acasă ! Se apropie de portavoce : Comanda, mașina pe drum !

Porni să urce scara. În urma lui izbucni iarăși răcnetul acela metalic, continuu, asurzitor, împungînd cu mii de ace timpanele.

Și se simți mîndru de nava lui. Și de oamenii de pe nava lui. Așa-i spusese și Locotenentului. Venise la comandament pentru niște acte, asta se întîmpla vara trecută. Abia sosiți dintr-un marș lung, pe Dunăre și pe mare, urmau să plece într-o nouă misiune. Locotenentul venise cu elevii din noua promoție, îi aducea în practică, s-au întîlnit în hol.

— Ce faci, Nucule ?

— Să trăiți, tovarășe locotenent.

— Îți stă frumos locotenent.

— V-am avut pe dumneavoastră drept model.

— Ei, eram începător. Nici un locotenent începător nu lasă să-i înnegrească nasturii de la veston.

— Ah, din cauza mării, știți ? Aerul sărat. E de groază cît de repede se...

— Umbli mult pe mare, așa-i ?

— Cam douăzeci de zile pe lună. Dacă nu intervine ceva deosebit.

— Și dacă intervine ?

— Atunci... treizeci.

— Am auzit că ești la auxiliare. Te simți bine acolo ?

— Îmi fac meseria, a răspuns Nucu.

— Știi bine că nu la asta mă refer. În școală aveați o anumită părere despre „șlepari". Parcă așa vă spune, nu ?

— Am auzit porecla asta. În prezența mea n-o pronunță nimeni. De fapt, nu mă deranjează. Fac navigație independentă, de fiecare dată altă direcție, altă misiune... Nu mă plîng de monotonie.

— Dar vaporul ?

— E o bijuterie ! a exclamat Nucu. Și oamenii, niște pui de lei. Am avut cîteva întîmplări cu ei...

— Am citit și eu în gazetă. Și m-am bucurat, Nucule. Știam că o să iasă marinar bun din tine. Deși, cu firea ta... Te-ai mai schimbat ?

— Viața te schimbă cîte puțin.

— Din cîte te cunosc eu, ți-ar fi fost mai greu pe o navă mare, cu un secund cicălitor pe cap. Așa, comandant, suveran pe vaporul tău... De invidiat.

Nucu a rîs, încuviințînd. Locotenentul a aruncat o privire spre cei cîțiva elevi care, la o distanță respectuoasă dar convenabilă, urmăreau discuția.

— Am venit cu băieții ăștia, în practică. Să vedem pe unde-i repartizează. Toți vor pe nave mari, cu armament mult. Nici unul nu vrea să audă de auxiliare.

— Ca și noi, a spus Nucu încet. Pînă nu pătrunzi în miezul lucrurilor, n-ai cum să știi. Uneori, la „șlepari“ e mai romantic. Dați-mi unul dintre ei pentru mîine. Scoatem în larg ținta mare de artilerie. Și se anunță vreme bună. Cine dorește e invitatul meu.

Elevii au coborît privirile. Parcă vroiau să se ascundă unul îndărătul celuilalt. Cei doi locotenenți s-au uitat unul la altul și au zîmbit.

— Au să-nțeleagă ei, cu timpul, a spus Nucu.

— Cu cît mai devreme, cu atît mai bine, a întărit Locotenentul. Îți doresc mult succes, Nucule. Și... vînt bun.

— Și băieților dumneavoastră la fel. Iar invitația rămîne valabilă.

A doua zi se pomenise cu un elev, repartizat pentru practică. Bosumflat, invidiindu-și colegii ambarcați pe navele de luptă. Dar după cîteva săptămîni, își schimbase cu totul optica și plănuia ca la absolvire, dacă se ivește un post...

Pînă nu cunoști un lucru, nu poți să-l îndrăgești, conchise comandantul „Navei Trei“ urcînd scara spre comandă, prin ploaie. Și nici să te mîndrești cu el.

Capitolul șapte

Sergentul și sanitarul revenіră primii în baracă, aducînd al doilea transport. Îl găsiră pe Gheorghe Canarache ghemuit pe un morman de pături. Bolborosea ceva de neînțeles și-și întorcea mereu capul dintr-o parte în alta.

— Scrisoarea... du-te repede la primărie... Soba fuge, apă și nisip...

Sanitarul puse jos sacul pe care-l adusese. Dintr-un salt ajunse lîngă Canarache și-i puse palma udă pe frunte. Făcu apoi semn sergentului care începu la iuțeală să pregătească un culcuș pentru bolnav.

— Aiurează, spuse sanitarul. Și frige... mamă-mamă. Nu știam că face febră atît de repede.

— Dacă nu știi tu, care ești doctor, îl mustră sergentul. L-am lăsat singur, în loc să-l îngrijim nițel. După baia aceea...

— Numai vreme de baie nu era, aprobă sanitarul cu zel. Îmi pare rău că l-am lăsat singur.

— Trebuia să-ți dai seama de prima dată. Și să-i fi dat o aspirină cel puțin. Plus vreo două pături, să se-ncălzească un pic.

— Nu m-am gîndit, se dezvinovăți sanitarul. Mă gîndeam că uitasem seringa și lampa de spirt în noptieră. Fără ele, sînt aerian. La vreo urgență, ceva...

— N-ai destule urgențe ? Ai uitat de Bîtcă ?

Sergentul își scoase căciula, o stoarse ținînd-o ca pe-o cîrpă cu care speli dușumelele. Din căciulă apa țîșni ca dintr-un burete.

— Mă duc să văd ce-i cu el, spuse. Culmea ghinionului.

Îşi puse o pătură în cap, ca pe un şal.

— Semănaţi cu mamaia, tovarăşe sergent.

— Iar tu crezi că arăţi ca Mannix, în zilele lui bune ?

În uşă sclipi lanterna locotenentului. În urma lui, umbrele nelămurite ale celorlalţi.

— Uşurel, băieţi, spuse locotenentul.

Se dădu deoparte din uşă, făcu loc celor doi care-l aduceau pe Bîtcă. Bîtcă abia păşea, susţinut de bucătar şi de Grosu, radiotelegrafistul. Avea faţa palidă şi ţinea ochii-nchişi. Sergentul sări să-i ajute.

— Din stînga, spuse bucătarul. Din stînga, că e teafără.

Îl ajutară să ajungă la perete şi-l aşezară pe un balot de pături. Sergentul îi descheie mantaua.

— Nu-l dezbrăcaţi, spuse repede sanitarul, care-l oblojea pe Canarache. Mai bine tăiaţi-i mîneca.

— Mantaua mea nou-nouţă, bolborosi Bîtcă.

— Ţi-o dau pe-a mea, spuse sergentul. Ne potrivim la talie. Hai, încetişor. Pe urmă căutăm nişte scîndurici, să facem atele.

— Nu trebuie atele, zise sanitarul. Deocamdată îi legăm braţul strîns lîngă corp, ca să nu se mişte. Dar trebuie dus la spital.

— Cînd s-o potoli furtuna, ne descurcăm noi, spuse locotenentul. Păcat că s-a-ntîmplat aşa.

— Eroul nostru, zise sergentul.

— Erou fără voie, gemu Bîtcă.

— Lasă, frate, nu fi modest. Ai făcut o treabă pe cinste. Şi dacă n-aveai ghinionul ăsta...

— Mai încet, gemu Bîtcă. Mă doare de parcă am un cuţit înfipt în umăr.

Uşa se deschise cu o izbitură. În cămăruţă intrară Ion Canarache şi Stoian, ducînd acumulatorul.

— Uşurel, spuse locotenentul. Puneţi-l colo, în colţ, lîngă staţie.

— E grea, dihania, spuse Canarache aplecîndu-se să lase bateria jos. Doi inşi abia am adus-o pîn-aici.

— Numai Bîtcă era în stare s-o ducă singur, zise Stoian.

— Şi tocmai pe el l-a...

— De fapt nu prea înțeleg ce s-a-ntîmplat, spuse locotenentul.

Sergentul aruncă mantaua lui Bîtcă și se apucă să desfacă un pachet de pansament individual. Hîrtia cerată rezista ; îi rupse colțul cu dinții, își netezi apoi mustața, dădu pansamentul sanitarului și se îndreptă de șale.

— A fost o chestie, tovarășe locotenent. Eu țineam lanterna și Bîtcă se lupta să ia acumulatorul.

— Nu puteam să-l ridic, spuse Bîtcă. Îmi aluneca mereu. Se udase cutia.

— Ei, și tocmai cînd îl prinsese bine, am auzit acoperișul pîrîind. Am țipat la el : Bîtcă, păzea ! Dar el a stat pe loc.

Bîtcă întinse gîtul peste umărul sanitarului care-l înfășura peste braț și peste piept.

— Cum era să fug, tovarășe locotenent ? Cădea grinda chiar pe baterie. Și praf o făcea. Și-atunci, adio stație...

— La asta m-am gîndit și eu, spuse sergentul. Am sărit să-l ajut, dar pînă s-ajung lîngă el, grinda s-a prăbușit. Am avut vreme doar să-l trag într-o parte, să nu-l lovească-n cap.

— M-a nimerit în umăr, spuse Bîtcă. Între umăr și cot, nici eu nu știu bine.

— O să se vadă la radiografie, zise sanitarul.

— Pînă la radiografie, dă-mi ceva să nu mă mai doară așa. Îmi vine să sar pe pereți.

— Un algocalmin, zise sanitarul.

— Algocalmin, la o fractură ! îl compătimi sergentul.

— Asta pînă una-alta, spuse George. O să cerem ajutor, să raportăm la comandament. Ia vezi, Grosule, încearcă. Poate reușești să iei legătura cu Pavăza.

Grosu trebăluia cu îndemînare lîngă stație ; scosese din buzunar un patent, fire, bandă izolatoare ; după cîteva clipe, începu să repete cu voce monotonă :

— Pavăza, Pavăza, răspunde dacă mă auzi...

— Voi, ceilalți, hai să facem puțină gospodărie pe aici, spuse locotenentul. Știu că sînteți obosiți, dar trebuie să ne organizăm cît de cît.

Începură să rînduiască lucrurile pe lîngă pereți. Sanitarul îi pregăti lui Bîtcă un culcuș, îl ajută să se culce, apoi pregăti spirtiera și se aplecă spre Canarache să-i scoată termometrul. Îl privi în lumina chioară a lanternei și fluieră :

— Oho, treizeci și nouă cu doi. Nu e de glumă, tovarășe locotenent. În cazuri de-astea, regula e clară : bolnavul trebuie dus de urgență la medic.

— Și dacă n-ai medic, ce faci ?

— În primul rînd un polidin. Poate-i scade febra. Noroc că am seringa fiartă.

— Grosule, mai încearcă, spuse locotenentul. Unul cu febră, altul cu mîna ruptă... Cam multe pocinoage într-un ceas.

— Iertați-mă, tovarășe locotenent, se tîngui Bîtcă.

— De ce să te iert, ce ești tu de vină ? Parc-ai vrut tu să-ți rupi mîna ? Dimpotrivă, ai vrut să faci un lucru bun.

— Avea nevoie de permisie, glumi bucătarul, dar nu rîse nimeni.

— Pavăza, Pavăza, răspunde dacă mă auzi...

— Poate nu mai are putere bateria, spuse locotenentul.

— Are, tovarășe locotenent, spuse Grosu. Dar indivizii ăia dorm pe ei, acolo. Au închis stația și nu le mai pasă. Pavăza, Pavăza, sînt Golful, răspunde dacă mă auzi.

— Și ce-i dacă te-aude Pavăza ? aruncă sergentul peste umăr. Ce pot ei să facă ?

— Măcar să știe de noi.

— Și te-ncălzește asta cu ceva ?

— Sacrificăm registrele, jurnalul stației, caietul de norme, spuse locotenentul. Iar cînd se luminează, ne ducem și tăiem stîlpii. Facem un foc haiducesc. Dar pîn-atunci, trebuie să ne uscăm. Gata, puneți mîna. Foile de la mijloc sînt mai uscate. Prin hîrtie apa trece greu.

— Pavăza, Pavăza, repeta Grosu în microfon. Răspunde dacă mă auzi. Recepție... Tovarășe locotenent, mi-a răspuns, țipă el deodată.

Locotenentul ajunse lîngă el dintr-un salt. Aproape că-i smulse microfonul din mînă.

— Pavăza, Pavăza. Ascultă, Ștefane, am dat de bucluc. Baraca s-a prăbușit, au luat-o valurile. Am un rănit şi un bolnav cu febră mare. Ne-am refugiat în cămăruţa farului. Du-te şi raportează, fă ce ştii. Stăm prost, asta e. M-ai înţeles ? Recepţie...

Grosu îşi scoase căştile. Locotenentul le luă, puse numai una la ureche, nerăbdător. Ascultă uitîndu-se în gol. Apoi iarăşi întinse mîna după microfon :

— Ştefane, nu te juca. Scoală-l din somn, deranjează-l, n-o să-ţi reproşeze nimeni asta. Nu încalci cu nimic regulamentul. Nici un regulament nu scrie să laşi oamenii în voia soartei. Terminat !

— Uite-o cum vine, strigă Canarache vorbind repede, aproape neînţeles. Ia lampa d-aici, ia lampa d-aici !

Locotenentul îi dădu căştile lui Grosu şi se ridică :

— Rămîi pe recepţie. Bucătare, împarte coniac la oameni. Vreo cincizeci de grame de căciulă.

— Lui Canarache să nu-i dea, spuse sanitarul. Îi dau tetraciclină.

În colţul lui, sub scară, Bîtcă gemu :

— Aoleo, fraţilor ! Nu mai pot...

— Nici lui Bîtcă, adăugă sanitarul. Îi dau să bea o fiolă de algocalmin.

— Care ai chibrit ? întrebă sergentul ticluind mormanul de foi făcute şomoiog în mijlocul camerei.

— Hă hă, chibrit ! rîseră vreo doi.

Bîtcă ridică capul, gemu, strigă :

— Măi ăsta... Caută în buzunarul drept. Bricheta... Vezi să n-o pierzi. O am de la un turist, i-am cîntat astă-vară, la Neptun. O noapte i-am cîntat. Of, mamă ! Ce mă fac ? Cum o să mai cînt eu ?

Soldatul de lîngă el căută în buzunar, îi luă bricheta, i-o întinse sergentului.

— Lasă, Bîtcă, nu te mai văita. În două săptămîni se face la loc. Mare lucru, o mînă ruptă ! Eu am avut trei fracturi, de la motocicletă. Şi n-am nici pe dracu.

— Sportiv... spuse Bîtcă. Dar chitara-i lucru gingaş. Chitara mea ! strigă preocupat.

— Am salvat-o, îl linişti sergentul.

— Dacă salvam şi şahul, era perfect, spuse bucătarul.

Locotenentul făcu o mişcare de nerăbdare :

— Și saltelele, şi paturile, şi canistra cu gaz. Ce să facem ? Ne descurcăm cum putem. Mîine, dacă se mai linişteşte mizeria asta, căutăm printre dărîmături. Poate mai recuperăm ceva.

Flacăra ţîşni deodată, veselă, vie, şi oamenii se dădură aproape. Făcură cerc în jurul ei. Bîtcă lipsea, întins pe pătură, şi Canarache, şi Grosu lîngă staţie.

— Altă viaţă, spuse locotenentul. Hai, bucătare, mai pritoceşti mult prin cănile alea ?

— Imediat, făcu bucătarul. Am căutat să fie părți egale. Ca să nu-mi supăr prietenii, adăugă cu o privire specială spre sanitar.

Focul se mistui repede. Nici n-apucase să zbicească lucrurile îmbibate cu apă. Dar, oricum, încăperea aceea goală şi înaltă se mai dezmorţise. După ce băură coniacul, oamenii îşi aranjară culcuşuri pe lîngă pereţi. Scoteau de prin sacii lor marinăreşti tricouri, prosoape, fulare ; păturile le împărţiră cu grijă, după cît erau de uscate, şi în curînd adormiră cu toţii. Becul slab, alimentat de baterie, rămase să lumineze stingher încăperea aceasta îngustă, cu pereţii coşcoviţi, cu geamuri năclăite de praful anilor.

Locotenentul se cuibări şi el cum putea mai bine, pe pătura aşternută de-a dreptul pe ciment ; îşi pusese un pulover de lînă, pe care nu-l purta niciodată, dar îl cărase cu el din respect pentru mama sa care i-l dăruise la Anul nou. Darurile de la mamă prind bine întotdeauna, îşi spuse. Cum izbuteşte o femeie să găsească lucrul cel mai necesar, cel mai potrivit ? Ce moştenire ancestrală, fixată misterios în ceea ce numim codul genetic fără să ştim prea bine ce e în realitate, ce semnal se imprimă în celulele acelea unice, transmiţînd din generaţie în generație, de la mamă la fiică, de la fiica devenită mamă la fiica ei şi aşa mai departe, prin secole, această gingăşie ? Ciudat, îşi spuse locotenentul ; ştim cum se mişcă galaxiile la depărtări de milioane de ani-lumină, şi nu izbutim să dezlegăm secretul vieţii...

Se gîndi iar la Gina : cum s-o definească ? Ea se străduia să pară un om mîndru, independent, tare, dar dincolo de această aparență ascundea atîta gingășie ! O mîngîiere fugară pe umăr, trecînd să coboare jaluzelele ; o prăjitură care-i plăcea lui ; zîmbetul cu care-l întîmpina, seara ; perna potrivită sub cap tîrziu, cînd el ațipea pentru o clipă. Atunci se prefăcea că doarme, numai ca s-o simtă aproape, s-o deslușească pe ea, cea adevărată ; se întrebase uneori, cu teamă, dacă Gina îl iubea sau dacă îl accepta din plictiseală și din singurătate ; avea răspunsul la întrebare în clipele acelea dinaintea somnului, cînd ea, cu grijă să nu-l trezească, îi potrivea perna sub cap și se cuibărea lîngă el, prezență caldă și vie, iar el se simțea fericit și în siguranță, sub această ocrotire aproape maternă ; analizînd mai apoi ce simțise în clipele acelea, se întreba ce straturi de subconștient, ce amintiri îngropate în uitare erau scoase la iveală de aceste gesturi blînde, aproape materne ?

Redevenim uneori copii, sau rămînem, în cele mai secrete cute ale sufletului, copii, gîndi locotenentul ; ne luptăm cu marea, cu depărtările, cu nesomnul, cu viața, dar iată o palmă moale și caldă pe frunte, într-o zi de eșec, într-o clipă de tristețe, balsamul pentru o rană nevăzută — mîngîierea mamei, surorii, iubitei. Mîngîierea femeii, conchise locotenentul.

Dar sînt și ele slabe uneori, gîndi mai departe. Mătușa de pe Rahova, delicată ca o păpușă de porțelan, purtîndu-și cu demnitate cei cincizeci de ani, fără să-i ascundă dar fără să cedeze un pas în fața vîrstei care venea ; îmbrăcată cu grijă, cu părul scurt în care străluceau șuvițe-ntregi cărunte ; îl întîmpina totdeauna la ușă, ușa masivă de stejar, cu un gemuleț îngust, vertical, cum se făceau la blocurile dinainte de război. „Imediat, George“, spunea și George știa că trebuie să aștepte un minut sau două, timp în care femeia dichisea la iuțeală casa, ascundea obiectul pe care-l cîrpea, trîntea peste ruptura fotoliului vechi o bucată de stofă viu colorată, făcea să dispară somația pentru neplata impozitului, uitată pe talerul de alpaca din mijlocul mesei, culegea cîteva scame de pe jos și venea, surîzătoare, să-i deschidă. Îi dădea mîna și-l săruta pe obraz — mai mult o atingere obraz cu obraz, uneori el se întreba, înciudat, în ce măsură această femeie mică și delicată trăiește cu adevărat ; totul părea artificiu, inducere în eroare, poză dinainte studiată ; cu grijă pentru demnitate, pentru a ascunde semnele ruinei care se apropia încet dar sigur. O singură dată o surprinsese neînstare de aceste manevre mărunte ; era cînd venise în concediu, proaspăt locotenent, și-și plimbase prin tot Bucureștiul uniforma de locotenent ; o vizitase și pe ea ; văzîndu-l prin geamul îngust și înalt cît ușa, ea rămăsese atît de surprinsă încît uitase să-i mai spună „Imediat, George“ și să fugă în casă pentru a împlini ceremonialul acela grăbit și salvator ; o intimidase cu uniforma lui, cu nasturii strălucitori, cu vestonul bleumarin impecabil, cu galoanele aurii de pe mîneci ; locotenent de marină.

— Bine-ai venit, domnule ! a spus ea deschizînd larg ușa.

Nu s-a mai apropiat pentru sărutul acela pe obraz ; i-a făcut o mică reverență, îl privea cu ochi mari, surpriză și respect, și l-a poftit în casă ; el a văzut atunci totul : și ruptura din pielea răscoaptă a fotoliului și somația de pe talerul de alpaca, și cămașa veche căreia îi schimba gulerul și manșetele ; l-a așezat pe scaunul un pic șubred și l-a tratat cu dulceață într-o farfurioară de cristal veritabil ; dar fusese destul ca altcineva să sune la ușă ; mătușa și-a revenit brusc, a făcut la iuțeală manevrele care salvau aparențele : somația pitită într-un sertar ; stofa aruncată peste un fotoliu ; lucrul de mînă dispărut ca sub bagheta unui scamator. A ieșit cu zîmbetul ei, a revenit ducînd amical de braț pe un văr al soțului ei ; soțul ei care ispășea o pedeapsă fiindcă omorîse un om cu mașina, din vina vărului aceluia ; și iat-o acum aducîndu-l de braț, surîzînd ; de unde puterea să mai surîdă ? s-a întrebat George atunci.

Clipa de slăbiciune trecuse, dar ea existase cu adevărat, pînă și la această femeie atît de atentă să-și ascundă slăbiciunea şi necazurile ; da, sînt și ele slabe uneori, își spuse George, *dar numai uneori !*

Dar Gina, se întrebă răsucindu-se în așternutul jilav, oare din slăbiciune îl acceptase ? Sau dintr-un raționament atît de bine construit încît dădea impresia perfectă de firesc ? „Simplu. Voiam să te cunosc mai bine". Erau cuvintele ei. Dar cît de perseverent poate fi cineva ca să-şi urmărească ţelul pînă la ultima consecinţă ? Să te cunosc mai bine. Un studiu al cărui obiect ești fără să știi. De-aş fi ştiut ! gîndi. Oare m-aş fi purtat altfel ? Și mama, astă toamnă, în concediu :

— George, nu te înțeleg. De fiecare dată cînd ne vedem, îmi vorbești de altă fată. De ce eşti așa de schimbător ?

— Nu-s eu de vină, mamă. N-am găsit-o pe cea care trebuia.

— Unii oameni caută toată viața, George. Și cu cît caută mai mult, cu atît au mai puține șanse. Trebuie să te căsătoreşti. Să-ți poarte cineva de grijă.

— Deocamdată pot și singur.

— Nu. Tu ești un copil sensibil.

— Sensibil poate, dar nu copil. Am douăzeci şi cinci de ani.

— Lasă anii. Eu te cunosc mai bine. Mă tem că ești nestatornic, George. Iar asta-i primejdios. Întîi te amuză. Fiecare cunoştință nouă, ceva inedit, o surpriză îndărătul primei strîngeri de mînă. Dar dacă te deprinzi așa, devii risipitor cu tine. Fixează-te, George. Ordonează-ţi viața.

— Nu depinde numai de mine.

— Ai pe cineva în vedere ?

— Da. O fată, Gina. Umblu, leg cunoștințe, dar tot la ea mă-ntorc. Și ea mă respinge de fiecare dată.

— Poate nu te place.

— Poate.

— Sau e prea mîndră.

— Şi asta.

— Sau o supără cuceririle tale de moment. Un om nestatornic nu prezintă încredere.

— E o chestie... a murmurat el. La asta nu m-am gîndit niciodată. Credeam că o fac geloasă. Şi o determin să capituleze. De teama... concurenţei.

— Ce prostie ! a spus mama.

Locotenentul oftă. Şi se gîndi cum o cunoscuse pe Gina. Era după concediu, după turneul acela glorios prin casele rudelor şi pe aleile parcurilor, locotenent de marină ; fetele întorceau capul, altele plecau privirea ; altele vorbeau exagerat de tare, spionîndu-l cu coada ochiului ; era prea plin de sine ca să încerce să valorifice un succes ieftin ; rămînea mai departe solitar, mîndru, cu cozorocul pe ochi care-i conferea, gîndea el, un plus de dîrzenie ; ce ştiţi voi ; zîmbetul amar-superior al omului singur şi timid, devenit brusc centrul atenţiei. După turneul acela glorios, purtînd în inimă un ciudat amestec de trufie şi nemulţumire, iată ziua plecării. Urma să-şi ia postul în primire, la Mangalia — comandant de vedetă torpiloare ; navă mică, şapte oameni şi el ; nici cabină n-avea bărcuţa aceea de oţel şi aluminiu, bună doar să lovească năprasnic şi să fugă cu o sută de kilometri pe oră la adăpostul ocrotitor al portului ; navă mică, dar navă, iar el — *comandant*.

Plecase bocănind tare cu tocurile pe asfaltul bulevardului ; îşi permisese să ia un taxi, spre onoarea uniformei ; nu merge, *comandant* în tramvai tăbîrcind geamantane ; şoferul — respectuos :

— Să trăiţi, am şi eu un băiat care-a făcut armata la marină, s-a *liberat* acum doi ani.

— A trecut în rezervă, îl corectase doct.

— Ei, vorba veche, a rîs şoferul, scuzaţi-mă.

În tren, ca un făcut, nici o ocazie „să-ţi clăteşti ochii", cum spunea golanul de Luca ; zadarnică patrulare pe culoar cu ţigări fumate pînă la amăreală, ce rele sînt ţigările fumate una după alta în tren ! Sezonul se sfîrşea ; la Ciulniţa trenul s-a încrucişat cu acceleratul de la Mangalia, supraaglomerat, cu fete bronzate împodobind ferestrele ; lumea nu se ducea pe litoral, ci venea, izgonită de toamnă.

Gările ciudat de liniştite şi fără surprize — Agigea, Eforie, Costineşti, şi în sfîrşit Mangalia, cu lume multă grăbindu-se spre garnitura trasă la peron, gata de plecare. Oraşul se pustia rapid, el n-avea de unde să ştie asta; a coborît, şi-a lăsat geamantanele în gară, a plecat spre centru ducînd sub braţ servieta, ca un localnic. Ce autobuz? Fusese în practică aici, cunoştea oraşul; voia să defileze pe strada principală numai aşa, demonstrativ, să-l ia în stăpînire; fusese pe aici în trecere, acum devenea localnic, cu cît mai repede, cu atît mai bine.

Şi, deodată, Gina. Faţă-n faţă, pe trotuarul îngustat de toneta cu îngheţată oprită parcă anume acolo, în calea oamenilor, între zidul cofetăriei şi pomişorul firav de lîngă bordură. O zărise cam tîrziu; n-aveau loc unul lîngă altul; s-a dat un pas înapoi, i-a făcut loc, cînd a trecut pe lîngă el s-au privit intens, în ochi; Gina avea ochi negri, puţin piezişi, iar obrazul bronzat pe-ndelete, nu aprins ca al unei „sezoniste“ care-a stat disperată douăsprezece zile cu faţa la soare, ca să smulgă concediului ultraviolete pentru un an întreg. Ea i-a mulţumit cu un semn uşor din cap, cu un zîmbet, un zîmbet pe care-l vedea şi acum, mirîndu-se de exactitatea cu care memoria înregistrează un amănunt neesenţial. Zîmbise şi atît. Dar fusese destul.

S-a informat la colegii mai vechi decît el în oraş, a încercat s-o descrie, ridicau din umeri; a vînturat, duminicile, faleza, căutîndu-i în mulţime chipul; zadarnic; a regăsit-o abia după o jumătate de an, la un pas de el, în librărie, şi de atunci fericirea aceea chinuitoare; de la o frază timidă şi banală despre mulţimea cărţilor, despre romanul în vogă pe care ea îl căuta zadarnic; a minţit-o cu seninătate că deţine, întîmplător, două exemplare.

— Vi-l aduc mîine, la serviciu.

— De ce să vă deranjaţi? a protestat ea.

Vînzătoarea se depărtase, acuma-i momentul, şi-a spus el disperat, căutînd fraza următoare:

— De fapt putem spune că sîntem cunoştinţe vechi.

— Nu-mi amintesc...

— Din vedere, bine-nţeles, s-a corectat el repede. Deși nu prea ieșiţi pe stradă.

— N-am timp, a spus ea. Și acum mă grăbesc. Trebuie să intru de gardă.

— Credeam că numai la armată se face de gardă.

— Și la spital, a zîmbit ea. Nu ştiai ?

Trecuse la singular cu firescul lipsit de familiaritate al femeilor frumoase şi sigure. Una la mînă, s-a încurajat el. Ea încerca, preocupată, să vîre în sacoșa deja plină pachetul cu cărți cumpărate. I-a ajutat, zelos dar neîndemînatic, și cînd i-a atins mîna a simţit un fior.

— Am citit cîteva cronici despre romanul ăsta, a spus el îndreptîndu-se cu ea spre ușă ; criticii au păreri foarte diferite.

Căuta să vorbească tot timpul, amînînd clipa cînd ea ar fi găsit o pauză pentru un „la revedere“ grăbit şi impersonal ; au ieșit în stradă, el mergînd alături de ea, vorbind, citînd dintr-o cronică, inventînd pe loc alta, să n-o piardă, să n-o piardă.

— Te-am crezut un flecar atunci, i-a spus ea tîrziu, cînd se cunoscuseră mai bine. Te ţineai scai de mine şi tot spuneai și spuneai. Orator în lege.

— Dragostea te face orator. Știi, Gina, de cînd te-am văzut pe stradă, în ziua cînd am venit în oraş, m-am ataşat de tine. Tu nici nu bănuiai atunci ce vise îmi făceam în legătură cu tine. Te iubeam, dă-mi voie să rostesc vorba care se spune atît de rar.

— Și de asta te-ai lansat în aventurile tale ? Ciudat fel să-ţi arăţi dragostea !

— Da. Voiam să te fac să suferi, sau măcar să fii intrigată. Indiferența ta mă durea ca o palmă.

— Nu era indiferenţă, ci prudență. M-am înșelat o dată asupra unui om ; mi-a fost destul. N-o să-mi petrec toată viața încercînd și iarăși încercînd.

— Înseamnă că dragostea te-a înrăit.

— Și pe tine te-a făcut mai bun ? Vrei să spui că pentru mine ai lăsat în urmă inimi nemîngîiate ? O dragoste cu urmări nocive, George. E prea mare sacrificiul. Dacă nu-l primesc ?

— Înțelege, a spus el, n-are nici o legătură una cu alta. Acum cîteva luni nici nu visam să fiu aici, cu tine, să stăm de vorbă firesc, amical. Păreai depărtată ca o ființă extraterestră ; visam nebunește dar totul mi se părea irealizabil.

— Hai să dansăm, l-a întrerupt ea.

Orchestra începuse un vals lent, vechi dar statornic în repertoriile barurilor ; o melodie pătimașă, trompeta singuratică strigîndu-și regretul, chitara pe urmele ei, un „totuși poate“, fără speranță ; Gina dansa minunat, îi simțea cu brațul talia subțire, trupul elastic, plutind firesc în ritmul acela stăpînit, o chemare imperioasă la echilibru, în fața tuturor surprizelor.

— Ce cîntec trist, a murmurat ea cînd valsul s-a sfîrșit într-un tril al trompetei semănînd bine cu un hohot de plîns repede înăbușit.

— Inimi care se caută, așa aș traduce muzica asta.

— Obișnuiești să traduci muzica ?

— Uneori. De fapt n-o traduc ; încerc să spun ce-mi sugerează. Sînt și melodii care nu-mi sugerează nimic ; atunci mi se pare că detest muzica și mi-e ciudă pe mine.

— Ești un om dificil, George.

— Numai în aparență.

Orchestra atacase un twist.

— Păcat, a spus ea. Strică atmosfera după cîntecul acela trist și frumos.

— Nu mai dansăm ?

— Nu. Prefer să plecăm. A fost foarte frumos pînă acum ; vreau să rămîn cu atît.

— Cum vrei, a oftat și el, întristat deodată.

Pe drum, el i-a îmbrățișat umerii. Se făcuse rece, un vînt straniu, cu miros de toamnă, neliniștea frunzele pomilor. Mergeau în același pas, îngîndurați, cu tristețea fără nume care le îmbibase sufletele. În fața blocului ei, acolo unde se despărțeau de obicei, Gina nu s-a oprit. El a urmat-o pe scara slab luminată, încă buimac și nevenindu-i să creadă. Ea nu spunea nimic ; de ce-ar fi spus el ? Cînd a auzit-o că scoate cheile, a aprins un chibrit ; ea a descuiat ușa, a deschis-o binișor, l-a împins înăuntru și a închis-o la loc. Totul în tăcere, cu un soi ciudat de dușmănie. El și-a scos cascheta și a rămas în holul îngust. I-a făcut ei loc să treacă. Gina a deschis ușa camerei, a aprins lumina ; abia atunci a vorbit :

— Mă simt uneori tristă și singură, George. Vino și așează-te unde vrei ; scuză dezordinea, fă-te că n-o vezi.

— Nu te văd decît pe tine, a spus el încercînd să glumească.

— Lasă frazele convenționale. Dacă ne țineam de convenții n-ar fi trebuit să vii aici. Sau ar fi trebuit să te invit în prealabil. Sau să cedez insistențelor tale. Mă întreb doar dacă n-a văzut vreun vecin.

— Nici un geam luminat, a asigurat-o el. E aproape unu ; cine stă să se uite pe fereastră ?

— Să fac o cafea.

— Bună idee. Ai o bibliotecă frumoasă.

— Uită-te prin ea, dacă-ți face plăcere. Într-un minut sînt înapoi.

El s-a aplecat asupra bibliotecii, căutînd să-și stăpînească emoția. Încerca să citească titlurile cărților aliniate cu grijă sub cristalul mare, bine șters ; mai tîrziu se străduise, într-un test pe care și-l impunea uneori, să-și amintească titlul cărților. Nu, nu reținuse nici un titlu, nici un autor. Cărțile acelea păreau niște simple obiecte colorate, fără istorie, niște lucruri anonime, ca fețele oamenilor din vis. A încercat apoi, așezat în fotoliul de lîngă fereastră, să-și vină în fire, să se relaxeze după metoda indiană. N-a făcut decît să-și sporească emoția. Situația era prea nouă, prea neprevăzută ; la începutul serii nici n-ar fi visat că va ajunge în apartamentul Ginei, așezat cuminte în fotoliu și numărînd mecanic, gol de gînduri, cărțile.

Ea a revenit cu tava pe care se aflau ibricul, două cești mari albastre și o farfurioară cu fursecuri. A sărit s-o ajute, a închis ușa după ea. Gina a pus tava pe măsuța rotundă și joasă din fața bibliotecii ; cînd s-a îndreptat, el era lîngă ea, față-n față ; a întins doar brațele și ea a răspuns chemării, cu ochii închiși, cu buzele întredeschise.

Cînd s-au sărutat a simţit-o fierbinte, vibrînd. Într-un tîrziu s-au desprins din îmbrăţişare, amuţiţi, respirînd repede. Ea a dus mîna la frunte :

— Sînt nebună. Nu trebuia să vii aici.

— Pot să plec, a spus el prosteşte.

— Nu acum. E prea tîrziu.

Locotenentul simţi că-i amorţeşte umărul. Încercă să se întoarcă, dar frigul îl cuprinse îndată şi reveni în poziţia iniţială, pe locul încălzit de căldura propriului său trup. Ridică puţin capul ; becul lanternei ardea singuratic, oamenii dormeau liniştiţi. Doar bolnavul gemea cînd şi cînd. Grosu, stînd turceşte pe manta, pusese braţul pe staţie şi-şi sprijinea fruntea pe braţ. Numai un fachir ar putea dormi în poziţia asta, se miră locotenentul.

Bolnavul scoase un strigăt neînţeles şi se linişti iarăşi. Îi auzea respiraţia, deasă, şuierătoare.

— Ah, mamă ! se văită Bîtcă.

— Ce-i, Bîtcă ?

— Mă doare rău, tovarăşe locotenent. Mă junghie.

— Acum se face dimineaţă, îl linişti locotenentul.

Se miră singur de absurditatea acestei încurajări. Şi dacă se face dimineaţă, ce ? se întrebă. O să-i treacă durerile ? O să se lecuiască fractura ? Dimineaţa poate se potoleşte furtuna, poate reuşim să mai adunăm din lucruri, poate ne mai venim în fire, la lumina zilei e altceva, măcar vezi ce se petrece în jur, oamenii încep să se mişte şi nu mai ai senzaţia asta cumplită de izolare.

Bolnavul bolborosi cîteva cuvinte, nefiresc de tare şi de clar, silabe fără legătură dar pronunţate răspicat. George dădu să se ridice, regretîndu-şi culcuşul, dar sanitarul sărise deja ; îngenunche lîngă Canarache, îi sprijini capul cu mîna şi-i duse la gură cana de tablă cu ceai.

— Măcar un reşou să fi avut, spuse George.

— Nu dormiţi, tovarăşe locotenent ?

— Nu mi-e somn. Mă gîndesc că putea foarte bine să nu se-ntîmple nimic din toate astea.

— Da, Pavăza, aici Golful, sînt pe recepție, spuse deodată Grosu.

— Ce-i, Grosule, ai visat ceva ?

— Ne cheamă, spuse Grosu apăsîndu-și casca pe ureche. Da, am înțeles. Tovarășe locotenent, vă cheamă Pavăza.

Locotenentul sări, azvîrlind cît colo păturile și hainele jilave. Se grăbi spre aparat.

— V-am spus eu că nu ne uită, rîse el triumfător.

Capitolul opt

Locotenentul Ștefan își trecu mîna peste frunte. Gestul vechi, familiar, un fel de tic, obișnuit cînd era pus în încurcătură. Își pipăi îndelung tîmplele. A naibii treabă, gîndi. Mi s-a lățit fruntea. Dacă merg în ritmul ăsta, peste cîteva luni o să fiu chel ca o bilă de biliard ! Tatăl său îi povestise că chelise tot așa, de tînăr. Și doctorul, doctorul îl întrebase despre asta. Apoi explicase liniștit :

— Ereditatea, amice. Ne naștem cu destinul programat dinainte. Nu știm să citim totul în cartea naturii ; acolo stă scris tot : și că o să chelim la cutare vîrstă, și că o să suferim de ulcer, de ficat sau de hipertensiune. Chelia e transmisă în codul genetic, asta-i sigur.

— Dar știam că au apărut niște loțiuni...

— Mîngîiere pentru naivi și pîine pentru cosmeticieni. Dă-le-ncolo de loțiuni.

— Atunci ce să fac ?

— Fă-ți fotografii, ca să-ți amintești cum arătai cînd aveai păr !

Întinse mîna spre telefon. A treia oară făcea gestul acesta, privind pe furiș spre planton. Dar plantonul nu se uita la el ; își ținea bărbia-n palmă și rezolva probleme pe un caiet mare. În cameră era liniște, tuburile de neon bîzîiau ușor, acompaniind zumzetul la fel de ușor al stației de radio fixată pe o masă de oțel cromat, în colțul camerei. De afară, prin geamurile duble, bine închise, răzbăteau, mult diminuate, zgomotele aspre, prelungi ale furtunii. Ștefan se ridică, împingînd cu zgomot scaunul. Plantonul ridică, în sfîrșit, privirea.

— Fii atent la telefon. Mă duc pînă la operativ. Și mai lasă-le naibii de probleme. O să tot rezolvi probleme la toamnă.

— Dacă intru, rîse soldatul. Dar de data asta cred că intru. Am plătit plimbările din vară.

— Cu ce-ai plătit ?

— Cu asta, spuse soldatul arătînd spre bereta de marinar lăsată pe birou. Paişpe litere pe frunte, timp de doi ani. Nu-i destul ?

— Toţi trebuie să treacă prin armată, îi explică Ștefan. Dacă n-o făceai acum, mai tîrziu te încurca mai rău. Așa, știi că ţi-ai făcut datoria. Și ești un băiat bun. După aplicaţie, dacă nu faci vreo boacănă pîn-atunci, te propun la avansare.

— Vă mulţumesc, tovarăşe locotenent. Bună ar fi şi o permisie...

— Vedem noi, zise locotenentul şi se îndreptă spre ușă. Arătă spre cabinetul contraamiralului, cu ușa capitonată deschisă pînă la perete. Ai grijă, dacă sună. Te prezinţi ca la carte şi notezi tot, ai înțeles ?

— Am înțeles, spuse soldatul.

Ștefan ieși pe holul larg, bine luminat. Santinela de la drapelul brigăzii îi dădu onorul. Locotenentul salută din cap şi se duse în fundul coridorului. Deschise ușa pe care scria „Intrarea strict interzisă“.

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan de rangul trei.

Ofițerul operativ stătea în picioare, lîngă planşeta de sticlă cît un perete, împărţită în carouri, şi ştergea ceva cu o radieră mare.

— Ce-i, Ștefane ? întrebă el privindu-l peste ochelari.

— Băieţii din golf. Stau prost.

— Cred şi eu. Cu furtuna asta...

— Nu numai atît. Vîntul le-a dărîmat baraca. Inundaţie sau aşa ceva. S-au refugiat în casa farului. Au doi răniţi.

Ofițerul operativ tresări :

— Ai raportat ?

— Nu.

— Ce-aştepţi ?

— Mă gîndesc că e tîrziu. Să nu deranjez...

— Ți-e frică să nu te certe ? Dar la oamenii ăia nu te gîndești ?

Ba mă gîndesc, altfel nu veneam aici, răspunse Ștefan în gînd. Dar avea măiestria să nu-și spună totdeauna gîndurile.

— Ziceam că... tot n-am avea cu ce să-i ajutăm. Și oricum, de bine de rău s-au pus la adăpost.

— Fugi și raportează. Poate vrea să trimită „Nava Trei“ în ajutor. Afară sînt zero grade, băiete. Și tu nu vrei să deranjezi ?

— Am înțeles, spuse Ștefan.

Se întoarse spre ușă, tulburat. Cum o dai tot prost iese, își zise.

Ofițerul operativ aruncă o privire pe planșetă, apoi îi strigă din urmă :

— „Nava Trei“ e cel mai aproape de ei, la travers de Constanța, dacă te-ntreabă. Mult mai în larg. Din cauza furtunii, bănuiesc.

— Da, spuse Ștefan și se întoarse în cabinet. Soldatul se ridică la intrarea lui. Stai jos, măi, spuse. De cîte ori sînt de serviciu, se-ntîmplă un bucluc. Anul trecut cu Arghir ăla ; la anul nou, accidentul de mașină ; acum poftim : furtună, baraca dărîmată...

Luă receptorul, de data asta cu un gest decis. Formă numărul și-și drese glasul. Totdeauna avea emoții cînd vorbea cu contraamiralul. Nu-l supărase niciodată el, personal ; dar veștile pe care i le dădea erau uneori neplăcute. Se uită la ceas. Poate nu s-o fi culcat la ora asta... În receptor se auzi un declic, apoi vocea contraamiralului : groasă, părînd, din această pricină, neprietenoasă.

— Alo !

— Să trăiți, tovarășe contraamiral, aici locotenentul Ștefan.

— Ce-i, băiete ?

— Mă iertați că vă deranjez la ora asta.

— Nu mă deranjezi. Chiar acum mă îmbrăcam. Am văzut că e furtună și avem nave în larg. S-a întîmplat ceva ?

— Tocmai voiam să vă raportez. Avem un caz deosebit. Cei din golf, mai bine zis baraca lor...

— Ce s-a întîmplat ? se auzi vocea înăsprită şi mai mult.

— S-a dărîmat baraca, oamenii s-au adăpostit la far, au doi răniţi...

— Vin imediat, spuse contraamiralul. Trimite o maşină la mine. Ce ştii de „Nava Trei“ ?

— E la travers de Constanţa. Pe drum de întoarcere, conform planului.

— Transmite-le să se întoarcă spre golf. Şi cheamă-l pe doctor la comandament.

— Am înţeles, spuse Ştefan. Să trăiţi !

Cheamă-l pe doctor ! gîndi întărîtat. Cine ştie pe unde-o fi pribegind amicul ! Într-o vreme mai avea obiceiul să lase vorbă unde este. Bine-ar fi să-l găsesc acasă ! Ridică receptorul telefonului interior şi formă numărul garajului, vorbind în acelaşi timp cu soldatul :

— Încearcă să obţii legătura radio cu „Nava Trei“. Alo, garajul ! Ce faceţi, măi, acolo ? De ce nu răspundeţi ? Lasă, se aud de-aici zarurile. Mai daţi-le naibii de table. Maşina de serviciu să plece imediat la tovarăşul contraamiral !

Lăsă telefonul, luă iarăşi celălalt receptor. Formă numărul doctorului, cu ochii la soldatul care repeta monoton :

— Călătorul, sînt Pavăza, răspunde dacă mă auzi...

Telefonul sună prelung, în gol. Ştefan oftă, puse receptorul în furcă, se apropie de staţia radio.

— Călătorul, sînt Pavăza, Călătorul sînt Pavăza, repeta soldatul în microfon. Răspunde dacă mă auzi. Recepţie.

— Sînt Călătorul, se auzi deodată în difuzor. Ce-i, Ştefane, te-ai plictisit ? Noi nu ne plictisim deloc aici.

Ironiile lui tîmpite, îşi spuse Ştefan şi luă microfonul :

— Călătorule, lasă aiurelile şi ascultă-mă bine. Ordin de la contraamiral : întoarce-te la golf. E prăpăd mare acolo. Vezi ce poţi face pentru ei. Şi nu mai închide staţia.

— N-am închis-o. Dar propagarea e proastă şi nu vă auzim mereu...

— Ce propagare ! Umblă niţel la acordul fin şi-o să vezi că...

— Dai sfaturi de pe scăunelul tău pluşat, ţipă difuzorul. Vino aici să vezi ce este. Jumătate din oameni întinşi pe jos. Barca numărul doi smulsă de valuri. Motorul principal supraîncălzit. Marinar de birou ce ești !

Ștefan se înroşi. Plantonul plecase de lîngă staţie, părea preocupat de planiglobul viu colorat, mare cît peretele, pe care figurau toate insulițele și curenții şi curbele de adîncime.

— Călătorul, sînt Pavăza, spuse el oficial. Repetați ordinul şi treceți la executare. Recepţie.

— Încerc să ajung la golf, spuse sec difuzorul. Fac tot ce pot pentru salvarea oamenilor. Rămîn pe recepţie. Somn ușor, bebi ! Terminat.

— Ce măgărie ! izbucni Ștefan după ce întrerupse emisia.

— Pe mare, într-o noapte ca asta... murmură soldatul. Eu am fost pe mare o singură dată, tovarăşe locotenent. Și-mi ajunge pe toată viața.

— Ce, eu n-am fost pe mare ? ripostă Ștefan întinzînd mîna spre telefon. Te iei după el ? Auzi, „marinar de birou“ !

Indignarea încă nu-i trecuse cînd se așeză pe fotoliul drept, înalt şi impozant. Se așeză, puse palmele pe masă, își sprijini umerii de perna plușată, cam tare, a spătarului. Era o poză marţială pe care şi-o lua în faţa solicitanților : „Nu, mă tem că tovarăşul contraamiral nu vă poate primi astăzi. E ocupat, are o şedință...“

Marinar de birou ! pufni încă o dată. Ce, aici nu trebuie un om de specialitate ? Sînt atîtea probleme care...

De fapt asta era. Marinar de birou. De cînd fusese numit în postul acesta, de cînd ocupa fotoliul impozant dindărătul biroului mare, sculptat, de modă veche, nu mai călcase pe puntea unui vapor. Ba pe vapor mai fusese, dar nu în larg. Îl însoţea pe contraamiral în inspecţii. Cu carnețelul și un pix pregătit. Fiecare observație, fiecare dispoziție, mare sau măruntă, dată comandanţilor, era notată cu zel în carnețelul acela. Gata oricînd să dea răspuns la întrebarea contraamiralului mai apoi : „Oare ce termen i-am dat lui Cutare pentru... ?“

Sînt buni și marinarii de birou la ceva, gîndi cu sarcasm. Voi, la vapoare, vedeți lucrurile îngust. Fiecare cu felia lui. Dar o privire de ansamblu, coordonarea faptelor, punerea de acord a unor termene, evitarea suprapunerilor... Tu îţi planifici o tragere, dar comandamentul are de gînd să scoată navele la alarmă. Cine să ştie toate astea ? Eu, marinarul de birou !

Această mică analiză îi linişti pe dată conştiinţa. Nu sînt un om de prisos ! ţipă interior. Cu biroul şi cu carneţelul meu, îmi aduc contribuţia la mersul treburilor. Am şi eu partea mea de răspundere, asta-i !

Bătu cîteva măsuri cu degetele în masă, închipuind un galop de Albeniz pentru chitară : ta-ra-ra, ra-ra-ta, ta-ra-ra, frumoasă bucată, îşi spuse, te duce imediat la femeile cu şaluri largi, înflorate, la bărbaţii cu cămăşi albe, strînse pe corp, şi pantofi cu toc înalt, tropăind mărunt pe mozaicul strălucitor, în jurul unei fîntîni arteziene... Păcat că n-are prilejul să vadă aevea toate acestea. Dar le vedea la televizor. E destul şi-atît. Ca să umbli, să colinzi lumea, să asculţi muzica lui Albeniz la ea acasă — asta presupune să mergi pe mare. Iar pe mare...

Îşi aminti momentul acela înfiorător, erau în Atlantic, începea furtuna, în amurg, cînd secundul i-a urcat în arboradă să verifice legăturile velelor. Drumul pînă sus, senzaţia aceea oribilă de ameţeală, de gol în stomac, cercul de foc care-i strîngea tîmplele de cînd plecaseră din port... Cum să-i mai ardă de velă ! Ducă-se naibii toate velele din lume, dacă o velă preţuieşte mai mult decît o fiinţă omenească, decît un băiat pe nume Ştefan, care se chinuieşte cumplit ! A văzut dintr-o privire „hiba“. Dar tocmai atunci nava s-a înclinat prelung spre babord. La înălţimea catargului, înclinarea aceea lua proporţii nebănuite. A respirat adînc, cu gura deschisă, ultimul remediu împotriva răului acela oribil. A simţit briza rece a oceanului pătrunzîndu-i pînă-n fundul plămînilor. Asta i-a amînat cu cîteva minute criza temută şi inevitabilă. A coborît scările fără să se mai gîndească la nimic, cu privirea-n sus, spre cer, să nu mai vadă valurile mari şi tăcute venind mereu spre navă ca nişte monştri verzi-cenuşii, apropiindu-se implacabil şi lăsînd în urmă prăpăstii goale, netede, abia înfiorate de vîntul care mergea parcă în ritm cu toată această năvală dușmănoasă împotriva navei...

Atunci, în clipa aceea de culmea suferinței, a hotărît pentru totdeauna : Orice-ar fi, pe vapor nu mă mai urc !

Izbutise să joace acest renghi destinului său fără să-și sacrifice uniforma de marinar, care-i plăcea totuși. Zîmbi mulțumit. N-avea să-și facă griji pentru viitor. Cîtă vreme treburile mergeau bine și contraamiralul era mulțumit de el, nimeni n-avea să-l clintească din acest loc.

Dar acum, contraamiralul n-avea de ce să fie mulțumit. Unde umbli, doctore ?

Formă din nou numărul doctorului. Și de astă dată, telefonul sună prelung, în pustiu. Ștefan își trecu mîna peste frunte.

— Fă și tu un pic de cafea, îi spuse soldatului. Adică... fă mai multă. Poate vrea și tovarășul contraamiral.

Din cauza agitației se încălzise. Își descheie nasturele de la cămașă și slăbi nodul cravatei, dar își aminti că dintr-o clipă-n alta contraamiralul va intra pe ușă și se încheie la loc. Se ridică, își aranjă cravata oglindindu-se în geamul întunecat. Făcu cîțiva pași prin încăpere, examină critic mișcările soldatului, care se agita lîngă reșou.

— N-o face prea dulce, că nu-i place tovarășului contraamiral. Ce-i spun eu de doctor ? Mi-a dat ordin să-l chem aici. Cum să execut ordinul ?

— Mai sunați, îl sfătui soldatul. O fi dormind greu.

— Am sunat de-aș fi trezit și-un mort. Doctore, doctore, mi-ai făcut figura !

Doctorul intră și-și scoase pelerina din care șiroia apa. Apoi se aplecă să sărute obrazul femeii, întins spre el.

— Iartă-mă, sînt ud leoarcă. Parcă-i potopul lui Noe.

— Te-a văzut cineva cînd ai intrat ?

— Asta-i fraza cea mai frecventă în orașul ăsta nenorocit. Dac-am fi la București, nu mi-ar păsa de nimeni.

Se aplecă. Femeia se aplecă ea înainte și trase de capetele șiretelor. Doctorul se încruntă :

— Lasă, Viorica.

— Și lui îi fac la fel, spuse ea.

— Semn de dragoste, o necăji doctorul.

Ea se ridică, îl privi în ochi :

— Nu. Puțin teatru, ca să fie totul bine. Deși tare i-aș spune într-o bună zi : „M-am săturat să ne tot mințim. Am greșit amîndoi ; hai la tribunal să ne reparăm greșeala !“

— Ești dulce, zîmbi el și o îmbrățișă.

— Hai în casă, că aud vecinii. Deși poate-ar fi mai bine. Ar auzi și el și s-ar termina odată cu minciuna asta în care trăiesc de doi ani de zile.

Doctorul nu comentă această frază. O mai auzise, tot din gura ei. Sînteți niște nebune, gîndi. Nici voi nu știți ce vreți. Dacă te-ai fi măritat cu mine, ai fi pîndit cînd intru de gardă și l-ai fi chemat pe el. Aceeași piesă, cu personajele schimbate.

— Ți-am pregătit friptură de pui. Pentru tine anume. Și înghețată. Și Cabernet. Am făcut bine ?

— Nu mi-e foame, spuse el. Mi-e foame de tine.

Ea zîmbi recunoscătoare pentru această vorbă și el se felicită în gînd. Își descheie vestonul bleumarin ; ea îl luă cu grijă, ca pe-un lucru de preț, și-l puse frumos pe spătarul scaunului. Apoi îi sări deodată de gît. Era mult mai mică de statură acum, cînd își aruncase papucii roz, cu tocuri înalte. El se aplecă și o sărută îndelung. Venise cam fără chef, mai mult din obligație ; n-avea rost să strice o legătură veche și comodă. Dar acum, cînd avu alături trupul ei plinuț, simți că o dorește. O sărută lung, strîngînd-o cu putere ; ea se lipi de el, sînii mari și elastici îl apăsau pe piept, o simțea vibrînd toată sub brațele lui puternice.

— Mi-a fost așa dor, suflă ea.

O luă pe sus, sărutînd-o sălbatic, și o răsturnă pe cuvertura moale, plușată. Frenezia ei îi biciuise parcă simțurile, îi topise scepticismul și gîndurile amare.

Într-un tîrziu, ea stătea cu obrazul pe brațul lui care se întinsese în lături, pe pernă, căutînd răcoare. Doctorul o întrebă :

— Ce te faci dacă te pomenești cu el la ușă ?

— Ți-e frică ? rîse ea. Nu vine. E de serviciu, și un asemenea serviciu e mai sigur decît... Nu poate părăsi locul ăla nici dacă se dărîmă lumea.

— Nu-l iubești deloc, constată el.

— Nu.

— Atunci de ce te-ai măritat cu el ?

— Din prostie. S-a ținut de capul meu. Nici el nu mă iubește, dar își făcuse niște calcule. Aveam, cum se spune, o situație bună. Salariu, perspective... Mașina cîștigată de tata, pe mîna mea. Apartamentul... El a venit aici doar cu geamantanul. Abia ieșise locotenent. Mi-a și zis într-o zi, cînd ne-am certat mai serios : „Să nu-ți închipui că te-am dorit ca femeie. Tot ce m-a atras au fost banii tăi și influența lui taică-tău. Pentru asta m-am însurat cu un aisberg. Să te duci la un doctor, ești frigidă..."

— Aici n-a nimerit-o, rîse doctorul. Ți-o spune un doctor. Nu ești frigidă !

— Nu-i așa ? Asta, pentru că nu-l iubeam. N-a știut să se apropie de mine atunci, la început. Ah, cît am suferit ! Sînt lucruri penibile, pe care nu le pot povesti. Eram o biată fată. Tata mă păzea ca pe prințesa din poveste. Ce știam eu ? În seara nunții, după ce-a băut cîteva pahare, i-a spus lui tata : „Ei, tovarășe socru, o făcurăm și p-asta !" Era triumfător. Cînd ne-am dus la culcare, s-a purtat ca o brută. Abia ne sărutasem pîn-atunci. Și deodată, singură cu el în cameră. Nu-mi găseam locul. Mă învîrteam. S-a răstit la mine : „Ce stai ? Dezbracă-te !" M-am simțit umilită. Ca o femeie ușoară, cum am citit prin cărți. A început și el să se dezbrace. M-am întors spre fereastră ca să-mi ascund lacrimile. El m-a smuls de acolo și m-a dus spre pat aproape cu forța. Și pe urmă se mai miră : „Să te duci la un doctor, ești frigidă !"

— Ai avut ghinion cu el, spuse doctorul.

Se sărutară, dar voluptatea de la început dispăruse. Ea se lăsă iarăși pe brațul lui.

— Nu-ți amorțește mîna ?

— Nu. Stai așa. Îmi face plăcere.

— Cîteodată mă gîndesc că nu e moral să-l înșel. Dar ce-a făcut el e moral ? S-a însurat cu mine din interes ; m-a tratat cu un anume dispreț de la-nceput. Pentru el sînt un fel de sclavă. Eu cumpăr tot în casă, eu mă ocup de toată gospodăria. El vine, totul de-a gata, fac orice numai să-l ştiu mulţumit. Cînd dau ochi cu ai mei, mă prefac fericită. Şi reuşesc să-i mint. Mă ajută şi el. În lume e atent cu mine, uneori chiar drăgăstos. Dar numai cînd e altcineva de faţă. Spune tu. Unde-i etica ? Cine greşeşte mai tare ?

— Aţi greşit amîndoi cînd v-aţi căsătorit, spuse doctorul. Doi copii proşti. V-aţi jucat de-a familia. Şi asta nu e joacă.

— Parcă am fost nebună, zise ea cu înverşunare. Sau oarbă. Să nu văd ce se ascunde dincolo de vorbele lui frumoase.

— Trebuie să faci la un fel, o povăţui doctorul. Mai tîrziu o să fie mai dificil. Mai ales dacă intervine un copil.

— Copil, nu, se cutremură ea. Măcar asta nu. Să-mi văd de serviciu, să mă distrez, să călătoresc... Hoinărim mereu. Excursii mai lungi sau mai scurte. Cît îi permite lui serviciul. Facem ce facem şi sus la maşină, vîj ! Unde e multă lume. Asta mă ajută să nu stau prea mult singură cu el. Nu pot să-l văd lîngă mine. Îl urăsc !

Tăcură amîndoi, ascultînd gemetele vîntului şi răpăitul ploii în geamuri.

— Mă bucuram că e marinar, reluă ea. Mai pleacă, mai vine... E altceva. Mi-au povestit mie prietenele. Cînd lipseşte o bucată de vreme, bărbatul e mai tandru, iar tu, după singurătate, îl iubeşti mai mult. A vorbit cu tata, tata a vorbit cu contraamiralul, i-a dat serviciul ăla la birou, s-a terminat. De fapt, tu eşti primul om cu care-l înşel.

Iarăşi primul ! rîse doctorul în sinea lui. Peste tot, eu primul. Te-am şi crezut !

Se întoarse puţin. O vedea în lumina slabă, albăstruie, care venea din stradă. Albă şi goală, cu formele pline, parcă desprinsă dintr-o pictură de Rubens. Totuşi e frumoasă, se bucură el. Şi tînără. Şi e a mea, măcar pe timpul cît mă aflu aici. Îi luă mîna fină şi moale, îi sărută degetele, apoi îşi mută sărutările, nişte atingeri fine, subtile, pe încheietura mîinii, pe urmă sus pe braţ, pînă la cot ; o simţi înfiorîndu-se, vîrîndu-se în el, continuă joaca aceasta savantă, buzele urcară sus spre umăr, ea tresări și-i căută gura.

— De ce nu te-am întîlnit mai înainte ! gemu ea. Te-aş fi făcut cel mai fericit om din lume !

El preferă să nu răspundă. O muşcă delicat de umăr.

— Cînd sînt cu tine, reluă ea, simt că mă răzbun oarecum.

Doctorul tresări. Ai stricat tot ! îi venea să strige. Mai bine nu spuneai asta. Mă faci să mă simt un fel de nuia cu care sînt bătuţi la tălpi păcătoşii.

O rafală de vînt zgudui geamurile. Doctorul se depărtă puţin de ea :

— Auzi ce-i afară. O noapte rău-prevestitoare. În nopţi ca asta se întîmplă multe. Atacuri de cord, naşteri premature, ulcer perforat. Parcă anume ca să iei furtuna-n piept.

— De ce oare se-ntîmplă aşa ?

— Nu ştiu. Există totuşi explicaţii. Pot să-mi aprind o ţigară ?

— Fumează, dragă, spuse ea placid, înţelegînd că noua izbucnire de dragoste fusese ratată. Și el fumează ca un turc. Mă duc să-ţi aduc scrumiera.

Aprinse veioza de la capătul patului, apoi sări din pat, peste el, mlădioasă și jucăușă. El încercă s-o mîngîie, ea se strecură pe sub braţul lui, rîzînd.

— Eşti o adevărată campioană, o lăudă doctorul.

— Ce folos, dacă nu mă preţuieşte cine trebuie... Nu vrei şi puţin vin ?

— Dacă ai la-ndemînă...

Viorica alergă în vîrful picioarelor la bucătărie, reveni aducînd pahare de cristal subţiri, cu picior, — are gusturi, puştoaica, o admiră doctorul — şi o sticlă cu vin. Doctorul o urmări cîteva clipe cum se străduieşte să scoată dopul.

— Las-o la mine, spuse, te asigur că mă pricep mai bine.

Desfăcu sticla, turnă în cele două pahare. Vinul rubiniu dădea cristalului sclipiri festive.

— Cin-cin, ciocni el.

— Pentru dragostea noastră, ură ea. Să nu ne despărţim niciodată.

Asta mi-ar lipsi, gîndi doctorul cu ironie, o legătură pe viață, fără drept de apel !

— E bun vinul ? întrebă ea îngrijorată.

— Colosal. Știi, mă gîndeam așa. Eu stau aici, cu tine, bem vin, nu ne pasă. Alții o duc prost în noaptea asta, pe furtuna asta.

— Fiecare cu soarta lui, zîmbi Viorica. Știi că-i bun ?

Doctorul aprobă din cap și duse paharul la gură. Totuşi, ceva nu mergea. Îl sîcîia un sentiment nedefinit, o apăsare, o grijă, ca și cum ar fi uitat ceva însemnat și nu-și dădea seama ce anume. Își aprinse țigara, suflă fumul spre Viorica, încercînd să zîmbească. În cele din urmă, se hotărî :

— Dacă nu te superi, aş vrea să dau un telefon.

— Vrei să mă faci geloasă ? glumi ea.

— Nu. La serviciu. Pe vremea asta... cine știe ? Poate e nevoie de mine. Nu ştii ce se întîmplă. Și n-au de unde să mă ia. Aș putea să dau de dracu.

— Pînă și cînd ești lîngă mine, tot acolo ți-e gîndul. Nu poţi fi măcar o clipă cu desăvîrşire al meu ? Uneori mă întreb...

Se întrerupse. El o privea rece, străin. Acaparatoare ca toate femeile, gîndi doctorul. Nu-i ajunge că mă expun atîta... Chiar așa, mă expun. Ca să-l aud iar pe secretar făcînd aluzie la codul eticii...

Ridică receptorul, formă numărul.

— Alo ! i se răspunse.

— Aici doctorul.

— Unde sînteţi, doctore ? Vă caut de-o oră. Tovarăşul contraamiral e foc.

— Dar ce s-a întîmplat ?

— Bucluc mare, nu pot să spun la telefon. De unde vorbiţi ? Unde sînteţi ?

— Vorbesc de la cabină, din centru. Sînt la nişte prieteni, sărbătorim o chestie.

— De ce n-ați anunţat ?

— N-au telefon, spuse doctorul.

— Veniţi urgent, vă rog frumos. Să vă trimit o maşină ?

— Nu-i nevoie, iau un taximetru. Într-un sfert de oră sînt acolo.

— Bun. Să trăiţi !

Doctorul puse receptorul la loc şi-şi turnă iarăşi vin. Ea se ridicase în capul oaselor, îngrijorată :

— Ai vorbit cu... el ?

— Da. Cu el. S-a întîmplat ceva. Trebuie să plec.

— Tocmai acum ! se tîngui ea. Abia aşteptam seara asta. Iarăşi singură, să ud perna cu lacrimi...

Se alinta, lipindu-şi umărul gol şi fierbinte de pieptul lui.

— Fii fetiţă cuminte, spuse doctorul. Alţii o duc mai rău decît tine în seara asta. Ai auzit : contraamiralul e acolo. Iar pe Ştefan parcă-l văd încheiat la toţi nasturii, gata să sară de pe scaun la prima ridicare din sprîncene a şefului.

— Aşa e el, disciplinat, îl provocă ea. Are multe părţi bune. Îmi pare rău că nu i le-am preţuit cînd trebuia.

Se simte mai uşurată cînd vorbeşte aşa, îşi spuse doctorul îmbrăcîndu-se cu mişcări sigure şi rapide.

— Familia Calapodescu ?

— Da, aici.

— Sînt doctoriţa de la spital.

Bărbatul se învioră :

— Sărut mîna. Poftiţi, doamnă doctor. Sau — privirea lui îi căută zadarnic verigheta — domnişoară doctor.

Gina intră în holul îngust de la intrare, apoi omul deschise o uşă.

— Pe aici, vă rog.

Păşi peste preşul făcut sul, se împiedică.

— Noi sîntem de vină, se scuză bărbatul. Soţia mea se teme de curent. A blindat peste tot.

— Sînteţi viitorul tată ?

— Oh, dumnezeule, nu. Viitorul bunic.

Gina înaintă. Văzu în semiobscuritate o formă umană în pat. Se dădu mai aproape. La lumina veiozei acoperite cu un ziar, văzu faţa viitoarei mame.

— E un copil, se sperie ea.

— Copii, încuviință viitorul bunic. Copii răi și neascultători.

Pacienta gemu prelung, se mișcă neliniștită în pat.

— Trebuie să mă spăl pe mîini, spuse Gina. Și am nevoie de apă fierbinte. Și de prosoape.

— Soția mea vine imediat, spuse bărbatul, apoi o conduse la baie și aprinse lumina.

Gina îl privi în ochi, zîmbi :

— Nu semănați a viitor bunic. Aveți patruzeci de ani ?

— Patruzeci și doi, zise el. Fata nici n-are optsprezece. A luat-o nebunul de fiu-meu din liceu. Ce era să facem ? Decît să se-ntîmple vreo prostie... I-am dus la starea civilă, pe urmă — să stea la noi.

Gina își săpuni cu energie mîinile delicate, cu degete lungi și unghii tăiate cu îngrijire.

— Și nici măcar nu-l văd pe fericitul tată.

— E soldat. Își face armata.

— La marină, bine-nțeles.

— La marină. Chiar aici, în oraș.

— Și n-a putut să fie de față ? Putea să ceară o permisie...

Omul lăsă capul în jos.

— Aici a scrîntit-o. A fost pe-acasă ieri, nevastă-mea i-a trimis vorbă prin cineva. Iar el, prostul, în loc să ceară voie ca oamenii, a fugit. S-a pomenit cu el la ușă în hainele de lucru, cum umblă ei pe vapor. Venea în fiecare duminică în învoire : elegant, pus la punct... Acuma, l-am văzut mototolit și cu pete de vopsea pe bluză. Mi-am dat seama că făcuse o prostie.

— Niște spirt, vă rog, spuse Gina.

Omul se aplecă, luă de lîngă mașina de spălat sticla cu spirt, îi scoase dopul și turnă deasupra chiuvetei peste mîinile Ginei. Apoi ea rămase cu mîinile-n sus, să se zvînte.

— Noroc că are un comandant bun, și omenos. Cînd am venit de la serviciu, am vrut să-l trimit înapoi la unitate, dar nevastă-mea tot da cu gura : „Lasă-l să știe și el ce se-ntîmplă. S-o descurca pe urmă acolo, la unitate, treaba lui. Duce certificat, are dovadă la mînă..." Ce să spun ? Nu prea știu femeile cum e armata. Iertați-mă că vorbesc așa.

— Păi cam așa e, spuse Gina.

— Și a venit comandantul lui. Băiat tînăr, un locotenent. Poate-l cunoașteți. Munteanu, locotenent Nucu Munteanu.

„Eram nedespărțiți, îi spusese George. Eu, Ștefan și Nucu Munteanu. Visam isprăvi marinărești. Ce s-a ales ? Eu și Nucu măcar sîntem pe vapor. Nu călătorim peste mări și țări, dar oricum, marinari. Ștefan s-a oploșit într-un birou. Și-n școală avea o gură... Ne-am depărtat, încet, de el. S-a schimbat omul. Dacă lucrează cu contraamiralul se crede și el, pe jumătate, contraamiral. Cu Nucu sînt mai apropiat. El a rămas cum îl știam : un om întreg..."

— Îl cunosc din auzite, spuse Gina. Orașul e mic. Și logodnicul meu e marinar. Tot locotenent. Sînt prieteni.

— Să-i spuneți că-i binecuvîntăm prietenul, zise Calapodescu.

Din casă se auzi un țipăt ascuțit.

— Nu vă speriați, spuse Gina. Dar era bine s-o aduceți la spital.

— N-a vrut nevastă-mea. A fost moașă, o să vă ajute mult.

— Întîi să-i iau tensiunea, își făcu Gina socoteala cu glas tare. Medicul de circă a fost pe-aici ?

— Aproape-n fiecare săptămînă. Spunea că sarcina evoluiază normal.

— Și nu mi-ați terminat povestea.

— Pe scurt, zise Calapodescu. A venit locotenentul și l-a luat înapoi. Cu delicatețe, știți ? A lămurit-o și pe nevastă-mea. E mai greu cu femeile, iertați-mă. Pe urmă am vorbit cu vecinul meu, plutonierul. El mi-a spus : „Știi ce gest mare a făcut locotenentul ? Pentru o faptă ca asta, fiul matale putea s-ajungă rău". Comandant, nu glumă. Și logodnicul dumneavoastră ?

— Tot comandant. Și sper că tot așa de bun. Acuma e plecat undeva, în deltă.

— În deltă, pe furtuna asta... zise Calapodescu. E un om curajos. Și cumsecade, fără-ndoială.

— Așa sper, șopti Gina, apoi decisă: Acuma să vedem ce e cu pacienta noastră.

— Ai înnebunit ? Pe vremea asta ?

— Nu pot, mamă, să stau în casă. Simt că înnebunesc. Dacă i se-ntîmplă ceva ?

— Ce să i se-ntîmple, doamne iartă-mă ! Asta-i e meseria. Ce, nu mai umblă oamenii pe mare ?

— Măcar să fiu acolo, să-i trimit vorbă de încurajare, să știu ce-i cu el. Poate se chinuiește, vreau să-l îmbărbătez...

Vorbea și își punea pelerina și gluga. Căută niște pantofi închiși, solizi, buni pentru vreme rea.

— Lasă-l să se chinuie, spuse mama. Tu nu te-ai chinuit destul ? Și fără vorbe de îmbărbătare. Hai pune și fularul ăsta. Ia umbrela lui taică-tău. Și nu trînti ușa, să nu te-audă cînd ieși. E-n stare să te încuie aici. Mă omoară cînd o afla că te-am lăsat să pleci.

— Lămurește-l că nu puteam altfel, mamă. Tu înțelegi mai bine. Nu pot să stau așa, cu inima strînsă. Măcar să aflu ce-i cu el. Pe urgia asta de vreme...

Mama clătină mustrător capul și o conduse la ușă. Îi desfăcu ea umbrela și i-o deschise.

— Ai grijă să nu ţi-o ia vîntul. Și fii atentă. Acuma o să stau eu cu grijă.

— Mă descurc, încercă Amalia să zîmbească.

Porni pe bulevardul măturat de vijelie. Trîmbele de apă, luate de rafalele vîntului, se năpusteau la-ntîmplare pe cîte o jumătate de stradă, astfel că în lumina becurilor trotuarul părea acoperit cu o cergă cenușie și creaţă. Cîte-o mașină — rar — trecînd misterios, azvîrlea apa în lături ca prova unui crucișător pornit la atac. Departe, spre sud, prin vaierele vîntului se auzea în răstimpuri mugetul mecanic, egal și puternic, al farului de ceaţă. După două sunete lungi, alăturate, urma o perioadă de liniște, dar tocmai liniștea aceasta izbutea, prin contrast, să fie mai neliniștitoare. Amalia resimțea sunetul nautofonului ca pe o apăsare dureroasă asupra timpanelor, dar cînd strigătul prelung și fără inflexiuni se oprea, ființa ei se încorda toată, în așteptarea unei noi izbucniri. Iar cînd istovită de așteptare veghea aceea slăbea, tocmai atunci, ca o lovitură, izbucnea mugetul sirenei...

Amalia mergea, mai mult alerga, renunțase să mai ocolească băltoacele largi și fără adîncime adunate pe asfaltul trotuarului. De fapt trotuarul însuși devenise o imensă băltoacă, un strat de apă pe care-l reînnoiau mereu șuvoaiele de sus...

Parc-aș fi Ana lui Manole, își spuse Amalia, și-și șterse apa de pe obraji. Ana pornită spre Manole al ei, înfrîngînd toate obstacolele, forța eternă a dragostei, cum ne explica profesorul de română ; și-n gelozia lui Nucu e tot forța dragostei, o forță rău îndreptată, pe un făgaș nepotrivit, dar dragoste, și asta iartă tot. La urma urmei, își spuse în timp ce mergea prin ploaia aceea dezlănțuită ca o pedeapsă, la urma urmei nu trebuia să plec, de ce m-am supărat, ar fi trebuit să rîd victorioasă, iarăși am avut dreptate, el a greșit iarăși, dar poate că plecarea va fi un leac pentru obsesia lui. De ce mă suspectează, i-am dat vreodată un motiv real, poate că da, dar numai inconștient, mă găteam să plec în oraș, mereu întrebarea încruntată : „Ce te dichisești așa ?“ Ar fi trebuit să-i explic de fiecare dată ; e nevoia mea interioară de frumos, e pacea mea sufletească, orice femeie vrea să arate bine, nu pentru cineva anume, pentru lume și pentru ea însăși, pentru privirile tuturor...

Ce ciudat, își spuse, adevărul e că ne gătim mai ales pentru ochii altor femei, mai mult decît pentru ochii bărbaților ; cîți dintre ei pot descrie cum era îmbrăcată persoana cu care au stat de vorbă acum un minut ? Dar femeile țin minte tot ; nu uită rochia cu care-ai fost rîndul trecut la „balul garnizoanei“, nu scapă prilejul să remarce : ți-ai tăiat părul, îți stă mai bine cu coafura asta ; cărui bărbat îi pasă într-adevăr de coafura femeilor pe care le întîlnește de la un capăt la altul al străzii ? Asta trebuia să-i explic, și-o să-i explic, poate nu i-am vorbit cît trebuia, nu l-am făcut să înțeleagă ; face parte din educația pe care soția trebuie s-o facă soțului ei ; el, Nucu, patru ani în școala militară, deprins cu uniformele care nu pot fi mai frumoase sau mai urîte, nu pot fi împodobite cu ce-ți trăznește prin cap ; uniforma e una, cum să-nțeleagă el, dacă nu-i spune nimeni, cum să-și răspundă singur la întrebarea : „Ce te dichisești așa ?“

Printre pînzele ploii, oblice și rapide, mereu schimbătoare, zări becul puternic de la intrarea comandamentului ; dedesubt, o formă neagră, o siluetă umană înfășurată în pelerină. Ce-o zice soldatul acela, la ora asta o femeie la poarta unității, puțin îmi pasă ce-o zice, eu trebuie să știu, sau poate ar trebui să mă-ntorc, pedeapsă, el cum a făcut gestul acela jignitor, de neiertat, să vină acasă prin surprindere ; ce zvonuri urîte i-au ajuns la ureche, ce gînduri murdare i-ar fi trecut prin minte, ce imagini s-or fi derulat în fața ochilor lui aprinși de mînie, cine și ce l-a adus acolo, la ora aceea, cu sufletul sfîșiat de bănuieli ?

Oamenii sînt răi, își spuse Amalia, nu toți oamenii, e destul unul la o mie ca să-ți facă un rău ca acesta, un om invidios pe traiul tău, pe liniștea ta, pe zîmbetul tău de duminică seara, cînd te plimbi de braț cu bărbatul tău pe faleză ; un om sau o femeie, o femeie care l-ar fi dorit și nu l-a putut obține, eșecul acesta nu-i dă pace, există eșecuri care transformă dragostea în ură, o răzbunare stupidă și inutilă, un triumf pocit și însoțit de dezgustul că oricum nu te-a încălzit cu nimica necazul pricinuit altcuiva...

Dar cine să fie ? se întrebă Amalia apropiindu-se de soldatul acela negru, cu pelerina lucioasă de ploaie, care făcu un pas curios către ea. Cine-ar putea, doar eu și Nucu ne cunoaștem de ani, nu l-am văzut cu altcineva, sper că n-a avut niciodată nevoia de a evada de lîngă mine, de a fugi, de a-și oferi o pauză sau o variație. Sau poate... Ce stupid ! Încep eu să fiu bănuitoare, se inversează rolurile, nu trebuie să mă las pradă obsesiilor.

— Bună seara.

— Bună seara, spuse soldatul.

— Vreau să intru în comandament. Lucrez aici, am legitimație...

— Știu, tovarășă, vă cunosc, dar la ora asta nu-i voie.

— Presupunem că am de lucru. De ce să nu fie voie ?

— Nu-i voie, spuse soldatul. Dac-ar auzi tovarășul contraamiral...

În pragul punctului de control se arătă altă siluetă, neagră, luminată din spate de becul dinăuntru.

— Ce e, santinelă ?

— Tovarășa vrea să intre în unitate.

Amalia se îndreptă plină de speranță spre omul acela. Luă explicația de la capăt.

— Nu știu ce să fac, spuse plutonierul. Dar să vorbiți cu ofițerul de serviciu...

— Dați-mi legătura, vă rog. E ceva urgent.

Plutonierul vîrî mîna pe fereastră, întoarse telefonul, formă numărul. Sub acoperișul punctului de control, prelungit deasupra porții ca un cozoroc de beton, ploaia aceea oblică nu izbutea să ajungă.

— Aici subofițerul de serviciu pe punctul de control. S-a prezentat o tovarășă... Să trăiți. V-o dau la telefon.

— Bună seara, spuse Amalia.

— Bună seara, veni răspunsul.

Amalia ezită, intimidată și speriată de glasul acela gros.

— Dumneavoastră, tovarășe contraamiral ?

— Cine-i la telefon ?

— Munteanu. Soția locotenentului Munteanu. N-aș fi vrut să vă deranjez. Voiam să cer aprobarea să vin și eu acolo...

— Dar ce s-a întîmplat ?

Întrebarea o făcu iarăși să ezite. Da, în definitiv ce s-a întîmplat ? Plouă, e furtună, o navă se află în larg.

— E greu să vă explic prin telefon. Sînt îngrijorată, atît.

— N-aveți motiv, spuse contraamiralul. Ar trebui să vă-ntoarceți liniștită acasă. Ați venit pe jos ?

— Da. Taximetrele s-au ascuns pe undeva.

— Atunci... urcați. Să beți o cafea fierbinte și să vă veniți puțin în fire. Pe urmă vedem noi ce-i de făcut.

— Vă mulțumesc... Închise telefonul, îndreptă privirea victorioasă spre plutonier : M-a invitat sus. Era chiar tovarășul contraamiral.

— Da, spuse plutonierul. A venit şi doctorul, adineauri.

— Doctorul ? tresări Amalia. Ce-o fi, oameni buni, ce se întîmplă în noaptea asta ?

Plecă în fugă pe aleea pietruită cu dale mari de beton spre intrarea comandamentului. După răgazul petrecut la adăpost, ploaia lovea şi mai nemiloasă. Ce se întîmplă ? Ce se întîmplă ? repetă ea strîngîndu-şi şalul mare, gros, în jurul gîtului.

Cînd intră în holul larg, scăldat în lumina albăstruie a tuburilor de neon, se simţi mai liniştită. În aer plutea un vag miros de ţigară stinsă, ca a doua zi după o petrecere la care s-a fumat mult. Soldatul de gardă la drapel o privi mirat. Arăta impecabil în costumul lui negru, cu dungile albe ale gulerului şi tricoului sclipind albăstrui în lumină. Amalia îl salută cu un semn din cap şi micşoră pasul. Cred că arăt ca o nebună, îşi spuse. De fapt, ce-am căutat aici ? O să le par ridicolă. Nu-mi pasă...

Îşi scoase şalul şi-l lăsă pe umeri. Simţi părul lipit de frunte. Din pelerină şiroia apa. Bătu la uşa anticamerei şi intră. Fusese de-atîtea ori în biroul acela, dar niciodată nu i se păruse mai liniştit ca acum. Totdeauna găsea acolo doi-trei ofiţeri stînd de vorbă, un altul la telefon, al treilea punîndu-şi în ordine, cu gesturi grăbite, hîrtiile într-o mapă de pînză roşie sau albastră, sau corectîndu-şi ţinuta în aşteptarea întîlnirii cu comandantul.

Acum, biroul era cufundat în linişte. Ştefan stătea la biroul lui, şi fuma ; plantonul scria ceva pe o hîrtie, iar doctorul era pe un scaun lîngă staţia radio.

— Bună seara, şopti Amalia.

Ştefan se ridică s-o întîmpine. Doctorul făcu un fel de plecăciune, îi zîmbi amabil ca unei vechi cunoştinţe, schiţă intenţia să se ridice, şi spuse în microfon :

— Fă-i un polidin, pînă una alta. Iar celuilalt, mai dă-i algocalmin. Şi cînd o fi să-l transporte, novocaină. Ai la tine novocaină ?

— Am, tovarăşe căpitan, se auzi o voce tînără, deformată de difuzor.

— Fă-i infiltraţie în muşchi, deasupra cotului. Altfel nu ştiu cum suportă transportul. I-ai mai luat pulsul ?

— Da. E aproape normal, răspunse vocea din aparat.

— Nu te mişca de lîngă ei, mai spuse doctorul. Cum intervine ceva, mă anunţi. Terminat.

Dialogul acesta o făcu să privească altfel liniștea din încăpere. Oamenii aceştia se luptau cu ceva necunoscut, aflat departe, acolo unde doar semnalele radio puteau pătrunde. Doctorul se ridică, veni spre ea :

— Sărut mîna. Mă tem că o să am un pacient în plus. De ce n-ai stat acasă ?

— Mi-a fost teamă.

— Nu-i nimic. Cu el personal nu-i nimic.

— Dar ceilalţi ? Un caz pe navă, ceva ?

— Nu pe navă. Pe uscat. Au avut băieții ăia un ghinion de zile mari. Și eu stau aici și le dau sfaturi prin radio. Mă simt legat de mîini. Sînt medic, nu conferenţiar.

— Ceva grav ?

— Un rănit şi altul — un fel de șoc, o răceală zdravănă. Dar sînt băieți tineri. Se refac repede. Și tu, Amalia ?...

— Mai bine o cafea, decît un interogatoriu, spuse contraamiralul ivindu-se în cadrul ușii capitonate.

— Imediat e gata, tovarăşe contraamiral, spuse soldatul.

Contraamiralul făcu doi paşi, dădu mîna cu Amalia.

— Așa, tovarășă Munteanu. Aveți insomnie.

— Văd că nu sînt singura, spuse ea.

— Ei, da. Facem ce putem. Deşi, precum se vede, mare lucru nu e de făcut. Și dacă n-ar fi băieţii ăia doi... aproape că nu mi-ar păsa. Cînd spui marinar, spui furtună, iar „Penelopa“ e destul de solidă...

— „Penelopa“ ? se miră Amalia.

— Nu ştiam că-i cunoaşteți porecla, se vîrî în vorbă Ștefan.

Contraamiralul zîmbi :

— Cum să n-o știu ? Generația mea a botezat-o așa. Pe vremea cînd voi, locotenenţii de azi, mergeați la grădiniță. A fost primul remorcher şi salvator și spărgător de gheaţă. Bun la toate, cum era nevoie pe atunci. Rîzi, Ștefane. Credeți că marina s-a născut odată cu voi. Dar au fost alţii care au pus o piatră la temelia ei. Contraamiralul se întrerupse, își aprinse o țigară, făcu cîțiva pași prin încăpere, vorbi iarăși : Semn de bătrînețe. Încep să critic : „tineretul din ziua de azi..." Oricum, noi eram mai idealiști. Mai săraci și mai idealiști. Mergeți la casa de cultură și vă supărați că n-are aer condiționat. În locul ei, acum douăzeci și ceva de ani, era Căminul. Așa-i spuneau toți și ne mîndream grozav cu el. Construit de mîna noastră, din chirpici. O sală lungă și îngustă, cu bănci de lemn. Dar atunci era bun.

— Nu existau televizoare, spuse doctorul.

— Aveam „școli de carte", adăugă contraamiralul. Nici nu știți ce-s alea. Pe atunci, la cîțiva ani după război, erau destui soldați analfabeți. După-amiaza, un ofițer sau vreun soldat învățător de meserie îi aduna și-i învăța să scrie. Iar la plutoane era o funcție care nu mai există nici ea demult : cititor cu glas tare.

— Parcă vorbiți despre altă lume, se miră Ștefan.

— Copilăria lumii de azi, explică contraamiralul. Primii ani ai socialismului. Ani grei și eroici. Și noi ne speriem de o biată furtună...

— Pavăza, sînt Călătorul, control radio, se auzi în aparat.

Soldatul sări, luă microfonul :

— Sînt Pavăza, confirm controlul.

Contraamiralul îi făcu semn Amaliei :

— Îi recunoști vocea ?

— Întrebați-l cum se simte, se rugă ea.

Contraamiralul luă microfonul :

— Călătorule, cum vă simțiți ?

— Totul e-n ordine, vă mulțumim. Ne apropiem de golf. Într-o oră sper să fim acolo. Abia atunci începe greul.

— Bine, fiți cu ochii-n patru. Terminat.

— Vă mulțumim, să trăiți. Terminat.

Amalia rămase cu ochii țintă la aparat. Soldatul veni cu cafeaua :

— Nu știu dac-am nimerit-o... Poate-ați fi preferat-o dulce.

— Mulțumesc, spuse ea recunoscătoare.

Contraamiralul se uită la ceas :

— Ei, mă duc să mă relaxez o oră. Mîine e ședința consiliului politic. N-aș vrea să par dărîmat. Tovarășă Munteanu, sper că v-a venit inima la loc.

— Vă mulțumesc, tovarășe contraamiral. Ați fost foarte înțelegător...

— Soțul dumneavoastră e un marinar bun. O să se descurce și de data asta. Se îndreptă spre Ștefan : După ce-și bea cafeaua, chemi mașina s-o ducă acasă.

— Am înțeles, spuse Ștefan. De fapt, nici n-ar fi trebuit să vină tovarășa. Furtuna-i furtună, iar marinarii... Asta le e meseria, nu ? Ce-ar fi dacă toate soțiile ofițerilor ar veni aici să afle ce se-ntîmplă ?

— Ei, chiar așa... spuse contraamiralul.

Ștefan încercă să îndulcească tonul :

— Vă raportez, tovarășe contraamiral. E un caz fără precedent ca soția unui ofițer să vină aici, pe timp de furtună...

— Într-adevăr, fără precedent, întări contraamiralul și dispăru dincolo de ușa capitonată.

Amalia încercă să-și dea seama dacă ultimele cuvinte sunaseră ca o dojană la adresa ei. Ar fi vrut să ceară părerea celorlalți, dar Ștefan se apucase să completeze jurnalul stației de radio, iar soldatul se așezase pe scaunul de lîngă aparat și citea inscripțiile de sub butoane. Doctorul se apropie de ea :

— Ei, se-ntîmplă. Dă-mi șalul să-l pun deasupra reșoului. Oricum, se mai zvîntă puțin.

Ea îi întinse șalul cu un zîmbet recunoscător. Apoi doctorul se întoarse să-și bea cafeaua. Se auzeau, de afară, rafalele de ploaie izbind ferestrele. Deodată tresăriră cu toții, căci stația prinsese glas :

— Tovarășe căpitan, cere apă.

— Care din ei ? întrebă doctorul în microfon.

— Rănitul.

— Dă-i să bea. Celălalt ce face ?

— A adormit. Dar respiră repede și întretăiat.

— Pune-i o compresă cu spirt pe piept. Și învelește-l bine. Să stea la căldură.

— Căldură aici ? spuse glasul sanitarului.

Amalia avu, în sfîrșit, răgazul să-și adune gîndurile. Sorbea din cafea rar, amînînd inconștient clipa de care se temea : „După ce-și bea cafeaua, chemi mașina s-o ducă acasă.“ Acasă unde ? Va trebui să spună șoferului, cînd o ajunge la bifurcație : drept înainte sau... la stînga. Bifurcația aceea atît de bine cunoscută, de doi ani cobora în fiecare dimineață din autobuz, totdeauna grăbită, totdeauna cîteva minute de recuperat, ca să ajungă în hol cu zece secunde înainte de începerea programului ; o funcționară de la *cadre* era totdeauna acolo, gata să ridice condica de prezență ; o femeie slabă și posacă, nu vorbea cu nimeni, nu făcea observație nimănui pentru întîrziere, dar *ridica condica* exact la ora aceea fatală, fără nici o întîrziere, fără nici un rabat. Părea că singura rațiune a existenței ei este acest gest banal, să pună creionul la mijlocul registrului, să închidă registrul, să ia registrul ; restul zilei — bănuia Amalia — și-l petrecea studiind semnăturile și întocmind statistici cu cei care veneau în ultima clipă. Dar n-am întîrziat niciodată ! se dezvinovăți Amalia. Poate-ar fi trebuit măcar într-o singură dimineață s-o lase mai moale, să încetinească goana aceea prin fața punctului de control, să schimbe două vorbe cu plutonierul, și să ajungă *după.* Dar n-avusese curajul acesta. Mai ales că în primele săptămîni, după ce se mutaseră la blocuri, nu izbutea să încuie destul de repede broasca nouă, uita cheile sau o fereastră deschisă ; Nucu pleca totdeauna înaintea ei, lăsînd totul vraiște, în sarcina ei cădeau toate amănuntele prozaice ale locuinței — aragazul stins, robinetele bine strînse, geamurile închise să nu le trîntească vîntul, untul pus în frigider, dar îi plăceau toate astea, îi plăcea să dirijeze micul univers — gospodăria ei ; și acum, deodată, plecase de acolo, poate că ploaia a pătruns printre ramele ferestrelor, nu-i de mirare, cu vijelia asta, sau poate vecinul de sus a lăsat iarăși vreun robinet curgînd, să inunde tavanul în baie, ca anul trecut ; nu s-o-ntîmpla tocmai azi, pe furtuna asta, ba poate tocmai de-asta, că e furtună, sînt unii care se pierd cu firea în asemenea momente ; dar cum să se ducă acolo, are toate lucrurile *dincolo,* în camera ei de fată, acasă.

— De ce spui „acasă“ ? o certa Nucu. Aici e *acasă*, nu acolo.

— Aşa m-am obişnuit.

— Şi cu casa noastră cînd te obişnuieşti ?

— Te legi de cuvinte ? Nu uita că am fost patru ani la internat ; vacanţe scurte, sîmbete petrecute jumătate pe drum, numai ca să fiu cîteva ore cu ei ; niciodată nu m-am săturat de stat acasă.

— Şi eu am fost la internat, spuse Nucu, dar pentru mine „acasă“ înseamnă aici, cu tine.

„Chemi maşina s-o ducă acasă“, unde acasă ? se întrebă Amalia. Mama precis că stă cu ochii-n tavan şi se gîndeşte la mine ; s-o las să se frămînte şi eu să mă duc dincolo, în apartamentul pustiu, cu vîntul ăsta şuierînd în geamuri, şi să-l aştept... Merită să-l aştept ?

— Pavăza, Pavăza, spuse Nucu în difuzor, am ajuns în raionul stabilit. Sînt valuri mari, nu mă pot apropia prea mult.

— Călătorule, aşteaptă la aparat, spuse Ştefan. Mă duc să cer instrucţiuni.

Contraamiralul se ivise în uşă înainte ca Ştefan să facă un pas. Luă microfonul, scuzîndu-se faţă de ceilalţi :

— Nu pot să dorm, cafeaua o fi de vină.

— Sau grija, murmură Amalia.

— De ce grija ? Se descurcă băieţii, îi cunosc eu bine, spuse contraamiralul, apoi vorbi în microfon : Călătorule, ancorează la două-trei cabluri şi încearcă să trimiţi barca. Ai grijă să n-o izbească de navă la plecare. Şi fii atent, că ancorezi pe nisip. Ancora poate să derapeze şi te pomeneşti pe uscat. Stai cu motoarele pregătite, pentru orice eventualitate.

— Am înţeles, spuse Nucu. Trec la executare.

Contraamiralul puse microfonul la loc, veni să se aşeze pe bancheta lungă, tapisată în pluş, din faţa biroului. Amalia puse ceaşca deoparte.

— Ce trist trebuie să fie acolo ! spuse ea. Mi-a povestit soţul meu. Un ţărm pustiu, fără nici un catarg. Un ţărm fără catarge îşi pierde sensul. Şi-aici, în port, cînd nu mai văd catargele am o strîngere de inimă...

— Eu nu, spuse contraamiralul. Cînd nu mai văd catargele, ştiu că oamenii mei sînt în larg. Raţiunea de a fi a marinarului acolo e, în larg. Un ţărm fără catarge e un ţărm unde marinarii îşi împlinesc menirea.

— Chiar şi-n noaptea asta ?

— Chiar şi-n noaptea asta. Sau cu atît mai mult în noaptea asta. Gîndiţi-vă la oamenii aceia din golf. N-au nici o speranţă de nicăieri. Singura lor speranţă e lumina de la catargul „Navei Trei“. Iar „Navei Trei“ îi stă mai bine acolo decît aici, la ţărmul ei de baştină. În sinea lui, orice marinar o să-l invidieze mîine pe comandantul care s-a aflat acolo, în această noapte urîtă.

— Totuşi... spuse Amalia şi oftă.

Contraamiralul se retrase iarăşi în cabinetul lui. Doctorul privi îndelung uşa capitonată. Nu-mi vorbeşte, gîndi. Chiar dacă au intervenit toate astea. Chiar dacă sîntem, într-un fel, solidari în faţa evenimentelor. Nu poate să mă ierte. Nici pentru întîrziere şi nici... L-am văzut că e supărat de cum am intrat pe uşă.

Doctorul venise în goană, bucuros că n-a mai avut nevoie să treacă pe acasă, să-şi pună uniforma. Dar bucuria i se topise văzînd expresia nemulţumită a contraamiralului. Ce ghinion, s-a gîndit salutînd. Să ajung aici după ce-a venit el ! Contraamiralul i-a făcut semn să intre în cabinet. A închis uşa.

— Cam tîrziu, doctore.

— Vă cer scuze, tovarăşe contraamiral. Imediat ce am aflat, am venit într-o fugă. Tocmai mă-ntorceam acasă şi am telefonat.

— Tîrziu te întorci acasă. Şi din direcţii imprevizibile. Va trebui să stăm de vorbă despre asta. Nu acum, avem altceva mai însemnat de făcut. Dar o să stăm de vorbă. Şi o să ne cam certăm.

— Vă raportez că nu ştiu despre ce e vorba.

— Ştii foarte bine. Sau ţi-ai închipuit că nu sînt la curent cu faptele dumitale ? Dacă am tăcut, nu înseamnă că... Dar i-am lăsat pe alţii să te convingă. Nu se mai poate aşa. Ai ajuns un subiect pentru opinia publică.

— Dacă-mi permiteţi, opinia publică mai exagerează, mai inventează...

— Acum vorbim despre partea de adevăr din ce se spune. Există, nu-i aşa, şi ceva adevăr. Bagă de seamă, doctore. Te preţuim, eşti bun specialist, dar dacă te abaţi de la morală, tot ce faci bun îşi pierde din valoare. Acum înțelegi, doctore ?

— Înţeleg, tovarăşe contraamiral.

...Şi pentru ce ? se întrebă iarăşi doctorul. Pentru ce mă expun ?

Ridică din umeri şi-și aprinse ţigara. Sorbi din cafea. Cafeaua se răcise. Și doctorul simţi deodată că se dispreţuieşte.

Capitolul nouă

— Grijă mare la barcă. Dac-o prinde un val şi o izbeşte de navă, o face ţăndări.

— O lansăm în bordul de sub vînt, spuse maistrul Cetină. Oricum, o mai apără cît de cît. Mai greu e cu oamenii. Zece voinici deodată, cînd jumătate din echipaj are rău de mare. Eu zic să apelăm la voluntari. Care se simte în puteri, să meargă. Altfel riscăm să...

— Nu riscăm nimic, îl întrerupse locotenentul. Răul de mare mai depinde și de voința omului. Dac-ar fi în primejdie, să zicem că nava ar fi gata să se scufunde, ar ezita vreunul să sară în barcă ? Și să tragă la rame cu deznădejde, ca s-ajungă la țărm ?

— Asta-i adevărat, spuse maistrul. Dar acum nava nu e gata să se scufunde.

— Mă duc să vorbesc cu echipajul, spuse Nucu. Dumneata nu scăpa țărmul din ochi. Dacă vezi că ne apropiem, pune motoarele încet şi ţine-o spre larg.

— Am înţeles, spuse maistrul.

Locotenentul coborî în cazarmă. Lumina albastră, de veghe, dădea o aparenţă de linişte acestui spaţiu îngust, unde-şi duceau viaţa atîţia oameni. Cînd auziră trîntindu-se uşa, cîţiva înălţară capetele, curioşi ; văzîndu-l pe comandant, se ridicară pe cuşetele înguste ; cei de deasupra se aplecară peste margine.

Locotenentul aprinse lumina.

— Băieţi, le spuse, treaba e serioasă. Am ajuns de unde-am plecat, în faţa golfului. Sîntem la ancoră, la vreo trei cabluri de mal. Am luminat locul cu proiectorul.

Din baracă au mai rămas cîteva scînduri trîntite la pămînt ; cei de-acolo s-au refugiat cu ce-au putut în casa farului. Mai rău e că unul dintre ei și-a fracturat mîna, iar altul are febră mare. Nu-i putem lăsa acolo. Trebuie să organizăm o echipă de salvare, asta-i misiunea noastră.

Se opri o clipă, îi lăsă să-și șoptească unul altuia, cel care se trezise mai tîrziu afla de la vecinul de pat despre ce este vorba ; să se gîndească, să-și imagineze acțiunea, fiecare-n alt fel, fiecare cu alt plan, pentru ca apoi să se supună cu toții unui singur plan, *planul comandantului*. Iar dacă planul acesta era greșit, ei bine, toată răspunderea avea să-i revină lui ; va da socoteală pentru o întîrziere, pentru un accident ; el, comandantul, cel care a gîndit totul.

— Pe vremea asta nici vorbă să acostăm, reluă locotenentul ; sînt valuri mari, debarcaderul îl știți și voi în ce stare e ; trebuie să ajungem cu barca. Barca de zece, preciză locotenentul, căci numărul doi s-a dus azi-noapte. Barca de zece, cu zece oameni la rame, vă dați seama că trebuie forță ca s-o urnim pe vijelia asta. Vreau să știu pe cine contez, dacă pot să-ncep acțiunea și dacă am oameni în stare să facă treabă. Cine crede că nu poate, să spună de acum, ca să nu ne-ncurce. Vă repet, situația e serioasă. Nu avem voie nici să riscăm, nici să întîrziem. De-asta nici nu vă țin un discurs despre datorie, despre ajutorarea tovarășilor noștri aflați în pericol, despre mîndria echipajului „Navei Trei“ care a făcut față atîtor greutăți. Nu-i vreme de discursuri acum. Vreau să știu cine poate să facă față.

Tăcură toți, cu ochii la locotenent. Nemișcați, fiecare cum apucase : unul așezat pe cușeta îngustă, cu picioarele atîrnînd ; altul ridicat cu cotul pe pernă, gata să atingă cu creștetul arcurile patului de deasupra ; cei de deasupra cu capetele ivindu-se peste marginea lustruită, cu o mînă ținîndu-se de lanțul îmbrăcat în piele, agățat de plafon. Pe urmă, Arsene sări de sus, puse un picior pe cușeta celui de dedesubt și-și dădu drumul pe podea. Era în chiloți și tricou, iar în picioare avea șosete.

— Ai dormit încălțat ? se miră locotenentul.

— M-am udat la picioare cînd am ieșit din cart. Mi-am schimbat ciorapii. Credeam că nu mă mai încălzesc...

Începu să se îmbrace la iuțeală. Locotenentul aștepta. După Arsene coborî din pat sergentul Duță, ajutorul șefului de echipaj, apoi încă vreo doi. Începură să se îmbrace tot așa, cu mișcări repezite, ca la alarmă. Pe urmă, ca la un semnal, toți ceilalți săriră din paturi, coborîră de sus, își luară hainele încurcîndu-se în spațiul îngust dintre cușete ; locotenentul stătea și nu zicea nimica ; ici un cap ciufulit ivindu-se din deschizătura unei bluze ; colo, un bocanc rostogolit și o mînă bîjbîind după el ; fluturarea unui pantalon îmbrăcat pe jumătate și stăpînul lui încercînd să-și regăsească echilibrul în timp ce puntea revenea încet la poziția ei firească ; mici certuri de-o clipă, șoptite, doar comandantul era acolo :

— Care mi-ai luat căciula ?

— Vezi că stai pe bluza mea !

— Nici aici n-am loc de tine !

— Mi-e o foame de nu te văd !

— Ba eu aș bea un suc de lămîie.

— Taci, măi, că-mi vine rău.

— Tu ai rău de mare și în port !

— Du-te dracului !

Trecuseră două sau trei minute de cînd stătea acolo, rezemat de chesonul cel mai apropiat de ușă ; băieții, îmbrăcați complet acum, cu scurtă și căciulă, se înghesuiseră în spațiul liber dintre paturi.

— Tovarășe locotenent, sîntem gata, spuse fără ceremonie sergentul Duță.

Locotenentul privi pe deasupra capetelor, văzu paturile goale.

— Sînt toți ? întrebă.

— Toți.

— Știam eu, spuse locotenentul și zîmbi, pentru prima oară în noaptea aceea.

Zîmbiră toți, chiar dacă unii erau palizi. Dar poate lumina e de vină, gîndi locotenentul. Becurile astea gălbui, care fac și pe un roșcovan să pară abia ieșit din spital,

— Să mergem sus, zise el și porni fără să se uite înapoi.

Urcă scara cîte două trepte deodată. Știa că-n urma lui oamenii urcă tot așa, cîte două trepte, înghesuindu-se să ajungă pe punte. Și doar știu cu toții ce-i așteaptă, gîndi locotenentul și-și puse gluga impermeabilă, apoi deschise ușa tambuchiului și închise o clipă ochii, orbit de puterea vijeliei.

Maistrul Cetină stătea pe scăunelul înalt de lîngă timonă și fuma, în așteptare. Auzea, în răstimpuri, zuruitul ușor al creioanelor care se rostogoleau în sertar cînd nava lua vreo bandă mai mare. Acum, stînd la ancoră, balansul se simțea parcă mai tare. Nu mai era mersul navei care să despice valurile, puterea motoarelor zăcea potolită sub punte, dar locotenentul dăduse ordin strict : gata de marș la primul semnal !

Maistrul se uită la barometrul atîrnat în dreptul creștetului său, în colțul din stînga al comenzii. Presiunea continua să rămînă foarte, foarte coborîtă. Ciclonul încă nu trecuse ; vijelia era în toi ; pînă aici, în comandă, se auzea freamătul valurilor izbite fără încetare în malul negru și pustiu. De cîte ori auzise vijelia izbind astfel apele și țărmurile și catargele ? Sînt de treizeci de ani pe mare, își spuse maistrul, și-n fiecare an au fost cîte două sau trei furtuni mai serioase. Și uite că am trecut teafăr prin toate și încă nu mă simt bătrîn. Nu mă simt atît de bătrîn, tovarășe contraamiral, încît să mă gîndesc la pensie ; nu vă uitați la acte, vîrsta e-n inima omului.

— Tovarășe maistru, vă cheamă comandantul pe punte...

— Da, se învioră el. Ia spune, Calapodescule, ți-ai mai revenit ?

— Fac față, tovarășe maistru. Ca toți ceilalți. Nici unul nu se simte în apele lui, dar trebuie să facem față.

— A rămas vreunul în cușetă ?

— Nu e vreme de stat în cușetă. Lansăm barca de zece, așa spunea tovarășul comandant.

— Păi s-o lansăm, spuse maistrul și stinse țigara. Tu o să mergi cu mine, Calapodescule. Sau ți-e frică ?

— Am mai mers cu barca. Și încă printre sloiuri, vă mai amintiți ?

Maistrul rîse la el și o luă înainte. Ieși pe puntea biciuită de furtună. Nava se legăna mai mult longitudinal ; stăpînită de lanțul ancorei, se rotise încet pînă cînd ajunsese cu prova-n vînt și acum tangajul o făcea să geamă prelung, în ritm cu valurile ce se rostogoleau la prova. După ce coborî scărița, la adăpostul comenzii, maistrul nu mai simți așa de tare izbiturile vîntului. Ridică privirea. Spre pupa, în întunericul compact și vuitor, zări o luminiță palidă, umilă, singurul semn de prezență omenească în acel pustiu negru. Măsurase cu o clipă înainte distanța pînă la țărm. Trei cabluri. Ce aproape, și totuși ce departe sîntem ! se miră.

Se apropie de grupul marinarilor care stăteau sub gruiurile bărcii, îmbulziți în jurul locotenentului. Prin rafalele de vînt, maistrul prinse cîteva frînturi de frază :

— E greu pînă ajungeți acolo. La întoarcere o să știți drumul mai bine. Luați-vă centuri de salvare. S-a dus careva după maistrul Cetină ?

— Aici sînt, tovarășe comandant.

— Perfect. Vă duceți cu barca și vedeți ce se-ntîmplă acolo. Primul transport — bolnavul și rănitul. Cînd veniți, o să întorc nava travers cu vîntul, ca să puteți acosta.

— Am înțeles, zise maistrul.

— E-n regulă, spuse locotenentul. Alte instrucțiuni nu vă dau, decît să fiți cu grijă. Pericole sînt destule, la fiecare pas. Nu vreau să avem vreun bucluc. Lămurit ?

— Da ! răspunseră mai multe glasuri deodată.

Locotenentul se dădu deoparte, către tamburul parîmei de remorcaj. Maistrul începu să împartă comenzi cu vocea lui groasă, înăsprită de vînt. Marinarii trecură la manevra gruielor ; cîțiva se urcară în barcă, s-o protejeze în timpul coborîrii.

— Fugi unul și spune-i semnalizatorului să-ndrepte proiectorul încoace, strigă maistrul.

Un marinar plecă în fugă. Curînd, lumina proiectorului izbucni, văpaie albă, orbitoare, contrastînd dureros cu întunericul negru dinainte. Cîțiva marinari, prinși în lumină, își apărară ochii cu mîinile. La comanda maistrului, gruiele care susțineau barca fură dezlegate și îndreptate către exterior. Barca se ridică puțin și făcu o mișcare laterală, ajungînd deasupra apei. Pe urmă, folosind înclinările prielnice ale navei, ținînd ritmul cu furtuna, maistrul dădu comanda de lansare. Barca, eliberată treptat de parîmele care lunecau scrîșnind în scripeți, începu să coboare prudent, centimetru cu centimetru. Cînd ajunse în dreptul bordajului navei, cei trei aflați pe banchete începură să se agite. Scoaseră în afară baloanele, niște perne din parîmă împletită, și le puseră între navă și marginea bărcii. La fiecare rafală de vînt, barca făcea o mișcare de pendul și se apropia lateral de bordajul navei. Atunci oamenii se propteau pe călcîie și-și lipeau palmele de bordaj, împingînd din răsputeri. Brațele, piepturile, trupurile lor deveneau astfel un fel de tampon viu care proteja deopotrivă barca și nava, amortizînd loviturile.

În mai puțin de zece minute, barca ajunse la apă. În lumina proiectorului, se vedea cîte-un munte de apă înaintînd iute dinspre prova. Atunci cei de jos împingeau în bordaj cu mîinile și cu căngile, li se vedeau fețele înroșite brusc de efort ; barca, prinsă pe coama valului, urca brusc pînă aproape de nivelul punții, pentru ca în clipa următoare să coboare fulgerător pînă mai jos de linia de plutire a navei. Prinzînd ocazia prielnică, într-un moment în care barca se afla foarte sus, Calapodescu își făcu vînt și sări înăuntru. La valul următor, doi dintre trăgătorii la rame încălecară balustrada joasă și-și dădură drumul și ei ; locotenentul începu să capete încredere în întreprinderea lui primejdioasă.

Cel din urmă sări maistrul ; Nucu îi admiră mișcarea, nu atît ageră cît bine calculată, și simți o umbră de invidie față de acest om care părea pe mare la fel de sigur de sine ca în odăița lui de acasă. Marinarul din prova împinse cu cangea în bordajul navei ; barca se depărtă, săltată iarăși pe o coamă de val, cele zece rame se înfipseră în apă toate deodată și, înainte ca valul următor s-o apropie iarăși, barca făcu un salt de cîțiva metri, cu prova îndreptată de acum spre țărm.

— Cam asta a fost, spuse locotenentul răgușit deodată. Liber de la manevră ; să rămînă doi inși să lege curenții la locul lor, iar restul, liber !

Plecă și el spre comandă. Ploaia continua să-i trimită în obraz ace reci și usturătoare, dar acum locotenentul simți că-i fac bine. Am scăpat cu bine de lansarea bărcii, își spuse, băieții ăștia pot să facă minuni cînd își pun ambiția.

— Urmărește-i cu proiectorul, îi strigă celui de la semnale. Dar vezi, nu le pune lumina-n ochi, că pe urmă ți-i faci dușmani !

— Am înțeles, spuse semnalizatorul.

— Și nu pierde coasta din ochi. Dacă vezi că ne apropiem, raportezi.

— Mi s-a părut pîn-acum de două ori. Dar nu mă mai păcălesc, tovarășe comandant.

Locotenentul privi o clipă mica mogîldeață neagră, care, înconjurată de spumă, apărea și dispărea printre valurile uriașe. Poate trebuia să plec cu ei, își spuse. Ce-o să spună George cînd o vedea că vine maistrul ? Dar nici nava n-o puteam părăsi. Poate e nevoie mai multă aici. E destul să derapeze ancora. Trebuie făcută manevra de plecare și așa mai departe.

Intră în comandă. Îl surprinse iarăși, ca de fiecare dată, liniștea care domnea în această încăpere largă și curată, în contrast cu umezeala și vacarmul de afară. Dacă stau să mă gîndesc bine, își spuse locotenentul, aici mi-am petrecut majoritatea timpului în acești doi ani de zile. E un fel de a doua casă, și loc de muncă și loc de reflecție. Bună pentru orice. Ca și vaporul ăsta tot, „Nava Trei“, ce nume i-au găsit ! Puteau să-i pună un nume de erou, sau de loc istoric, ce frumos ar fi sunat — nava „Oituz“, nava „Victoria“ sau „Războieni“. Cum au navele comerciale. Nume de orașe, de ape...

Se așeză pe scaunul acela înalt și constată că peretele din dreptul lui căpătase un anumit lustru. Măsură locul cu privirea. Da, nu se înșela : de la umărul lui, proptit mereu în aceeași poziție, poziția aceea de veghe relaxată, cînd n-ai nimica de făcut concret și ești totuși prezent, gata să intervii în orice clipă. Aici stătuse iarna trecută, cînd aduceau șlepuri cu pietriș pentru construcția digului nou. Tot prin martie, ca acum, și comandantul divizionului îl sfătuise :

— Întrerupe transportul o zi-două, pînă trece echinocțiul. S-ar putea să ne pomenim cu vreo furtună...

— Parcă n-am mai văzut furtuni ? M-au prins în larg de atîtea ori, una mai tare decît alta. De ce m-aș teme acum ?

— Una e să te prindă în larg, și alta — să te vîri de bună voie în bucluc.

— Face parte din meserie, spusese locotenentul cu glasul sigur, și comandantul zîmbise.

Într-adevăr, furtuna echinocțiului izbucnise cu o precizie pe care el, Nucu, n-avea să și-o explice niciodată. De acord, trecem de la un anotimp la altul, se schimbă poziția față de soare, și așa mai departe. Dar asta se face în timp, cîte-un minut și ceva pe zi, lin și fără zmucituri, cum ne spunea profesorul de astronomie. De unde atunci această zguduire meteorologică, de unde violența vînturilor, de unde umezeala apărută brusc ? Natura are misterele ei, își spuse. Și lumea toată, această alcătuire multicoloră, un murmur difuz din care țîșnesc, cînd și cînd, impresii puternice, ca o floare de mac țipînd într-un vast lan auriu. Așa și zilele, își spuse locotenentul, trec monoton și fără culoare deosebită, te duci la lucru, faci ce trebuie, stai de vorbă cu oamenii, te-ntorci acasă, nimic deosebit, pînă cînd, deodată, un șoc puternic vine să strice acest echilibru de care te cam săturaseși la urma urmei, se spune că omului nu-i priește prea mult bine ; așa o fi, dar și mai adevărat este că pînă nu vezi răul, binele din jur ți se pare ceva firesc, statornicit pentru totdeauna și care ți se cuvine de drept. Stăm în casă și citim cu lumina aprinsă ; sau facem baie, sau ascultăm ceva interesant la radio, și deodată se întrerupe curentul. Ce panică, unde-or fi chibriturile, parcă avem o lumînare pe undeva ; bîjbîim, lucrurile din jurul nostru ne par străine, ne mișcăm stîngaci în interiorul atît de familiar... Lectura devine imposibilă la flacăra unei lumînări, iar baia se transformă într-o caznă — și deodată, banalul bec prinde viață, îl privim cu teamă — dacă se stinge iarăși ? — cît îl prețuim acum, cu ce oftat de ușurare primim năvala bruscă de lumină, atît de firească pînă la clipa aceea de șoc...

Abia atunci îl prețuiești cu adevărat, își spuse locotenentul, după ce l-ai pierdut pentru o vreme, oricît de scurtă ; ți se pare o minune lucrul acela firesc și-ncepi să te întrebi ce te-ai face dac-ai rămîne cu adevărat fără el...

De ce mi-a trebuit toată melodrama asta ridicolă, eu transformat în Othello, de ce îmi pierd din cînd în cînd încrederea în ea, nu cumva e altceva la mijloc, de pildă încrederea în mine ? Năvala aceea ridicolă în casa pașnică, în propria mea casă pătruzînd ca un vrăjmaș ; oare ce simțeam atunci, de unde ura aceea bruscă, dorința diabolică de a găsi *ceva*, care să-mi dea o satisfacție amară în locul incertitudinii ?

— Nucule, cînd ai să termini cu gelozia asta absurdă ?

— De data asta am terminat. Îți cer iertare și jur că nu se mai repetă.

— A cîta oară mi-o spui ?

— Ințelege, Amalia, țin atît de mult la tine, încît mă tem să nu te pierd. Fie chiar și vremelnic. Te iubesc și asta explică tot.

— Nu explică nimic, Nucule. Dragostea e un sentiment complicat, conține în el multe lucruri, între care și încrederea. Fără încredere, o dragoste oricît de mare apare știrbită, ca o farfurie din care lipsește o bucată. Nu-ți dai seama că te chinuiești singur și mă chinuiești și pe mine ?

Încerca mereu să-i explice, să motiveze într-un fel această gelozie absurdă și nemotivată. Era a treia sau a patra oară cînd el își ieșea din fire și începea să caute nod în papură. Și totul pornit de la un lucru de nimica, un simplu salut pe care i-l adresase Amaliei, pe stradă, doctorul. Și lui i se păruse că ea i-a răspuns prea bucuroasă, prea binevoitoare.

— Dar ce aveam cu bietul om ? Voiai să-i răspund încruntată, sau să mă fac că nu-l văd ?

— Las' că știu eu, spusese el cu amenințarea aceea vagă care ascunde, de obicei, lipsa de argumente.

— Ce ? Spune, omule, ce știi ? Spune-mi odată și să terminăm cu acest subiect odată pentru totdeauna.

— Mi-a spus odată mama ta că doctorul... ți-a făcut curte într-o vreme.

— Inexact, Nucule, ți-am povestit de zeci de ori toată întîmplarea. Iar prima oară ți-am povestit-o înainte de căsătorie. Ai trecut foarte ușor peste ea, ai avut dibăcia să mă liniștești și pe mine. Ai de gînd să mă torturezi toată viața cu această istorie ?

E drept, și doctorul ăsta... își spuse locotenentul. Probabil că în fiecare oraș există un „bărbat de profesie“, un om care-și dedică energia unui singur scop : să colecționeze amoruri. Despre doctor se spune că e unul dintre ăștia ; orice bărbat însurat îl salută cu o politețe exagerată, zgomotos și familiar. Poate ca să-și ascundă scrîșnetul din dinți. Sau, dimpotrivă, sperînd că o prietenie cu el l-ar putea feri de neplăcuta eventualitate ca soția sa și doctorul... Dar poate că lumea exagerează. Amplifică lucrurile, de dragul senzaționalului. Sau din invidie...

Dar asta nu mai depinde numai de doctor, la urma urmei, își spuse locotenentul și-și aprinse altă țigară. Trebuie ca și partenera să-i facă ochi dulci, să-l încurajeze într-un fel oarecare. Or Amalia nu știu să-l fi încurajat altfel decît cu zîmbetul acela, de pe stradă. Dar poate că zîmbetul nu era pentru viitor, ci pentru trecut ; pentru povestea aceea începută și sfîrșită înainte de a se transforma în ceva serios ; sau poate că zîmbetul era un triumf ; ea — dorită și invidiată, la braț cu soțul ei, „ne înțelegem foarte bine, ne iubim, doctore“, putea să spună zîmbetul acela.

Și-atunci, de unde presimțirea aceea care nu-i dăduse pace ore-n șir ? Dimineața, plecînd de acasă, Amalia rînduise ca de obicei cafeaua la bucătărie, dar nu mai alergase la baie să se dichisească pentru serviciu.

— Ce tot faci ? s-a mirat el. La ora asta erai gata de plecare.

— Azi nu mă duc. Am recuperare de duminica trecută. Știi, cînd ne-au chemat pentru refacerea planului de investiții.

— Nu știam. De ce nu mi-ai spus de aseară ?

— Ți-am spus, dar ai uitat. Cînd vîri nasul în ziar, așa se-ntîmplă. Am senzația că vorbesc singură.

El a ridicat din umeri. Bravo. Tot eu sînt de vină. Dar cînd a ajuns în port și a aflat că doctorul ceruse o învoire, gîndul acela i s-a înșurubat în cuget ca un sfredel. Dacă tocmai astăzi... Gîndul acela, amestec de egoism și neîncredere, care-l făcuse să dea ordine cam aiurea, să se răstească la oameni pentru lucrurile cele mai mărunte și, în final, să-l roage pe specialistul mecanic să-l repeadă cu mașina pînă-n oraș, pentru un minut doar, fiindcă uitase, din grabă, cheile.

Și privirea ei plină de reproș, cînd ridicase ochii de pe lucru — lucra, în fotoliu, cosea ceva îngînînd un cîntec, liniștită, în contrast cu el, roșu de emoție și de scările urcate în goană, apoi și mai roșu de rușinea cu care trebuise să mărturisească — deși nu mai era nevoie, probabil i se citea în ochi — să mărturisească gîndul nedemn care-l adusese val-vîrtej acasă.

— Ce te așteptai să găsești aici ? l-a întrebat ea lăsînd lucrul deoparte. O orgie, o scenă ca-n filmele sexy ? Mă mir că nu ți-ai adus martori...

Ce lucra ea atunci ? Ceva pentru el, firește. Înlocuia gulerul unei cămăși care intrase la apă și pe care el o înjura de fiecare dată cînd trebuia s-o îmbrace. Fulgerător, gîndul acela urît se preschimbase în contrariul lui. Furia lui fusese alimentată pe drum cu imagini grotești, cu dialoguri închipuite : „Asta ți-era criza de sciatică, doctore ? Ce faci în casa mea ? Și tu, femeie trădătoare, ce mai ai de spus acum ? Iți mai dă mîna să faci pe mironosița, ca în alte rînduri ? De data asta poți să mai negi ?“ Acuzații teribile, vorbe aspre aruncate, imaginar, peste umăr, cu sîngele clocotind, planuri confuze de răzbunare, doctorul îmbrăcîndu-se fîstîcit, strivit de privirea lui disprețuitoare, lacrimile ei, un avocat — toate săriseră în țăndări într-o singură clipă, în clipa aceea cînd ea, din fotoliu, ridicase privirea întristată spre el :

— Ce te așteptai să găsești aici ?

Locotenentul gemu, apăsat de rușine, de data asta, gîndi, nu mai merge, am ajuns un obsedat, sînt pe cale să-mi pierd rațiunea, bine-au spus că gelozia este o nebunie deghizată, întoarce-te, Amalia, și-ți jur că n-o să se mai repete ; sînt sătulă de vorbe, va fi spunînd ea ; nu mai cred în angajamente și pocăință, este de-a dreptul imoral din partea ta să-mi pui în sarcină tot felul de monstruozități ; dar înțelege că din dragoste, Amalia, tocmai fiindcă te iubesc...

— Tovarășe comandant, sînt aproape de mal ! se auzi un glas în portavoce.

— Bine, spuse locotenentul cu ochii la fîșia lată de lumină care decupa barca din întuneric, ca într-un tablou expresionist. Rămîi acolo, cu ochii-n patru, sergent. Acuma pune proiectorul pe far. Oricum, îi ajutăm să se orienteze.

Maistrul principal Cetină se cuibărise de bine de rău în barcă, înfășurat în pelerina cauciucată și cu gluga trasă pînă la ochi. Dar trebuia să țină cîrma bărcii, mîna cu care ținea cîrma înghețase de tot, iar prin mînecă i se prelingea tot mai sus, spre cot, un firicel de apă. Al dracului, își spuse maistrul, orice ai face tot te udă. Apa asta care pătrunde peste tot.

— Mai cu viață, băieți, strigă. Lung pe spate... sus !

Dar marinarii trăgeau și așa din răsputeri. În reflexul de lumină care mătura coama valurilor, le vedea fețele încordate, roșii, cu apa șiroind pe obraji. Cîte unul, după ce scotea rama din apă și se pregătea din nou să se aplece în efortul acela deznădăjduit, profita de pauză ca să scuipe scurt peste bord, întorcînd capul. Apă sau sudoare ? se întrebă maistrul. Sau și una și alta ? Noroc că apa de mare este sărată, n-ai cum s-o deosebești de sudoare. Nici de lacrimi. Ca și cum natura s-ar fi îngrijit de durerile și truda marinarilor ; lacrimile, sudoarea și apa de mare sînt una, izvorăsc din aceeași dorință de a stăpîni ceva. Ce te-a adus la marină ? Dorul de călătorie, iar a călători înseamnă a stăpîni, măcar pentru o clipă, spațiile și lumile depărtate, se gîndi maistrul. Cu Dunărea de ce nu-i așa ?

Dunărea... leagănul lui de marinar. Începuse serviciul aspru în Flotila de Dunăre ; era în plin război, remorcherul său se afla spre Brăila, adăpostit între sălcii. Marinarii lungeau reparația cît puteau ; printre soldați circulau zvonuri absurde, că Hitler vrea să folosească monitoarele pentru a opri frontul la Galaţi, că în Deltă se instalează o bază secretă care să stăpînească gurile Dunării, că Antonescu vrea să ordone mobilizarea generală... Pînă cînd apăruse mecanicul acela mărunțel, cu ochii negri care te pătrundeau pînă-n adîncul inimii.

— Cum e, camarade ?

— Cum să fie ? Ca la război.

— Las' că voi încă n-aţi simţit aici, pe Dunăre. Ai văzut vreodată un tren cu răniţi ?

— Nu, n-am văzut. Cred că e ceva foarte trist.

— Foarte trist, a confirmat mecanicul. Uite, ia de-aici o ţigară. De cînd n-ai mai fost pe-acasă ?

— De şase luni. Dar ce să fac ? E război.

— Și-ţi place ?

— Nu-mi place. Dacă mă-ntrebau pe mine, nu-l porneam. Da' te pui cu nemţii ?

— Și dac-ar fi să te pui ?

— Ăia au putere, nu glumă.

— Da, dar noi sîntem acasă la noi. Ne cunoaştem munţii și potecile și pădurile. Unul care nu-i de pe-aici se descurcă mai greu.

— Au avioane. Și vapoare şi tancuri.

— Dar noi avem ţara. Și dacă trece frontul peste ea, nu mai rămîne piatră peste piatră.

Soldatul Cetină a oftat. Mecanicul a aprins altă ţigară, s-a uitat în jur.

— E vorba să rupem cu ei, a spus el liniştit. Să avem tărie, cînd o suna ceasul...

— Cine-o trăi pîn-atunci.

— De ce să nu trăim ? Crezi că-i așa departe ceasul ăla ?

Pe urmă l-a văzut tăinuind cu alt camarad de-al lui. Și-apoi cu altul. Știa că le spune cam același lucru. Și începuse să creadă în vorbele acelea care nu se puteau rosti cu glas tare. După cîteva zile le-a regăsit într-o foiţă de hîrtie rătăcită în caietul de cîntece. Le-a citit cu spaimă şi speranţă. Nu ştia ce să facă cu hîrtiuţa. De n-ar găsi-o şeful de echipaj ! Dar mai pe seară, intrînd în magazia de la prova să caute stupă, l-a văzut pe şeful de echipaj ascunzînd ceva într-un registru. A recunoscut îndată o hîrtiuţă, ca a lui, dar s-a prefăcut că nu ştie nimica...

Mai apoi mecanicul le-a spus ce trebuie să facă.

Dădeau zor să termine revizia maşinilor, a tunurilor, a aparatelor de la bord. Dar nu montau definitiv ce era de montat ; la prima vedere vasul părea inutilizabil, lipseau tot felul de piese, nimeni nu ştia că toate sînt pregătite ca la primul semnal să fie strînse în cîteva şuruburi...

Semnalul, îşi aminti maistrul, ce noapte de pomină ! Acel Douăzeci şi trei August începuse atît de firesc pentru ei, o seară ca oricare alta. Ca zeci de alte seri petrecute pe puntea vasului sau în sălciile de pe ţărm. Un oarecare cînta din muzicuţă, altul se scărpina de zor şi afuma în jur cu o cîrpă aprinsă, care ardea mocnit, să alunge ţînţarii ; de pe vas se auzea gălăgia celor de serviciu la bucătărie, totdeauna curăţatul cartofilor se face cu gălăgie. Spre miezul nopţii, de la nava-atelier, care avea aparat de radio, s-au auzit strigăte şi comenzile ofiţerilor şi chemări nelămurite ; comandantul s-a dus într-o fugă acolo, iar cînd a venit înapoi, a dat adunarea întregului echipaj...

Atunci l-a văzut iar pe mecanicul acela, de unde-o fi ştiut, poate ştia dar nu voise să spună nimănui, sau ştia că va fi ceva dar nu era sigur de dată şi se temuse să nu deconspire prea devreme un secret ca acela...

— Băieţi, să le arătăm ce putem, spunea comandantul. O să ne fie greu, pe Dunăre sînt mai mulţi ca noi, au armament mai tare... Dar trebuie să ne facem datoria !

Mecanicul a început să împartă în dreapta şi-n stînga indicaţii, cunoştea vasul de parcă l-ar fi făcut el : voi doi montaţi chiulasa, tu, cutărică, leagă conductele de răcire ; hai să montăm panoul vinciului... Totul se făcea repede, în tăcere, erau tulburaţi cu toţii, războiul se sfîrșise dar începea altul ; cei care, naivi, se bucuraseră că pleacă acasă, își șopteau îngrijorați vestea că vor trebui să se bată cu nemții, și nu așa, cu trei lovituri pe minut, ca la poligonul din aval de Turcoaia, ci o bătălie adevărată, cu morți și răniți, cu proiectile șuierînd și schije săgetînd pe neașteptate aerul ; dar sîntem la noi acasă, le spunea mecanicul, pentru noi e mai ușor, ne luptăm pentru ce-i al nostru...

Și ce victorie fusese, întîia lor victorie, după ceasuri întregi de primejdie, cu tunurile bubuind mereu, o canonadă adevărată, pînă cînd un remorcher armat de-al nemților se împotmolise pe o întinsură, după un cot al apei... Marinarii inamici încercaseră să fugă în baltă, nu se lăsau, dar au sărit ai noștri, cunoșteau locurile, îi călăuzea un ostaș din părțile acelea, și au trecut prin stufărișuri, pe pămînt tare, de le-au tăiat calea, în vreme ce nemții se împotmoliseră în mlaștina înșelătoare, acoperită cu iarbă...

Un echipaj întreg, prizonier, cu asta s-a întors vasul lor din misiune, pe urmă au plecat mai departe, și dacă nu era mina aceea...

Maistrul principal Cetină oftă și puse mîna streașină la ochi. În întuneric fulgeră deodată lumina proiectorului, scoțînd la iveală crestele albe ca zăpada ale valurilor care izbeau debarcaderul.

— Drepți ! Opriți ! le strigă el băieților de la rame. Țineți-vă bine, că am ajuns...

In odăița farului era liniște. Oamenii dormeau cum puteau, pe pături, înfășurați în mantăi, rezemați de perete ; lanterna, pusă pe capacul stației de radio, dădea o lumină slabă, roșiatică. S-a consumat bateria, gîndi George ducîndu-se la fereastră. Oricum, ne-a folosit foarte mult, săraca.

Auzi tusea aspră, precipitată, a bolnavului. Se întoarse să vadă ce e. Sanitarul se și apropiase de culcușul lui.

— Mi-e frig, se tîngui Canarache și tuși mai aprig.

— Liniștește-te, îl ogoi sanitarul. Mai avem un pic și scăpăm. Vaporul e la doi pași de noi, să știi.

— Cînd eram mic am avut congestie, gemu bolnavul.

— Înghite un pic de ceai. O să te calmeze.

Bolnavul bău o înghițitură, se culcă la loc, vorbi ca prin vis :

— Nu-mi mai da ceai. Parcă-i leșie.

— Din cauza febrei, îi explică sanitarul. Ți-am făcut o injecție, să vezi că mîine nu mai ai nimica.

— Mi-a spus doctorul să mă feresc de răceală. Congestia aia se vede la raze. La vizita medicală m-a-ntrebat și colonelul : „Ai avut ceva la dreptul ? Fii atent..."

— Congestia e un fleac, decretă sanitarul. În primul rînd că o răceală ca a ta e departe de congestie. Ai răcit un pic, asta-i tot. Hai, încearcă să ațipești. Acum vin ai noștri și ne duc la căldură.

Locotenentul Ionescu se întoarse iarăși la fereastra murdară, parcelată de zăbrele. Văzuse luminile navei încă de departe, de la orizont. Prietenul nu te lasă, gîndise. De fapt nici nu-i vorba de prietenie aici. A primit ordin de întoarcere, „Călătorule, sînt Pavăza, întoarce-te la golf", vrei, nu vrei, așa e ordinul. Dar peste ordin, sînt sigur că Nucu a pus și un pic de inimă, s-o fi rugat de mecanici : „Dați-i maxima, fraților, lăsați naibii rezerva de putere, acolo sînt oameni în primejdie... Nici lor nu le-o fi ușor pe vremea asta, dar oricum stau mai bine ca noi, sînt în siguranță, pe o navă vie, au curent electric și căldură și de toate, siguranță pe o navă în furtună, cînd bocancii fug de colo-colo și pereții scrîșnesc de crezi că se desfac... Furtună pe mare, hm ! Și încă ce furtună !

Mai prinsese una acum cîțiva ani, era în practică, elev încă, în februarie făcuseră cu dragorul un marș lung ; plecaseră pe o vreme splendidă, cu marea ca-n toiul verii, cer albastru și atmosferă primăvăratică, prin port oamenii umblau în talie, era un fel de preludiu al primăverii, care încetase brusc în clipa în care dragorul schimbase de drum, ocolind farul de la ieșire. Un vînt ivit fără veste piuise-n catarge, înfiorînd apa ca oglinda ; el stătea la pupa cu alți colegi, se uitau la portul care rămînea încet în urmă ; vîntul acela le ridicase gulerele bluzelor, s-au privit speriați, s-au grăbit să-și îmbrace scurtele aruncate pe grenadele antisubmarine ; apoi nava a făcut un salt, sarturile catargelor zbîrnîiau ca sîrmele de telegraf într-o zi geroasă ;

nava își mărise viteza, vîntul izbea tot mai iute obrajii. Nu mai e chip să stai pe punte, s-a gîndit, aruncînd o ultimă privire țărmului multicolor, luminat în plin de soare.

A coborît în încăperea aceea îngustă, botezată pompos „careul maiștrilor“, știa careul maiștrilor de pe „Mircea“, încăpător și mobilat confortabil, luminos și înveselit de soarele care pătrundea prin iublouri ; aici era navă de război iar careul maiștrilor fusese redus la proporțiile respective. O încăpere îngustă și lungă, cu canapele al căror spătar se desfăcea și se suspenda în tavan, formînd la nevoie un al doilea rînd de paturi ; o masă lungă și îngustă, fixată în podea și acoperită cu linoleum cenușiu ; ventilatorul care-și flutura zadarnic palele mari de cauciuc, devreme ce aerul de afară nu pătrundea fiindcă iublourile fuseseră închise iar deasupra lor fusese fixat, pentru mai multă siguranță, obturatorul de oțel de un centimetru grosime, prins în șuruburi-fluture pe care abia le puteai învîrti cu mîna. Cei patru elevi aflați în stagiu au petrecut cîteva ore plăcute în jurul mesei, cu un joc de remi uzat de atîta întrebuințare, apoi s-au culcat pe rînd, fără zarvă, ca orice marinar aflat în cartul liber pe o navă în furtună. S-au trezit în miez de noapte, îi treziseră zgomotele sinistre, neobișnuite, care nu semănau cu nimic obișnuit pe o navă. Furtuna urla în continuare, valurile izbeau din greu bordajul de oțel care vibra la fiecare izbitură, în careu se auzeau și loviturile ritmice ale pistoanelor pe care vaporii le împingeau într-o mișcare rară și maiestuoasă, dar peste toate aceste zgomote devenite familiare după atîtea ore de marș se auzeau bocănituri, ciocănituri mai dese, mai rare, care le strecurau tuturora spaima-n suflet. Un maistru tînăr, cu haina de piele strălucind de apă, a venit în careu străduindu-se să nu facă zgomot și izbutind, tocmai de aceea, să se miște ca un rinocer într-un magazin de porțelanuri ; s-a lovit de un scaun, a scîrțîit ușa dulapului, a răsturnat o sticlă și a atins cu nasturii de la mînecă un pahar uitat pe masă care a sunat ca un clopoțel.

— Ce e pe sus ? au întrebat băieții curioși.

— Nimic, ce să fie ?

— Zgomotul ăsta.

— Am pus cîțiva soldați să spargă gheața de pe punte și de pe parîme. Altfel se rup de atîta greutate...

— Gheață ? au sărit cu toții în sus.

— Da, gheață. A plouat și a bătut vîntul. Fiecare picătură căzută pe gheața existentă a înghețat la rîndul ei. Merită să vedeți nava ; arată parcă-i înmuiată în zahăr candel...

Au ieșit la repezeală pe punte. Bucuroși că și-au găsit de lucru, au cerut de la marinari uneltele acelea — rîngi și dălți și șpacluri — și au început să dărîme țurțurii, să răzuie crustele transparente de pe parîme, să spargă stratul sticlos de pe punte. Cioburi minuscule de gheață le loveau obrajii uzi, ploaia amestecată cu zăpadă le zădărnicea munca, dar ei lucrau mai departe, cu frenezia omului care s-a simțit o vreme inutil și acum vrea să recupereze timpul pierdut și mai ales vrea să se reabiliteze...

— Tovarășe locotenent, spuse sanitarul, eu n-am curaj să-l mișc din loc. O fractură e o fractură.

— Și ce-ai vrea să fac ? se răsti locotenentul, apoi reluă pe un ton domolit : Băiete, ești un fricos fără pereche. Dac-ar gîndi toți ca tine, n-ar mai exista pe lume mineri, parașutiști, constructori de linii de înaltă tensiune. Ar sta toți pitiți prin birouri, cu geamurile astupate, să nu-i tragă, și-ar aștepta să le vină totul de-a gata.

Sanitarul făcu un pas înapoi, jignit.

— Eu vroiam doar să vă previn. Nu ne jucăm cu sănătatea unui om.

— Știu asta, dar dă-mi o soluție mai bună. Trebuie să facem o targă, nu ? Să-l ducem pînă la navă, dacă o izbuti să acosteze.

— N-o să acosteze, tovarășe locotenent, spuse sergentul. Se vede mișcare pe punte, am impresia că lansează barca. Au aprins lumina de ancoră. Uitați-vă și dumneavoastră...

Locotenentul privi prin binoclu. Mai întîi văzu cîmpul negru, fără limite, marea și cerul reunite în același întuneric compact. Pe urmă, în ocularele binoclului pătrunse fără veste o rază din proiectorul îndreptat spre țărm. În sfîrșit, după ce ochii răniți de lumina bruscă se deprinseră iar cu întunericul, desluși barca în văpaia albă a proiectorului.

— Lucrurile se complică, murmură. De pe debarcader în barcă, apoi cu barca pîn-acolo, și urcat la bord, pe zgîlțîiala asta... Și noi ne temeam să-l clintim din loc... Ce propui, sanitarule ?

— Ce să propun ! zise sanitarul bosumflat. Propun să ne lăsăm păgubași pînă stă furtuna. Să rămînem doi-trei cu el, aici, și să așteptăm. L-am bandajat cum am putut, dar după părerea mea, nu poate fi transportat în condițiile astea. E destul să se legene de două ori barca cu el, să-l rostogolească pe-o parte...

— Și dacă-l lăsăm aici, cum spui tu, și furtuna mai ține vreo trei zile ? Nu te gîndești la complicații ? Din cîte-mi dau seama trebuie pus în ghips... Și dacă face febră ? Dacă apare vreo infecție ?

— Aveți dreptate și dumneavoastră...

— Am, sigur că am. Uită-te aici. Sîntem atîția oameni zdraveni, oare n-om fi în stare să-l ducem pe sus pînă la barcă ? Iar acolo să-l ocrotim ca să nu se-ntîmple nimica grav ?

— Trebuie să-ncercăm, spuse și sergentul. Cum să-l lăsăm aici ?

— Nu singur. Să rămînă doi oameni cu el, se apără sanitarul.

— Eu unul aș sta bucuros cu el, se oferi sergentul. Dar să fiu sigur că e bine așa. Dacă-ți iei răspunderea, sanitarule...

— Nu-mi iau nici o răspundere, se apără sanitarul. Poate să se întîmple ceva rău ; pot eu să ghicesc ?

Locotenentul făcu un gest de enervare :

— Uite că se apropie barca. Terminați cu vorbăria, și treceți la treabă. Nu luăm cu noi decît armamentul, munițiile și stația de radio. Restul, încuiem și punem lacătul ; n-o să intre nimeni fiindcă n-are cum să ajungă aici. Pe cei doi înfofoliți-i și voi cum vă pricepeți, ca să nu le fie frig pe timpul transportului. Și cu asta, sanitarule, am terminat. Răspunderea mi-o iau eu ; am tot atîta grijă pentru oameni cît ai și tu.

— Am înţeles, spuse sanitarul.

Sergentul se uită cu milă spre cei care dormeau, rezemaţi de pereţi, cu căciulile pe cap şi cu mantăile pe umeri.

— Deşteptarea, spuse. Hai, fraţilor, c-a venit lăptăreasa.

Marinarii săriră ca arşi. Priviră uimiţi în jurul lor, îşi amintiră într-o clipă aventura, se apropiară de sergent. Sergentul începu să le împartă ordine. Erau acum mai puţin cu doi, trebuia să chibzuiască bine sarcinile fiecăruia.

Capitolul zece

— Lăsaţi-o să doarmă, spuse Gina. De-acum, s-a terminat. Bine că s-a terminat aşa. Ca-n romanele vechi : furtuna a grăbit naşterea.

Rîse singură, obosită. Proaspătul bunic se învîrtea în jurul ei, frămîntînd inutil un prosop în mînă. Lîngă patul răvășit, proaspăta bunică se străduia să înfeşe cît mai bine copilul.

— Aţi stat toată noaptea cu noi... spuse Calapodescu. Aţi făcut mare sacrificiu, doamnă doctor. Domnișoară doctor, se corectă.

— Ei, da. Era mai bine dacă venea din vreme la spital. Oricum, acolo aveam tot ce-mi trebuie...

— V-am spus că nevastă-mea se pricepe.

— M-a ajutat foarte mult. Și dumneata m-ai ajutat.

— Ce era să facem ? Dacă băiatul e militar... Şi doar i-am spus părinteşte : „Măi copile, du-te, termină-ţi armata, pe urmă stăm de vorbă." Dar cu tinerii din ziua de azi...

— Dumneata cînd te-ai însurat ?

— Ei, eu... Cam tot aşa. Aveam optsprezece ani, şi nevastă-mea şaisprezece. Ne-a fost greu, cînd am plecat militar... Am făcut trei ani, că aşa se făcea atunci la marină. Trei ani, doamnă doctor.

Gina se apropie de patul femeii. Îi ascultă cîteva clipe respiraţia adîncă, egală. Lîngă ea, copilul — roşu, urîţel, cu faţa bătrînicioasă pe care o au toţi copiii în primele ceasuri de viaţă.

— E frumos, şopti bunica. Să nu-i fie de deochi...

— E frumos, confirmă cu jumătate gură Calapodescu. S-a născut într-o noapte grea. Asta nu se uită. S-au grăbit copiii noştri, madam Calapodescu.

Gina zîmbi, îl privi în ochi :

— Ai uitat ce mi-ai spus adineauri. Sau n-a fost adevărat ?

— A fost. Dar aveam dreptul să-i cert. De ce să repete copiii greşelile părinţilor ? Să-nveţe, să se ferească.

— De dragoste e greu să te fereşti, îi apără mama. Las' să fie ăsta mic sănătos, că ei se descurcă.

— Se descurcă, întări Calapodescu. Noi am fost şapte fraţi acasă, şi tot s-a descurcat alde mama. Înainte erau oamenii săraci, o duceau greu, dar izbuteau să crească o vatră de copii. Altfel ni s-ar fi stins neamul demult...

Gina mai aruncă o privire celor două făpturi, mamă şi copil, a căror respiraţie abia se auzea în şuieratul vîntului de afară.

— Doamnă doctor, mergeţi să vă odihniţi, spuse femeia. Acuma veghez eu.

— Dacă e ceva, mă chemaţi îndată, spuse Gina. Mă duc să prind o oră sau două de somn.

— Păcat că nu ştie băiatul, spuse Calapodescu încet. Ieri era să facă o prostie, v-am povestit.

— Da, da, murmură Gina. Era bine dacă l-am fi liniştit într-un fel...

Îşi luă haina. Bărbatul izbuti să arunce pe un scaun prosopul acela inutil şi să-i ţină haina cu mişcări precipitate şi stîngace.

— Noapte bună, zise ea. Şi... să vă trăiască nepoţelul !

Calapodescu o însoţi pînă jos, în uşa blocului, murmurînd cuvinte de mulţumire de care Gina nu ştia cum să se ferească.

— E datoria mea de medic, spuse. Aveţi grijă, protejaţi mama, să nu facă vreo imprudenţă. Feriţi-o de răceală. Mîine vin din nou, s-o văd cum se simte.

— Cum să plecaţi acum, spuse Calapodescu. Pe vijelia asta... Noaptea...

— Fiţi liniştit. Nu e prima oară cînd mă duc noaptea la un pacient. Şi-apoi e destulă lumină pe stradă.

Rîse, făcîndu-și curaj. Își înfășură șalul în jurul capului. se zgribuli o clipă înainte de a păși în întunericul biciuit de ploaie. Salută cu un semn pe omul care rămăsese în cadrul ușii și porni pe stradă aproape în fugă.

Și nici n-are cine să m-aștepte, continuă să-i răspundă, în gînd, bărbatului care tot nu plecase din ușă. Deocamdată, preciză. Dar o să vină şi ziua cînd trebuie să dau socoteală pentru fiecare minut : Unde-ai fost ? La un pacient. Mai lasă-i încolo. Te-ai măritat cu mine, nu cu pacienţii. Trebuie să discut și problema asta, hotărî. Ca să fie totul limpede, de la-nceput. O să-i vorbesc de profesia de medic. Să-l fac să înțeleagă că cere sacrificii, dragoste de oameni, dăruire. Același lucru voiam să-ţi spun şi eu despre profesia mea, ar răspunde George. Datorie, dăruire... cuvinte mari ? Da, mari, dar credem în ele. Trebuie să credem, altfel ne-am despersonaliza. Ai fi ales o altă viaţă ? O viaţă fără datorie, fără dăruire ?...

Uite, soldatul ăsta, un copil devenit, aproape fără voia lui, părinte. Mai ieri purta pantaloni scurţi, iar acum fuge de la navă să-și vadă soţia în clipa cea mai grea. Şi a fost nevoit să se întoarcă la datoria lui, să plece în larg, cînd ar fi vrut să rămînă, cînd ar fi trebuit să rămînă, neliniştit, emoționat, ros de grijă și plin de speranță, lîngă soția lui...

Da, un gest firesc : măcar să-l scap de neliniște, de grijă. Să știe cum stau lucrurile. Probabil că asta l-ar ajuta acolo, la munca lui, în furtuna lui. Din partea casei, cel puțin, să fie fără grijă. Trebuie, oricum, să-i dau de veste... Un băiat inimos. Și cum își iubește soția ! Să fugă de pe vapor — bine că dăduse peste oameni de înțeles... Ei da, oamenii. Ar trebui, cu orice preț...

Se strădui să-și amintească numărul centralei din port. Trebuie să fie cineva de veghe. Cineva care știe că o navă e-n furtună, departe, și pe nava aceea un soldat e chinuit de grija soției...

Dădu colţul. Ajunsese pe strada principală. La poştă, bine-nţeles, e închis. Să vedem telefonul din fața primăriei. Cînd să traverseze, nimeri într-o băltoacă adîncă. Simți răceala apei ca pe un junghi puternic în gleznă. Pantofii mei Romarta, gîndi. Măcar de i-aș fi luat pe cei maron. Și-așa, toată iarna nu i-am încălţat de zece ori. Unde să te duci cu rochie lungă ? Rochie de ocazie. Dar dacă n-ai *ocazie* ? Ți-o faci. Aici ? rîse amar, măsurînd cu ochii strada pustie, luminată egal de becuri, măturată de rafalele ploii. Dar poate, după ce ne căsătorim...

Telefonul din fața primăriei era defect. Bine că nu mi-a înghițit fisa. Mai e unul jos, la Cazino. Pe partea aia mă ia vîntul pe sus. Dar dacă tot am pornit... Se gîndi iarăși la un soldat, pe puntea vasului, în furtună. Cum o fi arătînd băiatul ăla ? Frumos, chipeş, ca toţi marinarii. Orice tînăr pare mai chipeş în uniformă. E o consolare pentru ei. Li se cuvine. Cel care-a inventat uniforma știa asta...

Piațeta din fața casei de cultură părea un cazan în clocot. În lumina becurilor, picăturile de ploaie păreau niște dungi orizontale, rapide ca săgeţile. De n-aş răci, se gîndi Gina. Hai, că mai am doi pași...

Față de vijelia de afară, cabina telefonului părea o oază de confort. Cînd formă numărul își puse pentru prima oară întrebarea dacă nu face ceva ridicol. Cui îi pasă că nevasta soldatului Cutare a născut ? Trebuie să-i pese, își strigă interior. Soldatul Cutare e omul Cutare în haină de soldat !

— Alo !

— Alo ! Daţi-mi ofiţerul de serviciu !

Nici măcar centralista nu părea somnoroasă. Probabil că a mai primit destule telefoane în noaptea asta cumplită...

— Alo !

— Bună seara, spuse Gina. Am o rugăminte...

— Da, spuse Ștefan. Desigur, o să-l anunțăm îndată ce va fi posibil.

— Acum, insistă vocea de la telefon. Dați-i radiogramă, omul stă cu grijă...

— Nu vă supăraţi, stăm toţi cu grijă pentru probleme mai mari, mai grave. O să-l felicităm la întoarcere și gata...

— Ce este ? întrebă contraamiralul din ușă.

— O clipă, spuse Ștefan şi acoperi receptorul. Tovarăşe contraamiral, o doctoriță spune că soția unui soldat de pe „Nava Trei“ a născut...

— Dă-mi telefonul, spuse contraamiralul cu o violență reținută. Ce fel de om ești tu, Ștefane ? Alo ! Spuneți, vă rog, cum se numește soldatul ? Da, notez.

— Calapodescu. Numele mic, iertați-mă, nu i-l știu.

— Calapodescu. (Făcu un semn din sprîncene către Ștefan, care scrise la repezeală pe blocnotes). Ce are, băiat, fată ?

— Un băiețel.

— Mama e bine ?...

— Da, totul a decurs normal.

— O să-i dăm radiogramă...

— Dar vă rog să nu întîrziați. Știu precis că era foarte îngrijorat...

— În cîteva minute, tovarășă.

— Cu cine am vorbit ?

— Cu contraamiralul...

Vocea de la telefon tremură puțin :

— A, nu știam. Mă bucur, tovarășe contraamiral.

— Și eu mă bucur.

— N-aș fi vrut să vă deranjez...

— Nici un deranj, tovarășă dragă...

— Mă gîndesc că ar fi un gest frumos pentru băiatul acela. O chestiune de omenie.

— Aveți dreptate, omenie. Îmi dau seama că ați făcut un mare efort. De unde vorbiți ?

— De la un telefon public.

— Pe vremea asta ? Mă impresionează gestul dumneavoastră.

— M-am gîndit că n-o să vă fie indiferent.

— Desigur, doar e vorba de un om de-al meu. Încă o dată, vă mulțumesc din inimă. Noapte bună !

Puse receptorul la loc, privi în jur.

— Soldatul Calapodescu... murmură.

— Îl cunoașteți ? se miră Ștefan.

— Nu, dar ce importanță are ? E un soldat, un om de-al nostru. Transmite imediat la „Nava Trei“ ce-ai auzit.

— Vă raportez că regulile traficului radio nu permit transmiterea unor mesaje cu caracter particular.

— Învață odată să pui omenia înaintea regulilor traficului radio, Ștefane, spuse contraamiralul. Ești omul regulamentului, te apreciez pentru asta, dar nu mai fi așa rigid !

Reintră în cabinetul său și trînti ușa. Ștefan luă blocnotesul, se apropie de stație. Se gîndi la comandantul „Navei Trei“, aflat la ancoră în fața golfului acela pustiu, neprimitor, nava jucînd pe valuri ca o coajă de nucă, barca depărtîndu-se de adăpostul ocrotitor al vasului, plecînd în noaptea de smoală, iar el, comandantul, primind radiogramă că un oarecare soldat Calapodescu...

Oftă. Ordinul e ordin. Trebuia să transmită radiograma aceea, care peste cîteva săptămîni va suna destul de ciudat în jurnalul stației, între comunicările sobre, strict regulamentare. Dar era ordinul contraamiralului...

Contraamiralul bău restul de cafea uitată în ceașca de pe colțul mesei. I se păru mai amară așa, rece și cu zaț mult. Se plimbă apoi prin biroul spațios, cu harta pe perete indicînd poziția navelor din brigadă. Toate stegulețele erau aliniate undeva spre sud-est : grupuri-grupuri, aici vedetele, dincolo navele de dragaj, mai în preajma portului, navele auxiliare... Numai departe, în colțul de nord-est al hărții, aproape de deltă, un steguleț roșu rămăsese singur în mijlocul mării albastre ca sineala. Se apropie, se ridică pe vîrfuri, smulse stegulețul acela și-l mută mai aproape de țărm. Stegulețul era acum pe aceeași linie cu altul, pe care desenatorul de la statul major scrisese mărunt și citeț : „Det. Constr.“

Catargele, zîmbi contraamiralul. Cît mai departe, în larg, asta-i menirea lor. Inerte, lîngă țărm, catargele par inutile ; locul lor e acolo, în furtună, vibrînd în bătaia vîntului, dînd semn că nava este vie și că oamenii rezistă. Își aminti frînturi din viața lui de marinar ; furtunile prin care trecuse — pe distrugător, era tînăr locotenent — în careul ofițerilor, tapisat în pluș roșu, unde-și petreceau ei, tinerii locotenenți, serile, era o pianină, și în nopțile furtunoase, cînd nava se legăna prelung iar valurile izbeau fără-ncetare bordul, strunele pianinei începeau să vibreze de la sine, acompaniind în surdină gemetele navei greu încercate...

Noi, locotenenții de atunci, gîndi contraamiralul. Abia se terminase războiul ; soldații de pe nave purtau uniforme de captură, puţin modificate ; bătrînul subofiţer de la bateria prova ezita totdeauna cînd trebuia să i se adreseze cu „tovarăşe locotenent“, în loc de „domnule“, era o epocă de frămîntări, de schimbări rapide, cărora nu toţi oamenii le făceau faţă în acelaşi fel...

Altfel decît locotenenţii de azi, gîndi contraamiralul. Nu neapărat mai buni, poate doar mai căliţi, mai deprinşi cu greul. Dar şi cei de azi, le luă apărarea, locotenenţii de azi umblă tot pe mare, aceleaşi furtuni le aţin calea, trec prin aceleaşi primejdii...

Nu toţi, se grăbi să adauge în gînd. Uite, băieţii ăştia trei. Colegi de promoţie, veniseră toţi trei odată, acum doi ani, repartizaţi în unitatea lui. Înainte de a sta cu ei de vorbă, le citise caracterizările de la absolvirea şcolii. Toţi trei aveau rezultate bune, şi la învăţătură, şi la practică, şi la examenul de diplomă. Apoi portretul de dincolo de rezultatele la studii, portretul făcut în termeni seci, lapidari, aproape şablon pentru cine citeşte numai cuvintele şi nu ştie să pătrundă mai adînc : „accentuat spirit tovărăşesc... participă cu elan la activităţile de organizaţie... un element disciplinat... o bună pregătire fizică... perseverent în acţiuni...“ Toate aceste formule, care îmbinate într-un anumit fel, pot zugrăvi de minune un om, te pot ajuta să-i găseşti un loc potrivit, să-l valorifici cît mai bine...

La locotenentul Nucu Munteanu se gîndise mai întîi. Din caracterizare reieşea că e un om cu iniţiativă, care se descurcă în activitatea independentă şi nu-şi pierde calmul în situaţii dificile. „Nava Trei“. Mai întîi secund, apoi, peste vreun an... Comandantul urma să iasă la pensie, era cam suferind şi atinsese limita de vîrstă. „Nava Trei“, bună la toate, un vas vechi, căruia marinarii de pe celelalte nave îi născoceau porecle duios ironice, pe care-l iubeau totuşi fiindcă îi scotea din încurcătură. Toate flotele din lume au o asemenea cenuşăreasă, la care nu pot să renunţe totuşi. Şi ce nume îi dăduseră, „Penelopa“ ! Există un fel de folclor al marinarilor, dacă într-o bună zi „Nava Trei“ e dată la fier vechi, se va găsi îndată o altă navă veche şi modestă, bună la toate, care să preia vechea poreclă şi vechile atribute. Da, un ofiţer tînăr, cu iniţiativă, care nu-şi pierde calmul în situaţii dificile...

— „Penelopa“, tovarășe contraamiral ?

— Îți interzic să folosești porecla asta. Pe prova scrie destul de mare „Nava Trei“, e numele ei oficial. Și un nume cu care te poți mîndri, locotenente.

— Bine, dar măcar la început, doi-trei ani, să știe ce e

— Și ai visat, în primul an de serviciu, să fii secundul unui portavion ? Pe „Nava Trei“ se face marinărie adevărată, sînt misiuni dificile, de fiecare dată ceva nou. Peste un an o să vii să-mi mulțumești, tovarășe locotenent !

Trecuse un an, trecuse și-al doilea ; „Nava Trei“ fusese la inundații, în zona Brăila ; participase la spargerea gheții iarna trecută ; cărase șlepuri cu ciment pentru digul cel nou și dusese țintele în larg la aplicația din toamnă ; misiune după misiune, mai mult în larg decît acasă, chipul locotenentului zărit în treacăt la o convocare ; nu, nu venise niciodată să-i mulțumească, dar nici să se vaite ; își făcea serviciul și-atîta ; dar contraamiralul simți nevoia ciudată în noaptea aceasta, pe furtuna aceasta, simți nevoia ciudată să aibă o confirmare că nu greșise, că locotenentul acela înalt și frumușel — ai părul cam mare, îi spusese o dată, întîlnindu-l pe hol, cu o hartă sub braț — că locotenentul acela merita într-adevăr onoarea de a comanda nava cea mai umilă și cea mai hăituită din toată brigada.

Dar confirmarea se află aici ! își spuse contraamiralul ; el este acolo, nu s-a plîns nici o clipă, și... un soldat din echipajul lui a devenit tată în noaptea asta.

Se gîndi, plimbîndu-se încoace și-ncolo prin biroul vast, numai bun pentru plimbări în nopți de neliniște — și avusese atîtea, de cînd comanda brigada — se gîndi la al doilea locotenent, cu caracterizarea aceea scurtă și exactă, „dezvoltat spirit tovărășesc“, da, unul ca el era tocmai bun să comande o vedetă, să fie alături de alții ; vedetele nu fac navigație izolată decît în cazuri speciale ; se constituie pe secții, ies din port toate odată, dau atacuri în grup, cele scăpate tefere le ajută pe celelalte să ajungă la liman... Ionescu, locotenentul Ionescu, al doilea erou al întîmplărilor din noaptea asta, el îl expediase acolo, pe țărmul acela pustiu și fără catarge, *deocamdată* fără catarge, Ionescu mergea acolo să pregătească terenul, vor fi și acolo catarge, vor veni mineraliere pîntecoase cu materie primă, se vor prezenta cu aroganță cargouri mici, proaspăt vopsite, dichisite pentru curse lungi, să ducă marfa prin cine ştie ce porturi depărtate ; vor încurca lumea bacuri cu scafandri căutînd nu ştiu ce piesă căzută în apă, vor patrula zi şi noapte nave grăniccreşti cu bordul scund. Vor fi și acolo, lîngă ţărmul acela pustiu, catarge !

Şi asta, fiindcă mai întîi fusese acolo un locotenent, Ionescu, cu zece marinari și cu lopeţi, să construiască drum pentru buldozere ; un locotenent Ionescu, al cărui nume nu-l vor şti niciodată domnișoarele care desenează cu grație şi precizie proiectele de detaliu ale portului-fără-nume din golful-fără-nume...

Şi al treilea locotenent, contraamiralul oftă auzindu-i glasul care spunea ceva nedeslușit, vorbea la stația radio probabil, acest Ştefan care-i devenise indispensabil tocmai fiindcă nu-i ieșea din cuvînt, îndeplinea totul cu o exactitate de ceasornic, îi amintea termenul unui răspuns datorat unei instituții — pe linie de protecția muncii, de pildă — rînduia audienţele şi respingea politicos pe cei care veneau să-şi ofere servicii necerute de nimeni — un pictor dispus să decoreze pereţii comandamentului, un inventator care descoperise formula ideală a avionului-submarin — şi apoi cum găseai la Ştefan tot ce-ţi trebuia, numele uitat al unui medicament pentru reumatismul soacrei ; avizul către navigatori pe luna trecută ; situaţia concediilor ; un bilet la rapidul de Timișoara ; programul medicului stomatolog ; o țigară ; adresa unui coleg care te-a vizitat vara trecută.

Citise în caracterizarea lui Ștefan, la rubrica intitulată „Alte menţiuni“, citise încruntat fraza pe care nu se aştepta s-o vadă acolo, era scrisă cu litere mari, apăsate, parcă înadins subliniate ca nu cumva să fie trecute cu vederea ; o citise încruntat, nedumerit : cum vine asta, fraților, „rău de mare accentuat“, păi ce-aţi păzit acolo, îmi daţi un locotenent de marină cu „rău de mare accentuat“ cum mi-aţi da un ochitor cu miopie accentuată sau un radiotelegrafist surd.

Necăjit, luase fişa de la capăt, încercînd să ignore „alte menţiuni“ ; găsise că Ştefan era model de disciplină, bun cunoscător al regulamentelor, foarte ordonat, poate iese ceva de-aici, se gîndise atunci, avea nevoie de un om care să-i țină hîrtiile în ordine, să știe exact situația navelor fără să navigheze, să-l ocrotească de telefoane nedorite și să fie politicos cu vizitatorii.

Plus rugămintea viitorului socru — avusese grijă Ștefan să pună ochii pe o fată bună și frumoasă, al cărei tată fusese coleg cu contraamiralul...

— Băiat bun, atîta-l strică, are rău de mare. Groaznic așa ceva, pentru un ofițer de marină. O funcție la uscat, știi... Pentru tine n-ar fi mare lucru.

— Bine, dar măcar la început, doi-trei ani, să știe ce e marea, a protestat contraamiralul.

— Știe. S-a chinuit destul la ambarcare. Cît a fost în practică venea pe la noi. După fiecare ieșire în larg, îi plîngeai de milă. Nu rezistă și pace. Să zicem că-l dai pe vapor, cum spui, pentru doi-trei ani. Dar ar fi inutil. Viitorul lui nu e navigația, în nici un caz.

— Logic, spusese contraamiralul. O să caut o soluție. Pe cînd nunta ?

— Păi... în două-trei săptămîni.

— Așa curînd ?

— Nu știi cum sînt tinerii ăștia ? Am și întrebat-o pe fată : „Ai avut timp să-l cunoști cît de cît ?“ Nu pot să scot nimica de la ea. O ține una și bună, că se mărită. Un fel de psihoză, știi ?

— Știu. Fiică-mea tot așa. S-a împrietenit cu un coleg de facultate Nici nu l-am văzut la față, îl știu doar din scrisori.

— Asta e. Tineretul de azi.

— Da. Tineretul de azi. Oricum, găsesc eu o soluție. Cum zici că-l cheamă pe băiat ?

— Ștefan. Ștefan Ștefan, așa-i spune.

Contraamiralul știa foarte bine, dar ascunsese de la început că știe de Ștefan și nu mai putea, acum, să se dea de gol. Ce-ar fi zis prietenul lui ? Va să zică mă lași să apelez, să pledez o cauză dinainte cîștigată... Vrei să-ți asiguri recunoștința mea, să arăți că de hatîrul meu l-ai numit aici ?

Își notase în carnețel numele : locotenent Ștefan Ștefan. Inutil, de bună seamă. Doar nu primise o sută de inși în noua promoție. Dar trebuia să joace piesa pînă la capăt...

Cînd îl chemase să-i propună funcția, o făcuse cu un sentiment vag de vinovăție ; să dai unui locotenent de marină o treabă prin excelență terestră, să închizi un navigator în birou, dar cîtă recunoștință în ochii lui Ștefan cînd a auzit despre ce e vorba !

Trecuseră doi ani și Ștefan nu-l supărase niciodată ca-n seara asta, abia acum se întreba, plimbîndu-se în lungul și-n latul încăperii, ce fel de om e Ștefan și dacă n-ar trebui el, contraamiralul, să intervină, să-l scoată puțin din litera regulamentelor în care-l vîrîse cu bună știință din primele zile, să-l facă maleabil fără a-i strica spiritul de disciplină, să-l facă mai flexibil fără a sacrifica ordinea, ce misiune grea, își spuse contraamiralul, trebuia să-mi dau seama mai demult !

În anticameră, Amalia stătea de vorbă cu doctorul. Erau amîndoi la biroul mare din colțul încăperii, acum nefolosit, biroul de modă veche, masiv, cu vulturi și ancore sculptate la încheieturi ; Ștefan nu se îndurase de el cînd se schimbase mobilierul, era o piesă frumoasă, cu multe sertare, și contraamiralul căzuse de acord să-l lase pe loc. Acum doctorul stătea în fața biroului, pe un scaun tapisat cu pluș, și-și curăța unghiile cu un instrument fin, cromat, mai mult un breloc, de care avea agățată cheia de acasă ; Amalia stătea pe locul lui Ștefan, îndărătul biroului, și bustul ei răsărind de acolo îi dădea o înfățișare marțială.

— Sînt mulțumită, spuse ea. Atîta, că e mai mult plecat. Cînd iese în larg, mă duc la părinții mei, stau aproape, ne luăm cu vorba, timpul trece. Altfel, ne înțelegem foarte bine. Dar tu... tot singur ? Nici o perspectivă ?

Doctorul făcu nu semn din mînă.

— Cu vîrsta, devii mai înțelept, spuse el. Acum cîțiva ani aș fi luat de nevastă pe prima fată drăguță care mi-ar fi ieșit în cale. Am avut niște... eșecuri. Mă rog, nu intru-n amănunte. M-am înșelat asupra unui om pe care credeam că-l cunosc foarte bine. Uneori apar surprize teribile.

Tocmai acolo unde socoteai că nu mai există nici un secret.

Dragul de el ! gîndi Amalia. Să-l credem ? Să ne facem că nu-i știm aventurile de care vuiește orașul ?

— Totuși, se pare că nu te plictisești, murmură ea.

— Dimpotrivă, mă plictisesc cumplit. Te iei după vorbe. Am auzit și eu, mi s-au făcut reproşuri. Chiar şi... arătă cu capul spre ușa contraamiralului. Mi-a făcut o aluzie străvezie : „Ai ajuns un subiect pentru opinia publică“. „Dacă-mi permiteţi, opinia publică mai exagerează, mai inventează...“ „Dumneata ia partea de adevăr... Te preţuim, ești un bun specialist, dar dacă te abați de la morală, tot ce faci bun își pierde din valoare.“

— Are dreptate, spuse Amalia.

— Dacă era altcineva, poate că aş fi ripostat. Aș fi folosit vechea placă : e viața mea personală, e timpul meu liber, trăiesc cum îmi place și nu supăr pe nimeni. Dar lui nu poţi să-i spui aşa. Asculţi şi bagi la cap.

— Şi faci tot ce ştii.

— Nu mă condamna, Amalia. Crezi să sînt atît de fericit ? Nu ascund, am avut destule... relaţii aici. De durată mai mare sau mai mică. Dar toate cu imperfecţiunile lor. Cum să te fixezi ? Poate în asta stă fericirea. Să te fixezi. Să ai pămînt solid sub picioare. Dar cînd te lovești mereu de incertitudini...

— Depinde de omul cu care porneşti la drum.

— Şi asta-i adevărat, spuse doctorul. Tocmai de asta încerc mereu. Caut omul care să mi se potrivească.

— Poate ești prea exigent.

— Poate. Sau nu ştiu să pătrund dincolo de aparenţe. Asta, fiindcă relaţiile mele sînt mereu superficiale, fără profunzime. Nu-i destul ca un om să aibă un aspect fizic plăcut ca să-ţi placă.

— Tu n-ai defecte ? De ce nu le-ai admite şi pe ale altora ?

— Pentru că sufăr destul de pe urma lor. Şi mă îngrozesc intuind o asemenea suferinţă şi la altul. Prefer s-o ignorez. Ce, nu există destui oameni infirmi ? Evităm să ne gîndim la ei. Am vrea în jurul nostru numai robusteţe şi zîmbet. Vreau să spun că aproape fiecare femeie pe care am cunoscut-o are un secret al ei, o dramă ascunsă, un punct din viață pe care evită să și-l amintească. Mă înfurie ideea că mi se ascunde o asemenea poveste. Dar nici nu-mi convine să iau cunoștință de ea.

— Vrei ceva care nu există, spuse Amalia.

— Ba s-ar putea să existe, dar n-am dat încă peste omul acela. Uneori m-am gîndit că e mai bine așa, în provizorat. Multe amoruri, nici o dragoste. Legături trecătoare, fără obligații mari. Dar încep să nu mai aibă valoare nici ele. Dacă nu dai, nu te aștepți să primești. Legătură trecătoare eu ; de ce femeia respectivă ar vrea să se fixeze ? Iar cînd vrea să se fixeze, mă sperii și fug. Și rămîn singur pînă la următoarea încercare. Unii mă invidiază, alții mă condamnă. Eu... mă compătimesc.

Amalia rămase pe gînduri. Morala complicată a doctorului nu excludea întrebările ; dimpotrivă, lăsa loc părerilor contrarii. Dar la ce bun ? își spuse ea. Să-ncerc să-i schimb convingerile ? A avut timp și împrejurări prielnice ca să și le consolideze. Poate ar trebui cineva dispus să-i arate că se înșeală, că puritate există, că fericirea este, în cele din urmă, o operă a omului. Dar unde căuta doctorul statornicia ? Tocmai în zona succeselor rapide și trecătoare. Acolo unde ea e mai greu de găsit. Iar în aceste victorii meschine, sentimentul joacă un rol atît de mărunt...

— Pavăza, sînt Golful, spuse deodată un glas nou în aparat.

— Aici Pavăza, recepție, se repezi plantonul să răspundă.

— Sîntem gata pentru transportul bolnavilor la navă. Așteptăm instrucțiuni.

Doctorul se ridică repede, se mută cu scaunul său lîngă stație și luă microfonul. Cu voce calmă, metodic, începu să dea îndrumări. Amalia asculta cuvintele lui, frazele scurte și formulate precis, și-i admiră stăpînirea de sine.

Ștefan, înțepenit pe scaunul lui, cu telefoanele la-ndemînă, se simțea inutil. Încă de la declanșarea furtunii, drama la care era martor i se părea ceva exterior, străin, depărtat, ca într-un film sau un spectacol de televiziune. Poate pentru că n-am destulă imaginație, gîndi. Știu că afară e vînt de forţa zece, ştiu că navele se află în larg şi că acoperişul barăcii din golf a fost distrus de furtună. Mai ştiu că un om a fost rănit şi are o fractură, iar altul a contractat o răceală zdravănă. De ce nu mă mişcă toate astea ? Am primit ordin să-l chem pe doctor, l-am chemat ; am făcut tot ce trebuia făcut. Ce nu-i place contraamiralului ?

Poate povestea cu Arghir, îşi spuse. Dar vreau să ştiu cu ce eram de vină eu. Că am respectat o regulă ştiută de toată lumea ? E drept, dacă-i dădeam drumul, nu mai fugea. Dar cum să-i dau drumul ? Ce mi-ar fi spus a doua zi comandantul lui ? Poate avea nevoie de el, poate omul nu merita o permisie, poate nu era cazul să plece din pricina accidentului aceluia. Îşi aminti cuvintele procurorului :

— Acuma să ne mai gîndim la un lucru : dacă băiatul era lucrător la o fabrică şi tatăl lui suferea un accident, ce făcea ? Lăsa lucrul şi pleca la spital să-l vadă ?

— Ar fi plecat, a răspuns avocatul.

— Sau n-ar fi plecat, a stăruit procurorul. Dar aşa, fiind militar, a plecat.

Avocatul rămăsese cu ceaşca de cafea în aer.

— Vedeţi lucrurile cam în negru.

— Şi dumneata cam în roz. Eşti băiat tînăr, probabil că n-ai mai avut cazuri de dezertare.

— E primul, a roşit avocatul. Ştiţi, n-am avut ocazia. Am apărat în puţine procese penale. În general, mă ocup cu dreptul civil.

— Ei, vezi ? a triumfat colonelul de justiţie. Eu lucrez de douăzeci de ani în meserie. Există o mentalitate a soldatului, pe care n-o poţi pătrunde prea uşor. Explicabilă, la urma urmei. Rigoarea serviciului. Programul rigid. Limitarea mişcărilor, omul nu mai e stăpîn pe timpul său decît în mică măsură. Plus depărtarea de casă. Toate acestea nasc în individul mai slab o anumită reacţie. O dorinţă de a pleca, de a scăpa fie şi pentru scurt timp de aceste rigori. Acelaşi om, în aceeaşi împrejurare, reacţionează diferit, în funcţie de situaţia lui. De asta spun că omul nostru a greşit...

— Era orfan de mamă, a intervenit Ştefan.

Colonelul s-a întors brusc spre el :

— Ştiai asta ?

— El mi-a spus-o. Cînd mi-a arătat scrisoarea.

— E o circumstanţă atenuantă pentru el, ce spui ?

— Ştiu eu ? Cred că este, a şovăit Ştefan.

Colonelul s-a posomorît. A clătinat ceaşca cu cafea, a pus-o la loc pe masă, lîngă servieta aceea grosolană, uzată, doldora de cărţi şi hîrtii.

— Ascultă, tovarăşe locotenent, a spus el. Învaţă ceva din povestea asta. Eşti ofiţer tînăr, o să te loveşti în viaţă de tot felul de situaţii. Trebuia să ţii seama *atunci* de faptul că acuzatul e orfan de mamă. Este, într-adevăr, o circumstanţă atenuantă, dar o aflu abia acum, cînd dosarul e pe rol iar comandantul a hotărît să-l judecăm la locul faptei, în faţa militarilor ; un fel de proces exemplar. Eu apăr dreptatea, asta mi-e misiunea. Şi cer să se respecte legea. Dar e periculos, din punct de vedere moral, să invoc o circumstanţă atenuantă cînd sala e plină de soldaţi care aşteaptă să vadă ce se-ntîmplă cu un dezertor.

— Totuşi, o atenuare a pedepsei...

— Va fi o atenuare a pedepsei, tocmai în numele dreptăţii, care ne cere să fim imparţiali. Dar dă-mi voie să-ţi spun nu ca jurist, ci ca om : procesul putea foarte bine să nu existe. La un moment dat, ai avut soarta acestui soldat în mîinile dumitale.

— N-am avut intenţie rea, s-a scuzat Ştefan. Nici nu-l cunoşteam, de ce l-aş fi nedreptăţit ?

— Simplu : din teama de răspundere. Poate că nu te aşteptai să fugă.

— Nu mă aşteptam. Era disperat, dar l-am rugat să aibă răbdare pînă vine comandantul...

— Şi el n-a avut. Reacţiile oamenilor nu-s totdeauna previzibile. Poate că nici el n-a prevăzut reacţia dumitale.

— Am procedat după lege.

— Legea e făcută de oameni şi pentru oameni. Ţi-am spus : procesul putea foarte bine să nu existe...

Ştefan oftă. Asta da, era o poveste din care aveai ce învăţa. Dar ce păcat că preţul fusese atît de mare ! La pronunţarea sentinţei, fusese de faţă. Arghir îi căutase insistent privirea, dar el, Ştefan, n-avusese tăria să ridice ochii spre ostaş. Reproşul amar, gîndul că o parte din vină îi revine și lui, chiar dacă această vină nu era prevăzută în codul penal.

— Dar mai există și un cod al eticii, spusese mohorît colonelul. Învață, tovarășe locotenent, o să-ți fie de folos mai tîrziu !

Desigur, soldatul Arghir îl privise ca pe-un dușman personal. Dar colonelul însuși păruse inițial că-i dă dreptate. Poate că Arghir n-ar fi fugit, dacă nu era soldat. Dar mai era și împrejurarea aceea, că n-avea mamă.

— Cum să afli adevărul ?

— Uneori nu-l afli niciodată pe de-a-ntregul, spusese colonelul. Și-atunci procedezi cum îți dictează conștiința.

Lui cum îi dictase conștiința ? După lege : scrisoarea nu era certificată de autorități, deci n-avea temei legal să-i dea drumul soldatului. Caz grav în familie, mofturi ! Toți avem uneori un caz grav în familie. Dar de ce mai ales soldații au un caz grav în familie ? Pentru că la ei se cunoaște mai ușor. Un ins de la fabrică fuge acasă, că are un caz grav. Îi taie o zi din leafă. Un soldat face același lucru și se trezește în fața completului de judecată...

Procedezi cum îți dictează conștiința ! De ce lui îi dictase așa și nu altfel ? În școală era admirat pentru spiritul de disciplină, pentru respectarea strictă a regulilor. Militarul trebuie să fie tare, le spunea profesorul de regulamente. Să reziste ispitelor, să-și învingă tentațiile ; altfel, dacă fiecare ar proceda cum îi convine, ar ieși o harababură. Și Arghir ajunsese la batalionul disciplinar...

Urîtă poveste, se gîndi Ștefan. Și-n seara asta, cu soldatul ăla Calapodescu. Și multe și multe. Chiar și Amalia, care a venit aici ca să afle noutăți despre bărbatul ei plecat pe mare. Oare Viorica ar fi venit ? De ce să vină ? Ce motiv ar avea ? Ce risc eu aici ? Să mă electrocutez la reșoul pe care fierbe cafeaua pentru contraamiral ? Sau să răcesc fiindcă s-a deschis fereastra ca să mai iasă fumul de țigară ? Dar oricum, decît pe mare...

Aventura aceea nebunească, intrarea la Institutul de marină. Singurul lui act nesăbuit. O ambiție, ca răspuns la ambiția tatălui care vroia să-l facă economist.

— De ce numaidecît economist ?

— Cîştigi bine şi eşti cineva. În faţa economistului nici directorul nu suflă. Oriunde te-ai duce, eşti inspector. Te uiţi în registre, faci observaţii...

— Dar eu vreau s-ajung profesor.

— Profesor ! Nici o perspectivă. După zeci de ani de muncă, cel mult director de şcoală : „Cine-a spart geamul ? De ce nu e curăţenie pe coridor ? Lăsaţi gălăgia !“ Şedinţe, recensămînt, poreclele elevilor.

— Dar îmi place mai mult decît...

— O să faci ce-ţi spun eu. Cîtă vreme răspund, ca părinte. Dă-mi voie să cred că judec mai sănătos decît tine. Şi nu-ţi vreau răul. Am şi vorbit pentru meditaţii la matematică...

E drept, meditaţiile la matematică îi fuseseră de folos la admitere. Institutul de marină îi plăcea. La urma urmei, un ofiţer e tot un fel de profesor, numai că are elevi mai mari. Şi lecţiile de pedagogie, de metodică... Totul, pînă la răul de mare. Ştiuse să-l ascundă pînă-n anul trei. Atunci, pe „Mircea“ nu mai reuşise. Urcase în arboradă, pe vreme bună ; părea că totul e-n regulă. Dar cînd ieşiseră în ocean, şi cînd într-o seară cu nori prevestitori de furtună secundul dăduse ordinul pentru urcarea în arboradă... ce tragedie !

Coborîse val-vîrtej, cu stomacul chinuit de spasme.

— Am apendicită, încercase să-i „ducă“ pe colegi.

— Aiurea !

— Pe cuvîntul meu ! O să vedeţi.

La spital se rugase de chirurg, privindu-l cinstit în ochi :

— Tovarăşe colonel, vă raportez adevărul. Cred că din cauza apendicitei îmi vine rău în larg.

— Dar nu se simte nimic, băiete.

— Vă rog, soarta mea depinde de dumneavoastră. Operaţi-mă.

— Să-ţi fac o tăietură, aşa, degeaba ?

— Am auzit că la japonezi se scoate apendicele încă din copilărie. Şi nu mai au grijă toată viaţa.

— Fă-i fişa, soră. Analize şi tot ce trebuie. Şi-aşa, săptămîna asta...

După operaţie, nu mai urcase în arboradă. Pe punte era altceva. Şi vara, oricum, nu sînt furtuni prea dese. Restul ambarcării pe „Mircea“ trecuse cu bine. În anul următor, în practică la navele de luptă, adevărul ieșise la iveală şi se concretizase în însemnarea lapidară : „rău de mare accentuat“. Dar era prea tîrziu. Se apropia încheierea școlii, Ștefan avea note bune. Locotenentul îl consola că poate să ajungă într-o unitate fluvială. Sau la birou, completase în gînd Ștefan. Știa el ce știa. În timpul stagiului o cunoscuse pe Viorica. Pozase într-un îndrăgostit înflăcărat, dar înflăcărarea aceasta ascundea un proiect precis şi metodic ca planul unei bătălii.

Bătălie cîştigată.

Ce-am cîştigat ? se întrebă acum, parcă trezindu-se dintr-un somn îndelungat. Biroul ăsta ? Sînt un birocrat în uniformă. Viorica ? O colegă de cameră agreabilă, atît. Încercă să-și reprime aceste gînduri, cum făcuse de fiecare dată cînd întrebări neplăcute îi dădeau tîrcoale. Nu, nu sînt un ratat. Îmi fac serviciul bine, şeful e mulţumit. Un ratat e un om care-a visat ceva măreţ dar a pierdut pe drum, bucăţică cu bucăţică, visul lui măreţ. Un om care-a pierdut din vina lui ocazia de a se realiza. Dar eu m-am realizat ! îşi strigă. Am casă, serviciu de lichior, mobilă „Pipera“ şi o slujbă invidiată de mulţi. Ce e de reparat aici ?

— Ştefane, spuse contraamiralul din uşă, fă rost de buletinul meteorologic pentru mîine. Şi comunică-l la „Nava Trei“.

— Am înţeles !

Se repezi, plin de zel, spre biroul operativ, să îndeplinească ordinul. Și-şi uită, pe loc, revolta timidă de acum cîteva clipe.

— Pavăza, sînt Călătorul. I-am ambarcat pe toţi. Am ridicat barca la bord. Execut manevra de plecare.

Contraamiralul veni și luă el însuși microfonul :

— Călătorul, vă mulţumesc tuturor. Vă aşteptăm cu nerăbdare. Ai grijă de cei doi. Acostezi la digul de larg. Vor fi acolo o ambulanță și medici. Fiţi gazde bune pentru pasagerii voștri. Terminat.

— Sînt Călătorul, am înţeles. Terminat.

Contraamiralul lăsă microfonul şi-şi trecu mîna peste bărbia ţepoasă acum. Nimeni nu-l văzuse cu barba crescută, cu ochii încercănaţi, palid ca acum.

— Cam asta a fost, spuse el încet. Nu mai am grijă. „Penelopa“ a trecut şi prin urgii mai mari. Mîine pe la zece... astăzi — se corectă — îi vedem catargele lîngă ţărm.

— Rămîn la ideea că un ţărm fără catarge e mai trist, spuse Amalia.

— Mergem spre casă, hotărî contraamiralul. Toţi. La culcare cît mai urgent. Ştefane, cheamă maşina.

Ştefan ridică receptorul telefonului interior.

Capitolul unsprezece

Unii rămăseseră pe punte, ghemuiţi în mantăile lor, în tăcerea şi amărăciunea lor. Comandantul „Navei Trei" îi privi — îşi găsiseră loc la adăpostul comenzii, lîngă spiraiurile de unde vîntul smulgea în răstimpuri trîmbe de aer cald, îmbibat cu miros de petrol. Prin ce-aţi trecut şi voi măi, fraţilor, gîndi locotenentul. Aţi merita o decoraţie fie şi numai pentru faptul că aţi rămas în viaţă, uneori tăria este meritul suprem, să nu-ţi pierzi cumpătul, să nu faci un pas greşit care să te ducă la pieire, să rămîi deasupra orice s-ar întîmpla. În lumina becului palid care de obicei servea doar pentru observarea cablului de remorcaj — bine că n-am avut o pacoste de şlep la remorcă, se bucură locotenentul — în lumina aceea palidă feţele lor arse de soare şi de vînt păreau şi mai trase, mai obosite.

— Măi vitejilor, spuse locotenentul, vă dau din stocul intangibil cîte-o duşcă de rom. Ştiu că unora nu le arde. Care vrea, să ridice mîna. Adică sînteţi prea obosiţi, mai bine fluieraţi şi eu o să ştiu cîţi amatori sînt.

Marinarii rîseră şi locotenentul răsuflă uşurat. Dacă mai au puterea să rîdă, e-n regulă, îşi zise. Trebuie să fii om de ispravă ca să-ţi mai ardă de rîs după o poveste ca asta. Dar de unde atîta putere, se întrebă locotenentul, au orbecăit o noapte întreagă prin şuvoaiele de apă, s-au împotrivit vijeliei, au salvat ce aveau mai de preţ, armele, staţia de radio, pîinea, cărţile, iar caraghiosul ăla de lungan cu mîna ruptă întreba mereu de chitara lui, are dreptate, ce te faci în pustiul ăla fără chitară, fără pîine, fără armă, fără staţie de radio ?

— Bucătare, tratează-ţi musafirii, strigă spre comandă, şi era sigur că undeva, sus pe pasarela îngustă, se află un om care să-i asculte ordinul, şi mai simţi alături prezenţa tăcută a lui George, mă invidiază, gîndi, sînt comandant, am vapor şi echipaj, iar el cu ai lui, nişte naufragiaţi, nava lor e undeva în şantier, scoasă din elementul ei, urcată pe ţărm, sus, cu pîntecele cuprins de chingi şi cavaleţi, ca o machetă pe suportul ei de lemn negru : toţi o privesc, nimănui nu-i trece prin cap s-o pună pe apă, s-o facă să plutească...

Bucătarul veni, aducea o sticlă şi o tavă cu pahare, al naibii, îl admiră comandantul „Navei Trei", cu tot balansul e în stare să ducă o tavă cu pahare de parcă s-ar afla pe terasa Cazinoului, nu pe o navă care saltă şi se leagănă şi e gata oricînd să te dea de-a dura.

— Cum a fost ? întrebă bucătarul turnînd sergentului rom.

— Cum să fie ? spuse sergentul. N-ai văzut ? Sau pe voi v-a lăsat în pace ?

— Mi-a ras zece farfurii cu chenar albastru, abia le primisem, mărturisi bucătarul. S-a deschis uşa de la dulap, avea o broască şubredă, mai bine-o propteam cu ceva. Mîine trebuie să fac proces-verbal.

— S-au birocratizat şi bucătarii, se miră sergentul.

— În condiţii normale pe vaporul ăsta nu găseşti pic de băutură, se lăudă bucătarul.

— Tu consideri asta condiţii normale ?

— Caz special, tovarăşe sergent. Pentru asta există rezerva intangibilă.

— Auzi ? spuse sergentul. Mai am cîteva luni şi termin armata ; crezi că acum aud prima oară despre rezerva intangibilă ? Măi ăştia, voi de ce tăceţi ?

— Păi ce să spunem ? întrebă cel cu Opelul. Ne consideră picaţi din lună.

— Lăsaţi-l, e anu-ntîi, îi luă apărarea bucătarul din golf.

— Plus că-i de la tine, din Zimnicea. Parcă aşa spuneai ?

— Uite, domne, se luminează, schimbă vorba sergentul. A trecut şi noaptea asta. O noapte de pomină, ce mai !

— Mai trageți unul, tovarășe sergent ? întrebă bucătarul revenind spre el cu sticla. A mai rămas ceva pe fund.

— Dă-i zimniceanului tău, că ți-a pus parte.

— Tovarășe sergent... încercă bucătarul Golfului să protesteze.

— Ia, mă, dacă poți. Mie mi-e somn. Dacă mai beau o gură, adorm și mă pomenesc uitat aici. Toți coboară și eu sforăi pe capacul ăsta.

— Da' ne-am găsit loc bun, zise mulțumit Ion Canarache. Plus că a stat ploaia.

— Au avut dreptate ăia. Cîteva ore, atît. O coadă de ciclon.

— Dacă numai coada a fost în stare de-atîta, zise bucătarul. Ce face frate-tău ?

— A adormit buștean. I-a dat sanitarul niște hapuri și doarme ca un prunc. Acolo, la infirmerie, e cald și bine. Nici legănatul nu se prea simte.

— O cam băgasem pe mînecă, mărturisi sergentul. Cînd îl auzeam cum bate cîmpii, mă lua groaza.

— L-au speriat doctorii cu congestia aia, spuse Canarache. Altfel e băiat solid, și nu se dă în lături de la muncă.

— Trage cît doi, spuse sergentul. Lasă că și tu... băieți buni amîndoi. Dacă terminăm drumul ăla, poate vă duceți împreună în permisie.

— Drumul ! strigă bucătarul navei. Vă mai întoarceți acolo ?

— Dar tu ce crezi, frățioare ? De ambiție, și tot ne-am întoarce. Să lăsăm treaba neterminată ? Sau să termine alții și să spună că noi n-am fost în stare ?

— Sîntem în stare, spuse Ion Canarache. Dacă era baraca mai solidă, nu ne păsa. Mîine mai înaintam doi-trei metri.

— Cu ploaia asta ?

— Păi ? Abia e pămîntul moale, se sapă mai ușor.

— Sînteți grozavi, pe cuvîntul meu, spuse bucătarul navei.

— Dar tu ce credeai ? se umflă în pene celălalt bucătar.

— Mă, ai mai multă grijă de soldați decît de mine. Lor le-ai dat rom și pe mine mă ții cu ceai de-ăsta.

— Vrei rom ? se miră Nucu. Nu te știam băutor.

— Nici acum nu sînt. Dar după o asemenea noapte, merită.

Stăteau amîndoi în cămăruța aceea din spatele comenzii, pe bancheta îngustă, și se mirau de liniște. Din comandă se auzeau mișcările timonierului — Nucu le înregistra involuntar, a pus cîrma stînga, acuma mai reduce unghiul, trece repede cîteva grade în partea cealaltă, probabil că nava deviază repede, furtuna a trecut, dar a rămas hula care tot o să ne salte pînă-n port, și o să ne facă să mergem în zig-zag și o să-l istovească pe timonierul istovit și așa : cîrma dreapta, la fiecare cîteva secunde o schimbare de drum, dar drumul general, gîndi, direcția fundamentală e spre port, spre limanul meritat după atîta zbucium, *spre casă...*

Spre casă, își spuse George punînd ceașca pe măsuța cu margini înalte, ca o tavă, care împiedica lucrurile să cadă pe un balans ca ăsta. Mă întorc mai repede decît mă așteptam, Gina o să se bucure sau o să-i fie indiferent, nu, nu se poate, cred că răspunsul ei a fost formulat demult, chiar dacă nu l-a rostit, mai trebuie să citești și printre rînduri, sau să auzi dincolo de cuvinte, rumoarea aceea tăcută a inimii, a cugetului, semnul imperceptibil al hotărîrii luate deja.

— Mai avem vreo șase ore bune, spuse Nucu. Pe vremea asta nu pot să merg cu toată viteza, dar chiar de-aș pune maxima, tot nu se compară cu o vedetă. Aici trebuie să ai răbdare, e alt ritm.

— Alt ritm, încuviință George. Știi, mi-a fost milă de tine cînd te-a dat aici. Un remorcher, o navă auxiliară, cam puțin pentru un proaspăt absolvent care se crede stăpîn pe meserie.

— Nici eu n-am fost prea încîntat, mărturisi Nucu. Ții minte, în școală îi numeam pe cei de la auxiliare „șlepari“. Ce era în capul nostru, îi disprețuiam, ni se părea oarecum înjositor să te fîții pe mare cu un șlep sau cu o țintă, să aduci pîine și ziare navelor din radă.

— Trebuie și asta, spuse George. Am auzit că ați făcut și niște isprăvi deosebite voi. A scris și-n ziare ceva. Dar, curios, n-am avut niciodată ocazia să vorbim despre asta.

— Poate că nu merita, zîmbi Nucu. De fapt mare lucru n-am făcut. Se adunaseră sloiurile amonte de Galați, blocaseră Dunărea, cîteva sate erau amenințate cu inundația. Spărgătoarele de gheață erau ocupate în alte sectoare. Şi ne-au trimis pe noi. Era grabă mare, chestie de ore, spuneau cei de la Navrom. E drept că echipajul n-a prea dormit. Poate că la asta se refereau în ziare. Dar somnul nu-i mare lucru, pe lîngă altele. Izbiturile în gheață. Cum te-ai afla într-o mașină care se tot tamponează. O dată, de două, de zece ori. Ne dureau pe toți oasele. Asta n-au mai scris-o în ziar.

— Multe rămîn nescrise, oftă George.

— Şi n-au mai scris, urmă Nucu, n-au mai scris că eram invitați la nuntă, la vărul Amaliei, tocmai la Giurgiu, du-te singură, și s-a dus și-mi venea să înnebunesc cînd mă gîndeam, acolo sus pe punte, nava se izbea în gheață și eu mă gîndeam la Amalia cum dansează cu unul și cu altul, și la întoarcere am suspectat-o dacă n-a intervenit ceva în purtarea ei, ce naiba să mă fac cu gelozia asta, îmi dau seama că e o prostie, biata fată n-are nici o vină, dar asta nu mă împiedică să mă gîndesc.

— Gelozia, ce sentiment absurd ! spuse George. Acum eu nu te judec, nu sînt însurat ca să pot face o comparație, dar dacă mă-nsor, cred că o să am încredere. Fără încredere ești pierdut. Plus că în situația ta, cînd pe Amalia, vorba ceea, ai crescut-o tu însuți... Nu pricep.

— O să mă schimb, George, trebuie să mă schimb. Alaltăieri am făcut o chestie de care o să-mi fie rușine toată viața. M-am întors pe neașteptate acasă. Aveam așa, o presimțire...

— Presimțire ? Zi mai bine obsesie.

Nucu plecă fruntea, învins. Acceptă :

— Obsesie.

— Şi ce-ai găsit acasă ? Ce te așteptai să găsești ?

— Așa m-a întrebat și ea. „Ce te așteptai să găsești ?“ Ce rușine, George ! Am intrat, mai bine-zis am dat năvală, ea cosea ceva, s-a uitat la mine și mi-a venit să intru-n pămînt.

— Nici asta nu te-a lecuit ?

— Cred că m-a lecuit. Dar Amalia a plecat de-acasă. S-a dus la părinții ei. Mi-a lăsat un bilet că nu mai suportă.

— Avea dreptate.

— Dar eu... Ce mă fac eu acum ?

— Du-te și împac-o. Promite-i că n-o să se mai întîmple.

— Nu mă crede. I-am mai promis de-atîtea ori.

— De data asta ține-te de cuvînt. Altfel îți distrugi casa, te distrugi și pe tine, nu-ți dai seama ?

— Îmi dau seama, spuse Nucu trist.

— Ai obosit ? întrebă maistrul.

— Un pic, mărturisi Calapodescu.

— Peste o oră te schimbă Arsene. Mai rezistă o oră.

— Rezist și două, tovarășe maistru. La noi, aici, e jucărie, pe lîngă ce-au tras ei.

— Păi da, spuse maistrul. Oameni tari. După o noapte ca asta... Dar nici cu tine nu mi-e rușine. Te-ai purtat ca voinicul din poveste.

— Ce să facem, tovarășe maistru ? Toți ne-am străduit să-i ajutăm cît ne-a stat în puteri. Și ei tot așa ar fi făcut.

— Ei, acum am scăpat de grijă. Iar tu... cred că ești fericit.

— Cum să nu fiu ? zise Calapodescu.

Arăta, într-adevăr, ca un om fericit. Maistrul îl bătu pe umăr :

— Păi da, zise. Ești tată de copil. După ce termini cartul o să ciocnim amîndoi un păhărel de rom. Am eu o rezervă, nu știe nimeni de ea. Îți place romul ?

— Îmi place. Cu toate că nu prea e la modă.

— Știu. Dar noi sîntem oameni de modă veche.

— Și comandantul ?

— Comandantului nu-i place ; nici rom, nici altă băutură. Dar a preluat romul odată cu nava.

— Tovarășe maistru, vreau să vă întreb ceva. Oare chiar contraamiralul a dat ordin să mă anunțe ?

— Bine-nțeles. Te-a și felicitat.

— Păcat că n-am fost aici, s-aud cu urechile mele.

— Păcat, spuse maistrul. Şi eu aş fi vrut să aud.

— Şi-o fi spus chiar aşa, numele meu ?

— Altfel cum crezi ? Doctoriţa i-a dat telefon, contraamiralul i-a spus tovarăşului comandant, iar el ţi-a transmis ţie.

— Era să-l scap pe Gheorghe cînd l-am auzit.

— Ei, dacă şi tu te-ai apucat să-l duci în braţe...

— Asta n-a fost nimic. Cînd treceam canalul mi-a fost frică. Zic dacă-l scap acuma, e jale. Cu febra aia, o baie rece îi mai trebuia bietului om.

— Oricum, ţi-ai spălat ruşinea, Calapodescule. Mîine o să-i raportez comandantului cum te-ai purtat.

— Tot degeaba, oftă soldatul. Am făcut-o lată. Chiar dacă nu m-a pedepsit.

— A fost prea blînd cu tine. Eu, în locul lui, te trăgeam de urechi ca pe-un şcolar. Meritai.

— Meritam, încuviinţă Calapodescu. Dar mai bine mă trăgea de urechi decît să-mi spună ce mi-a spus.

— Ţi-a spus cuvinte grele ? Nu e el omul ăla.

— Nu. Mi-a spus doar atîta, în uşă, trist : „Ce-ai făcut, măi, băiete ? Ai uitat că plecăm ? Te aveam om de bază, iar tu...“ Mi-au dat lacrimile, tovarăşe maistru, Maică-mea a plîns de-a binelea, deşi nu prea înţelegea cum e treaba. Iar tata mi-a făcut cu pumnul. Nu i-a plăcut chestia asta. A făcut armata la marină. Sergent. Să ajungi sergent la marină, e ceva.

— E ceva, încuviinţă maistrul. Un om dintr-o bucată, tată-tău.

Cei doi locotenenţi intrară în comandă. Maistrul salută ; Calapodescu, la timonă, îşi îndreptă umerii.

— Parcă a lăsat-o mai moale, spuse Nucu.

— Da, vîntul a scăzut, confirmă maistrul.

— Nu-mi închipuiam ca un remorcher să ţină marea aşa de bine, zise George.

Maistrul rîse cu satisfacţie.

— Am fost şi pe furtuni mai mari cu el. E cam demodat, dar solid.

— Hai la mine în cabină, să-ţi arăt trofeele, spuse Nucu.

— Ce trofee ?

— Amintiri despre isprăvile navei. Scrisoarea unui comandant căruia i-am salvat vasul. Şi o cravată de pionier, de la copiii dintr-un sat. În timpul inundaţiilor. cînd eu nu venisem încă aici. O să-ţi povestească maistrul Cetină cum a fost.

— Ei, meseria, spuse maistrul încercînd să pară modest. Vasul ăsta e bun pentru orice.

— Mă întreb de ce-i spune lumea „Penelopa“, murmură George.

— Poate de la povestea cu Ulise, explică comandantul „Navei Trei“. Penelopa, un simbol, ştii ? Încredere şi speranţă. Pe mare, astea sînt lucruri de preţ.

— Incredere şi speranţă, murmură George. Crezi că la asta s-au gîndit cînd i-au dat porecla ?

— Nu ştiu. Dar îmi place să cred.

— Sună frumos, în tot cazul, conchise maistrul Cetină.

Se iveau zorile. La orizont, încă neclare, licăreau luminile oraşului.

Redactor : ELSA GROZEA
Tehnoredactor : D. ANDREI

Bun de tipar 15.11.1976. Apărut 1976. Tiraj 35 580 exemplare. Hîrtie tip II A de 60 g/m^2. Format 54×84/16. Coli tipar 14½. B. 255.

Tiparul executat sub comanda nr. 60 539
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“,
București — Piața Scînteii nr. 1,
Republica Socialistă România

EDITURA
MILITARĂ

Lei 6,25